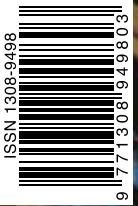

serbest

MİMAR

FALCON COREX

GÖZÜ YÜKSEKTE OLANLARA, TAVAN UYGULAMALARI İÇİN İDEAL LEVHA

Üstün **COREX** teknolojisi sayesinde geliştirilen **Falcon COREX**, hafif ve esnek yapısı sayesinde uygulama kolaylığı sunuyor. **Hafifliği** sayesinde işi yüksekte olanlara katma değerli, ideal ve güvenli çözümler sunuyor.

KG

6,66 KG/m²

1 LEVHA
20 KG

www.dalsan.com.tr

D DALSAN

boardex
exterior sheathing

Kuru Duvarın
Türkiye'deki
Levhası!

Bu duvarda PERFORMANS var!

Boardex dış cephe sistemleriyle
yapılmış kuru duvarlar, daha
yüksek performans sunar,
tasarruf sağlar.

Düşük Karbon Salımı

www.dalsan.com.tr / www.boardex.com.tr

Boardex, Dalsan Alçı Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Tescilli Markasıdır.

NİSAN | 2020 | 36

04 **MASAÜSTÜ**08 **SMD'LERDEN**10 **YAKA RESMİ**

Göktürk Gültek | Rifat El-Çadırcı | Michael Mckinnell | Şevki Pekin
Şükrü Ünal | Vittorio Gregotti | Michael Sorkin | Cengiz Bektaş | Oğuz Öztuzcu

20 **İYİ ŞEYLER**

Dünya Mimarlık Festivali'nin Kısa Tarihi
Dünya Mimarlık Festivali 2019, Bir Jüri Üyesinin Gözünden İzlenimler ve Düşünceler
Mimar Nejat Ersin Sergisi | Yasmeen Lari, 2020 Jane Drew Ödülü'nün Sahibi Oldu
Yvonne Farrell ve Shelley McNamara 2020 Pritzker Ödülü'nün Sahibi Oldu
Ankara Aks

40 **TELİF**

Yargıtay Kararları Işığında Telif Hakkı

44 **YARIŞMA**

Vilnius "Ulusun Evi" Konser Salonu Yarışması

64 **YARIŞMADAN UYGULAMAYA**

Kayseri İç Kalesi Düzenlemesi

72 **MODERN MİMARİ ESERLERE GEZİLER**

Modern Geziler: Kendini Arayan Bir Yazı Dizisi

76 **YENİ**

The One Residence | Beşiktaş Gençlik Merkezi

82 **PROJE**

Taş Cami

86 **PROFİL**

Nişan Yaubyan

92 **DÜNYADAN**

Dağ Evi

96 **ORADAYDIK**

Oniki Ada'nın En Küçükü: Meis

104 **ÖZETLER**

(İngilizce, Rusça ve Arapça) . Summary . Содержание . خلاصة

36. SAYI KAPAK KONUSU

Nişan Yaubyan - Sünbül Apartmanı

Fotoğraf: Atom Şaşkal

SERBESTMİMAR

Üç Ayda Bir Yayınlanır

SAHİBİ

Önder Kaya | TürkSMD Başkanı

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Mehmet Soylu

EDİTÖR

Gamze Köküm

YAYIN KOMİSYONU

Aslı Özbay, Aytaç Özen, Ceren Topaloğlu,
Cüneyt Kurtay, Deniz Güner, Dürrin Süer, Emrullah Yıldız,
Figen Kivılcım, Gökhan Hezer, Hasan Özbay,
Hüseyin Kahvecioğlu, İlhan Selim Kural, Kadri Atabaş,
Kerem Piker, Kumru Alpaydın, Mehmet Soylu, Osman Tatal,
Ömer Mustafa Özen, Selin Nevrim, Şerife Meriç

YAYIN TÜRÜ

Yaygın Süreli Yayın

GRAFİK UYGULAMA

Koray Özbey

YÖNETİM YERİ, ABONELİK, REKLAM VE DAĞITIM

Türk Serbest Mimarlar Derneği
Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 7. Km. Mustafa Kemal Mah. 2123.
Sk. No: 164 Kentpark AVM Arka Cephesi
+90 312 219 94 08
www.tsmd.org.tr | info@tsmd.org.tr

BASKI

Milimetrik Grup Matbaacılık
+90 312 395 37 38

YAYIN TARİHİ

Nisan 2020

SMD Üyelerine Ücretsiz Gönderilir
Fiyatı 15 TL Abonelik 35 TL Öğrencilere 30 TL

İSTANBUL SMD

Miralay Şefik Bey Sokak 13/2
Gümüşsuyu 34015 İstanbul
+90 212 251 09 58 (tel)
www.ismd.org.tr

TÜRK SMD

TSMD Mimarlık Merkezi
Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 7. Km.
Mustafa Kemal Mah. 2123. Sk. No: 164
Kentpark AVM Arka Cephesi
+90 312 219 94 08 (tel)
www.tsmd.org.tr

İZMİR SMD

Fevzipaşa Bulvarı, No:14, Kat:8, D:803,
Hüseyin Egeli İş Merkezi, Konak İzmir
+90 232 483 53 53 (tel)
+90 232 483 53 20 (faks)
www.izmir-smd.org.tr

Koronavirüsün sebep olduğu gündem, olağanüstü unutmaya yeteneğimize rağmen etkisini istesek de kısa sürede üzerimizden atmamıza izin verecek gibi görünmüyor. Belki uzun süre virüsle birlikte yaşamaya alışacağız. Gelecekte belki birçok şey pandemi öncesi gibi olamayacak.

Mimarlık camiası olarak, gündemin kaçınılmaz ve zorlayıcı etkisi dışında, yaşadığımız kayıplar ile de sarsılmış durumdayız. Değerli kayıplarımızı arkalarında bıraktıkları güzel anılar ile anıyoruz: Cengiz Bektaş, Göktürk Gültek, Michael McKinnell, Michael Sorkin, Oğuz Öztuzcu, Rifat El-Çadırcı, Şevki Pekin, Şükrü Ünal, Vittorio Gregotti. Bir sergide, bir konferansta, güneşli bir günde sokaklarda birbirimize rastlayamayacağımız ve yalnızca sanal yollarla iletişim kurabildiğimiz bu günlerde mimarlık adına söz söylemeyi sürdürmeyi önemsiyorum. Gündemden bizi biraz olsun uzaklaştıracak farklı konular ile bir yazıda, bir fotoğrafta, bir dergide bir araya gelmek; home ofislerimizde ve sosyal izolasyon günlerinde iletişimde kalmak adına hepimize iyi gelecektir diye umuyorum.

Kötü gündemler birbirini takip etmeye ve hayatlarımızı her yönüyle etkilemeye devam etse bile daha güzel ve iyi günleri hayal etmekten vazgeçmemek ve ortak duygularda denk gelmek ümidiyle.

Gamze Köküm

KANITYMM GENEL MERKEZ BİNASI ARTDE TASARIM MİMARLIK

Projenin Adı	: KANITYMM Genel Merkez Binası
Projenin Yeri	: İncek ANKARA
Proje Müellifi	: İsa Parlak / ARTDE Tasarım Mimarlık
Statik	: Kenan Özbek / Kompozit Mühendislik
Mekanik	: Serkan Ünlü / Melis Mühendislik
Elektrik	: Emre Yalçın / Melis Mühendislik
İşveren	: Kanıt Yeminli Mali Müşavirlik & Y. Mali Müşavir Sakıp ŞEKER
Proje Yılı	: 2015-16
İnşaat Alanı	: 1130.00m²

KANITYMM Genel Merkez Binası, Ankara'da İncek Bulvarı Öyse kent Mahallesinde konumlanmış, 1130m² inşaat alanı bulunan bir ofis binasıdır.

Mimari, İç Mimari tasarımı ile uygulama setleri Artde Tasarım Mimarlık tarafından hazırlanan yapı, tasarımı ile KANITYMM kurumsal niteliğini yansıtmaktadır.

Yan yana iki farklı büyüklükteki parseller üzerinde ve farklı boyutlarda tasarlanan yapı, dinamik bir hareket ile cephede de fiziksel karşılığını bulmuş, kendince oluşturduğu dil bütünlüğü ile mekânsal kurgusunu oluşturmuş ve başarılı şekilde çalışmıştır.

Ağırlıkla doğal malzeme olan tuğla, traverten taş cepheler ve çatıda kullanılan saç kaplamanın cephayla bütünleşmesi ile dingin, doğal çevrenin içinde renkli ve canlı dokusuyla ön plana çıkarılmıştır. Girişinin geniş / davetkâr bir saçakla vurgulandığı yapı, bulunduğu alandan aldığı referansların, çağdaş bir mimari yorumu niteliğinde tasarlanarak bölgenin çehresine yeni bir soluk getirmesi amaçlanmıştır.

ERYILMAZLAR VİLLA ARTDE TASARIM MİMARLIK

Projenin Adı	: Eryılmazlar Villa
Projenin Yeri	: Gölbaşı ANKARA
Proje Müellifi	: İsa Parlak / ARTDE Tasarım Mimarlık
Statik	: Arif Küçük / Pro-Göl Mühendislik
Mekanik	: Harun Saçmalı / Tunahanlı Mühendislik
Elektrik	: Naim Toygar / Bol-Kar Mühendislik
İşveren	: Hakan Eryılmaz
Proje Yılı	: 2019-20
İnşaat Alanı	: 750.00m²

Hakan Eryılmaz Villa Projesi, Gölbaşı İncek'te Mogan Gölü'ne yönelen eğimli bir arazide tasarlanmış ve projesinin tasarımında arazinin eğimi efektif kullanılarak kesintisiz manzaraya hakim şekilde yaşam mekânları yerleştirilmiştir.

Aşamalı kabul edilebilir alanlar yaratmayı amaçlayan bir avlu etrafında, günlük yaşam alanlarını bağlayan sonsuzluk havuzu ile yazın ve kışın keyifle yaşanacak mekânlar tasarlanmıştır.

Doğa ile bütünleşen ve yaz/kış günlerinde güneşi kontrollü bir tavırla karşılamayı amaçlayan, yarı açık ve açık alanların bir karışımı tasarımın çekirdeğidir. Gün ışıklarının doğrudan iç mekânlara derinlemesine ulaşmasını sağlayan galeri boşlukları ile mekânların bütünleşmesi sağlamıştır.

Ayrıca arazi eğimini kullanarak yerleşen kütle ve yaşam alanları ile peyzaj arasında bir bütünlük / akışkanlık oluşturulmuştur.

Mimari, İç Mimari Artde Tasarım Mimarlık tarafından gerçekleştirilmiş ve diğer mühendislik proje disiplinlerinin uyum içerisinde çalışması sağlanarak projenin uygulama danışmanlığı da yürütülmektedir.

MEV KOLEJİ GAZİANTEP KAMPÜSÜ VİSTA PROJE

Projenin adı ve yeri	: Mev Koleji Gaziantep Kampüsü
Proje Müellifi	: Vista Proje
Tasarım Ekibi	: Kumru Alpaydın, Türker Kesiktaş, Baran Gökgöz
Statik	: EFK Mühendislik
Mekanik	: Eko Mühendislik
Elektrik	: Akay Mühendislik
İşveren	: Milli Eğitim Vakfı
Projenin Alınış Yöntemi:	Teklif
Proje Yılı	: 2019
İnşaat Alanı	: 42.978,11 m²

Arsanın sahip olduğu kuzey/güney yönündeki 30m ve doğu/batı yönündeki 20m eğim, tasarımda çeşitli yaş gruplarındaki öğrenciler ve öğretmenler arasında sürekli etkileşim sağlayacak açık, yarı açık ve kapalı alanları örgütleyecek şekilde kullanılmıştır.

Bu fikirle tasarım;

- Düşünmeye
- Arayıp bulmaya
- Yaratıcılığa
- Nedenelliğe teşvik eden açık, yarı açık serbest mekânları ve planlı kullanılan eğitim alanlarını birbiri ile uyum içinde yorumlamak üzere yola çıkmıştır.

Programdaki sosyal ve eğitim alanlarının birbiriyle ilişkisi kuzeybatı - güneydoğu yönünde boydan boya geçen ALLE ile sağlanmaktadır. Eğitim bloklarının yönelişlerinde ve alınan mimari tedbirler (güneş kırıcılar vb.) doğrultusunda güneş ve radyasyonun olumsuz etkilerinden tasarım alanı korunmuştur.

Anaokulu öğrencilerinin diğer tüm yaş grupları arasında, fiziksel, ruhsal ihtiyaçları ve antropometrik ölçüleri en farklı grup olması sebebiyle anaokulundaki tüm sınıfların, kontrollü bir iç avluda yaratılan bahçeye, düz ayak kullanarak ulaşımını tasarımda sağlanmıştır.

Okul servislerinin rotası belirlenirken, öğrencilerin yürüyüş yollarıyla keşimeyecek şekilde yaya güvenliği ilk öncelik olarak ele alınmıştır.

GARE DE MAGHNIA TÇMT

Mimari Proje Müellifi	: Tülin Çetin
Statik	: DKE Mühendislik
Mekanik	: Ünlü Mühendislik
Elektrik	: Özay Mühendislik
İşveren	: Yüksel Proje
Projenin Alınış Yöntemi:	Teklif
Proje Yılı	: 2020
İnşaat Alanı	: 6907m² (Bina 3157m² + Peronlar 3750m²)

Cezayir'in kuzey batısında yer alan Maghnia kenti için tasarlanan tren garı projesi, Akdeniz ikliminde kamusal bir yapı nasıl olabilir sorusuna mimari bir yanıt aramaktadır.

Bu anlamda İşveren sunduğu avan projenin yerel mekan kurgularına uyumsuz olduğu konusunda ikna edilmiş ve tasarım tüm fonksiyonları tek bir kitlede çözümleyen bütüncül anlayış yerine parçaçı bir yaklaşım üzerine temellendirilmiştir.

İstasyonun temel işlevleri 3 farklı blokta tasarlanmıştır. İdari ve teknik işlevleri barındıran blok tesisin batı yönünde iç-dış arasındaki sınırı oluştururken, işletme ve hizmet işlevli diğer 2 blok ise doğudaki açık ve yarı açık alanları tariflemektedir. Blokları birbirine bağlayan ana mekan ise merkezi konumdaki istasyon holüdür. Ulaşım deneyiminin belleğini oluşturan ana istasyon holü, şehir ve peronların arasında bir ara yüz olarak tüm işlevleri hem birleştirir, hem ayrıştırır. Holün doğu çeperinde yer alan yarı açık avlu ise su ve peyzaj öğeleri ile yolcuların deneyimlerini zenginleştirir.

Blokların ve peronların üzerini kaplayan üst saçak yalın, prizmatik kütlelerden oluşan gar binasını kentsel ölçeğe taşıyan bir mimari eleman olarak sunulmuştur. Bloklar ile üst saçak arasındaki 4m yükseklikteki bölüm ise binanın doğal havalandırmasını sağlamaktadır.

Kente açılan cepheler ısı kazanım ve kayıpları için sağır ve küçük açıklıklar ile kurgulanmışken, üst çatı altında kalan yarı açık avluya bakan cepheler daha şeffaf ve geçirgen olarak binaya kontrollü gün ışığı sağlamaktadır.

Cephelerde uzun ömürlü ve bakım gerektirmeyen yerel taş kullanılmıştır. Aynı taş boş ve dolu kullanım şekli ile şeffaflaşmak isteyen kentsel cephelerde yapısal bir panjur elemanına dönüşmüştür.

HAYPARK MOTTO MİMARLIK

Projenin Adı ve Yeri	: Haypark, Antalya
Proje Müellifi	: Onur Özkoç, Heves Beşeli - Motto Mimarlık
Tasarım Ekibi	: Derya Fidan Çakıroğlu, Gökhan Yazar, Elif Görkem Köse, Ömer Faruk Ağırsoy, Gizem Görgün, Melek Kılıçkan
Statik	: Özün Proje
Mekanik	: Beşeli Mühendislik
Elektrik	: MPY Mühendislik
İşveren	: Hayırlıoğlu Hochbau
Projenin Alınış Yöntemi:	Teklif
Proje Yılı	: 2019
İnşaat Alanı	: 16100m²

Bir yazlık evi bütün yıl kullanılan bir konuttan farklı kılan nedir? Akdeniz yaşam tarzı konut anlayışını nasıl farklılaştırabilir? Projenin ana tasarım problemi bu iki sorudan yola çıkarak Akdeniz yazlık konut tipolojisini sosyal konut kavramı ile birlikte ele alır. Bu arayışla tasarım konutlarda sade bir yaşayış önerirken, günlük hayatın paylaşılan ortak alanlara yayılması arayışına odaklanmıştır.

Alanın dik eğim profili, yapının basamaklanan kütlelerine ilham vererek farklı seviyelerde Akdeniz manzarasına açılan ortak teraslar oluşmasına imkan sağlar. Bu alanlar ortak kullanımı destekleyecek sosyal işlevler ile desteklenerek günlük hayatın konut birimlerinden ortak alanlara uzanması amaçlanmıştır.

Tasarım çevrede hızla üreyen lüks rezidans anlayışı yerine sosyal ve çevresel sürdürülebilir bir yaşama biçimi benimsemiştir.

Bütün konut birimlerine "sokak"lardan ulaşılabilirken, alanda taşıt trafiği de kuzey cephede sınırlanarak araçlardan bağımsız, yaya odaklı bir yerleşke önerilmiştir. Yapı kütleleri güney yönünde boşluk oluşturacak şekilde konumlandırılarak denizden gelen serin esintinin ortak avluya ulaşmasını sağlar.

Kütle yerleşimi, konutların batı yönündeki milli park ve güney yönündeki deniz manzaralarından mümkün olduğunca fazla faydalanmasına imkan verir. Her birimin kendine ait bir terası vardır ve bu teraslar yaşama alanlarıyla birleşerek dışarıdaki doğa manzaralarını iç mekanlara taşır. Teraslar aynı zamanda konut birimleri için bahçe alanları sağlar ve güneşlenme terasları olmanın yanı sıra kentsel tarım için de alan sağlar.

HERASTRAU LOFTS MOTTO MİMARLIK

Projenin Adı ve Yeri	: Herastrau Lofts, Bükreş
Proje Müellifi	: Onur Özkoç, Heves Beşeli - Motto Mimarlık
Tasarım Ekibi	: Gökhan Yazar, Elif Görkem Köse
İşveren	: TConsingoo
Projenin Alınış Yöntemi:	Teklif
Proje Yılı	: 2019
İnşaat Alanı	: 20242 m²

Herastrau Lofts, Bükreş'in en önemli doğal odaklarından biri olan Herastrau Gölü'ne komşu bir alanda, her biri loft tipolojisinde planlanmış konutlar, sosyal donatıları ve çalışma alanlarından oluşan bir karma-kullanım yapısıdır. Yapı kent zemininde ticari işlevlerle desteklenen yoğun bir sosyal hayat öngörür. Üst katlara doğru önce ortak çalışma (coworking) sonra da konut birimleri konumlandırılarak sosyal etkileşim daha kontrollü bir karakter alır.

Yapının konut işlevi, cephe ve plan kurgusunda farklılaşan 62 ünite-den oluşur. Her ünite kendi içerisinde "loft" tipolojisinde çözülmüş, cephe ve plan kurgularında mekansal nüanslar ile farklılaştırılmıştır. Bütün konut birimlerine kuzey cephe boyunca uzanan iç sokaklardan ulaşılır. Yapısal grid boyunca uzanan alternatif konut birimlerinin ritmi, yer yer blok halinde yapıya sapanan bütüncül kütleler ile kesintiye uğratılır. Yapının ritminde oluşturulan bu "senkoplu" ritm, alternatif geometrilere sosyal alanlar oluşturulmasını sağlar. Yapı parselinin konumu ve sınırları sayesinde, hem konut birimleri, hem de sosyal alanlar göl ve orman manzarasından faydalanabilmektedir.

serbest

MİMAR

Serbest MİMAR'ı
Sosyal Medyada
Takip Edin

Bilge Mimar, Baran İdil Saygıyla Anıldı

Yakın zamanda kaybettiğimiz değerli Mimar ve Kent Plancısı Baran İdil'i saygı ile anıyor, mimarlık mesleğine katkıları için kendisine teşekkür ediyoruz. Sadece çalışmaları ve çabası ile değil varlığıyla da mimarlık mücadelesinin önemini vurgulayan Baran İdil, mimarlık mesleğine emek ve gönül verenlerce daima minnetle hatırlanacaktır...

24 Aralık 2019 tarihinde aramızdan ayrılan Baran İdil, Türk Serbest Mimarlar Derneği, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi ve Mimarlar Derneği 1927'nin birlikte düzenlediği anma programı ile anıldı. Anma programında oturumu Mimar Müjdat Karaca yönetti. Karaca İdil'i bilge mimar olarak tanımladı.

Anma Programında Türk Serbest Mimarlar Derneği Başkanı Önder Kaya, Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı Tezcan Karakuş Candan ve Mimarlar Derneği 1927 Başkanı Lale Özgenel yaptıkları konuşmalar ile Baran İdil'e meslek adına teşekkürlerini sundular. Bir çok mimar da, İdil ile yaşanmışlıklara ilişkin anı ve görüşlerini paylaştı. Törene, Baran İdil'in ailesi ile birlikte çok sayıda mimar ve dostları katıldı.

İstanbulSMD Üyeleri Yemekli Toplantıda Buluştular

İstanbulSMD üyeleri 11 Mart 2020 Çarşamba günü Point Otel'de yemekli toplantıda bir araya geldiler. Başkan Sibel Dalokay Bozer'in konuşmasının ardından toplantıya katılan İstanbul Kent Konseyi Başkanı Tülin Hadi, Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Başkanı Esin Köymen ve Mimarlık Fakültesi Dekanları Konseyi Başkanı Neslihan Dostoğlu çalışmalar hakkında bilgi verdi, üyelerle kent ve mimarlık üzerine fikir alışverişinde bulunuldu.

Toplantıya sponsor olan Efectis Era Avrasya Genel Müdürü İlker İbik yangın güvenliği, projelendirme danışmanlık, belgelendirme, yangın dayanım testleri çalışmaları hakkında sunum yaptı.

İstanbulSMD Başkanı Sibel Dalokay Bozer yeni üyeler Ali Derya Dostoğlu, Uğur Özer ve Murat Şanal'a üyelik sertifikalarını verdi.

SMD'ler Ekrem İmamoğlu'nu Ziyaret Etti

TürkSMD Başkanı Önder Kaya, İstanbul SMD Başkanı Sibel Dalokay Bozer ve İzmir SMD Başkanı Hüseyin Ege'li Yönetim Kurulu ve Üyeleri ile birlikte 18 Şubat 2020 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Ekrem İmamoğlu'nu makamında ziyaret etti. Üç SMD, Üç Büyükşehir Belediye Başkanı ziyaretleri İzmir ve Ankara'dan sonra İstanbul ziyareti ile tamamlandı.

Ziyarette Serbest Mimarlar Dernekleri ve üyeleri hakkında bilgilendirmenin ardından İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Stratejik Planı ve yapılan çalışmalar hakkında olumlu izlenimlerimiz iletili ve karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu. İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile özellikle, kamuoyunu yakından ilgilendiren kentsel sorunların çözümü, imar mevzuatı ve uygulamaları, nitelikli mimarlık hizmeti alınmasının önemi ve kamu projelerinde mimari proje yarışmalarının teşvik edilmesi gibi alanlarda iş birliği yapma konuları konuşuldu.

Görüşmenin sonunda İstanbul Serbest Mimarlar Derneği Başkanı Sibel Dalokay Bozer İstanbul SMD dernek üyelerinden Erhan Vural'ın hazırladığı parametrik Atatürk portresini Ekrem İmamoğlu'na hediye etti.

GÖKTÜRK GÜLTEK 1953-2020

GÖKTÜRK GÜLTEK HOCAM ANISINA

HATİCE ÜSKÜDAR ÖZER

Sevgili hocam, ağabeyim Gök Türk Gültek'i 21 Ocak günü kaybettik. Üzüntüsü, acısı hala sevenlerinin ve benim yüreğimde çok taze... Kendisi, mimarlık camiasında hocalığı ve aktif mimarlar odası çalışmaları ile tanınan bir insandı. Ama aynı zamanda yüreği mimarlıkla doluydu. O'nu ilk tanıdığım Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğrencilik yıllarımda hocalık ve profesyonel mimarlık çalışmalarını birlikte yürütüyor, yarışmalara giriyordu. Hocalığı her daim bu mimarlık aşkı ile beslendi. Dersleri, teorik ve pratik mimarlık bilgisinin harmanlandığı bir formatta ve nefis el çizimleri ile süslüydü. Öğrencilerine karşı her daim güler yüzlü bir otoritesi vardı, öğrenci olarak ondan korktuğumu hiç hatırlamıyorum ama her zaman saygıya dayalı bu otoriteyi üzerimde hissettim. Her sorumuza büyük bir ciddiyetle ve alabildiğine dinlenesi cevaplar verirdi, çizirdi, yazardı, örneklerdi. O'nun bu zengin hocalığından öğrenciliğim boyunca yapı derslerinde faydalanma şansına sahip oldum. Sonrasında mezun olup asistan olarak okulumda çalışmaya başladım. Bölüm içerisindeki ağırlığıyla yerini sonuna kadar dolduran bir hocaydı. Çalışma arkadaşlarıyla uyumu, her zaman öğrenci odaklı ve işini yapmaya konsantre olmasından dolayı son derece üst düzeyde

idi. Yüzünden gülümseme, elinden - kolundan ders notları eksik olmazdı. Gerek masa başı kritiklerde gerekse tahta başında yaptığı anlatımlarındaki çizimlerini asistan olarak yıllarca hep aynı hayranlıkla izledim. O'nun gibi, O'nun ekolünde bir hoca olmayı hayal ettim. Benzer duyguları Mimarlar Odası Ankara Şubesi bünyesinde birlikte çalıştığımız ortamlarda da hissettim. Yaptığı her işe dört elle sarılışı hep bana örnek oldu. Asistanlık dönemim Gök Türk Hocam'la olan ilişkimizin hoca-öğrenci ilişkisinden ağabey-kardeş ilişkisine evrildiği dönem oldu. Artık hem hocam olarak iş arkadaşımı hem de ağabeyim olarak yanımdaydım. Eşi Mediha ve sevgili oğulları Deniz'le birlikte Gültekler adeta benim ikinci ailem oldu. Yıllar süren dostluğumuzda bu defa özel anılarımızı, mutluluk ve üzüntülerimizi paylaşıyorduk. Bu süreçte Hocamı daha yakından tanıma fırsatı bulmuştum. Derslerdeki o tiyatral anlatımının kökenini de o dönem öğrendim. Mimarlık ve hocalık tutkularının yanı sıra sanata olan yakınlığı da onun hayatında çok önemli bir öğeydi. Sanatçı bir aileden geliyordu. Annesi devlet tiyatrosu sanatçısı, ablası opera sanatçısıydı. Aslında neredeyse bütün ailesi sanatçıydı. Kendisi de mimarlık eğitiminden önce 1 yıl keman, 1 yıl şan bölümünde okumuştum. Uzun yıllar Ankara Çok Sesli Gençlik Korosu'nda yer almıştı. Gitar çalıyor, besteler yapıyordu. O'nun bu yönünü tanımak ve yaşamak ise ayrı bir keyifti. Yıllar içerisinde tarzı hiç değişmedi. Herkes tarafından beyefendi, güler yüzlü ve saygıdeğer kişiliği ile tanındı. Son dönemde Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümünden emekli olmuş Atılım Üniversitesi'nde hocalık yapıyor idi. Orada birlikte derse girdiğimde gördüm ki yıllar boyunca Gök Türk Hocam'da gerçekten de değişen hiçbir şey olmamıştı. Aynı motivasyon aynı heyecan ve aynı dinamizm hala devam ediyordu. Bizleri bırakıp gitmeden önce bu defa Hocam, içinde bulunduğumuz zor hayat koşulları içinde bana bir kez daha ilham kaynağı oldu. Mesleğine ve hocalığa olan bağlılığındaki bu ıstıkrar ve 'bitmezlik' bir kez daha önümü aydınlatan bir ışık oldu. Koşullar her ne olursa olsun 'devam etmek' 'pes etmemek' 'güler yüzle hayata bakabilmek' gerektiğini bana hatırlattı. Her insanın hayatında farklı alan ve zamanlarda izler bırakmış insanlar vardır. Benim de var.

Ama Gök Türk Hocam bu insanların içinde 'her zamanı' ve 'birçok anlamda' ruhuma ve aklıma kazınmış ağabeyim ve hocam olarak çok özel bir yere sahip ve hep öyle olacak.

Çok özliyorum ve hep özleyeceğim.

RIFAT EL-ÇADIRCI 1926-2020

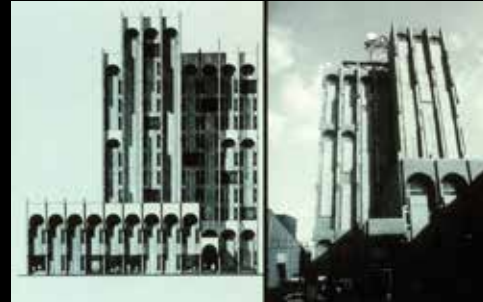
1926 yılında Bağdat'ta doğan Rifat el-Çadircı 10 Nisan 2020 tarihinde İngiltere'nin başkenti Londra'da 94 yaşında koronavirüs nedeniyle hayatını kaybetti. Yaptığı çalışmalarıyla Irak mimarisinde özel izler bırakan ve "Yapı Filozofu" olarak anılan Çadircı, Irak'ta 100'den fazla binanın tasarımını yapmıştır.

Mimari eğitimini tamamladıktan sonra Bağdat'ta yaptığı mimari çalışmalarında bölgesel Irak mimarisinin temel özelliklerini ve çağdaş özelliklerini birleştirmeye, gelenek ve modern zamanları uzlaştırmaya çalışmıştır. Eserlerinde geleneksel mimarinin unsurlarını kavramsallaştırarak onları çağdaş bir ortamdan yeniden üretmiştir. Kendisi mimariye yaklaşımını "Geleneksel mimariyi öğrenmek ve geleneksel formlar ile modern teknolojinin bir araya geliş sırasında bir sentez elde etmek için yola çıktım. Amacım, modern tekniklere hiçbir şey feda etmeyen bir mimari yaratmaktır" şeklinde ifade etmektedir. Tasarıma bakış açısı Arap dünyasındaki en önemli ve etkili mimarlık okullarından biri olan Bağdat Mimarlık Okulu'nda bir ekole dönüşür ve okulun önemli bir eğitici figürü olarak etkisini keskin bir şekilde hissettirir. Geçmişin formlarının kullanımını reddeden Çadircı, 1959 yılında Bağdat'taki Firdevs Meydanı'na

yaptığı yerel ve milli bir sembol olan "Meçhul Asker Anıtı" ile tanınır. Bu anıt, 1983 yılında Baas rejimi tarafından yıkılmış ve anıtın yerine 2003 yılında ABD tarafından düşürülen Saddam Hüseyin'in heykeli yapılmıştır. Çadircı'nın 1961 yılında inşa ettiği Özgürlük Anıtı ise, 1958 yılında Irak darbesini ve bunun Irak halkı üzerindeki etkisini işlemesine rağmen daha sonraları Arap dünyasına mal olacak düzeyde tanınmış ve Ortadoğu genelinde sembol bir anlama ulaşmıştır. 1965 yılında tasarladığı Tütün Tekel Merkezi ve 1975 yılında tasarladığı Bağdat'taki Merkez Postanesi, Tahrir Meydanındaki Özgürlük Anıtı gibi ikonik yapıları arasındadır.

Çadircı'nın Irak mimarisine rehberlik edecek yaklaşımları karşılıksız kalmamış ve 1986 yılında Aga Khan Mimarlık Ödülü'nü almıştır. 2015 yılında Irak'ta mimarinin ilerlemesine önemli katkılan olan kişilere verilen Tamayouz Mükemmellik Ödülü programının Yaşam Boyu Başarı Ödülü'ne ve İngiltere'deki Conventry Üniversitesinden fahri doktora ayık görülmüştür. Çadircı, iyi bir fotoğrafçı olarak yaşamı boyunca çektiği mimari ve fotoğraf arşivlerinin yanı sıra 1950-70 döneminde politikada önemli bir figür olan babası Kamil Çadircı'nın fotoğraflarını araştırmacıların kullanabilmesi için Aga Khan Dokümantasyon Merkezi ve MIT Kütüphanelerine bağışlamıştır. MIT'deki İslam Mimarisi Profesörü Nasser Rabbat, ölümünü açıklayan bir e-postada Çadircı'yı "modern Bağdat'ın en etkili tasarımcılarından biri, derin bir tarihi ve kültürel birikime sahip bir teorisyen, rafine bir estetik duyarlılığa sahip düşünür, yazar, eleştirmen olarak uluslararası bölgeselcilik adını verdiği mimariye özel bir yaklaşım getiren akılcı bir mimar olarak tanımladı.

MICHAEL MCKINNELL 1935-2020

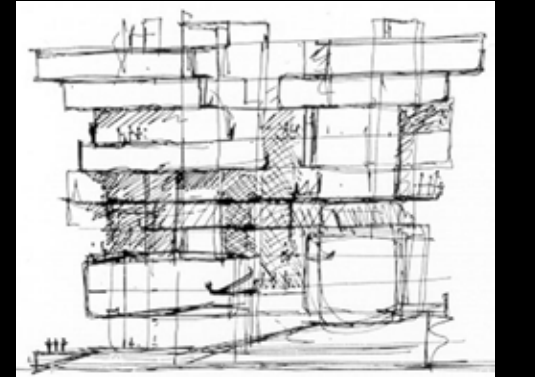

İngiliz mimar Michael McKinnell, koronavirüs nedeniyle 27 Mart 2020 tarihinde hayatını kaybetti.

Noel Michael McKinnell 25 Aralık 1935'te İngiltere'nin Manchester kentindeki Salford'da doğdu. Babası her iki dünya savaşında savaşmış bir muhasebeciydi; annesi bir ev hanımıydı. Michael McKinnell, 1958'de Manchester Üniversitesi Mimarlık Bölümünü birincilik ile bitirdi. Columbia Üniversitesi'nde yüksek lisans öğrenimini tamamladı. McKinnell, malzemenin yapıya uyumu ile ilgileniyordu. Cebinde her zaman bir cetvel bulundurmasını, mimarlığın ölçmek ve insan ölçeğine uygun inşa etmekle yakından ilişkili olmasına bağlıyordu. Boston Belediye Binası yarışmasına Columbia Üniversitesi'nde profesör olan Alman mimar Gerhard Kallmann ile birlikte katılarak, 255 başvuru arasından birincilik ödülünü kazandılar. Boston Belediye Binası kullanıma 1968'de açıldı. McKinnell ve Kallman, yarışmayı kazandıktan kısa bir süre sonra Boston'a taşındılar ve 1962'de Kallmann McKinnell & Wood mimar-

lık ofisini kurdular. Boston'daki Hynes Kongre Merkezi ve Philadelphia'daki Independence Visitor Center'ın yanı sıra Harvard, Yale, Princeton ve Emory gibi çok sayıda üniversitede elçilikler, adliyeler, kütüphaneler gibi birçok yapı McKinnell'in projeleri arasında yer alıyor.

McKinnell, ölüm döşegindeyken bile tasarlamayı sürdürmeye kararlıydı. McKinnell, koronavirüs nedeniyle hastanedeysen, evde karantınada bulunan eşini telefonla arayarak kendisi için düşündüğü mezarı tarif etti. Rockport'taki arka bahçelerinde denizi gören bir mezar yeri düşünüyordu. Bu, daha alçakta olan merkezinde, en sevdiği çiçek olan beyaz güllerin yer aldığı ve çevresinde farklı türden bir çiçek yatağının bulunduğu sade bir mezar olacaktı. Eşi tarif ettiği şekilde mezarı çizdi. Her ikisinin isimlerinin de yer alacağı mezar taşı granit olacaktı.

ŞEVKİ PEKİN 1946-2020

Şevki Pekin, 1946 yılında İstanbul'da doğdu. Orta öğrenimine İstanbul'da Galatasaray Lisesinde başladı. Amerikada devam etti ve İstanbul'da Robert Koleji'nde tamamladı.

Viyana Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ve Viyana Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Okulu'na devam etti. 1973 yılında diplomasını aldı. 1965-1966 yılları arasında İstanbul Atatürk Kültür Merkezi'nin projesinde çalıştı.

1966-1974 yılları arasında Viyana'da mimarlık mesleğini sürdürdü, 1974 yılında Türkiye'ye dönerek bir sene Aydın Boysarın yanında çalıştı, halen çalışmalarını kendi mimarlık ofisinde sürdürmektedir. Şevki Pekin'in yayınları arasında 1983 yılında "Büro çalışmaları" ile Türk ve Avusturya mimarlık yayınlarında çeşitli proje ve binaları üzerine makale ve söyleşileri bulunur.

Ayrıca Pekin'in 1999 yılında "Türk Mimari Yılığ"ında iki yapısı ve Temmuz 2000 A+U Japon mimarlık dergisi Türkiye sayısında da yine iki yapısı yayınlanmıştır.

"KLASİK BİR MODERNİST": ŞEVKİ PEKİN

LALE ÖZGENEL

Şevki Pekin'i, 2018 yılında, Mimar Sinan Büyük Ödülünü kazanmasının ardından daha iyi tanımaya başladım. O yıl Ulusal Mimarlık Ödülleri programında seçici kurul üyeliği yapmış ve değerlendirme süreci içinde Şevki Pekin'in projelerine topluca bakma ve detaylı inceleme fırsatı bulmuştum. Kurul, kaleme aldığı ödül metninde Şevki Pekin'in mimarlığını aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:¹

"Profesyoneller arasında amansız bir tanıtım sa-

vaşının öne çıktığı zamanımızda, sessiz sedasız işini yapan, 1970'lerden bugüne tasarlayan ve inşa eden, nicelikten ve boyuttan çok, mimarlığa olan bağlılığıyla kendini meslek çevresine kabul ettirmiş, saygın bir isimdir Şevki Pekin. Onun ürünlerinin ardında, gündelik eğilimlerin ve çarpıcı biçimlerin peşinde sürüklenmeyi değil, tasarıma verdiği emeği görürüz. Kendinden ve birikiminden yola çıkarak 'arayış' onun ürün toplamında örne çıkan kavramdır. Her işinin ardında, sabırla en doğrusu aranan, giderek olgunlaşan bir tasarım süreci vardır. Bu nedenle yapılan ve tasarımları, ancak mimarca bir okumayla ve zaman içinde kendini ele verir. Mimarlığı onu üreten özneyle telaşsız ve sessizce oluşan bir bağ olduğunu bize hatırlatan ve kişiliğiyle de bu alçak gönüllülüğü yansıtan, Sayın Şevki Pekin'e Mimar Sinan Büyük Ödülü verilmiştir."

Kazandığı ödülün ardından projeleri ve meslek pratiği hakkında konuşma yapmak üzere kendisini Mimarlar Derneği 1927'ye davet ettiğimde, "yalnız ben mimarlık tarihi üzerine" konuşacağım diye özellikle belirtmiştil Mimarlık pratiğini ve akademiyi bir arada yürüten bir mimarlık tarihçisi olarak bu konuşma içeriği önerisi beni epey mutlu etmiş ve heyecanlandırmıştı. 29 Ocak 2019 tarihinde dernekte yaptığı söyleşinin çerçevesini de o tarihte henüz yayın aşamasında olan ve mimarlık üzerine düşüncelerini bir araya getiren son kitabı, *21. Yüzyıl İçin Mimarlık Tarihi* kurmuştu.² Sonradan okuyacağım bu kitap, Şevki Pekin'i düşünceleri ile tanımama vesile oldu. Bu nedenle, ardından kalem aldığım bu yazının da ilham kaynağı oldu.

Pekin, kitaptan yaptığı okumalar eşliğinde kendi mimarlık pratiğinin özünü temsil eden düşünsel referanslardan bahsetmişti. Yaptığı doğaçlamalar ve sözlü alıntılarla, tarihsel bir uzamda mimarlık eylemi ve pratiği üzerine üretilmiş düşüncelerin, kendi düşün ve yaratı dünyasındaki karşılıklarını paylaşmıştı. Sonradan kitabında da yazacağı gibi, yaşamın "sürekli bir değişim" içinde olduğunu vurgulayan yaklaşımında kendi mimarlığını şekillendiren düşünceleri mimarlık tarihi içinde bulduğunu aktarmıştı. Ona göre mimarlık tarihi, hayata geçirilmiş ve değerlendirilen halen koruyan bilgi ve düşünceleri barındıran bir kaynak; mimarlık ise bu bilgi ve düşüncelerin değişen yaşama karşılık veren yeni yorumlarının yapılmasıyla kalıcılık kazanan bir eylemdi:

"Düşüncelerin ve işlerimizin ayakta kalmasını istiyorsak değişim kaçınılmazdır." (s. 29)

Söyleşi ve kitap, pek çok konunun yanı sıra,

özellikle 'mimari duruş' olarak adlandırabileceğim ve mimarın ürettikleriyle yaşam felsefi arasında birbirini besleyen ve yansıtan varoluş durumuna tanıklık etmemi sağladı. Şevki Pekin'in mimari duruşu tutarlı bir üst niteliği hedefliyordu. Bu anlamda onun mimarlık pratiğinde bağlam, süreç, işlev, ölçek ve malzeme gibi ölçütler açısından farklılaşan her yeni tasarım, aslında aynı esaslar üzerinden geliştirilen düşünceler yoluyla kurulan özgün bir yaratıcılığı ve kalıcılığı temsil ediyordu. Onun mimarlığı, kendi yaşamını, bir başka deyişle, düşündüklerini, yazdıklarını ve söylediklerini yansıtıyordu. Bu nedenle söylemeyi ve yazmayı, kendi deyişi ile "okur-yazarlığı", tasarlamak ve yapmak kadar önemsiyordu:

"Önemli olan yapılan işler ile söylenenlerin uyumudur." (s. 14).

Mimarlığını, doğrudan projelerinin anlatımı yerine, mimarlığını temsil eden düşünceleri üzerinden paylaşan Şevki Pekin'i bu söyleşide kendi ağzından dinlemiş, daha yakından tanımış ve sonrasında da iletişimimi sürdürme şansım olmuştu. Mimarlık üzerine düşünmek, uygulamılarından öğrenmek ve zaman geçtikçe yeniden düşünmek, bir başka deyişle hep düşünmek ve sorgulamak üzerine kurmuştu meslek pratiğini. Bu düşünsel devinim içinde çeşitli esaslar, kendi deyişimiyle "değerini yitirmeyen düşünceler" tasarımlarının da çıkış noktası olmuştu. Son kitabının ön sözü sayılabilecek ilk paragrafında mesleki birikiminin ardında yatan bu felsefeyi bir ikilem olarak ortaya koyacak ve kendi mimari duruşuna eleştirel yaklaşacak kadar samimidir:

"Değerini yitirmeyen düşüncelere sahip olduğunu var sayıp başka arayışlara girmemek veya düşüncelerde değer kaybı olmadığına inanmak, gurur kaynağı mı yoksa önemli bir yanlığı mıdır?" (s. 08).

Düşüncelerini ikilemler üzerinden aktarmak Şevki Pekin'in hem hayatı hem de mimarlığı sorgulama yöntemiydi. Kendi içinde eleştirel bir yaklaşıma olanak sağlayan bu yöntem, kitap yazmaktan, bir binayı projelendirmeye, görselleştirmeye ve/veya maketini yapmaya kadar, tüm işlerinde bir taraftan süreci belirleyen, tasarıma yön veren ve geliştiren diğer taraftan ise sorgulayan bir tartışma zeminiydi:

"Zamana yenik düşmeyen yapılar ve projeler, şeklin karışık olmadığı, yapım tekniğinin belirgin ve sade olduğu, malzemenin sağlam ve dayanıklı olduğu, mekanın iyi tanımlanmış olduğu işler mi-

dir, yoksa dünyaya yeni bakış açıları getiren hem mimarlık ortamını hem de toplumu geliştiren ürünler midir?". (s. 42)

Şevki Pekin mimari düşünceyi temsil etmek için kullanılan tüm sunum araçlarını aynı zamanda bir sorgulama ortamı olarak değerlendiriyordu. Bu açıdan bakıldığında ve bir arada izlendiklerinde, düşüncelerini ifade eden her ürünün sadece bir fikri temsil kabiliyetine ve güçlü bir anlatıya değil özgün ve tutarlı bir içerik ve niteliğe de sahip olduğu görülür. Yazılarındaki dil sadedir; çizimleri ve görsel çalışmalar yalındır ama kimi zaman farklı görselleştirme tekniklerini çarpıcı bir birliktelik içinde kullanır. Maket örne çıkan bir düşünme ve soyutlama ortamıdır; kimi zaman alışılmadık malzemelerle üretilmiştir ve/veya renklidir. Zamana direnen tasarım eylemlerinin ve düşüncelerinin değişime uyum sağlayacak yeni yorumlarla tekrar elde edildiğinde mimarlığı anlamlı ve kalıcı kılacağına inanan Pekin'in kullandığı tasarım araçlarında da benzer yenilikçi yorumlara yönelmesi şüphesiz ki bir rastlantı değil:

"Her çalışmanın gücü kesinlikle zaman ölçüsü içinde ayakta kalıp aynı zamanda değerinden kaybetmeme becerisi ile ölçülebilir. Dolayısı ile mimarlık işleri, yani yapılar, projeler, tasarımlar veya mimarlık düşünceleri ancak ileri yıllarda zamana direnebilmiş, geçmiş ile düşünce ve fikir bağını koparmamış ve günlük modaya kapılmamış ise kıymetli olacaktır. Mimarlık, zaman ile ilişkili olarak birbirini tamamlayan fiziki dayanıklılık ve düşünce dayanıklılığı ile ayakta kalır". (s. 29)

Kendisiyle geç tanışmış olduğum Şevki Pekin'i, mimari duruşunun, mimarlığının ve yaşam felsefesinin bir anlatısı olarak gördüğüm son kitabıyla, bir başka deyişle, kendi sözleriyle anıyormayı anlamlı buldum. Zira bu çok boyutlu birikim üzerine sadece yapılanı üzerinden yazmak onun duruşu ve felsefesine aykırı bir eylem olacaktı. Günceli, mimarlık tarihi içinde yakalayan, bunu ustaca ifade eden ve zamana uyumlayan Pekin'in yapılarıyla, düşünceleri üzerinden tanışmanın ve kendi deyişimiyle "mimari işlerine", tutarlı ve bütünsel anlatılar olarak yaklaşmanın hem keyifli ve öğretici hem de dürüst ve beklenmedik karşılaşmalar yaratacağını söyleyebilirim. Tıpkı aşağıdaki gibi:

"Klasik bir mimarım, tek bildiğim modern !!!" (s.72)

1 <http://mo.org.tr/ulusalsergi/index.cfm?sayfa=BO-SP>

2 Şevki Pekin, Yirmibirinci Yüzyıl İçin Mimarlık Tarihi, 2019 (ISBN: 978-605-245-524-1). Grafik tasarım ve içerik düzenlemesi ile özgün bir çalışma olan kitabı Şevki Pekin kendi imkanları ile bastırmıştır.

ŞÜKRÜ ÜNAL 1953-2020

ŞÜKRÜ'YE

BOZKURT GÜRSOYTRAK

Sevgili Şükrü'yle 80'li yıllarda ADMMA'den hocamız olan Yalçın Oğuz/Beate Oğuz atölyesinde tanıştım.

Kendisi bizden büyük olmasına rağmen her zaman olumlu yaklaşan, iş hayatında hep destek veren, herkesle iyi ilişkiler geliştirmiş bir arkadaşımızdı.

Her zaman herkesle "arkadaş" olmayı tercih etmiştir.

Bilgisayarla çizimin olmadığı o dönemlerde çok titiz, çok güzel çizimler yapardı. Yalçın oğuz atölyesinde o dönemde çok güzel arkadaşlıklar, birliktelik vardı, keyifle çalışırdık.

Şükrü'den de mimarlık, çizim ve benzeri konulardan çok öğrendiklerim oldu. Şükrü'nün olduğu dönemde Ray Sigorta, Tırtar Tatil Köyü, Doğankent projeleri gibi çeşitli projelerde birlikte çalıştık.

Şükrü kendisini yetiştirmiş birisiydi. Konya Seydişehir'den olmasına rağmen benim gibi klasik müzikten hoşlanırdı. Kendisi "Ali Beyden" bilet bulur, bilet bulması zor olan Cumhurbaşkanlığı Senfoni orkestrasına birlikte giderdik.

Benim gibi kitap sahip olmayı ve okumayı çok severdi. Başka arkadaşlarda dahil olmak üzere kitapların fotokopilerini çektirerek kitaplığımızı büyüttük. Şükrü'nün Yalçın Oğuz atölyesinden ayrılmasına rağmen arkadaşlığımız sürdü.

Çeşitli antik yerlere, bölgelere giderek bilgi dağarcığımızı artırmak, geliştirmek arkadaşlarımızla hoşumuza gidiyordu.

Hachet kitapevinden aldığım "ancient civilizations of Turkey/ Prof. Dr. Ekrem Akurgal " kitabı klavuz kitabı , rehber kitaplarımızdan biriydi.

Çeşitli gittiğimiz yerlerden biride Mersin Kızkalesi, cennet/cehennem , Anamur gibi yerlerde birlikte olmak çok keyifliydi. Bu gezimizde Şükrü, Murat, Hayri, Timur arkadaşlarımızla birlikteydik.

1984 senesinde epeydir açılmayan yarışmaların açılmasıyla yarışmalara katılmaya karar verdik.

Uygun olan Şükrü'nün bekar evinde birlikte çalışmak isteğiyle tekrar bir araya geldik. Şükrü'ye Faruk'la birlikte yarışmalara katılmayı önerdim. Şükrü'nün salonunda adımı atacak yer olmamasına rağmen Şükrü ve sınıf arkadaşım Faruk'la hep birlikte yarışmalara katıldık. Bu dönemde çeşitli birincilikler, ödüller alarak ofisimizi açtık. Bu süreçte Murat, Hayri gibi arkadaşlarımızda yardım etti.

Çeşitli işlerimizi ortaklaşa yaptıktan sonra herkes bireysel olarak mesleki yaşamını sürdürdü.

Ancak Şükrü'yle arkadaşlığımız, dostluğumuz baki kaldı.

Şükrü mimarlık ortamına eğitim, örgütlenme, proje gibi alanlarda çalışarak iz bırakan mimarlar arasında yer aldı.

Herkesin yaşamında yeni alanlara yelken açmasının ardından görüşmelerimiz çok azalmasına rağmen arkadaşlık sıcaklığı hep daim kaldı.

Sevgili Şükrü , seni özleyeceğiz, çeşitli anılarımızla anacağız. Hoşçakal arkadaşım...

VITTORIO GREGOTTI 1927-2020

İtalyan şehir plancısı, mimar ve yazar Vittorio Gregotti, koronavirüs kaynaklı zatürreden dolayı 15 Mart Pazar günü vefat etti.

Gregotti, 1927 yılında Milano'nun doğusundaki Novara'da doğdu. 1952'de Politecnico di Milano'dan mezun olduktan sonra İtalyan mimarlık dergisi Casabellada önce 1953-1955'te editör, sonra 1963'e kadar genel yayın yönetmeni olarak çalıştı. 1974 yılında Gregotti Associati Internationalı kurdu. Mimar Manuel Salgado ile birlikte Lizbon'daki Belém Kültür Merkezi'ni tasarlarken Fransa'daki Büyük Provence Tiyatrosu, Milano'daki Arcimboldi Opera Tiyatrosu ve Cenova'daki Stadio Luigi Ferraris de dahil olmak üzere birçok stadyum projesi üretti. Vittorio Gregotti, Venedik Mimarlık Üniversitesinde mimarlık bölümünde profesörlük yapmıştır, Milano ve Palermo üniversitelerinde ders vermiş, Tokyo, Buenos Aires, San Paolo, Lozan, Harvard, Philadelphia, Princeton, Cambridge Üniversitelerinde ve Massachusetts Institute of Technology'de misafir öğretim görevlisi olarak çalışmıştır.

Kent plancısı olarak stüdyosu ile birlikte Milano'nun Bicocca bölgesinde ve Şanghay'daki Pujiang New Town'da çalıştı. Tasarım alanının dışında Gregotti, İtalyan Komünist Partisi'nde önemli bir kültürel figürdü.

Gregotti, göze çarpan çalışmalarının önemli bir kısmını küratör olarak verdi. 1975'te "A proposito del Mulino Stucky" sergisinin küratörlüğünü yaptı. Arazi sanatı ve mimarisine odaklanan sergi, Venedik Bienali'nde mimarlık sergisi kurulmasına yönelik ilk sinyalleri verdi ve 1980'de ilki düzenlenecek Venedik Mimarlık Bienali'nin öncüsü oldu.

The Architect's Newspaper'a 2010 yılında verdiği bir röportajında Gregotti şöyle anlatıyor: "Bir mimar olarak bienalin küratörlüğüne neden beni seçtiklerini bilmiyorum, bu çok tuhaftı. Bunu ancak bienalde küçük bir mimari sergi de kurulursa kabul edeceğimi söyledim, bu şartım kabul edilmezse yapmayacaktım. Bienalin daha önce hiçbir mimari kısmı olmamıştı bu yüzden bu ilk olacaktı."

1976'da Gregotti, Bienal'in Görsel Sanatlar Bölümü Direktörü olarak atandı ve bienale Sanat Bienali Werkbund 1907 adını verdi. Bienali, görsel sanatlar ve mimariyi içerecek şekilde genişletti. Venedik'te beş tanesi mimari ve tasarıma ayrılacak şekilde toplamda yedi mekanda sergiler düzenleyerek bienali görsel sanatlar ve mimariyi içerecek şekilde genişletti. Ayrıca Gregotti 1978 Bienali'nin de direktörlüğünü yaptı.

Kıtaplarından Bazıları:

- Mimarlık Üzerine 17 Mektup
- Mimarlığın Amaçları ve Araçları
- Mimarlığın İçinde

Projelerinden Bazıları:

- Barselona Olimpiyat Stadyumu
- Belem Kültür Merkezi, Lizbon
- Arcimboldi Opera Tiyatrosu, Milano
- Calabria Üniversitesi
- Pujiang Yeni Kenti
- Luigi Ferraris Stadyumu
- Costières Stadyumu
- Marakeş Stadyumu
- Parnasse Stadyumu
- San Massimiliano Kolbe Kilisesi
- Modern ve Çağdaş Sanat Galerisi Carrara Akademi (Bergamo)
- Leoperia Tiyatrosu (Follonica)
- Polermo Kuzey Genişleme Bölgesi

Belem Kültür Merkezi, Lizbon

Bicocca Üniversitesi, Milano, İtalya

Luigi Ferraris Stadyumu, Genova

*The Architect's Newspaper

MICHAEL SORKIN 1948-2020

MICHAEL SORKIN BİR KARDEŞ GİBİ

SUHA ÖZKAN HON F AIA

Onunla tanıştığımız ortam Architectural Association'da Alvin Boyarsky'nin düzenlediği "Summer Session" dı. Alvin AA'nin mimarlık eğitimi ortamındaki gücünü hissetmiş ve bugünün çalıştay tanımını andıran, o zamanın yıldız mimarları ile genç mimar ve öğrencileri bir büyük birliktelik içinde Londra'da buluşturmıştı. Ücretli olan bu etkinliğe katılım paylarını, o yıllarda düşünsel herşeyin bedava olduğu Avrupa'da değil ABD ve Kanada'da satmıştı. Onun bu işbilir tutumu, kendisini AA'nin en üst yönetim kademesine taşımış ve Milli Eğitim Bakanı Margaret Thatcher'ın nefretine mazhar olmuş olan AA'ı kendine yeterli sürdürülebilir bir kurum düzeyine getirmişti.

Summer Session'a Michael, Chicago ve Columbia üniversitelerinden edebiyat ve tasarım dereceleri ile mezun bir genç mimar olarak uluslararası ortamı koklamak üzere gelmişti. Dostluğumuz hemen pekişti ve birlikte Archigram Grubunun kurucusu Peter Cook Stüdyosuna girdik. Süremiz bir hafta yapacağımız proje Faulness Island'da Üçüncü Londra Havalimanıydı.

Projemizde uçakların iniş, kalkış dizilimi ve park yerleri vardı. Ama Terminal yoktu. Çünkü özel üretilecek uçakların gövdeleri tren vagonları olacaktı. Tüm işlemler tren istasyonlarında yapılıyor ve vagonlar sadece, uçuş için gerekli, kanatlar, kuyruk ve pilot kabininden oluşan uçuş iskeletine bağlanıyordu. Havalimanını pistleri aramızda paylaştığımız politik anlayış gereği Peace Sign (Barış Simgesi) idi. Projemiz beğenildi mi? Anımsamıyorum. Elbette çok tartışma yarattı. Peter Cook gibi bir hocaya öyle proje yapılırdı. Projeyi sergileyip "kırır kırır" tartıştık. Özellikle serginin Bar'ın karşısında olması iyiydi.

İzleyen yıllarda, ben ODTÜ'ye dönüp işimin başına geçtim. O da MIT'deki Master'ını tamamladı. 1974'de uzunca bir süre kalmak üzere önce Ankara'ya geldi. O zaman Büleny Ecevit ile Yalın Sokak'ta karşılıklı oturuyorduk. Rahşan Hanım'ın ara sıra balkona astığı beş-on mavi gömlek Başbakan'ın orada oturduğuna Michael'ı inandıramadı. Kıbrıs Kahramanı, Dünya'nın tanıdığı Ecevit'in sıradan bir apartman dairesinde oturabileceği ona abes geliyordu. Taa ki O'na destek gösterisi yapmak üzere büyücek bir grup, adı o zaman Bade, sonra Hakan Yurdakuler, şimdi Beykoz Sokağı doldurana dek. O günden sonra o alçak gönüllük ve tevazu Michael'ı Ecevit hayranı yaptı.

Michael yöneticilik dışında mimarlığın her alanında varlık gösterdi. Tasarımcı, plancı, eğitmen, eleştirmen, kuramcı olarak hep varlık gösterdi. Oysa yöneticilik de olabiliirdi. AA Mimarlık Okulu'na Başkan olarak seçilmiş, duyurular yapılmış ve nerede ise iş bitmişti. Kısacası Alvin Boyarsky'nin yerininin yeni sahibi olacaktı. Hatta ben kendisine telefon edip, "Onlarca yıl sonra buluştuğumuz yeri yöneteceğine çok sevindim," demiştim. İş almaktan vaz geçti. Bunu eşinin olumsuz etkileneceği için yapmıştı. O zaman New York Eyalet Üniversitesi'nde (SUNY) hoca olan Sinema Tarihi hocası olan Joan Copjec'in kariyerini olumsuz yönde etkilememek için yaptığını biliyorum. Sonraki tartışmalarımızda, ben onu kabul et-

mediği bu görev nedeni ile, mimarlık dünyası adına eleştirdim. O da pişmanlığını içtenlikle paylaştı. Doğrusu Dünya mimarlığının en üst ortamlarından birini yönetecekti. Olmadı.

Bıkmadan usanmadan Filistin ve özellikle Gazze trajedisine ilgi duymuş ve kendi ortamı olan Terreform'da sürekli bir çalıştay oluşturmıştı. Gazze'yi görmüş ender kişilerden olarak o ortamda ben de yer almıştım. 2014'de Mimarizm dergisi ile yaptığı söyleşide Gazze hakkında şöyle demişti.

Evet, bu Terreform'un eski bir projesi. Aslında Gazze halkı ve mimarların bu konuda nasıl yardımcı olabileceği üzerine yazılar yazıyorum. Sol eğilimli The Nation dergisinde bir köşem var. Bir sonraki yazım Gazze üzerine olduğundan şu anda bu konuyu düşünüyordum. Bugün gazetede yayınlanan BM raporunda, Gazzelilerin eski durumlarına geri dönebilmek için 6 milyar dolara ve 20 yıla ihtiyaçları olduğu öne sürülüyor.

2010 yılında Mimarlar Odası Ankara Şubesi, benden bir Dosya Çalışması yapmamı istedi. "Mimarlığın Toplumsal Sorumluluğu" olarak 24 üncü Dosya olarak Mart 2011'de yayınlanan bu Dosya için özellikle Bizim Dünyamız-la ilgi emek vermiş kişileri çağırdım. Bir çok değerli deneyim sahibi kişi arasında Michael kendi yaratıcı özlemini dillendiren: "Ütopya Hemen Şimdi" yazısıyla katıldı.

Geçtiğimiz günlerde ortak dostumuz Eric Owen Moss onu şöyle bir şiirle andı.

*Hey Michael, neredesin?
Kaç kez seninle Columbus ile Broadway'in orada Mex lokantasında pöh pöh. O hilarious sol varlık . Prima balerina ve futboldan sıkılırdın, ama biliyorum hiç de öyle değildin.
Hey Michael neredesin?
Leb ve Raimond'a selam götür.
Dünya sızı özliyor.
Ama artık aynı yer değil.
Hala öyle takılı için birçok şeyi yerinden oynattın Güneş yine doğar.
ama bugün değil.
Hey Michael neredesin?
Sevgiyle
Eric (Owen Moss)*

Çeviri: Suha Özkan

CENGİZ BEKTAŞ 1934-2020

GÜNGÖR KAFTANCI

Sayırsız eserleri, sayısız konuşma ve konferansları ile herkesin bildiği Bektaş'ı bir de ben anlatmaya kalkmayacağım. Önce biraz, son birkaç günümünden söz edeceğim. Herkes bilir, yaşlılar yeni şeyleri çabuk unuttur, eskileri inanılmaz ayrıntılarıyla hatırlarlar. Üfulünü haber aldığım ilk telefon görüşmesinden sonra, ta ortaokulda ezberletilen bir şiirin şu dizeleri günlerce dilimden düşmedi:

Sırayı saygıyı unuttun çabuk
Sebep ne ağandan ileri geçtin

Altmış yıl kesintisiz devam eden dostluğum yok olmuştu. Üzgündüm, öfkeliydim. Son yıllarda yakınlarımı, dostlarımı kaybetmeye, bütün acılarıma karşın birazcık alışmış, sıralı kayıp mazeretine sığınarak kendimi teselliyi öğrenmiştim. Ama Cengiz! Cengiz'i benden önce kaybetmek, bu gerçeğe inanmak olağanüstü zor oldu. Son yıllarda görüşmelerimiz, benim hareket kabiliyetimin azalması nedeniyle, daha çok telefonla oluyordu. Örneğin: 'Yarın bir konferans için Ankara'ya gideceğim, ertesi gün Muğla'da olacağım, oradan Denizli'ye geçip belki İzmir'e de uğrayarak hemen İstanbul'a dönmem gerekiyor, belki kısa süre sana uğrayabilirim.' Buna benzer konuşmalar altmış yıldan beri ve son günlere kadar öylesine çok oluyordu ki, Cengiz'in enerji ve çalışkanlığına öyle alışmıştım ki kaybına hala alışamadım. Hala öfkeliyim.

Anılara sığınmak zorundayım. Önce ilk eşi Bedia'yi tanıdım. Almanya'da dekoratör olarak çalışan Bedia'nın firması Efes Otel inşaatının dekorasyon projeleri işini almış, Bedia'yi kontrol için İzmir'e göndermiş. Otel inşaatının şantiye şefi sevgili sınıf arkadaşım, Tali köprülÜ, dekorasyon işleri ihale dosyasının düzenlenmesi işini bana vermişti. Bedia'yla birlikte çalıştık, kısa süre sonra Türkiye'ye gelen Cengiz'le

tanışmış olduk. Bugün çoktan aramızdan ayrılmış olan sevgili Tali'nin kıymetli dostluğunun yanı sıra, Cengiz'le tanışmama neden oluşu onu yine şükranla anmama vesile oluyor.

O günlerden bu günlere Cengiz'le dostluğum, ayrı kentlerde yaşamamıza karşın aralıksız devam etti. Hürriyet teknesiyle yaptığımız mavi yolculukları, onun vosvosuyla Anadolu turlarımızı, antik kalıntıları, Osmanlı evlerini, Bodrum'u, Antalya'yı, Kapadokya'yı Denizli yöresini, İstanbul'u, İzmir'i neredeyse yurdumuzun tamamını birlikte gezip tanımış olmayı heyecanla anıyorum. Eşi sevgili Gönül'ün rehberliğindeki Yugoslavya gezimizi, Yunanistan, Yugoslavya sınır kapısında Cengiz'in "eyvah pasaportumu otelde unuttum" feryadını şimdi yeniden yaşıyor gibiyim. Ankaradaki evlerinde, Kuzguncuk'ta, Çeşme'de geçirdiğimiz uzun sohbet, tartışma türkÜ söyleme, gecelerini anarak hüznümü ve öfkemi yenmeye çalışıyorum.

Bana göre Cengiz çok iyi bir mimardı. Aldığı sayısız ödülün yanında benim bu değerlendirmem önemsiz görünebilir. Fakat bugün çeşitli biçim tartışmaları, batıdan alınma izm'lerle tanımlanan akımlar, binlerce sayfalık kuramsal olma iddiasındaki yorumlar, sonuç olarak mimarlığın ne ve nasıl olması gerektiğindeki garip, olumsuz tutumları izledikçe, Cengiz'in mimarlık anlayışını yeniden, ayrıntıları ile gündeme getirmenin olağanüstü yararlı olacağını düşünüyorum. Mimarlığını, aklının, sosyal koşulların ve yerel olanakların öncülüğünden taviz vermeden gerçekleştirmiştir. Ayrıca, bu konuda benzer kulvarlarda koşmuş olduğumuzu hatırlayarak sevinebiliyorum. Yaptığı sayısız toplantılardan bazılarında, ben de bulunuyorsam, bir yerine getirip "Güngör'den çok şey öğrendim" derdi. Kuşkusuz bana iltifat içindi ve doğru olabilir. Ama asıl ben ondan çok şey öğrendim. Hasletlerinden birisi, her soylu güzel olguyu, sadece aklıyla değil duygularıyla ve heyecanla algılamasıdır. Örneğin, Anadolu'nun ilk çağ tarihine dönük engin bilgisi yanında, kalıntıların nerdeyse her taşını sevgiyle hayranlıkla anlatması,tüm çevresini duygulandırırdı. Ben yurdumuzun bu hazinelerini en çok ondan öğrenerek sevdim. Sanıyorum yalın, içten, heyecanlı kimliği, mimarlık anlayışına doğrudan yansımıştır. Bu konudaki benzerliğimizin uzun, çok değerli, çok keyifli dostluğumuzun, kesintisiz devamında etkilidir sanıyorum.

Çok güzel çizirdi. Bugün eskizlerini bile bilgi-sayarla yapan genç mimarların bu yeteneğin

mimarlıktaki önemini yeterince önemle değerlendirebileceklerini sanmıyorum. Bizim gibi dinozor mimarların elleri tasarım sırasında zaman zaman, neredeyse beyin gibi çalışırdı. Cengiz'in eski yapılar, sokaklar çeşitli çevre görüntüleri için sadece çizgi ile yaptığı desenler, değerli peunture niteliğindedir. Yani ben Cengiz'in mimarlığı, şairliği yanı sıra ressamlığını da vurgulamak istedim. Yapıların da, gereksiz süslerden arınmış, yalın, işlevsel, ekonomik, çevreye duyarlı, konstrüktif vb. endişelerinden hiç ödün vermeden olağanüstü bir estetik düzeye ulaşabilmesinde, topyekun sanatçı kişiliğinin etkili olduğunu düşünüyorum. Anadolu'daki tarihi mirasımızı herkesten çok bilmesine, sevmesine, dünyada olup bitenleri yakından izlemesine karşın, hiçbir zaman taklide yeltenmemiş, daima özgün olmayı başarmıştır.

Cengiz'in ülkemize bir kültür havarisi olarak katkılarını herkes bilmektedir ve asla unutulmayacaktır.

Üzgünüm, kızgınım, öfkeliyim. Yakınlarına, dostlarına, sevenlerine, okuyucularına, dinleyicilerine, herkese baş sağlığı dilerim.

BİR BÜYÜK KAYBIN DAHA ARDINDAN...

MERAL OĞUZ

2003 baharıydı. Ben O'nu eserleriyle çoktandır tanıyordum. O beni tanıımıyordu. Elimde dosyalarla "Bana danışmanlık yapmak zorundasınız Cengiz Bey" diyerek Kuzguncuk'taki kapısını çaldığımda henüz 29 yaşındaydım. Bir aşamasından sonra yaşımın ötesinde tecrübe gerektiren bir iş üstlenmiştim. Bazı projeler söz konusu olduğunda bir ömür yetmez ya hani projemiz hala hayata geçemedi, bizler görebilir miyiz, çabalarımız sonuç verir mi bilinmez... O 1977 de başlamış, biz 2003 te izlerinden yürüdük.

Kayaköy (Levissi) benzeri bir kentsel sit alanıydı Göcek körfezindeki Tersane Adası, eski adı ile Teleandria... Mübadelede terk edilmiş bir sayfiye kenti... Aradan geçen 80 yılda büyük ölçüde yıkılmış yapılara dair eskiz ve slaytlarının olduğunu, ben henüz 4 yaşındayken 1977-79 yaz aylarında -o yıllarının ofis geleneği olan çalışanlarla yaz aylarında mavi rölöve tatili vesilesiyle- Tersane adasında bulunduklarını, bizim 2003 yılındaki çalışmamızın restitüsyonlarına veri oluşturacak çalışmalarını, çiçeği burnunda bir mimarken bu mavi rölövelerden nasibini alanlardan olan

sevgili Cahit Engin'den öğrenmiştim. Kültür Bakanlığına sunmak üzere, tespit ve tescilli yapılmamış adadaki 129 yapının rölöve ve envanter fişlerini henüz hazırlamıştık. 80 küsur konut yapısı, hamam, kilise, şapel, kuyu, fırın, kahvehane yapılarından oluşan bir sayfiye. Kuzguncuk'taki ofisinde klasörlerce çalışmayı masaya serdik. Gözlerine inanamadı, bir bana baktı bir dosyalara: "Senin zengin bir kocan mı var?" diyebildi. "Neden?" dedim. "Bu yaşıma geldim bu ülkede böylesi bir çalışmaya verilecek emeğin karşılığını göze alan bir işveren ile karşılaşmadım da ondan" dedi. "Bu aşamaya kadar işin hammallığı da denebilecek saptama kısmını bitirdik, yapıların yaşamla yeniden buluşmaları sürecinde bundan sonrası için tecrübelerinize, danışmanlığınıza ihtiyacımız var bizimle birlikte Tersane adasında 15 gün teknede yaşar mısınız?" diyebilirdim bir cesaretle. "Sen bu yaşında bunları yaptıysan bana nefer olmak düşer" diyerek tüm mütevaziliğiyle hesapsızca kabul etti. Organize olup çalışmalara başladık. Gelirken hediye getirdiği "Mimarlıkta Eleştiri" kitabındaki imzasıyla 7.06.2003, bir ahşap gulette günün serin saatlerinde arazide, sıcak saatlerinde teknede çalışarak 15 gün geçirdik. Dokuyu sokak sokak ev ev detay detay çalıştık her bir yapının onun tabiriyle "Eskiden Nasıldı?" (Restitüsyon) çizimlerini yaptık. Sonra da gelecekte nasıl kullanılacağını onarım tasarımı (Restorasyon-rekonstrüksüyon) eskizlerini. Böylece rölöveden restitüsyona, restitüsyondan restorasyona geçişin bakış açısını iyice kavratmıştı. İşlev belli olmadan restorasyon projesi yapılamayacağını, yeniden işlevlendirme / koruma / kullanma bakış açılarının ne olması gerektiğini.. Kadim bilgi, sanat, estetik kokan çok kıymetli el eskizleri bir hazine gibi arşivimizde.

Muğla'ya gelişimin 5. Yılında bu kentte mimarlık yapmayı seçmemin şansı, kazanımlarımdan biriydi Onunla çalışmak. Yörenin sunduklarıyla hem tatil hem iş gibiydi. Ne büyük lüksü. Yakından tanıyanlar bilirler sadece dinlenmek diye bir şey yoktu. Onun için, dinlenirken farklı üretimler içinde olmak vardı. 15 gün boyunca her anınızı yerleşim olmayan bir adada, teknede, sınırlı bir alanda birlikte geçirmek bir insanı yakından tanımanın en iyi yoludur ya işte öylesiydi O'nu 'iyi ki tanımışım' de-

yişim. Her yönüyle örnek alınabilecek alışkanlıkları olan, erdemli, hümanist, çalışkan, disiplinli, çok yönlü, bir yüce gönüllü insan... İnsanı önceleyen söylemleri, öğretileri daha dün gibi kulağımda.

"MİMAR / OZAN / YAZAR, baba, hoca, abi, eş, dost..." CENGİZ BEKTAŞ'ı anlatmaya bu sıfatlar ve satırlar yetmez belki, sadece dokunduğu yaşamımdan bir kesit ile -ülkemizde ve dünyamızda yaşanan Pandemi nedeniyle son yolculuğuna uğurlamaya gidemeyeceğimizi bir ders niteliğinde bildiren mesajından ötürü O'nu böyle- anmak istedim. Tersane adasında 2003 yılındaki çalışmamızın sonunda nişan yüzüklerimizi takarken bir de şiir yazmış, 2 çocuklu bir aile temennisi içeren 4 zeytin ağacını da şiirin altına çizivermişti aynı günün anısına. Bugün 4 kişilik bir aile olarak kaybı bizi derinden üzdü. Zeytinli Fırın Sokağı şiirinden sonra yine Tersane adasında yazdığı bir şiir olan "Nişan" şiirinin öznesi olmak ne büyük mutluluktu... Ardından Haziran 2008'de "Kayaköy / Tersane" kitabında içi dolu teşekkürleriyle yayınlanmış çalışmamızın bir kısmını. Asıl biz ona teşekkür etmeliydik, yaşamımızda çok güzel izler bıraktı, yüzlerce diyebileceğim gencin yaşamına dokunan çalışmalar yaptı. Atölyeler, deneyim paylaşımları...

Muğla'da Saburhaneki evinin müstemilatındaki çocuk kütüphanesindeki çocukların yüreğinde de, Apostol Handa oluşturmaya çalıştığı Semt Evinin müdavimlerinin kalbin-

de de, yurdun dört bir köşesinde mimar olmayanların da keyifle izledikleri konferanslarında dokunduğu onlarca yürekte de yaşamaya devam edecek. Maviliklerde, ışıklar içinde dinlensin... Başta eşi Gönül Bektaş olmak üzere tüm sevenlerine ve yakınlarına güçlü sabırlar diliyorum. Biliyorum ki varlığı gibi yokluğu da büyük olacaktır...

CENGİZ BEKTAŞ İÇİN...

ASLI ÖZBAY

Bu yazıyı yazmak kolay değil. Daha çok yeni, ondan, kadim arkadaşı Baran için bir anma yazısı istemişken, onunla gözyaşları içinde ortak anıları yad etmişken, bu kadar kısa bir zaman sonra bu sefer benim "Cengiz Amcam" için bir anma yazısı yazmam çok zor.

Üniversiteye girip mimarlık dünyasına adım atmadan çok önce tanıdım onu. Cihat-Şaylan Fındıkoğlu'nun da katıldığı, bol tartışmalı yemek sohbetlerine şahit olmuşluğum, heyecanını, mücadeleciliğini daha o çok erken zamanlarda sezmişliğim var. Uzun aralardan sonra her bir araya gelişimizde, beni bebekken havalara atıp tuttuğunu anlattığı anılarını dinlemişliğim var...

Mimarlık eğitiminin 2. yılında, ilk ofis stajı için gittiğim yer, Kuzguncuk'daki meşhur işliğıydi. İnci oyası gibi el çizimleri ve kitapları üzerinden, gencecik bir mimar adayına tasarıma nasıl ciddiyetle ve özenle hazırlanılması gerektiğinin nasihatlerini. O'ndan almış olmak, İstanbul'un tarihi sokaklarını öyküleriyle, mekanlarıyla anlattığı gezilerine katılmış olmak hayatımın etkileyici şanslarından biriydi.

Mesleğe atılıp yayın hayatıyla tanıştıktan sonra ilk yayın sorumluluğunu üstlendiğim kitabın, O'na ait "Koruma Onarım" denemesi olması (YEM Yayınları, 1992) hayatımın akışını etkilemiş olsa gerektir. Kitabı yayına hazırladığımız yıllarda 50'li yaşlarının sonuna gelmişti. Olanca heyecanı ve enerjisiyle, deneyimlerini ve birikimlerini paylaşmak için sarf ettiği çaba ve özen, beni etkilediği gibi kim bilir kaç kişiyi daha bu yolda emek vermeye teşvik etmiş olsa gerektir.

Yapı sanatı adına yaptıkları, düşündükleri çok yazıldı, konuşuldu ve eminim ölümünün ardından bir süre daha yeniden konuşulacak. Ama Cengiz Bektaş, yapıları bir yana, mimarlığı bütün hayatı kapsayan bir emek, sanat ve hümanizma alanı olarak yaşayan ve belgeleyen muazzam enerjisiyle, dilerim daha uzun yıllar ilham kaynağı olmaya devam edecek. Tutkulu sevgisi başta olmak üzere, geride bize bıraktığı her şey için ona yürek dolusu teşekkürler ediyorum. Büyük bir sevgiyle...

OĞUZ ÖZTUZCU 1942-2020

CAFER BOZKURT

Ekim 1968, İstanbul Kâğıthane İstihkâm Okulu,

Oğuz ile 24 aylık yedek subay olarak yaptığı-mız mecburi askerlik hizmeti sırasında bir araya geldik. 295 kişilik yedek subay bölü-ğünde boyları uzun olan 1. Takımda 1'den başlayınca 15 no Oğuz Öztuzcu, 16 no Cafer Bozkurt olmuştu. Dolayısıyla aynı ranzada 6 ay altlı üstlü yattık. 1. takımdan Çınar Şahenk, Mete Arat, Ataman Onar, Ahmet Aytaç, İrfan Aktar, Engin Dağıstanlı, Oğuz ve ben bir ar-kadaşlık grubu oluşturduk. Bu dostluklar biz yaşadıkça da devam etti. İki yıl önce Engin'i, geçen yıl Ataman'ı, şimdi de maalesef Oğuz'u kaybettik.

Yedek Subaylıkta ilk 6 aydan sonra ben İstanbul ve Ankara'da, Oğuz ise Diyarba-kır'da 24 ayı tamamladık. Oğuz'un o za-manlar spor, kırmızı renkli bir MG arabası vardı. Duygu ile nişanlı idi. Diyarbakır'dan sonra Oğuz ile çok görüşemedik. Bu arada oğlu Ant ve kızı Nil dünyaya geldiler. Son-ra Oğuz İsveç'e taşındı. Sanırım orada 6 yıl geçirdi. Türkiye'ye döndüğünde Marmaris'e yerleşip orada mimarlık yapmaya başladı. Marmaris'te hem çağdaş mimarlığa hem de belediyeye büyük katkılarda bulundu. Bodrum'da gerçekleştirdiği iki yerleşke de doğa ile bütünleşen, peyzaj ve yeşil içinde kaybolan yapılardan meydana geliyordu. Oğuz'un projeleri gerçekten Bodrum'daki binlerce yapı grubu içinde bir avuç başa-rılı örnek arasında yer almaktadır.Kendisi de iki yıl önce İTÜ'deki konferansta, büyük inşaat grupları tarafından lüks adı altında her yerde önce doğaya dozer ile setler çeki-lerek, sonra üzerine yüzlerce metre cephe yapılarak kurulan, denizden bakıldığında

beton bir yapı kitlesi gibi gözükten turizm tesislerinin ne kadar yanlış yapılaşmalar ol-duğunu dile getirmişti.

Oğuz hemen hemen tüm mimarlık eserlerini Marmaris, İstanbul ve Bodrum'da gerçekleştir-di. Mimar olarak Oğuz çoğu meslektaşından farklı çalışır, çok sayıda yapı yapmak yerine projesini yaptığı yapıyı bitirene kadar hizmet verirdi. Dolayısıyla proje tasarımı yapan, yap-tığı tasarımı yapıya dönüştüren, detayları için titizlenen ve yapı malzemelerini iyi tanıyarak yerinde kullanmasını bilen nadir mimarlar-dandı. Yani benim mimarlık anlayışıma göre gerçek bir mimardı.

Tabii ki Oğuz'un fotoğrafçı yönü de çok önem-lidir. Çok iyi kullandığı bilgisayarı ile çektiği fotoğraflar üzerinde oynar umulmadık gö-rüntüler elde ederdi. Tabii bunları yaptığı ser-gilerde bize sunardı. Çalışmalarından küçük kitapçıklar hazırlardı. Bunlarda bazı gezi no-ları ve araştırmaları olanlar da vardı. Robert Kolej, ODTÜ ve Londra'daki eğitimi sayesin-de kusursuz İngilizce bilirdi. Oğuz'un nasıl çok yönlü bir kişilik olduğu İstanbul Serbest Mimarlar Derneği'ne başkanlık yaptığı dö-nemde daha iyi görüldü. Çatalhöyük kazısı ile ilgili olarak Ian Hodder'i, Göbeklitepe ile ilgili olarak Klaus Shcmidt'i getirerek bizlere kon-feranslar verdirdi. Ayrıca mimarlığın müzik, felsefe, sosyoloji ile ilişkilerini ortaya koyan paneller düzenledi. Yani Oğuz gerçek anlam-da bir entelektüel idi.

Oğuz'un ailesi 1922 yılındaki mecburi göç sı-rasında Kavaladan gelerek Samsun' a yerleş-mişti. Daha sonraları kökenini araştırdığında Kavaladaki evlerinin Kavalalı Mehmet Ali Paşa Evi'nin komşusu olduğunu öğrenmiş-ti. Son senelerde Gökçe Ada'daki mimari ve orada kalmış Rumlar ile ilgili araştırmalar yapıyordu. 7-8 yıl önce Hamburg'da davetli olduğum uluslararası bir mesleki toplantıya onu da çağırılmış, birlikte geçirdiğimiz günler-de çok şeyler paylaşmıştık. Oğuz yalnız be-nim değil eşim Rosemarie'nin de çok yakın arkadaşı idi. Ayrıca oğlu Ant ve kızım Defne de iyi arkadaşlırlar. Uzun süren rahatsızlığı boyunca ona destek olan, günlerini güzel ge-çirmesini sağlayan hayat arkadaşı Sema'ya çok teşekkür ederim. Çok değerli bir arkada-şımı kaybettim. Onu her zaman özleyeceğim. Işıklar içinde yatsın.

OĞUZ'U YAZMAK

ABBAS HACIÖMEROĞLU

Oğuz'u yazmaya nereden başlanır? Karar ver-mek çok güç.

Hele bu yazıyı onu kaybetmenin hemen ar-dından, onun anısına yazmak zorundaysanız ve yitirdiğiniz bu güzel insanın acısı, içinde bıraktığı o kocaman boşluğun duvarlarını bir alev topu gibi savrulup dağılıyorsa. Başlaya-bilmek için, bu yangını biraz olsun soğutmak , dindirmek için, geriye onun henüz sınısıcak anılarına gitmek ve onun ciddi ve düşünceli yüzünden hiç eksik olmayan ve her an bir esprinin kıskırtmasıyla neşeli bir gülüşe dö-nüşmeye hazır tebessümüyle anımsamak,- düşünmek yetiyor.

Büromda çalışıyordum. Bir whatsapp me-sajı getirdi acı haberi : "Biraz önce Oğuz Öz-tuzcu'nun vefatını üzüntüyle haber aldım", İstanbul Serbest Mimarlar Derneği genel sekreteri paylaşıyordu mesajı. Son günlerde, hasta olduğunu biliyorduk ama herşeyin bu kadar kısa bir sürede sona erebileceğini hiç ama hiç aklıma getirmemiştim. Oysa birkaç yıl önce Koleksiyon Mobilya'nın düzenlediği bir yabancı mimarın konferansında onu bi-raz yorgun ve bitkin görmüştüm. Daha sonra İSMD'nin 2019 yılında Fransız Sarayı'nda dü-zenlediği yılbaşı balosunda da bana halsiz görünmüştü. Rahatsızlığının bu ciddiyette olduğunu hiç aklıma bile getirmedim, o da bahsetmedi, bahsetmezdi. Son aylarda sağlık nedeniyle Dernek etkinliklerine katılamaz olmuştu. Kendisini rahatsız eden bu duru-mu nedeniyle Yönetim Kurulu'na ,çimize sindirip bir türlü kabul edemediğimiz, birkaç kez konuşup geri alması için direndiğimiz, Dernek üyeliğinden istifa dilekçesi yollamıştı. Hep iyilik haberlerini alacağımızı umutla bek-ledim.

Oğuz'u ilk kez,sanıyorum 1985 yılıydı,Arna-vutköy'deki eski eser evinin inşaatını yapar-ken tanıdım. Marmaris'ten tanıştığ,benim de yakın arkadaşım olan Mimar Baran Kitaplı ile ziyaretine gitmiştik. Çok mutluydu,işin sonu-na yaklaşıyordu. Bize evi gezdirdi,güzel bir tasa-nımdı,güzel bir arka avlusu vardı belleğimde kalan,heyecanla yaptıklarını ve yapacakları-nı anlattı uzun uzun.

Oğuz'la fazla bir yaş farkımız yoktu,benden sadece beş yaş büyüktü. Yaşamlarımız kimi yerde teğet geçmişti birbirine. Oğuz Sam-sun'luydu benim gibi. ODTÜ Mimarlık Fakül-tesinden 1966 yılında mezun olmuştu ben 1965 yılında girmiştim aynı Fakülteye. Behruz Çinic'i'nin bence başyapıtı Mimarlık Fakülte-si'nin ,mimarlık eğitiminin temel derslerini daha kapısından girip içinde dolaşmaya baş-ladığınızda vermeye başlayan o çağdaş, ferah ve akıcı mekanlarını paylaşmıştık birbirimiz-den habersiz bir yıl boyunca. Daha sonraları o İskandinavya'da İsveç'te 1970 -78 yıllarında mimar olarak çalışırken ben de 1973-74 yıl-larında yine bir İskandinav Ülkesinde, Dani-marka,Kopenhag'da, Kraliyet Güzel Sanatlar Akademisi'nde burslu olarak bir araştırma çalışması için bulunuyordum.Biz Mimar Yal-çın Türkdogan'la A/Y MİMARLIK 'ı İstanbul'da 1975 yılında kurmuştuk ve Oğuz da 1984 yılın-da İstanbul'da serbest mimar olarak çalışma-ya başlamıştı. Sonunda, yollarımız İstanbul Serbest Mimarlar Derneği çatısı altında ke-sişti. Benim Oğuz'u yakından gerçek kimliği ile tanımam burada oldu. Uzun yıllar bu ça-tıyı paylaştık. Onu bir meslektaş,bir sanatkar ve bir dost olarak tanımış olmak benim için öncelikle bir mutluluk kaynağı oldu.Şimdi düşünüyorum,mutlaka onu benden daha yakından ve daha uzun süredir tanıyan,daha eski pek çok arkadaş vardır ve belki bu yazı-yı onlardan biri yazmalıydı. Ama ben yine de sevgili Oğuz hakkındaki duygu ve düşüncele-rimi kendi adıma paylaşmak istiyorum.

Uzun yıllar boyunca Oğuz, kişisel mimarlık ve sanatsal etkinliklerinin yanı sıra, Derneğin farklı kademelerinde ve 2011-2012 yıllarında da Başkan olarak Derneğin gelişmesine bü-yük katkılar sağlayan ve iz bırakan çalışmalar yaptı. Disiplinliydi ve çalışkandı. İstanbulSMD yönetimindeyken çok önemli şeyler başardı. Avrupa Birliği'nin STK'lara verdiği fonlardan yararlanarak gerçekleştirilen " Yaşasın Mimar-lık-FOLIA/ Fragments of Living in Architectu-re" onun sorumluluğunda gerçekleştirilmiş önemli bir çalışmaydı. NTV Televizyonun-dan 13 bölüm halinde yayınlanan bu dizi, mimarlık konularındaki farkındalığı artırmak ve mimarlığın yaşamlarımızdaki önemini vurgulamak amaçlarını, halkın anlayacağı yalın bir dille ve çok özenle seçilmiş Türk ve Avrupa mimarlık örnekleri eşliğinde anlata-rak başarıyla gerçekleştirmiştir. Daha sonra,

" Mimarlığın Kökenleri Konferans Dizisi"yle, 2011 Haziran ayında,insanlık tarihini sarsıcı bir şekilde 12.000 yıl geriye taşıyan Göbeklite-pe kazılarını,bizzat kazıları yöneten Profesör Klaus Schmidt'in sunumuyla, daha sonra da 2011 Eylül ayında,bu kez 9.000 yıl öncesin-den insanlık tarihinin bilinen ilk kentsel yerleşimi Çatalhöyük'ün öyküsünü, kazıları yöne-ten Profesör Ian Hodder'in sunumuyla geniş bir mimar ve sanatkar kitlesinin dinlemesine olanak sağladı. Çok şey yaptı ama gerçekleştiremediği bir düşü kaldı geride: Mimarlık Merkezi kurulması. Bunun için hazırlıklar ve çalışmalar yapıldı hatta son yönetim kurulu-nun bu konuya tekrar eğilip onun başkanlı-ğında bir çalışma grubu kurulmuş olmasına rağmen, değişik nedenlerle bu çalışmaya ara-verilmesi gerekti. Bir gün bu Mimarlık Merke-zi'nin kurulması mimarlık toplumuna olduğu kadar Oğuz'un da anısına bir hizmet olacaktır. Oğuz için insan olarak söyleyebileceğim ilk şey onun bir beyefendi,bir centilmen,bir çele-bi yani gerçek anlamıyla bir insan olduğudur. Duruşu anlatırdı bunu daha baştan. En gergin tartışmalarda bile sesini yükseltmez,düşün-ce ve görüşlerini hep burnunun aşağılarına doğru kaymış yakın gözlüklerinin gerisinden bakan gözlerinde sıcak bir gülümsemeyle ve sakın bir dille anlatırdı. Hoşgörülüydü, en kar-şıt görüşleri bile dinler anlamaya çalışırdı.

Bilgeydi, yeterli bilgisi olmadan konuşmazdı bir konuda. Bilgisiyle övünmez, alçakgönül-lülükle paylaşırdı bildiklerini, bir olumluluğa katkısı olsun isterdi.

Mimari çalışmalarında insanı ve doğayı ön plana alan dünya görüşünü yansıtmıştır. Oğuz,mimari kimliğini büyük ölçüde besle-yen bir sanatçı kimliğine sahipti. İsveç'te çalış-tığı yıllarda tohumları atılan,sonraki yıllarda giderek olgunlaşan çok iyi bir fotoğrafçı kimli-ği vardı. Bir ressamdı aynı zamanda. Bunların da ötesinde yenilikler ve hep kendini aşma çabasında olan bir sanat araştırmacısıydı. Da-hası bir düşünürdü. Renkler, biçimler, düşler ve gerçekler bu sanatçı ruh ve bu düşünen kimliğin potasında harmanlanarak çok öz-gün yapılara dönüşüyordu.Mimarlar Odası Karaköy binasında 2015 yılı Ocak ayında aç-tığı Retrospektif Fotoğraf Sergisi sadece bir fo-toğraf sergisi değil, onun sanat yaklaşımını da paylaştığı bir felsefe anlatsıydı aynı zamanda. Oğuz çok iyi bir gözlemciydi. Dünyaya hep

gören gözlerle bakan, gördüklerini sorgula-yan, sorguladıklarında yakaladığı güzellikleri yorumlayıp paylaşan, yanlışları, tutarsızlık-ları ve haksızlıkları korkmadan dile getiren ve çözüm öneren bir aydın kişiliğine sahipti. Çözüm odaklıydı, hiçbir sorunu sadece eleş-tirip bırakmaz mutlaka bir öneri getirirdi gide-rilmesi için, yapıcıydı hep.

Onunla en son başbaşa buluşmamız, sohbe-timiz, 2018 yılının Kasım ayında Büyükde-re'deki evinde oldu. Yıllar önce kaybettiğimiz, Oğuz'un Marmaris'ten, benim de çok yakın arkadaşım olan Mimar Baran Kitaplı'nın, eşim Füsun'un kuzeni olan Ülkü'yü, Marmaris günlerini yad etmek üzere akşam yemeğine davet etmişti. Ortağım Yalçın ve eşinin de ka-tıldığı, bol sohbetli, Marmaris anılarıyla dolu çok güzel, uzun bir gece geçirmiştik, zevkle döşenmiş, sanat eserleriyle bezenmiş evle-rinde, Oğuz ve arkadaşı Sema'yla Sevgi dolu, çocuklarına bağlı bir baba idi. Zaman zaman İspanya'da yaşayan kızından bahseder, oğ-lundan gelininden söz ederdi gözleri sevgiyle pırıl pırıl. Ama ne yazık ki kızı Nil uğurlayama-dı babasını, araya corona-virüs girmişti. Sade-ce oğlu Ant oradaydı. Nil bir mesajla paylaşı-bildi özlemine ve acısını ancak.

Oğuz, dostluğa ve dostlarıyla bir arada olup paylaşmaya önem veren candan bir arkadaş-tı. Robert Lisesi ve ODTÜ Mimarlık'tan arka-daşlarıyla buluşurlardı zaman zaman. Ama ne yazık ki kader onu, yaşam dengelerimizi altüst eden corona-virüs nedeniyle son yol-culuğuna, onca dostu olmasına karşın nere-deyse yapayalnız çıkmak zorunda bıraktı.

"Sallanmadı o yolculukta ne mendil ne de bir kol"

Sadece en yakınları ve birkaç arkadaşı yolcu etti o güzel insanı, çok huzurla varlığını sürdür-receğine inandığım o sonsuz Rindler Ülkesi-ne ve orada olamayan yüzlerce dostun yüre-ğinden yayılan sevgiydi, vedaydı, gözyaşığıdı aslında, o an gökyüzünden inen yağmur ta-neleri.

Dünya Mimarlık Festivali'nin Kısa Tarihi

BANU UÇAK

Dünya Mimarlık Festivali, 2019 yılında, 12. kez Amsterdam'da kapılarını açtı. İlk kez 2008 Ekim'inde düzenlenen Barselona'daki festivalden bu yana tüm etkinliklere katıldım, 2014 yılından bu yana ise farklı kategorilerde jüri üyesi olarak görev aldım. Festivalin günümüzde geldiği noktayı değerlendirebilmek için başlangıcına ilişkin anıları tazelemekte yarar görüyorum. Barselona'da ilk kez düzenlendiğinde, Türkiye ve Dünya mimarlık ortamının dinamikleri bambaşka idi. Barselona gibi canlı bir Akdeniz kentinde, bir Herzog de Meuron yapısında mimarlığa adanmış üç gün geçirmek, dünyanın farklı yerlerinden mimarlarla buluşmak ve güncel üretimi izleme şansı bulmak heyecan vericiydi. Türkiye'de 50 yıl boyunca yapı ve mimarlık alanlarının nabzını tutan Yapı-Endüstri Merkezi adına katıldığım etkinlikte o dönemde Türkiye'den bir avuç isim vardı. Festivalin jüri üyeleri ise ağırlıklı mimarlık dünyasının starlarından oluşmaktaydı. Lord Norman Foster'ın başkanlığını yaptığı uluslararası yarışma son bir yıl içinde tamamlanan yapıların katılımlına açıldı, henüz gelecek projeler kategorisi icat edilmemişti. Jüri üyeleri arasında Charles Jencks, Cecil Balmond, Stefan Behnisch, Will Alsop, Francine Houben, Suha Özkan, Zaha Hadid, Ken Yeang, Richard Burdett, Massimiliano Fuksas, Michel Rojkind ve Richard Meier gibi isimler göze çarpıyordu. Bu önemli isimlerden bazıları maalesef aramızdan ayrıldılar. Festivalin ilk yılında yılın yapısını seçecek jüri başkanı Norman Foster olarak açıklanmıştı. Foster&Partners'ın Smithsonian Enstitüsü finale kalınca, Foster jüri üyeliğinden çekildi ve jüri başkanlığını Yale Üniversitesi dekanı Robert Stern'e devretti. Stern'e Charles Jencks, Arup'un efsane strüktür mühendisi Cecil Balmond, London School of Economics'ten Ricky Burdett ve Suha Özkan eşlik ediyordu. Türkiye'den kısa listeye seçilen ilk yapılar ise Emre Arolat Architects'e ait İpekyol Tekstil Fabrikası ve Emir Uras ve Durmuş Dilekci tarafından tasarlanan Bahçeşehir Prestige Alışveriş Merkezi'ydi. Dünya Mimarlık Festivali ve ödül programı prestijli ve güçlü bir başlangıç

Luigi Bocconi Üniversitesi, Milano, Grafton Architects, 2008'deki ilk festivalde yılın yapısı seçildi. Grafton Architects 2020 yılında İngiltere'de mimarlık alanında verilen en prestijli ödül olan RIBA Altın Madalyası'na ve mimarlık dünyasının en etkin ödülü olan Pritzker'e değer bulundu. Grafton Architects aynı zamanda 2018 yılı Venedik mimarlık Bienali'nin küratörü olarak görev yapmıştı.

yapmıştı.

Her geçen yıl ülkemizden de artan bir ilgiyle izlenen organizasyonun, İngilizlerin kolonyel, ticari dehasını her yönüyle yansıttığını ifade etmek yanlış olmaz. Mimarlık ofislerinin yarışacak her proje için hatırı sayılır bir ücret ödedikleri organizasyonda, projeler jüri üyelerinin bir kısmının katıldığı bir oturumla Londra'da kısa liste haline getiriliyor. Kısa listede yer alan mimarlar, projelerini ilgili kategorilerde festival alanında iki gün boyunca üç kişiden oluşan jüri karşısında sunma şansını yakalıyor, eğer kendi kategorilerinde birinci oldularsa festivalin son günü "Süper Jüri" karşısında son bir kez sunum yaparak "Yılın Yapısı" olmak için yarışıyorlar.

Etkinliği düzenleyen EMAP grubu aslında Architects Journal'da içeren birçok mecranın sahibi ve farklı endüstrilerde B2B etkinlikler düzenliyor. 2008 yılında Türkiye'de altın çağını yaşayan, Dünya'da da büyük bir pazar olarak görülen yapı sektörünün pırlıtlı paydaşı mimarlık adına böyle bir organizasyon düzenlenmesi akılcı ve karlı bulunmuş olmalı. Ayrıca bu organizasyonların Barselona, Berlin, Singapur ve Amsterdam gibi kentlerde gezmesi seyahate düşkün mimarların cezbetmek dışında ilgili kentlerin yerel yönetimlerinin desteğini alarak organizasyon maliyetlerini de düşürmenin önemli yöntemlerinden biri olsa gerek. Son yıllarda gayrimenkul sektörünün pazarlama enstrümanları arasına katılan ve kimin dağıttığı belli olmayan çok sayıda ödül türedi. Ben WAF ödüllerini Türkiye'de haklı olarak epeyce eleştirilen "ödül endüstri"sinin bir paydaşı olarak görmüyorum. Para ödenerek katılan ve ödenen bedel ölçüsünde ödül alınabilen, ödül alan mimarlar sahneye çağıldığında salonda oturan kimsenin kalmadığını hayretle fark ettiğimiz organizasyonlardan biri değil Dünya Mimarlık Festivali. Ama sadece para ödenerek yarışmak mümkün olduğu için, kapitalist düzenin avantajlarından bolca faydalanan ve tabii ki seçici kurul ne kadar nitelikli olursa olsun, dünyanın en prestijli mimarlık ödülleri arasına girmesi mümkün olmayacak bir ödül programı kuşkusuz. Etkinliğin ne olmadığını ortaya koyduktan sonra ne olduğunu anlatmak biraz daha kolaylaşıyor. Zira WAF (World Architecture Festival-Dünya Mimarlık Festivali) dünyada mimarlığın nereye doğru gittiğini, hatta Türkiye'deki üretimin durumunu görebileceğiniz, keyifli etkinlikler izleyip birkaç gün memleketin dertlerinden uzak olabileceğiniz bir organizasyon. Maalesef son dönemde güncel döviz kurlarıyla bu işlerin bedeli bir Türk için fiyat/fayda dengesini aşar niteliğe ulaştı.

Festivalin ilk yıllarındaki star mimarlar günümüzde jüri oturumlarında gittikçe daha az görünür, konferanslarda konuşmacı olarak daha çok yer alır oldular. Bazıları vefat etti, bazıları ileri yaşları nedeni ile artık tam günlük bir maratonu tercih etmez oldu, bazıları da tahmin ederim organizasyonu eskisi kadar ilginç bulmamaya başladı. Festivalin ilk yıllarında İngiltere ve kıta Avrupası mimarlık üretiminin ağırlıklı bir katılım vardı. Nüfus büyümesi neredeyse olmayan bu zengin coğrafyalarda yıl başına düşen nitelikli yapı üretimi adedi WAF gibi bir organizasyonun diri tutmak için yeterli olmayınca festivali canlı ve karlı kılacak yeni, nitelikli pazarlar aranmaya başlandı. Dört yıl boyunca Barselona'da düzenlenen organizasyon tam da bu dönemde Singapur'a taşındı. Kentin imza yapılarından Marina Bays Sands'in tasarımcısı Moshe Safdie öncülüğünde mimarların sahiplendiği ve kentin büyük destek verdiği WAF tam dört yıl boyunca Singapur'da düzenlendi.

WAF 2014, Singapur, Jüri oturumu

Marina Bays Sand'deki rooftoptaki sonsuzluk havuzu, Gardens by the Bay'deki sürdürülebilir fütüristik peyzaj, kolonyel mimarlık, vahşi ve büyüleyici fauna için dahi olsa Singapur'un sürdürülebilir bir destinasyon olmadığı açıktı. Ancak Singapur'da düzenlenen etkinlik sayesinde WAF, Avustralya, Yeni Zelanda ve Uzak Doğu'daki mimarlık üretimine yakınlaştı. Ancak Singapur'un pahalılığı, uzaklığı ve dört yıl sonunda keşfedecek bir yanı kalmaması nedeniyle yeni ev sahipleri arayan festival yönetimi İstanbul'u ajandasına almıştı.

WAF 2014, Singapur, AVM Kategorisinde ECArch Tasarımı Gaziantep Alışveriş Merkezini Yüksek Mimar Hasan Çalışlar anlatıyor.

İngiltere'de 2012 Londra Olimpiyatları döneminde yaşanan ağır resesyon mimarlık ortamını derinden etkilemişti. Türkiye Dünya mimarlık ve strüktür mühendisleri için gözde bir pazardı. İstanbul uluslararası mimarlık kültürü ajandasında önemli bir noktadaydı. Başta Arkitera ve Yapı-Endüstri Merkezi olmak üzere, SMD'ler, Mimarlar Odası ve farklı paydaşların düzenlediği etkinlikler bazen neredeyse tüm haftayı kapsıyordu. Tam da bu dönemde WAF, Türkiye ile temasa geçti. Bizzat sürecin içinde bulunduğum görüşmelerde İstanbul çok kuvvetli bir adaydı. Maalesef hiç birimizin beklemediği şekilde çok kısa bir zaman içinde İstanbul, güvenli olmayan bir kent, Türkiye ise dalgalı ekonomisi ile güveni olmayan bir pazar damgası yedi. Ortadoğu'da 2011 yılında

başlayan Amerikan müdahalesi, İstanbul üzerinden ulaşılacak körfez pazarına olan iştahı azalttı. O dönemden sonra İstanbul'un büyüğü uluslararası ilgiyi gittikçe daha az çekerek oldu. Bu etkiyi yalnızca mimarlık alanında değil, müzik, sahne sanatları, gastronomi gibi pek çok alanda yaşadık. Singapur'da beklendiğinden bir yıl daha uzun kalan festival artık Türk mimarlarının ve yapı sektörünün yoğunlaşan ilgisine mazhar olmuştu. Türk mimarlar, malzeme üreticileri ve sektör paydaşları etkinliklere sponsor oluyor, kısa listede bolca yer buluyor, kategori birincilikleri kazanıyorlardı. Türkiye'nin gündeme taşınmasında, mimarlık ortamımızın emprezariosu, ilk günden beri Festival'in süper jürisinde yer alan Suha Özkan'ın emeklerini anmadan olmaz.

WAF'ın genel durumunu değerlendirdiğimde, geçtiğimiz on iki yıl boyunca mimarlık üretiminin Avrupa'dan, Orta Doğu'ya, oradan da Uzak Doğu ve Avustralya'ya kaydığına şahit oldum. Sou Fujimoto gibi avant garde bir Japon mimarı, Singapur merkezli dev ölçekli yapıların mimarı WOHA'yı, bu yıl RIBA Altın Madalyasına değer bulunan Grafton Architects'i dünya WAF sayesinde daha çabuk ve daha yakından tanıdık demek yanlış olmaz. On iki yıl boyunca dünyanın mimarlık adına ağırlık merkezinin Avrupa'dan Asya'ya kayışı 2019 yılına Çin'in damga vurması ile son bulmuş görünüyor. 2019 yılında benim jüri üyesi olarak görev yaptığım WAF'a eklemlenen iç mimarlık etkinliği Inside'in Teşhir ve Konut kategorilerinde yarışanların %90'ı Çin merkezli mimarlık ofisleri idi. Yıllardır ekonomi haberlerinde gümbür gümbür gelişini izlediğimiz Çin, dünya mimarlığının starları için neredeyse ego tatminine hizmet eden bir laboratuvar olduktan sonra belli ki artık kendi mimarlık üretimi ile gündeme gelmeye hazırlanıyor. Henüz tasarım olarak öncü nitelikte olmasa da on günde 50,000 metrekarelik hastane inşa etmeyi başaran, bir anda yeni kentler inşa eden Çin, önümüzdeki yıllarda mimarlığı ile de gündemimizi meşgul edecek gibi görünüyor. Zaten uzun yıllardır özellikle Amerika'daki önemli mimarlık okullarında Çinli öğrenci sayısında her yıl artış olduğu konuşuluyordu. Ekonomik güç, eğitim ve inşa etme yeteneği birleştiğinde bugüne kadar gördüğümüzden bambaşka bir mimarlığın Çin'den doğacağına inanıyorum. Bu yılki WAF bence bu dönüşümün ilk izlerini gördüğümüz organizasyon oldu. Ne zaman ki Çinli mimarlar yarışanlar arasında değil, jüri üyeleri arasında çoğunluğa ulaşır, o zaman bu dönüşüm tamamlanmış olur. Yeri gelmişken, geçtiğimiz yıllardan bu yana jüri değerlendirmeleri sırasında kültürel olarak kendi periferide hisseden, kadim kültürlerin mirasçısı ülkelerden yetişen mimarların sunumlarındaki "bağlam" yaratmaya ilişkin ortaklığa dair birkaç notumu aktarmak istiyorum. Nadir olsa da Türk mimarların da zaman zaman dahil olabildiği bu grup, İran, Japonya, Çin gibi ülkelerin mimarlarının "kendi içkin" kadim kültürleri ile "batı" kültürünü nasıl sentezlediklerine dair diskura sunumlarında genişçe yer ayırıyor. Kimi zaman hazin, kimi zamansa daha başarılı bir plastiste ile sonuçlansa da bu yaklaşım dinlerken her zaman içimi burkuyor. Yanımda çoğu zaman Alman, İngiliz, Avustralyalı, Fransız jüri üyeleri ile otururken onların meslek hayatlarının tek bir saniyesinde "gerçek İngiliz kültürü" nedir gibi bir tanımlama yapmak zorunda hissetmeden, özgürce tasarım yapabildiklerini açıkça hissediyorum. İster Fuji dağının konturlarını tasarıma süperpoze etmiş olsun, isterse stilize bir mukarnastan yola çıksın, köklerden kopmadan, başka dili ana dili gibi konuşmak, sürekli kim olduğunu başkasının referansı ile anlatmak zorunda hissetmek büyük bir güçlük. Bu yaklaşım her seferinde "merkezin" şaşmaz tanımını da istemeden apaçık ederek son günlerin popüler rap şarkı sözünün akla getiriyor "mekanın sahibi geldi, bebeleri pistten alalım".

2019 WAF Inside Teshir ve Konut kategorilerinde jüri üyeleri; Tom Alexander (Aucett Swanke), Friedrich Ludewig (ACME, İngiltere), Banu Uçak (Ağustos, Türkiye)

2019 Yılın Yapısı; Civic Architects (sorumlu mimar), Braaksma & Roos Architectenbureau, Inside Outside / Petra Blaisse - Loc-Hal Kütüphanesi, Tilburg, Hollanda

Bu yıl festivalde Çin dışında, Avustralya, Yeni Zelanda, Singapur gibi kriz ve savaşlara görece uzak coğrafyalardan da yoğun katılım gözlemledim. Türkiye’de yapı sektörü merkezli ekonomik krizin de 2019 yılında katılım olumsuz yansıdığını ifade etmek yanlış olmaz. Hem ülkemizde son bir yılda tamamlanan yapı sayısının azalması, hem de katılım bedellerinin Türk lirası olarak aşırı yüksekliği nedeni ile bu yıl daha sınırlı bir Türk grubu festivali izledi, yapı malzemesi üreticileri daha az sayıda organizasyon yaptılar.

Mimarlık gibi üretim süresi uzun, metodolojisinin ve paydaşının çok az değiştiği bir dünyada her yıl etkinlik organize etmek, yeni, konuşulmamış, çarpıcı içerik üretmek de kolay değil. Yavaş yavaş Dünya Mimarlık Festivali’nin de bu büyüme sınırına dayanma riskini taşıdığına inanıyorum. Gelecek yıl Lizbon’da gerçekleşecek festivalin bir süredir ülkemizin yapı sektöründe ihracat ve müşavirlik pazarının iştahını kabartan Afrika kıtasının hareketli pazarlarından can suyu alıp alamayacağını hep birlikte göreceğiz.

Genel olarak değerlendirmeye çalıştığım World Architecture Festivali benim açımdan her yıl, farklı ülkelerden jüri üyeleri ile nitelikli projeleri dinleyip değerlendirdiğim keyifli bir deneyim oluyor. MVRDV’nin Amsterdam Chanel binası için geliştirdiği camdan strüktürel tuğla teknolojisini, Grimshaw’un Renzo Piano’nun The Shard’ına komşu geliştirdiği, yıllık 96 milyon yolcu kapasiteli London Bridge Tren istasyonunun karmaşık, katmanlı tasarımını, Malmö’de beş milyonluk mülteci barındıracak fütüristik ve hümanist ada gibi

projeleri WAF’ta hep birinci ağızdan sunumlarda dinleme fırsatı yakaladım.

Gelecek yıllarda da fırsat buldukça, organizasyona katılmaya devam etmeyi planlıyorum. Dileğim tez zamanda ülkemizin mimarlık kültürü alanında da on beş yıl önceki üretken, ümitli, aktif ve paylaşımcı günlere geri dönmesi. Böylece tekrar kendi hikayemi yazmaya başlayabilir, kendi festivallerimiz, konferanslarımızla yeniden kendi coğrafyamızda bir merkez oluşturabiliriz. Sektörün içinde bulunduğu durumda naif bir dilek gibi görünebilir, ama daha önce yaşananları gördüm. Ümit etmekten vazgeçemiyorum.

Dünya Mimarlık Festivali 2019, Bir Jüri Üyesinin Gözünden İzlenimler ve Düşünceler...

PROF. DR. PINAR DİNÇ KALAYCI, GAZİ ÜNİVERSİTESİ

4-6 Aralık 2019 arasında Hollanda Amsterdam’da gerçekleşen Dünya Mimarlık Festivali’nin Gelecek Projeleri başlığı altında yer alan Deneyisel Mimarlık (Future Project: Experimental) ve Yarışma Projeleri (Future Project: Competition Entries) oturumlarında yaptığım jüri başkanlıkları ve geri kalan zamanlardaki gözlemlerim gerek oturumlar özelinde gerek festivalin geneli hakkında zengin bir izlenime sahip olmamı sağladı. Bu yazı, deneyim ve düşünce kesitleri sunmaya çalışacak...

FESTİVAL, EŞZAMANLILIK, ARTZAMANLILIK

Yarışma kısmıyla öne çıkan ve kazananlarıyla kamuoyunda büyük heyecan uyandıran festival, gerçekte çok sayıda sponsor firmanın, katılımcıların farklı mekan ve içeriklerle ağırladığı zengin bir ortam. RAI’de gerçekleşen 2019 festivalinde, üç gün boyunca sabahın erken saatlerinden itibaren başlayan maratonda, firma ve ürün standlarındaki birbirinden renkli tanıtımlar ve uygulamalar, workshoplar, sergiler, öğrenci çalışmaları (student charrette), mimarlık filmleri gösterimleri, orta alanda gerçekleşen mimarlık konuşmaları, büyük toplantı salonunda gerçekleşen star mimar ve teorisyenlerin konuşmaları ve tümüyle paralel yürüyen yarışma oturumları, iç mimarlık yarışması, açılış ve gala yemekleri, partiler vb. etkinlikler katılımcıyı seçmek - ertelemek arasında kararsız bırakan zorlu bir ortamdı. Tüm bir festivalin ana konuşmalarının kayda alınması ve festival bittikten kısa süre sonra yayınlanmaya başlaması, gerek festival etkisinin sürmesi ve büyük izleyici kitlesine ulaşmasında, gerekse de erteleyen konumundaki katılımcının kaçırdıklarını kazanca dönüştürmesinde büyük rol oynamakta. Dolayısıyla festival bitse de, etkisi ve yankısı bitmeyen bir zenginlik ortamı olarak gerçekleşti.

TEMA

Tüm etkinliklerin ortak teması “akış” olarak seçilmişti. Mimari mekânın, kendi içinde ve etrafında gerçekleşen, insandan suya, politikadan sorumluluklara kadar olan geniş yelpazedeki akışlara nasıl karşılık verebileceği ana soru olarak ortaya atılmıştı. Temanın, zamanın ve zaman içinde gerçekleşen akışların aşındırıcı, yok edici, geçersiz kılıcı etkilerine direnebilen, onları tolere edebilen, adapte olabilen, yeni bir mimarlığa dönüştürebilen bir mimarlık anlayışını işaret ettiği düşünülebilir. Nitekim, Yılın Yapısı Ödülü’nü kazanan halka açık toplanma alanı ve kütüphane yapısının, Hollanda’nın Tilburg kentinde yıkımına karar verilmiş bir endüstriyel miras yapısının son anda yıkılmaktan vazgeçilip, zengin içerikli bir sosyal etkileşim ortamına dönüştürülmüş bir eski-yeni yapı olması, bu dönüşüşü destekler niteliktedir.

YARIŞMA

Tamamlanmış projeler ve gelecek projeleri ana başlıklarındaki yarışmaların tümü RAI’nin büyük salonlarından birine yerleştirilen 17 adet şişme strüktürden oluşan iglo-mekânlarda, festival katılımcılarının tümünün izleyişine açık olarak gerçekleştirildi. Festivalin birinci ve ikinci günündeki jüriler tarafından seçilen projeler, festivalin üçüncü gününde final jürilerde yarıştılar.

İglo-mekânlarda gerçekleşen sunumların her bir oturumunda 6-8 proje sunumu yapıldı. Her bir sunuma 10ar dakika konuşma, 8er dakika da soru-cevap süresi tanındı. Sürelere uyulması, kimseye daha fazla zaman verilmemesi gerektiği konusunda uyarılar yapılmıştı. Oturumların her birinde üçer jüri üyesi (biri başkan, ikisi

İglo-mekan, crit room 12, jüri üyeleri Rami Bebavi (KANVA Mimarlık 7 Kanada), Pinar Dinç Kalaycı (Gazi Üniversitesi, Türkiye) ve Stepan Martinovsky (Heatherwick Studio, İngiltere)

Orta alanda gerçekleşen sunuşlardan biri

İglo-mekan, bir başka crit room, sunuş ortamı

Büyük salon, star mimarların ve kült fikirlerin sunumu

Sponsor firmaların stantları

üye) görev yaptı, ikişer mimarlık öğrencisi de sürelere ait uyarıların yapılmasında görevliydi. Jüri üyelerine, kendi oturumlarında yer alacak projelerle ilgili hiçbir detaylı ön bilgi verilmemişti, ofislerin ve yapılarının listelerini ve birer görsellerini kamuoyuyla birlikte ve eşdeğer detaylılıkta görmüş olan jürinin, tartışma ve kararlarını yapılan sunumlara ve o anda gerçekleşen soru-cevaptan alınan bilgi ve izlenimlere göre geliştirmesinin beklendiği açıkça ifade edildi.

Festivalin ikinci günü gerçekleşen kendi oturumlarımda Studio Gang ve Grimshaw Mimarlık gibi dünyaca ünlü ofisleri de dinlemek ve kendilerine soru sorabilmek şansına sahip oldum. Bu ofislerin anlatımları sırasında izleyici kitlesinin kalabalıklaşması dikkat çekiciydi. Her bir ofise eş zaman ayrılmış olması, eş soruda sayının cevaplanabilmesi, adil bir değerlendirme süreci yaşanabilmesinin ön koşuluymdu. Buna karşılık 10ar dakikalık sunuşlar sırasında projelerin hangi materyallerle sunulacağı serbest bırakılmıştı. Beyaz ekran üzerinde izlenen 3D görseller, filmler, vaziyet planları, planlar, kesitler, yapı programları, kavram şemaları, kitle karar şemaları, enerji kullanımına yönelik şema ve test sonuçları gibi zengin materyaller, sunuşlara eşlik etti.

Jürinin arkasında konuşlanan ve soru sorması beklenmeyen kitle, iglo-mekânın hemen dışında yer alan interaktif ekrandan görebildiği, oturumda yer alan tasarımların detaylı bilgisine olan ilgisi bağlamında, sayısı kimi zaman artan kimi zaman azalan ama hiçbir zaman sıfırlanmayan “izleyici” faktörünü oluşturdu.

Birlikte görev yaptığım jüri üyeleri, KANVA Mimarlık (Kanada)’tan Rami Bebavi ve Heatherwick Studio (İngiltere)’dan Stepan Martinovsky idi. Değerlendirdiğimiz 7 deneysel mimarlık projesinden Studio V Mimarlık (ABD)’in, Bushwick Inlet Park (Brooklyn)’ta yer alan eski petrol tanklarını sivil inisiyatifleri de harekete geçirerek farklı kullanımlara açtığı ve bu yolla hem parkı hem de atıl konumda olan yapıların her birini farklı kullanımlara özel yeniden işlevlendirdiği için, 8 yarışma projesinden de Design & More International (Irak)’ın Bağdat’ta büyük bir bölümü yıkılmış olan tarihi yapıyı kentin mekân-sal-sosyal geleneklerine uygun bir kültür kanyonuna dönüştürme tutkusu için birinci olarak seçildi. Bu seçimlerimizden Stüdyo V Mimarlık’ın projesi, festivalin üçüncü gününde gerçekleşen gelecek projeleri final jürisi tarafından yapılan değerlendirmede 13 proje içinden “yüksek tavsiye” (highly commended) olarak ilan edildi. Gelecek projelerinin kazananı ise Hamburg yakınlarında 1 milyon metrekare içinde konut, işyeri, alış-veriş, kamu yapıları ve rekreasyonel alanlar barındıran, tarımı ve akıllı şehir konseptlerini büyük bir ustalıkla detaylandırarak birbirine bağlayan 5 ofisin ortaklaşa hazırladıkları masterplan önerisiydi.

ÖDÜLLER... BİR KAZANAN VAR MI?

2019 yılının tamamlanmış en iyi yapısı ödülü, en iyi gelecek projesi ödülü, küçük ölçekli yapı ödülü, renk kullanımında başarı ödülü, Amsterdam ödülü, mühendislik ödülü, iç mekan ödülü, peyzaj ödülü, doğal ışık kullanımı ödülü, sertifikalı ahşap kullanımı ödülü, su araştırmaları ödülü, mega yapılar ödülü, öğrenci yarışması ödülü, en iyi görselleştirme ödülü, en iyi çizim ödülü, en iyi fotoğraf ödülü ile bunların tümünü kapsayan katılımlardan yapılan 3 adet yüksek tavsiye ödülü de düşünüldüğünde festival bir yarışma ve ödüllendirme alanı gibi görünmekte. Buna karşılık, sunumu yapılmak üzere seçilen yapı ve projelerin her birinin profesyonel içeriği ve sunumu, ortama taşıdığı mimarlık heyecanı, yarattığı soru ve tartışma ortamı, bugünün ve geleceğin mimarisinin nereye doğru şekillenmekte olduğuna dair ortaya attığı sorular ve cevaplar kanımca katılımcı olan herkesin kazandığı, 500’den fazla sunumla şekillenen bir mega-kültür ortamı yarattı. Jüri üyeleri olarak kendimizi ne kadar yarışma ortamına kaptırmış olsak da, bu kadar iyinin arasından seçilecek olan birincilerin, diğer iyilerden sadece bir parça daha iyi olacağı açıktı. Bu da, festival öncesi Londra’da gerçekleşen ve 70 ülkeden 1000’den fazla katılımla değerlendirildiği ön elemanın ne kadar isabetli yapıldığını göstermekte.

GELECEK... AÇIK UÇLU SORU...

Günümüzde yaşanan teknolojik ve sosyal gelişimlerin, geleceğe bulanıklık ve belirsizlik niteliği kattığı düşünülebilir. Mimarın ve mimarlığın rollerinin ciddi içerik değişikliğine uğramaya başladığı bir gerçektir. Ancak fiziki çevreler ve bu çevrelerin baş aktörü olan mimarlık söz konusu olduğunda, günün teknolojilerinden yeteri kadar destek almak ama aynı zamanda insan yaşamının sağlıklı ve mutlu gerçekleşebilmesi için de bugün elimizde olan düşünsel ve materyal öğelerin akılcı yollarla entegrasyonunun, gelecek mimarisinin biçimlendiricisi olacağı da açıktır. Değerli olanı yıkmak yerine dönüştürmenin, vaz geçmek yerine sürdürmenin, başkalaşım yaratarak teknolojinin ve bilimsel bilginin en son kazanımlarını kullanmanın değerlendirilmeye başladığını gözlemliyoruz. Yeni kentler tasarlamak söz konusu olduğunda ise insan yaşamının en temel elemanları olan doğa, tarım, komşuluk, yürüme mesafesi, aidiyet, kamusalılık gibi kavramların akıllı teknolojilerle sonuna kadar desteklenmesi, planlama-programlama-tasarım üçlüsünün en ince detayına kadar kontrollü bir şekilde gerçekleştirildiği tasarım süreçlerinin geçerli olduğu söylenebilir.

Festival ya da yarışma olsun küresel platformlar yaratmanın ve bu platformlar içinde yer almanın değeri tam da bu noktada ortaya çıkmakta. Gerçekleşmiş ve gerçekleşme eşiğindeki projelerin tematik-küçük birimlerden genel-final değerlendirmelere kadar kamuoyu önünde tartışılması, gelecek mimarisine yönelik olası açık uçlu soruların cevaplanabilmesini olanaklı kılmakta. Söz konusu küresel platformlarda, kütleleşmiş mimari olguların şimdiki zaman pratikleriyle nasıl çözümüne uğradığını ve bu çözümden nasıl bir geleceğin belirlemekte olduğunu açıkça gözlemlemek de olanaklı.

ÖTE YANDAN... SON SÖZ OLARAK...

Bir yerlerde, bütün bu tartışmaların ötesinde, kendi naifliği ve yalınlığı içinde, yaratımın şaşırtıcı ve sürprizlere açık doğasının izinde, başka mimarlıkların da var olduğunu, geleceğin mimarisinin bu mimarlıklardan da doğabileceğini akılda tutmak gerek.

Festival sırasında gerçekleşen bir başka yarışma, legodan mimari yaratmak

Büyük final, Elizabeth Diller sunuşu ve Jeremy Melvin’in soruları

Mimar Nejat Ersin Sergisi Mimarlar Derneği 1927, 93 Yaşında!

Mimarlar Derneği 1927, mimarlık mesleğinin ve kültürünün gelişmesi için verdiği katkının 93. Yılı'nı Türkiye modern mimarlığının önde gelen isimlerinden Nejat Ersin'in mesleki ve kişisel arşivine dayanarak hazırlanan bir sergiyle kutladı.

Türkiye'nin ilk bağımsız mimarlık meslek örgütü olan **Mimarlar Derneği 1927**, 18 Şubat 1927'de, Cumhuriyet'in ilanından 4 yıl sonra kuruldu. Modern Türkiye Cumhuriyeti'nde mimarlık mesleğinin örgütlü bir yapıya kavuşması ve başta başkent Ankara olmak üzere ülkenin yeniden inşa edilmesi için çalışmak hedefiyle Dernek çatısı altında bir araya gelen bir grup mimar tarafından kurulan Dernek, bu doğrultuda mimarların meslek örgütü olan Mimarlar Odası'nın ve Türkiye'nin mimar ve mühendislerini çatısı altında toplayan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin kuruluşu dâhil mesleğin inşasının her aşamasına öncülük etti. Mimarlar Derneği 1927, Ankara'daki mekânında düzenlediği güncel ve gündemi takip eden mimarlık, kent, sanat ve kültür odaklı etkinlik programlarıyla birikimini, Ankaralılarla paylaşmaya devam ediyor.

Dernek, mimarlığa ve kent kültürüne dair 90 yıllık birikimini, 2017 yılından beri her yıl dönümüne özel olarak düzenlediği sergilerle paylaşıyor:

• 2017- 90. YIL

Kayıp ve Risk Altında: Başkent Ankara'nın Modern Mirası, 1927-1939 (17-27 Şubat 2017, Galeri Çankaya, Ankara)

• 2018- 91. YIL

90 Yılın Mekânları: Mimarlar Derneği 1927 Merkez ve Lokalleri (20 Şubat 2018, Mimarlar Derneği 1927, Ankara) Lost and at Risk: the Modern Heritage of the Capital Ankara, 1927-1939 (25 Ekim -16 Kasım 2018, Kaunas Mimarlar Derneği, Litvanya)

• 2019- 92. YIL

100. Yıla Doğru Mimarlar Derneği 1927 - 92. Yıl (5-18 Şubat 2019, Çağdaş Sanatlar Merkezi, Ankara)

93. Kuruluş Yılı'nı ise Mimar Nejat Ersin'e (1924-2010), onun elli yıla yaklaşan meslek hayatına ve meslek dışı çok yönlü üretimlerine odaklanan bir sergiyle kutladı. Türkiye modern mimarlığının önde gelen bu ismi için çalışmalar yürütmek, Derneğin, Ersin'in bir yapısına taşındığı 2013 yılından beri gündeminde yer alıyordu. Nisan 2017'de Perihan Ersin'in ve hayata veda etmesinin ardından Ocak 2018'de aile bireylerinin Mimarlar Derneği 1927'ye bağışladığı mimarın mesleki ve kişisel arşivi

yürütülecek bu çalışmaları farklı bir boyuta taşıdı. Arşiv, uzun soluklu bir araştırmanın tetikleyici gücü olurken, "Mimar Nejat Ersin" sergisi için de temel motivasyonu sağladı.

Nejat Ersin Arşivi, mimarın emekliye ayrılmasından sonra muhafaza ettiği projelerini, çeşitli yazışmalar ve makale taslakları gibi belgeleri, az sayıda da olsa sulu-boya ve/ya karakalem çizimi, ödül plaketleri, yazı/çizi takımları, fotoğrafçılıkla ilgili gereçler gibi objeleri, mimarın kitaplığından kitap ve dergileri ve fotoğrafları kapsıyor. Bu anlamıyla arşiv, Ersin'in mimarlıkla ördüğü yaşamıyla, yaşamının her anına sızan mimarlığını bir arada sunuyor. 2017 yılından bugüne, Dernek mekânında bir düzenlemeye gidilerek bu miras için bir bölüm oluşturuldu; arşivin tasnifi, sayısallaştırılması ve kataloglaması yapıldı; çeşitli kurum arşivlerinde araştırmalar yürütüldü ve Ersin'in Ankara'daki yapılarından otuz altısı güncel fotoğraf çekimleri aracılığıyla belgelendi.

Arşivin araştırmacıların kullanımına açılması için çalışmaların sürdüğü bir aşamada, Mimarlar Derneği 1927'nin 93. kuruluş yılında, Nejat Ersin'in yaşamının ve üretimlerinin bir sergi aracılığıyla toplumun geneliyle paylaşılması hedeflendi. Sergide, Nejat Ersin'in mesleki ve kişisel arşivinden 'fragmanlar'la gevşekçe örülen kronolojik yaşam öyküsü ana omurgayı oluştururken, çeşitli zamanlarda Nejat Ersin ile yapılan söyleşilerin sesli ve görüntülü kayıtları sergiyi destekledi. Dolayısıyla sergi izleyeni, bir mimar, yaşamı ve yapıtları ile buluştururken, 'bir mimarın mirası' üzerinden Türkiye'nin ve Ankara'nın bir döneminin mekânsal ve sosyal gelişimine tanık olmaya davet etti.

MİMAR NEJAT ERSİN SERGİSİ

Düzenleyen: Mimarlar Derneği 1927

Kuratör: Selda Banci

Düzenleme Kurulu: Lale Özgenel, Rana Ünsal Ildız, Neris Parlak Temizel, Selda Banci, Şuayip Çavuşlar

Sergi Tasarımı: Oğuz Karakütük & Nazlı Deniz Oğuz, Ka Fotoğraf Geliştirme Atölyesi

Arşivler: Mimarlar Derneği 1927 - Nejat Ersin Arşivi, Mimarlar Derneği 1927, Büyükşehir Belediyesi İmar Müdürlüğü, Çankaya Belediyesi İmar Müdürlüğü, Sivil Mimari Bellek Projesi, TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Ankara'da İz Bırakan Mimarlar Projesi

Güncel Fotoğraflar: Oğuz Karakütük, Beril Kapusuz Balcı, Duygu Tüntaş

Güncel Fotoğraf Çekimleri Koordinasyonu: Cem Dedekargınoğlu

Destek ve Koordinasyon: Nurcihan Doğmuş, Cem Dedekargınoğlu, Feryati Malatyalı

Baskı: Tuna Dijital

NEJAT ERSİN 1924 yılında Darıca, Kocaeli'nde dünyaya gelen Nejat Ersin, 1950 yılında İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun olur. 1952-53 yılında Devlet Hava Meydanları İşletmesi İnşaat Müdürlüğü'nde büro şefi olarak çalışmaya başlar ve birçok havalimanı projesinde görev alır. Aynı zamanda 1953-57 arasında ortağı olduğu Form Dekorasyon Mağazası için mobilya ve iç mekân tasarımları yapar. 1954 yılında Perihan Ersin'le evlenir. Aynı yıl Mimarlar Odası'nın kuruluşunda katkı koyan meslek insanlarından biri olur ve aralıklarla 16 yıl boyunca çeşitli kademelerinde görev alır. 1960 yılında serbest çalışmak üzere memuriyetten ayrılır ve kendi proje bürosunu kurar. 1962-1971 döneminde müteahhitlik yapar ve 1996 yılında ofisini kapatana kadar otomotiv servis yapılarından turizm tesislerine kadar çeşitli ölçek ve işlevlerde projeler üretir. Yanı sıra Kavaklıdere Sporting Kulübü dâhil olmak üzere çeşitli sivil toplum kuruluşlarında görevler üstlenir ve etkin olarak faaliyette bulunur. Çeşitli mimarlık yayınları için makaleler kaleme alır. 2002 yılında TMMOB Mimarlar Odası Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri programının 8. döneminde Mimarlığa Katkı Dalı Başarı Ödülü'ne layık görülür ve aynı programın 9. döneminde Seçici Kurul Başkanı görevini üstlenir. 11 Mayıs 2010'da Ankara'da yaşama veda eder.

FOTOĞRAFLAR: ONUR MAHİR DURSUN - ENGİNALP LEBLEBİCİ (MİMARLAR DERNEĞİ 1927 ARŞİVİ)

Pakistan'ın İlk Kadın Mimarı Yasmeen Lari, 2020 Jane Drew Ödülü'nün Sahibi Oldu

Woman in Architecture girişimi tarafından dağıtılan Jane Drew Ödülü, mimarlık ve tasarım alanlarında kadın profiline statüsünü artırmak ve başarılı kadın mimarları daha görünür kılmak amacıyla dağıtılıyor.

İngiliz modernist öncü mimar Jane Drew'in adı ile verilen ödülün önceki kazananları arasında Odile Decq, Denise Scott Brown ve Amanda Levete gibi önemli isimler bulunuyor.

1941'de Pakistan, Dera Ghazi Khan'da doğdu. 15 yaşında ailesi ile yattığı Londra ziyaretine kadar Lahor'da büyüdü. Aile tatili için gittikleri İngiltere'de kaldı ve eğitimine burada devam etti. Babası Hint Sivil Servisi'ndeki görevi nedeniyle şehirleri kalkındırma projeleri üzerine çalışıyordu. Babası dolayısıyla bu alana ilgisini fark eden Lari, mimarlık okuluna kaydolma kararı aldı. Oxford Brookes Üniversitesi Mimarlık Okulu'nun kendisini reddetmesi üzerine Yasmeen Lari, okula tekrar başvurup kabul edilmeden önce Londra'da iki yıl sanat eğitimi aldı. Lari, Jazbah Dergisi'ne verdiği röportajda hikayesini; "Kabul için mülakata girdim. 'Peki, çizebilir misin genç bayan?' diye sordular, yapamayacağımı söyledim. 'O zaman ilk önce bir sanat okulunda çizmeyi öğrensen daha iyi olur' önerisinde bulundular." diye anlatıyor.

1964'te mezun olduktan sonra, 23 yaşında Pakistan Karachi'ye döndü ve Lari Associates isimli mimarlık ofisini açtı. Böylece ülkenin ilk kadın mimarı oldu. Lari, 1969'da RIBA üyesi oldu. 1973'te Pakistan'ın ilk toplu konut projesini, Lahor'daki Anguri Bagh projesini ta-

sarladı. 1980 yılında başladığı, kendi kendini finanse eden "Hatlar Bölgesinin Yeniden Yerleşimi" programı, 13.000 insanı yaşadıkları ve çalıştıkları yerden uzaklaştırmadan yeniden inşa edilmiş evlere kavuşturacak iddialı bir projeydi. Lari ayrıca Pakistan Karachi'de, Finans ve Ticaret Merkezi (1989), Pakistan Devlet Petrol Evi (1991), Taj Mahal Hotel (1981) ve Darya Khan Kadın Merkezi (2011) gibi önemli binaları tasarladı. Kocası Suhail Zaheer Lari ile birlikte Pakistan Miras Vakfı'nı kurdular, vakfın yöneticiliğini kendisi yürütüyor.

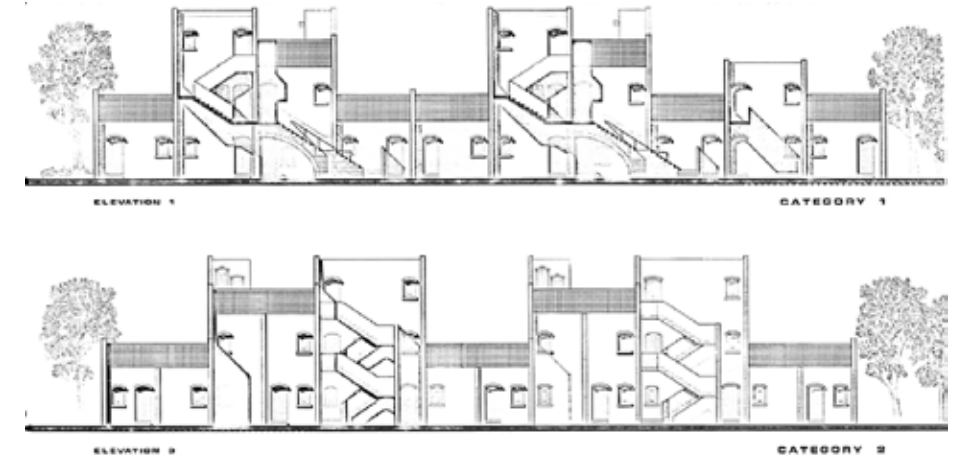
Erkeklerin egemen olduğu bir sektörde bir kadın olarak saygı görmek için savaşmanın yanı sıra, toplumlara sosyal ve çevresel sürdürülebilirlikte yardım eden "barefoot social architecture" felsefesine öncülük etti.

Lari, 2000 yılında resmi olarak mimarlıktan emekli oldu; UNESCO Pakistan Proje Danışmanı oldu ve memleketindeki sel ve depremlerden etkilenen on binlerce kişiye bambu ve toprak yapılar inşa ederek çalışmalarını sürdürmeye karar verdi. Pakistan'da 2007 yılındaki iç karışıklık döneminde, Lari çatışmadan dolayı göç edenler için mültecilerde, ortak mutfaklar inşa etti. Lari, 2010'dan beri Pakistan'ın sel ve depremlerinden etkilenenler için 36.000'den fazla ev inşa etti. 2013 yılında büyük bir sel felaketi atlatmış olan Sindh Vadisi bölgesinin, geleneksel yapı teknikleri ile yerel malzemeler uygulanarak yeniden inşasında görev aldı. Yine 2013 yılında Awaran Bölgesi'ndeki 2013 Balochistan depreminden etkilenen köylülere yardım etti. Lari hala, BM kaynaklı NGO Heritage Foundation ile birlikte, ülkenin dört bir yanındaki köylerde insani yardım çalışmaları ve tarihi koru-

ma projelerini üstleniyor. 2016 yılında Asya kültürünün korunması ve yaratılmasındaki katkıları ödüllendiren, prestijli Fukuoka Ödülü'ne layık görüldü.

*Dezeen Magazine

Grafton Architects'in Kurucu Ortakları Yvonne Farrell ve Shelley McNamara 2020 Pritzker Ödülü'nün Sahibi Oldu

Yvonne Farrell (1951) ve Shelley McNamara (1952) Dublin Üniversitesi Koleji (UCD) Mimarlık Okulu'nda lisans eğitimleri sırasında tanıştılar. 1976'da mezun olduklarında, UCD'den gelen teklifle 2006'ya kadar üniversitede eğitim vermeyi sürdürdüler. 2015 yılında yardımcı profesör unvanını aldılar. 1978'de diğer üç ortak ile birlikte Grafton Architects'i kurdular. Beş kişi olarak kurdukları mimari ofiste zamanla sadece Farrell ve McNamara kaldı. Grafton Architects'in adını bulunduğu sokaktan almasını, kişilerden çok mekana önem vermeleri ile açıklıyorlar.

İlk uluslararası işleri olan Milano'daki Luigi Bocconi Üniversitesi projesi ile Word Architecture Festival tarafından verilen 2008 Yılın Yapısı Ödülü'ne layık görüldüler. Bu gelişmeyi birçok uluslararası proje izledi. Lima'daki UTEC Kampüs Projesi ile 2016 RIBA Uluslararası Ödülü'nü aldılar. Mines Télécom Enstitüsü ve Toulouse 1 Capitole Üniversitesi Ekonomi Fakültesi son zaman projelerindendir. İrlanda Kraliyet Mimarlar Enstitüsü ve RIBA Uluslararası Onursal üyesi olan ikili, 2012 yılında "Architecture as New Geography" isimli sergileri ile Venedik Bienali Gümüş Aslan Ödülü'nü aldı. Ayrıca Farrell ve McNamara, Venedik Bienali 16. Uluslararası Mimarlık Sergisi'nde 2018 küratör olarak görev aldılar ve 2019'da RIAI James Gandon Mimarlıkta Yaşam Boyu Başarı Madalyası ve 2020'de RIBA Altın Kraliyet Madalyası'nı kazandılar.

Önemli bazı projeleri:

- North King Street Housing (Dublin, Ireland 2000)
- Urban Institute of Ireland (Dublin, Ireland 2002)
- University College Dublin (Dublin, Ireland 2002)
- Loreto Community School (Milford, Ireland 2006)
- Solstice Arts Centre (Navan, Ireland 2007)
- Università Luigi Bocconi (Milan, Italy 2008)
- Offices for the Department of Finance (Dublin, Ireland 2009)
- Medical School, University of Limerick (Limerick, Ireland 2012)
- University Campus UTEC Lima (Lima, Peru 2015)
- Universie Toulouse 1 Capitole, School of Economics (Toulouse, France 2019)
- Institut Mines Telecom (Paris, France 2019)
- Town House Building, Kingston University (United Kingdom 2019)
- Parnell Square Cultural Quarter, City Library (Dublin, Ireland, Under Construction)
- London School of Economics and Political Science (London, United Kingdom, Under Construction)

Özellikle üniversite binalarıyla tanınan Grafton'ın, Milano, Toulouse ve Kingston şehirleri için tasarladığı üniversite binaları, kurumların farklı ihtiyaçlarına hizmet ediyor. İkili büyük kurumsal binalardan 100 metrekareye yakın bir eve, farklı büyüklükte yapıları başıyla üretiyor. Büyük veya anlamsız jestlere başvurmaksızın yeri geldiğinde anıtsal yeri geldiğinde kurumsal yapıları insanların etkileşimine olanak sağlayan, samimi bir şekilde tasarlıyorlar.

Shelley McNamara ve Yvonne Farrell UCD'de öğrenci iken, 1974

Birçok farklı ölçekte yapı üreten ikiliye ait yapılar, kentlerin dokusu ve kültürü ile uyumlu olmasının yanı sıra aynı zamanda yenilikçi ve modern. Yerin ruhu ile ilgili bu anlayışları tasarımlarını, bulunduğu bölgeyi sahiplenen ve gelişimine katkı koyan bir hale getiriyor. Tasarımları, kentte iyi komşular olarak kent yaşamının daha nitelikli işlemlerini sağlıyor.

Farrell ve McNamara'nın iç mekandaki derin alanlar ile geniş dış mekanları bağlamayı bilen kompleks yapıları; doğal ışığın bina içine girebilmesine ve en kuytu iç mekanların bile canlanmasına imkan tanıyor.

Yapılarında sıklıkla kullandıkları üst kat pencereleri ve ışık akışı, iç ortamda görsel etki ve sıcaklığın yanında yapının kullanıcıları için dışarı ile kolayca bağlantı kurabilme ve tasarımın işleyişine kolay adapte olma imkanı sağlıyor.

Uyumlu bir şekilde hem yapılarında ve hem de işlerini yapış şekillerinde taşıdıkları; iş birliğine olan inançları, iş arkadaşlarına karşı olan cömertlikleri ve mimarlıktaki mükemmeliyete durmaksızın aramaya duydukları bağlılık, çevreye karşı olan sorumlu tavırları, tasarladıkları alanın biricikliğini özümserken kozmopolit olabilme yetenekleri gibi özelliklerin hepsini ve daha da fazlasını bir bütün olarak barındırmalarından dolayı bu ödülü aldılar.

*Pritzker Juri Citation

İrlanda Kent Enstitüsü, Fotoğraf: Ros Kavanagh

Luigi Bocconi Üniversitesi, Fotoğraf: Alexandre Soria

Luigi Bocconi Üniversitesi, Fotoğraf: Alexandre Soria

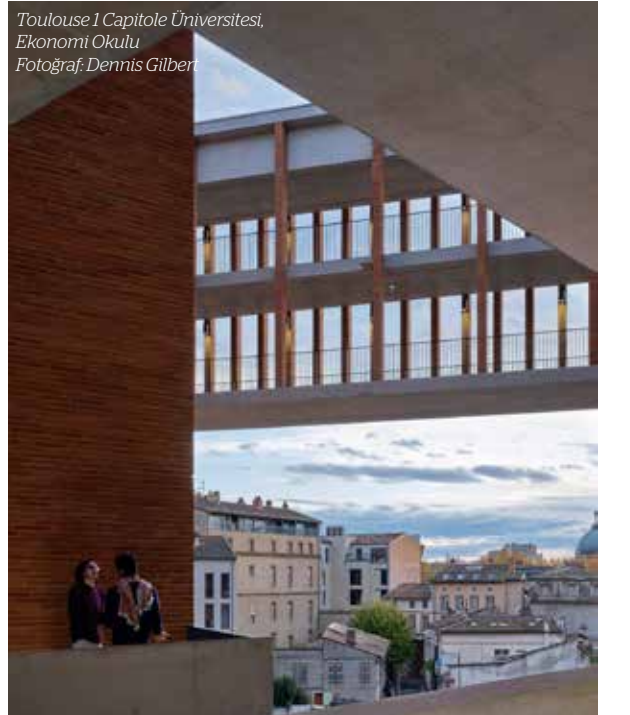
UTEC Lima Üniversite Kampüsü, Fotoğraf: Iwan Baan

Limerick Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fotoğraf: Dennis Gilbert

Maliye Bakanlığı Ofisleri, Fotoğraf: Dennis Gilbert

Toulouse 1 Capitole Üniversitesi, Ekonomi Okulu, Fotoğraf: Dennis Gilbert

Ankara Aks

Aks, Ankara'daki kültür, sanat, mimarlık ve tasarım başlıkları altında faaliyet gösteren 21 üniversite topluluğunun temsilcilerinden oluşuyor ve kent için üretiyor. Aks adını Başkent Ankara'nın modern kurgusunu yansıtan Jansen planındaki gelişim aksından yani Atatürk Bulvarı'ndan alıyor. Aynı zamanda "Ankara Kültür Sanat" kavramlarının baş harflerini taşıyor. Ekim 2018' itibarıyla faaliyetlerine başlayan Aks, kent üzerine proje ve faaliyetler gerçekleştirmeye devam ediyor.

Aks'in kurucu ve proje yürütücülerı ekibinde; Cemre Gökpınar, Aysu Fatma Kuştaş, Berkutay Coşkun, Zeynep Ünsal, Elif Dilan Nadir, Aysu Haşimoğlu, Selin Yılmaz, Yasin Karagöz, Merve Şanlı, Bahar Dingin yer alıyor. Alt ekip ise Ahsen Nazik, Aysu Kaynak, Berfu Ceren Güney, Cansu Çelik, Cansu Ersoy, Ceyhun Kınaç, Çağatay Yıldırım, Dilara Aldemir, Furkan Ceylan, Gizem Cebeci, Gökçe Akdaş, Gülfem Ehliz, Hilal Güneş, Irmak Alpyürük, İrem Karaefe, Jovhar Aliyev, Kardelen Arın, Melis Özge Gayretli, Nesligül Çevik, Sena Temurer, Tuğçe Erdoğan, Yasin Karagöz, Zeyneb Çörtü, Zeynep Mutlu'dan oluşuyor.

Kadri Atabaş: Mimarlık camiası olarak uzun zamandır genç kadroların ortaya çıkmaları ve heyecan göstermeleri için hem dergi içinde hem odalarda uğraştık ama çizitli nedenlerle mümkün olmadı. İlk defa siz, genç bir grup olarak kendiliğinizden ortaya çıkıp üstelik sadece belirli bir meslek kolu değil farklı disiplinlerden bir araya gelerek heyecanlı işler başlattınız. Önceleri amatör bir heves gibi görünüyordu belki ama devam da ettirdiniz. Mimarlar Derneği 1927'deki sunuşunuzdan da anladık ki siz ısrarla devam ediyor ve bunu geliştirmeye çalışıyorsunuz. Dolayısıyla bu oluşumun hem yazılı kayıtlarının bulunması hem de sizi dinlememiş kesimlere de ulaşması için bu karşılıklı konuşmayı yapmak istedik. Gamze Köküm: Hoş geldiniz. Kadri Hocam güzel bir giriş yaptı. Ben sorularla sohbeti başlamak istiyorum. Şuradan başlayalım, fikir ilk olarak nasıl ortaya çıktı?

Cemre Gökpınar: Öncelikle düşünceniz ve çabanız için emeği geçen herkese çok teşekkür ederiz. Aks'in oluşumu için belki en önemlisi Ulusal Mimarlık Öğrencileri Buluşması:16.5/Ankara idi. Asıl ortaya çıkış hikayesi ise 2018 yılı başlarında mezuniyetimin yaklaştığı ve artık topluluk başkanlığını da

devretmek durumunda olduğum zamanlara dayanıyor. Kampüs içerisinde üretmenin direkt kente yansıyan formu ne olabilir, nasıl daha etkili, katılımcı, kolektif bir öğrenci inisiyatifini kentte yaratabiliriz gibi sorular beynimi kurcalıyordu. 2018'de antik vagon adını verdiğim bir proje ile bir seyahat bursu kazandım. Dönüş yolculuğumu yaparken bir Whatsapp grubu kurdum, grubun adı "Ankara Aks" idi. Gruba, Gazi mimarlıktan Berkutay'ı, Başkent'ten Yasin'i ekledim, o ilk grupta 8 üniversite topluluğunun yönetim kurullarından temsilcisi vardı. Bu gurubun amacı kampüs sınırlarını ortadan kaldırarak, Ankara içerisindeki benzer işler içinde uğraşan öğrencilerin birbirinden haberdar olup daha kolay erişilebilir bağlantılar elde etmesi, birbirlerinden yararlanması ve etkileşimin artmasıydı.

Birkaç toplantıdan sonra fark ettik ki; Hacettepe Üniversitesi'nde 900'a yakın, Çankaya Üniversitesi'nde 300 civarı topluluk üyesi var ve biz aslında çok büyük bir sese sahibiz, ulaşabildiğimiz bir kanal var. Şu an 40-42 adet öğrenciden oluşan 15 üniversite topluluğundan da anladık ki siz ısrarla devam ediyor ve bunu geliştirmeye çalışıyorsunuz. Dolayısıyla bu oluşumun hem yazılı kayıtlarının bulunması hem de sizi dinlememiş kesimlere de ulaşması için bu karşılıklı konuşmayı yapmak istedik. Gamze Köküm: Hoş geldiniz. Kadri Hocam güzel bir giriş yaptı. Ben sorularla sohbeti başlamak istiyorum. Şuradan başlayalım, fikir ilk olarak nasıl ortaya çıktı?

Yasin Karagöz: Ekibin içinde ilk başta yer alan tüm arkadaşlar, okullarında kendi çabalarıyla etkinlikler yapmış, belirli bir doyuma ulaşmış, artık bunun ötesini yapabileceğini düşünen ve o arka planı kendisinde oturtmuş insanlardı. Şehirle bağ kurmak arayışı hepimizde vardı. Tam bu noktada Aks hepimizin sorduğu soruların cevabıydı. Aks büyük bir fikir ve çaba ihtiyacının sonucunda ortaya çıktı ve hepimiz bunu uzun zamandır tasarlıyormuşuz da sonunda adını koymuşuz gibi hissederek dahil olduk.

Sena Temurer: Benim Aks'a katılımım biraz tesadüfi ve daha sonradan oldu. İş hayatını sorgularken, bir yandan da mezun olduktan sonra ne yapacağım, ne yöne gideceğim diye düşünüyorsunuz. Böyle bir dönemde ilgimi çeken çoğu etkinliğin İstanbul'da olduğunu görüyordum ama gidemiyordum. Ankara'daki imkanlar daha kısıtlı idi. Tam böyle bir zamanda Cemre Ankara Aks'tan bahsedince bir nefes oldu bana. Neden Ankara'da olmasın sorusu ile heyecanla bütün etkinliklere katılır ve sürecin içinde yer alır oldum.

CG: Şunu da eklemekte fayda var, "tasarım alanında okuyan bir öğrenci neden sürekli İstanbul'a bağımlı bir lisans süreci yaşıyor, neden bianeller ya da birtakım faaliyetler için Ankara'dan yani başkentten İstanbul'a gitmeye gereksinimi duyuyor "gibi ortak derlerimiz de vardı. Bütün bunlar sayesinde kolayca birleşebildik. Hepimizin bir Ankara geçmişinin olması, uzun yıllarını burada geçirmiş olması da yardımcı oldu ve Ankara'ya dair farklı bir yaklaşım üretmemizi sağladı.

Berkutay Coşkun: Ulusal Mimarlık Öğrencileri Buluşması'nın Ankara ayağı ekibindeydim. Beraber o etkinliği çıkardıktan sonraki süreçte, üniversitedeki bilgi aktarımı ile insanın insana değmesiyle oluşan o bilgi aktarımının çok farklı olduğunu fark ettim. Cemre'nin Ankara Aks adını ortaya attığı zaman ben direkt bu işte varım dedim.

CG: Aks kelimesi, Ankara'nın Aks'ı olacağız iddiasıyla ortaya çıktı. Whatsapp grubunun adındaki i'yi attık, daha keskin bir Ankara Aks vurgusu olsun istedik. İlham aldığımız noktalar; Ankara'nın Başkent olduktan sonraki gelişim sürecindeki o modern kurgu ve Jansen'in yarışmayı kazanması, Atatürk bulvarını bir gelişim aksı olarak planlaması ve böylece Atatürk Bulvarı'ndan, bir akstan, tüm Cumhu-

riyet'in okunabilirliği oldu. Aks'in bu noktaya bir vurgusu var ve bunu da dile getirmekten bir hayli mutluluk duyuyoruz diyebilirim.

KA: Başlama noktanız daha çok kendinize odaklı, üniversite yönetimleri yok mesela anlattığınız süreçte ve etkinliklerin içinde. Üniversitelerinizin hem kendi içindeki etkinliklerinde hem dışarı açılan kısımlarında neler eksikti? Sadece İstanbul değil yurt dışı örnekleri de sizin için fak etme sebebi olmuş olabilir, siz bu eksikleri nasıl fark ettiniz?

CG: Yetersiz bulduğunuz şey üniversitelerin içerisinde gerçekleşen etkinliklerin yeterince dışarıya yansımıyor oluşuydu. ODTÜ kendi içerisinde nitelikli sempozyumlar paneller konuşuluyordu, Hacettepe uzun süre iç mimarlık dünyasından önemli yabancı isimleri de konuk ettiği sempozyumlar paneller gerçekleştirdi, Bilkent'te tasarım haftası ile dünya çapında tasarımcıların ağırladığı haftalar oluyordu. Tasarım haftasında Bilkent sadece Bilkentlilere ulaşabiliyorken bizim ağımla Ankara'daki diğer üniversitelerdeki öğrencilere de kolayca ulaşabilir oldu. İstiyorduk ki üniversite kampüsleri arasındaki sınırları kaldıralım, etkileşimi arttıralım ve birbirimizle olan öğrenme sürecini lisans sürecimize de katalım. Ama bu süreçte okullarımızda birtakım eksikler de gördük tabi. Mesela Zeynep'in Çankaya Üniversitesi'nde bahsettiği eksikleri hatırlıyorum ki öğrenci toplulu-

ğunun kuruluşu da çok geç gerçekleşmişti, Zeynep de kurucu başkanı olarak aramıza katılmıştı. Toplantılarımızda gerçekleştirdiğimiz proje kritiği etkinliğimiz var. Bu etkinlik öğrencilerin birbirlerine kritik verdiği bir ortam yaratmanın yanı sıra okullardaki ekol farklılıklarını, okullardaki farklı uygulamaları, akademik kadrolar arası farklıların gözlemlendiği, konuşulduğu bir ortam da sağlıyor. Bir araya gelişimizdeki amaçlardan biri de öğrenci topluluklarının her birinin kurdukları bağlantıları birbirleri ile paylaşarak daha ileri taşınmalarını ve ilerleyen zamanlarda da bir şekilde bunun kente yansımaları sağlayabilmektir. Örneğin geçtiğimiz günlerde Gazi Yapı Topluluğu Uygur Mimarlık'ı, Semra Uygur ile Özcan Uygur'u davet ettiği bir etkinlik yaptı ve iletişim ağıımız sayesinde herkesi davet edebildiler. Bu aynı zamanda şu imkanı da sağlıyor, topluluk bağlantılarımızla üniversitelere rahatça girebiliyoruz. Üniversiteler arası sınırları aslında fiilen de kaldırmış olduk.

YK: Bizim için her şeyin başlangıcı topluluklardı. Başkent Tasarım ve Mimarlık Topluluğu başkanlığını yaptığım süre boyunca karşılaştığım, danışman hocamıza Ankara düzeyinde değil sadece okul düzeyinde çabalarda, faaliyetlerde bile anlaşılmadığımız, karşı çıktığı, desteklemediği çok nokta oldu.

KA: Ortaya çıkan açığı kapatma çabanıza kendi üniversiteleriniz ne kadar katıldı? Üniversitelerin öğrenci kitlesi dışındaki akademik/

idari/entelektüel yapılanmasından beklediğiniz etkileşimi alabiliyor musunuz? Nasıl bir değişime neden oldu bu çaba?

YK: Ankara Aksla bu yola başladığımızda zamanla kendi üniversitemdeki hocalarının da bu konuya alakaları olduğunu, kente dokunacak etkinliklerde bulunduklarını gördüm. Bu işe başlayana kadar böyle bir şeyden belki de takip etmediğim için haberim yoktu. Bu durum, tasarımımızı da etkiledi, okuldaki etkileşimi de etkiledi. Başkent Üniversitesi için bunun aktif olarak ilerlediğini söyleyebilirim. Özellikle Umut Şumnu hocamızın Aks'a teşvik edici, yönlendirici katkıları oldu. Öğrenciler konusunda, 100 kişilik bir Başkent varsa 100 kişi değil en başta 30-40 kişi hedefledik. Gerçekçi hedefler koyduk ki hayal kırıklığına uğramayalım. İnsanların ders dışında bir işe zaman ayırmaları biraz zor oluyor ya da bir işin bir noktaya gelmesi gerekiyor ki takip edilir olsun. Genel olarak ben kendi üniversitemde katkı alabilmek konusunda çok zorlanmadım.

BC: Gazi Üniversitesi'nde hocalardan olumlu yönde bir dönüş almamız aslında Aks'ın belli bir noktaya gelmesi ile olmaya başladı. Biz zaten destek talebinde bulunurken önce yapmak istediğimize hangi hocalar destek çıkarabilir konusunu düşünerek kendi içimizde bir süzgeçten geçirdik. Önce belirlediğimiz kişilerin yanına gittik. Güzel dönüşler de aldık, beklediğimiz desteği bize sağladılar. Kimse'nin köstek olduğunu söyleyemem ama görünlüğümüzü arttırdıktan sonra ilk zamanlara nazaran daha fazla insandan destek aldığımızı söyleyebilirim.

CG: Hacettepe'de çıkış noktasında hiçbir destek görmedik açıkçası. Sanat ve Mimarlık adlı topluluğu kurarken de görmemiştik. Hacettepe'deki akademik kadronun çoğunun bu tarz girişimleri, saman alevi gibi parlayıp sönen yaklaşımlar olarak gördüğünü söyleyebilirim. Tabi ki destekleyen hocalarımız da oldu ama genel çoğunluğun çok önemseyen bir yaklaşımı olduğunu söyleyemem. İsrarlı olarak devam ettikçe, bir portfolyo oluşturdukça, bir şeyler gerçeğe dönüştükçe yanımızda yürüyenlerin ve bize destek olanların arttığını gördük. Bu da bir gençlik ateşi bir heves ile bir araya gelmiş bir gençlik grubu olmadığımızı kanıtlamak açısından önemliydi.

ST: Bilkent'te kadromuzun çoğu yabancı hocalardan oluşuyor. Ankara'yı ve Türkiye'yi kendilerinin de çok iyi bilmemeleri ve çoğunluğunun yaşça büyük olmaları üniversite süreci

boyunca da dezavantaj oluşturuyor. Bunlara rağmen bir şey yapmak istediğimizde veya fi-kir sorduğumuza hep destekleyicilerdi.

KA: Sizin bir araya gelmenizin ilgi çekici bir tarafı da şu; eğitim aldığınız alanlar ve ilgi alanlarınız homojen değil. Mesela mimarlık talebeleri Türkiye’de belirli zamanlarda bir araya gelip, toplanıyorlar, belki diğer bölümler de yapıyorlardır. Ama çok değişik, temeli “sanat” olan, bir duyarlılık ifade eden disiplinleri bir araya getirmeye çabaladınız. Geldiğiniz nokta belirli bir şeylerin başarılı olduğunu zaten gösteriyor. Türkiye gibi her bilim dalının, her etkinlik dalının kendi kutusunda yaşadığı bir ülkede bir araya getirmeye çalışmak hem de bunu bir platform haline getirmeye çalışmak -platform kelimesinin belki hakiki anlamı- çok kıymetli. Bu açıdan çok yeni ve farklı bir deneyimsiniz. Ben size iki soru sormak istiyorum. Birincisi, niye sadece mimarlık, sadece iç mimarlık ya da sanat tarihi değil de değişik disiplinleri bir araya getirecek ve Ankara şemsiyesinde toplayacak bir şeye kalkıştınız? Ne size bunu yaptırdı? İkincisi de bunu yapmanın ne gibi avantaj ya da dezavantajını gördünüz?

CG: Bir üniversitenin kültür/sanat/mimarlık topluluğuna o alana ilgi duyan herhangi bir öğrenci katılabilir, üye/başkan olabilir. Topluluklar bu konuda bir sınır çizmiyor. Biz de bunu sadece belirli disiplinlerle sınırlıyor olsaydık kente haksızlık etmiş olurduk diye düşünüyoruz. Ankara Aks kentin ta kendisi aslında diye kısa bir cümle kullanıyoruz bazen, böyle düşünüyoruz. Bir bölümü değil de toplulukları; kentle alakalı ortak ilgi alanları etrafında buluşmuş kitleyi hedefliyoruz.

KA: Ankara Aks’ın temel alanı kent diyebilir miyiz?

CG: Diyebiliriz bence. Bütün bahsettiğimiz bölümlerin odaklandığı farklı bir kesit var. Amacımız bu kesitlerden bir bütün oluşturmak ve bu bütünü de en iyi şekilde dışarıya yansıtabilmek yani Ankara’nın ta kendisini yansıtabilmek. Mesela ben Mimarlık Tarihi’ne ilgili olduğum için “1 Yapı 1 Değer” adımı verdiğimiz seride sorunu olan yapıların ve onların geçmişlerine dair kolayca bir bakış açısı üretebildim. Güzel sanatlar alanından olan bir kişi şehrin plastik sanatlarına, heykellere, duvarlarına yapılmış artworklere dikkat çeken bir proje üstlendi. Dezavantaj olarak şunu söyleyebilirim, farklı alanlardan insanların da olduğunu dışarıya anlatabilmemiz çok kolay olmuyor, sanki sadece Mimarlık ekseninde

çalışıyormuş gibi algılıyoruz bazı kesimler tarafından. Ama gerçek bundan farklı, çok farklı alanlardan insanlar etkinliklerimize katılıyor. Geçtiğimiz yılki faaliyetlere 2500’ü aşkın kişi başvurdu ve bunlar yalnızca mimarlık öğrencileri değildi. Tıp okuyan, fizyoterapi okuyan da vardı, nükleer alanda çalışan mühendislik öğrencileri de vardı. Hangi bölümden olursa olsun, biz zaten başından beri sınır koyma taraftarı değildik. Kendi içimizde de bir hiyerarşiye sahip değiliz çünkü bir takım hiyerarşik çözümlerim ya da eski usul oluşumların artık çağa çok da yanıt vermediğini düşünüyoruz.

KA: Başlangıçtaki etkinlik kitleniz öğrenciler gibi görünüyordu. Ama bir şekilde dernekte sunum yaptınız, bizimle bağlantı kurdunuz, belediyeler ile etkileşim kurduğunuzu söylediniz. Bu yeni açılımlar etkinlik kitlenizi değiştirdi mi? Bu gelişmeler etkinlik yapınızı nereye taşıyor, etkinlik kitlenizi nasıl etkiliyor? Şimdiki durumda öğrencilerin bunun içinde ne kadar yeri var?

BC: Yola çıktığımızda ilk görüştüğümüz ve akıl danıştığımız hocalarımız oldu. İkinci başvurduğumuz yol kentte sevdiğimiz mekanlar, bağlantılı olduğumuz STK’lar, dernekler oldu. Üçüncü olarak kurduğumuz bağlantı da belediyelerle olan ilişkilerimiz oldu. Tüm bu aşamalarda yaptığımız etkinliklerde hedef kitemiz her zaman öncelikli olarak öğrenciy-

di. Biz her etkinlik öncesinde etkinlik için yararlı olabilecek ve işimizi kolaylaştırabilecek birtakım kurum ve kuruluşlara gitmeye ve onların da fikrini alıp bir iş birliği geliştirmeye çalışıyoruz ki bu yapacağımız etkinliğin kalitesini artırsın fikrindeyiz. Mesela ilk kent yürüyüşlerimizi Çankaya belediyesi ile kültür departmanı ile beraber yürüttük. Etkinlik kitemiz kenti seven ya da ortak paydası kent olan herkes. Fakat en çok etkileyip değiştirmek istediğimiz kesim hala üniversite gençleri diyebilirim.

CG: Bir jenerasyona kentin değerlerini, hikayelerini ulaştırmak zaten Aks’ın çıkış noktalarından biriydi. Biz de o jenerasyonun içindeyiz ve onlara birebir ulaşabiliyor, onları bir yere çekebiliyoruz. Mimarlar derneği gibi yaş ortalaması yüksek mekanlardaki etkinliklere, yaş ortalaması daha düşük kendi jenerasyonumuzu taşımış olduk. Bu durum bu mekanlarda direkt bir etki ortaya çıkardı. Herkesten, her yaştaki insandan öğrenilecek bir şeylerin var olduğuna inanıyoruz.

YK: Başlangıçta toplantılarımızda kendi aramızdaki rahatlığın yerini zamanla daha ciddi bir tavır aldı. Daha ciddi ortamlardaki toplantılar vs. bizi besleyen büyüten faktörler. Biz bürokrasi ile belediye ile ilişki nasıl kurulur konularını tecrübe ediniyoruz. Bir taraftan o insanların da Aks gibi dinamik bir ruha, hey-

cana ihtiyaçları var. Onlar da Ankara özelinde böyle bir ruhun dirilmesini heyecanla karşılıyor ve bu heyecana yaşları ne olursa olsun bizim yaşımızda karşılık veriyorlar.

KA: Etkinlikleriniz nasıl ortaya çıkıyor konusunu mu tartışalım, sizin için Ankara’yı özel yapan nedir yani aslında işin özünü mü tartışalım yoksa etkinlikleriniz için bir program nasıl oluşuyor konusunu mu tartışalım. Benim gibi daha yaş ve birikim gereği dikey organizasyonlara alışmış biri için bu denediğiniz sistem heyecan verici açıkçası. Aynı şeyi Türkiye’nin İstanbul hariç x şehrinde yapıyor olsaydınız aynı şeyler orası için de geçerli olur muydu?

CG: Etkinlikler nasıl ortaya çıkıyor? İlk toplantılarımızdan sonra bir fikir ve proje kutusu yarattık. Gruptaki herkes fikir ve projelerini kutuya atmaya ve kutudakiler birikmeye başladı. Bunlar söyleşi oldu, kent gezisi oldu, müze içerisinde gerçekleşecek bir etkinlik oldu. Bir de henüz hiçbir etkinlik yapmadan, Ankara’nın tüm kültür kurumlarıyla, il kültür turizm müdürlüğü ile, özel müzeler ile randevular olarak görüşmelere başladık. Bu görüşmeler serisi 6 ay kadar sürdü. Görüşmelere o gün kim müsaitse kimin dersi yoksa o gitti. Farklı kişilerle gidip Aks’ı anlattık; böyle bir oluşumuz, böyle bir network kurduk, seslendirdiğimiz, temsilcisi olduğumuz böyle bir kanal var. Etkileşim bu şekilde başlamış oldu. Aslında bazı kurumların da gençlere ulaşamadığını, böyle bir networke ihtiyacı olduğunu görmüş olduk. Bu görüşmelere en güzel örnek

herhâlde Rahmi Koç Müzesi ile yaptığımız Ankara manzarası kent yürüyüşü olacaktır. Müze müdürü Mine Hanım’ın kafalarında bir fikir olduğunu fakat yapacak o birlikteliği bulamadıklarını söylediğinde biz projeyi hemen fikir kutusuna dahil ettik. Fikir kutusu şöyle bir disiplin ile çalışıyor; kutu genel gruptaki herkese açık ve ilgilenen herkes kendini çalışacağı projeye dahil edebiliyor. Her grupta yer alan ve projenin gerçekleşme kısmını denetleyen de birkaç kişi var.

KA: Bu söylediğiniz sonraki etap sanki. İlk etap daha çok üniversitelerin kendi içine kapanıklığının aşılması ve birbirinden kopuk etkinliklerin bir araya getirilmesi için bir iletişim platformu olabilmektir. Merak ettiğimiz şey şu bunun ötesine nasıl geçtiniz, niye geçtiniz?

CG: İlk bir araya geldiğimizden beri bir araya gelip farklı bir form yaratabilir miyiz sorularını soruyorduk. İkinci toplantıda konuşmaya başladığımız konu 2019 yılında Ankara’ya bir tasarım festivali kazandırmaktır, toplantı notlarımızda duruyor. Topluluklar vasıtasıyla yarattığımız sponsorluk bağlantılarını daha etkileyici bir şekilde kullanabiliydik. Sponsor firmaya bir etkinlikte daha fazla alandan daha fazla öğrenciye ulaşabilmeyi vaat ediyorduk. Bunu pazarlanabilir bir boyut olarak görüyorduk. İlk 3 toplantıda konuşulduktan sonra Ankara için üretme aşamasına geçilmiş oldu. Toplantılarımızı Mimarlar Derneği 1927’nin salı akşamlarına denk getirip yapmaya başlamıştık. Ankara etkinliklerine geçiş böylece başladı. Daha büyük toplantılar

yapmaya başladık. Katılabilenler arasından ekipler oluşmaya başladı. Süreç böyle ilerledi.

GK: Yani sizin ilk etkinlikleriniz bile zaten kent bazında düşünceler ile başlamış sanırım. Siz zaten Gazi’deki şu etkinliği tutup Ankara’daki diğer üniversitelere yayalım yaklaşımını ilk birkaç etkinlik sonrası aşpıp direkt kent ölçeğinde düşünmeye başlamışsınız, doğru mu?

CG: Zaten toplulukların kendi düzenleri vardı. Biz asla bir topluluğun etkinliğini Hacettepe getirelim gibi bir şey düşünmedik. Doğrudan “topluluklar üstü bir formda kent için ne yapabiliriz diye sormaya başladık.

BC: Yapılan ilk toplantıdan sonra belirli fikirler ortaya atıldı, herkes o fikirle eve gitti uyudu. Bir sonraki toplantıya gelince aa şöyle bir şey oldu derken derken aslında bütün o etkinliklerin duyurusunun yapıldığı o Ankara Aks grubu zaten topluluklarımız var, beraber bir şeyler olabilir şeyler de var problemler de burada bunları bir yazalım bir yere bir toplayalım belki bir şeyler çıkabilir gibisinden bunlar yazılmaya başlandı bir sonraki toplantılarda bunları artık Cemre’nin bahsettiği gibi 2019’da böyle bir şey mi yapsak acaba gibisinden bir hayalle çıktı. Hayal aslında orada o toplantıların ektiğimiz tohumların küçük küçük mahsulleri diyebiliriz. Aslında işte bu senelerde de hala oradaki ektiğimiz tohumların mahsullerini topluyoruz diyebiliriz. Bu süreç böyle yuvarlana yuvarlana katlana katlana bizim aslında belli bir yere doğru hem içimizdeki duygu ve düşünceyi de birazcık olgunlaştırarak diyeyim kendi yolumuzu bulmamızı sağladı diyebilirim.

GK: En başlarda, daha çok ilhamlarla yola çıkarak bir şeyler oluştururken, şimdi daha programlı olduğunuzu görüyorum. Yani olgunlaştığınızı ya da oluşumun olgunlaştığını söyleyebilir miyiz?

YK: Aslında kampüslerle sınırlı kalmamak, çok gerçekçi bir hedefti. Ben kendi mesleğim olan iç mimarlık adına da aynı kaygıları yaşıyorum. İleride hep şunu söylemekten korkmuşumdur, “bir zamanlar ben de çalışıyordum, kent için bir şeyler yapardım, meslek için çalışırdım.” Bunu demektense, “Evet, ben hala kent için ve meslek için bir şeyler yapıyorum” demeyi istiyorum ve bunu hedefliyorum. Bizim yaklaşımımız aslında bir süre sonra bitecek olan öğrenciliğimizi ve orada keşfettiğimiz potansiyelleri, bir araya geldiğinde bir şeyler yapabilen ruhu profesyonel

hayata aktarabilmekti ve bu aktarmadaki düşüncemiz de bize zaten var olmayan bir yapının ortaya çıkışını işaret etti. Biz aslında aldığımız eğitimleri, yaşantımızı, sosyal hayatımızı, her şeyimizi, tüm bu birikimleri bu şehir üzerinde, bu şehrin nasıl ortaya çıktığını ve nelerle kurulduğunu bildikten sonra, tüm bilgileri harmanlayarak bir yapı organize ettik. Aslında kampüste sınırlı kalmamak da bizim öğrencilik sonrası bu yapıyı profesyonel düzeyde devam ettirmek ve kabullendirmek amacıyla koyduğumuz bir hedefti.

CG: Ben Ankara'yı özel yapan sorusuna geçmek istiyorum. Ankara'da sürekli keşfettiğimiz farklı hikayeler oldu ve bu hikayeler direkt bize etki etti. Hiç bilmediğimiz bir yaşıyanın, bir yapı ile ilgili kurduğu ilişki ya da bir yapının daha farklı alt metinlerini yaşıyor olması, ya da bir heykelin çok daha farklı bir hikayesinin olması, mesela bir heykelin sadece bir yerde kalmayıp birden çok yeri gezmesi ve daha sonra farklı bir hayatı paylaşması, bizi bu bütünü aslında Ankara'ya özel olarak düşünmemize itti ve Ankara'nın doğru yer olduğunu düşünmemizi sağladı. Örneğin biz bir kurum veya kuruluşa gittiğimizde bize kimse "evet siz bu kadar öğrenci bir araya gelmişsiniz de yani ee?" demedi. Bize hep şöyle dediler "ya bu tam da Ankara'nın ihtiyacı olan şey çok harika bir şey yapmışsınız, İy ki bir araya gelmişsiniz. Sizin için yapabileceğimiz ne varsa birlikte yapmak isteriz, mekanımızı kullanabilirsiniz, burada beraber faaliyetler planlayabiliriz" Ellilere kadar Ankara'nın kültür başkentliği konusu, kültür ve sanatın da başkentti olduğu konusu, daha sonra her şeyi İstanbul'a kaptırma süreci, Ankara'nın bürokrasiyi daha çok kabullenışı ve kendi kültür hayatındaki kalıplara hapsedilmesi, gençlerin hayatına şehirden bağımsız olarak devam etmesi, kente direkt dokunamaması gibi faktörler, aslında böyle bir şey yapılacaksa, ülkenin başkentinden başlaması, Cumhuriyet ideolojisinin en büyük yansımalarının olduğu ve planlamaların olduğu kentten yayılacak olması, en doğru yerin Ankara olduğu düşüncesine zaten hepimizi ikna eder bir vaziyetteydi.

Ben şuna inanıyorum ki, zamanlama olarak da şans yanımızdaydı. Türkiye'de yerel seçimlerde büyük bir değişim görüldü, farklı anlayışlar ortaya çıktı ve artık katılımcı anlayışın daha ön planda olduğu bir süreç paylaşılır oldu. Gençlerin ne kadar önemli olduğu, birtakım kurumlar ve sivil toplum kuruluşları tarafından fark edilip keşfedilmeye başlandı. Mesela Ankara turizm haftasında protokole davet edilen bir genç girişim olduk ve Kültür

Turizm Çalıştay'ında gençlerin tek temsilcisi olduk. Yapılan 2 günlük çalıştayda ve henüz biz çok yeniyken oldu bunlar. Bu gelişmeler bizi şu düşünceye itti, evet Ankara kesinlikle hem bizim için özel hem de bunu gerçekleştirmek için doğru yer.

ST: Kurumlarla konuşmalardan bahsetmişken, aslında ben bu oluşuma tam kurum görüşmeleri sürecinde girdim. Hatta o gün Aysu ile buluşmaya giderken bir anda kolumdan çektiler, hadi Sena Ankara Aks'ı tanıtmaya gidiyoruz dediler. Aslında Ankara Aks'ın bu proje fikirleri ortaya çıktıktan sonra, bir iki ayı tamamen kendini tanıtmaya ve Ankara'da sanat, kültür tasarım ve mimarlık alanında neler var; hangi STK'lar, kimlerle sonrasında iş birlikleri yapabiliriz, kimlerle tanışmalıyız üzerinden gitti. Bu süreçteki beklentimiz, bir sponsorluktan değildi. Biz böyle bir ekibiz, heyecanlıyız ve etkinlikler yapmak istiyoruz deyince aslında bu bahsedilen potansiyel keşilmesi en büyük kavramlardan biriydi çünkü tüm kurumlarda bu potansiyelimizi ve genç enerjimizi görünce büyük bir heyecan oluşuyordu. Fotoğrafçılık atölyesine gittiğimizde Fazıla Hoca'ya biz kendimizi tanıttıktan sonra," zaten bana daha büyük bir proje ile gelemezsiniz. Çünkü en büyük proje zaten şu an buraya gelmeniz ve bu adımı atmanız. Ama şu an da siz özgürsünüz ve bir şeyi denemeden vazgeçmeye hakkınız yok" demişti. Aslında bu bizim potansiyelimizi özetleyen bir durumdu. Ankara'yı özel yapan nedir sorusuna gelirsek ben biraz da bu süreçte mezun olduktan sonra şunu fark ettim; yaşadığımız şehri aslında hiçbirimiz o kadar iyi ta-

nımıyoruz. Kendimi sorgulayınca, Ankara'da doğdum, büyüdüm, yaşadım ama ben bile aslında çoğu kültürüne yönelik çoğu şeyin farkında değilim. Bunun içinde oldukça, bu durumu biliyor olmak ve ilgileniyor olmak hoşuma gitmeye başladı. Öğrendiklerimizi aslında bilmeyen kişilere aktarmak da önemli bir noktaydı. Arkadaşlarım yurt dışına yüksek lisansa giderken, ben yaşadığım şehre dair bir şeyler yapmanın daha heyecanlı olduğunu düşündüğüm için böyle bir oluşuma dahil olmayı seçtim.

CG: Ek olarak, başka bir şehirde olsaydık yapabilir miydik sorunuza gelecek olursam, İstanbul'da ya da başka bir büyük şehirde olsaydık, bu kadar etkili bir şekilde başarabilir miydik ya da organize olabilir miydik soruları bende yanıtsız kalıyor. Mesela İstanbul çok büyük ölçekli bir şehir ve direkt rakamlardan bakarsınız, yaptığınız birkaç kent yürüyüşü ya da birkaç faaliyetle çok büyük kitleleri etkilemeniz zaten olanaksız. Çok uzun yıllar büyük emeklerle belki bir yere getirebilirsiniz o işi fakat Ankara'nın bahsettiğimiz yapısı, özel yapan vurgusuna ek olarak ekleyebiliriz, bazen Ankara'nın küçük olduğu, büyük bir aile olduğu konusunda çıkarımlarımız oluyor. Birine dokunabildiğimiz zaman, bir başkasına ulaşması çok daha kolay oluyor. Bu anlamda Ankara'nın daha ulaşılabilir olması, daha nitelikli insanların da burada tecrübe sahibi olmuş olması ve farklı yerlere dağılmış olmaları, Ankara'nın kendi hayatlarında da özel bir yerinin olması, bize hem katkı sağlayan hem de etkileyen faktörlerden birisiydi. Ama İstanbul dışında daha küçük bir şehre gitseydik, bu se-

fer de oradaki tecrübe, nitelik ve kültür kurumu eksikliğini yaşayacaktık. Bu yüzden ben tüm faktörleri bir araya getirince Ankara'nın hep doğru yer olduğunu ve başka şehirde olsaydı bu kadar hızlı ya da doğru adımlarla ilerleyebilir miydi sorusunun çok da olumlu olmayacağı kanısındayım.

BC: Bana göre Ankara bir eş dost şehri gibi. Bir yerden içeri girdiğinizde sanki tanışıyormuşuz gibi selamlaşabiliyorsunuz gibi bir his veriyor bana. Şehre geldiğimde evime gelmişim gibi güven hissine kapılıyorum. Şu konuda Cemre'ye katılıyorum, bu görüşmeler serisinde aldığımız yanıtlar bize çok doğru noktaları işaret ettiler. Bunun tabi ki de çok etkisi vardı ve bu aslında şehirle olan bir durumdu. Fakat ekip olarak yine bir şeylerin peşine düşme durumunda, farklı bir şehirde olsaydık, ben olduğum şartlar neyse o şartlara iyi bir şekilde nasıl etki edebileceğimin üzerinde duruyorum. Ve ekip olarak böyle düşünüyoruz. Fakat tabi ki de Ankara'nın bize vermiş olduğu, yani bizi daha fazla ileri götürdüğü durumda farkındayım.

GK: Ankara ile romantik de bir bağımızın olduğunu görüyorum. Ankara Aks olmanın ardından, Ankara ile olan deneyimleriniz nasıl değişti? Bir yılın sonunda, Ankara, yaşadığınız şehir, gözünüzde nasıl değişti?

BC: Sokakta yürürken baktığım yerlerin sayısı arttı ve dikkat ettiğim insanların sayısı arttı. Diğer insanlar benim dikkat ettiğim şeylere bakıyorlar mı, mesela şu binanın içi nasıldır, ya da bu bina nasıl yapılmıştır gibi, şehrin ve binaların hikayesini merak eden arkadaşlarım var, onların farkına vardım. Açıkçası ilk gözle görülür değişiklik buydu.

YK: Aslında benim Ankara'ya bakışım çok duygusal çünkü burada doğdum büyüdüm ve bütün anılarım bu şehre ait; ilk kavgam, ilk aşkım, ilk okuldan kaçışım hep bu şehrin sokaklarında, caddelerinde, yapılarında oldu. Aslında hayatın, alışkanlıkların ya da birikimlerin beni getirdiği yerde, akademik eğitimimin de bu şehre katkı sağlayabilecek bir noktada olması keyif vericiydi. Ben artık bu çabadan sonra bu şehirde biraz daha rahat yaşamaya başladım. Çünkü her şeyi burada öğrendim ve bir karşılık beklemeden artık onun için çalışıyorum. Ve bu yüzden artık daha rahat yaşayabiliyorum diyebilirim.

GK: Bu bağlamda insanların tepkileri nasıl değişti? Anlatmak istediğiniz tepki olarak hoşunuza giden şeyler var mı?

ST: İlk başta hani ben Ankara Aks'ın etkinliklerine gidiyorum diye bahsettiğimde arkadaşlarım anlamıyordu, siz tam olarak ne ya-

piyorsunuz diyorlardı. Ama sonrasında biz de herkese anlata anlata, etkinliklerimiz sesini daha çok duyurmaya başladıkça, insanlardan "Ankara Aks diye bir şey varmış, onun etkinliğine gideceğim" gibi şeyler duymaya başladık.

CG: Ben bu süreçte çok şey öğrendim açıkçası. Benim için çok başka bir yıl oldu özellikle. Kafamda zaten belli bir planlamam vardı fakat tabi ki her şey kafanızda olduğu gibi ilerlemiyor, hayatı etkileyen çok farklı faktörler var; tanıştığınız birisi, o gün tercih ettiğiniz bir yol, bir karşılaşma. Her şey o kadar çok farklı etkiler doğurabiliyor ki. Bir gün bizim ekip-ten Dilan dedi ki, bu sefer dolmuşa binelim. Kalkınma ajansı başvurusuna çalışıyoruz dolmuşta, bir aile ile sohbet etmeye başladık. Sohbet çok alakasız bir yerden başladı, kızına Ayşegül kitabı almıştı, ben de Ayşegül hala var mı gibi bir soru sordum falan. Meğer eşi kalkınma ajansının girişimcilik başvurularına bakan mentormuş.

Oradan projemizi anlattık dolmuşta. Dolmuşta aldığımız kırk dakikalık mentor desteğinden tutun da çok farklı tesadüflerle bir şeyler öğrendiğimiz bir yıl oldu. Hepsinden öte sürekli Ankara'ya dair bir şey öğreniyoruz ve biraz da ülkenin yasalarını da öğrendiğimiz bir zaman oldu.

BC: Ben de özel bir ekleme yapmak istiyorum, belki konuyu da biraz dağıtabilir. Ben karakter olarak yaptığım işleri ev halkı ile paylaşmayı tercih ediyorum. Son yaptığımız Mimarlar Derneği toplantısına ailemi de davet etmiştim. Toplantı öncesinde de anlatıyordum genelde bu tarz şeyler yapıyorum diye ama çok detay vermiyordum. Ama sunuma davet edip, dinledikleri andan itibaren babam kendisi soruyor ne yaptınız başvuru, annem geliyor şunu yapacağınız hallettiniz mi diye.

GK: Biraz da 1 yapı 1 değer etkinliğinizi konuşmak istiyorum. Yıkılma tehlikesi olan yapılara yönelmeniz durdurma umudu mu taşıyor-du? Nasıl ortaya çıktı bu etkinlik?

CG: İller Bankası binasının yıkılması, bizi aslında bu konuda bir şeyler yapmak için harekete geçiren önemli mihenk taşlarından biriydi. Çünkü şunu fark ettik, İller Bankası için eylemler yapıldı, yazı kampanyaları oldu, mahkemeler açıldı fakat fark ettik ki biz Ankara içerisindeki mimarlıkla ilgili ya da mimari yapıları önemseyen genç jenerasyon grubu olarak kendi içimizde bu konudan epey habersiziz. Ve biz de o yapının yıkılması gündeme geldikten sonraki süreçte, o yapının aslında Seyfi Arkan'ın önemli ve ödüllü bir yapı olduğu, aslında tasarımsal olarak ne kadar da farklı çözümler sunduğunu öğrendik. Ve bir gece ansızın yıkıldı. Biz şunu fark ettik; bizim jenerasyonumuz tehlikede olan bir yapı varsa eğer, o yapının neden önemli olduğundan, neden bir var olma hakkı barındırdığından, şehirle nasıl bir paylaşımı olduğundan habersizler. Bizim de bu duruma dikkat çekecek bir biliş ortaya koymamız gerekiyordu. Mesela 19 Mayıs Stadyumu yıkıldı, hemen yanındaki Reha Ortaçlı'nın modern yapısı Ankara Tenis Kulübü de yıkılacak, Millet Bahçesi olacak gibi söylemler artınca, hemen Ankara Tenis Kulübünü bu faaliyetin listesine aldık. Sonra Millet Meclisi'nde Halkla İlişkiler Binası yıkılınca, Behruz Çinici'nin Meclis Camii de yıkılacak diye söylentiler çıktı. Meclis Cami'ni de hemen bu program arasına aldık. Ve bu sürecin meşhurlarından ve sürekli gündeme gelen Anafartalar Çarşısı da sürekli yıkılması gündeme gelen yapılardan birisiydi. Bu üç yapı hemen bir şeyler yapılması gereken, bizim jenerasyonumuzda bir bilinç oluşturulmasının önemli olduğunu düşündüğümüz yapılar oldu. Ankara Tenis Kulübü için Lale Özgenel Hoca ile, Meclis Cami için Can Çinici ile, Anafartalar Çarşısı için Ali Cengizkan Hoca ile beraber hemen bir faaliyet programı planladık. Bu programı daha profesyonel,

Tenis Kulübü Binası - Mimar: Reha Ortaçlı

daha büyük bir organizasyon yapabilmek için bir fon desteğine ihtiyaç duyduk ve Avrupa Birliğine yazdık ve başvuru onaylandı. Ve onaylanması ile beraber nisan ayının her cumartesi gününü kapsayan bir faaliyet programı yapmış olduk. Bu faaliyetleri farklı temalar ve farklı yapılarda da devam ettirmeyi düşünüyoruz.

BC: Yaptığımız etkinliklerin ne kadar enerji aldığını konusunda şunu söyleyebilirim. Yapıyoruz da haybeye mi yapıyoruz, koşturuyoruz ediyoruz ama noluyor gibi soruları belirli dönemlerde ister istemez soruyoruz. "Bir Yapı Bir Değer" zamanlarında da böyle bir problem varken başvurduğumuz fon desteğinin onaylanması, görüştüğümüz hocaların olumlu geri dönüşleri, Anafartalar Çarşısı ve Meclis Cami etkinliklerinde sorun çıkabilecek adımlarının olumlu sonuçlanması, katılan insanların pozitif geri dönüşleri ve önümüzde yeni kapıların açılması iyi ki yapmışız noktasına varmamızı sağladı. Bütün bunlar olumlu sonuçlanmasaydı belki heyecanımız kaybolabilirdi ya da azala azala bitebilirdi. Ama olumlu geri dönüşler, bizi bir şeyleri doğru yaptığımızı za kendimizi inandırıp devam edebildik.

YK: Ankara Aks'ın birinci amacı yıkılma tehlikesi olan yapıların yıkılmasını önlemeye çalışmak olmadı hiçbir zaman. Y yapmak istediğimiz, yıkılma tehlikesi olan yapıları tespit edip belgelemek, şehirde yaşayanlarda farkındalık oluşturmaktı. Anafartalar Çarşısı için vardı ama Ankara

Tenis Kulübü'nde böyle bir atölye daha önce yapılmamıştı mesela. İleride diyelim ki Anafartalar Çarşısı yıkıldığında şunu diyebileceğiz; biz çıkış amacımızı oluşturan doğrultuda çabamızı sarf ettik ama bürokrasi ve siyaset kısmı bizim çizgimizin dışında kaldı, kayıtsız kalmadık ve yapabileceğimizi yaptık. Aslında Bir Yapı Bir Değer ile hedeflediğimiz buydu.

GK: O zaman kapanış sorusu olarak, Ankara aks olarak hedefleriniz neler?

BC: Hedefimiz yine kent üzerinde çalışıp kapsama alanımızı daha da artırmak. Bu kapsama alanıyla ilgili yine akıl fikir danıştığımız hocalarımızın yönlendirmeleri var. Misal Kadri Atabaş Hocamızın sağladığı yurt dışından örnekler ve iş birlikleri var. Yaptığımız fon başvuruları ve diğer birtakım başvuruların gerektirdiği resmi prosedürler var, onları halletmekle uğraşıyoruz. Çalışmalarımız devam ediyor. Sırada ne var konusu sürpriz olsun.

YK: Normalde böyle şeyler üniversite dönemleriyle sınırlı kalır. Herkes üniversiteyi bitirir, işini bulur, herkese kendi parasını kazanma durumu daha teşvik edici geldiğinden bu konular unutulur. Biz bu oluşumun devamlılığını sağlamayı hedefledik. Aks, sadece Ankara üzerinde planladığımız projeler değil. Yaptığımız projeler aynı zamanda bize bağlantılar, geri dönüşler, fikirler sunuyor ve cevaplar veriyor. Aks iki yönlü bir kazanım bizim için.

CG: Bizi farklı kılan yanlarımız var. Biz direkt sahaya etki eden, akademiden ve kentten aldığı ne varsa onu daha fazla kitlelere yaymaya çalışan, kent kültürü, kent tarihi alanında bilinç oluşturmaya hedefleyen bir oluşumuz. Bahsettiğimiz disiplinlerin desteğini alarak ve onları kentte daha aktif bir şekilde söz sahibi konuma getirecek dinamik bir formun yaratıcısı olmak istiyoruz. Bienal kurgusuyla, sadece kendine ait bir mekan yaratmak yerine birçok mekanı kullanıp kentin kendisini bir mekan haline getiren o büyük enerjiyi yaratmak istiyoruz. Ankara ve Ankara kültürü denilince akla ilk gelen oluşumlardan biri olmak ve kent muhafızı denilen şeyi bir meslek haline getirmek derdindeyiz. Denediğimiz şey yeni bir şey, daha önce örneği en azından ülkede olan bir şey değil. Biz kendimiz kurumsal bir altyapıya bürünürken, alttaki amatör öğrenci sirkülasyonunun devam ettiği, öğrencilerin kendi kendine kenti temsil ettiği bir oluşuma evriliyoruz. İstanbul'la kıyaslanan organizasyonları da Ankara'ya kazandıracak bir oluşum olabileme gayesindeyiz. Bu anlamda beş yıllık, on yıllık büyük hedeflerimiz var. Hedeflediğimiz şey şehirde eksik olan ve olması gereken ne varsa onu kente geri kazandırmak ya da var etmek. Bu amaçla farklı çalışma sahalarında kendi lisans hayatlarımız ve mesleklerimizde edindiklerimizi kullanarak hayatlarımızı da kazanabildiğimiz bir sürecin kurucusu olmak istiyoruz. Bütün çabalarımız da bunun üzerine.

KA: Şimdiye kadar konuştuklarımızın birçoğu somut işler, eylem kelimesini bilerek kullanmak istemiyorum. Ankara aksı gündemimize taşıyan da bu akılcıca bir şey yapıp, somut işler yapmış olmanız. Ankara gezileri, 1 yapı 1 değer örneğinde de olduğu gibi, insanların genişçe grupların içine rahatlıkla katılabilecekleri, merakları gıcıklayan, heyecan yaratan insanlar birbiriyle tanıştıran, koştururan işler bunlar. Şu ana kadar yaptıklarınızın kendi içinde bir tutarlılığı bir gelişimi var, anlaşılıyor ki alışveriş sistematigi iyi çalışılmış.

Merak ettiğim birinci konu, ne kadar konu sadece mimari değil deseniz de ağırlıklı olarak mimarlık ve tarih üzerine konuştuk. Halbuki, kendiniz de söylemişsiniz sanat ve sanat tarihi konuları gibi değişik alanlar da var. Onlara bir şeyler yaptınızsa da pek değinmediniz. Birinci sorum; hem etkinliği çoğaltmak hem de uluslararası ve yerel ilişkiyi artırmak için diğer alanları programınıza dahil ediyor musunuz, edecek misiniz?

Kent muhafızları dediğiniz şeyde kentin kimliğine genç bir enerjinin katkısı söz konusu. Hem üniversite gençliğinin katılması da söz konusu. Bu konuda, üniversite festivalleri birbiri ardına ve o kadar programsız yapılıyor ki aynı anda yapıldığı oluyor bazen. Sizin okuduğunuz dönemi bilmiyorum ama ODTÜ'de bir ara ders yapamaz hale gelmiştik. Ciddi sıkıntıya dönüştü. Mesela var olan festivallerin üniversite gençleri arasında bu platform vasıtasıyla daha etkin bir hale dönüştürülmesini konuşabiliriz. Hali hazırda yapılan tasarım festivalleri, şu anda sayıları çok olmasa da genç öğrenci arkadaşların katılabileceği hale getirilebilir mi? Özellikle mobilya ve birkaç çeşitli sektör Ankara'da çok gelişmiştir. Ankara özellikle çevre kirlatmeyen sektörlerde çok ciddi gücü olabilen bir şehir. Türkiye'nin en iyi tıp sektörü, eğitim sektörü, savunma sanayii ve savunma sanayinin yan sektörleri Ankara'da. Böyle baktığınız zaman Ankara'da kent nüfusunu çok ciddi olarak ayakta tutan ve tutacak sektörler var. Bunları genç enerjilerle buluşturabilme, ara yüzünü oluşturabilme gibi bir boşluk resmen hala duruyor. Bir sene içinde çok şey yaptığınızı farkındayız bunun için de sizlerle konuşmak istedik zaten ama yavaş yavaş hedeflerinizin arasına bunları da eklemeyi düşünecek misiniz?

CG: Bu seneki kent yürüyüşlerinde Ankara'nın heykelleri rotası, Ankara edebiyat rotası gibi farklı temalarda rotalar ürettik. Amaç, Metin Yurdanur gibi farklı sanatçı ve heykeltıraşlarla birebir faaliyetler düzenleyebilmek, edebiyat rotası ile bu şehirle ilgili olan birçok edebi eserin kentle olan bağlantısı üzerinden bir aktarım sağlayabilmektir. Mesela Nazım Hikmet dörtlüğüyle başlayan Ankara Tren Garı, devamında Barış Bıçakçı'yla bir Gençlik Parkı, daha sonra Yakup Kadri ile Ulus Taşhan bölgesi gibi birçok çalıştığımız tema ve rotalar var.

Şimdilerde Ankaralı güncel sanatçılar üzerinden Vecdi Uzun ve Siyah Beyaz ile kurduğumuz bağlantılar gündemimizde. Geçenlerde Seğmenler'de gerçekleşen, İsveç Büyükelçiliği'nin ortaklığı ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin de desteği ile düzenlenen kadına şiddet konulu serginin küratörleri olan Ekin ve Fırat Engin'le beraber bir artwork tasarısında yız. Burada amacımız, Ankara'nın genç sanatçı kitlesini ön plana taşıyarak onların açtıkları sergilere bizim jenerasyonumuzu taşımak. Aynı zamanda sanatçıların atıfta bulundukları noktaları, birlikte saha pratiğine dökcek işlerin de hedefleyicisiyiz. İstanbul'da ger-

çekleşen Heritage Fuarı'nın bir benzerinin Ankara'da olması konusunda destek sağlayabilmek adına ArtAnkara için Atis Fuarcılık ile bir iletişim girişiminde bulunduk ama henüz birebir görüşme sağlayamadık.

KA: Müsaade ederseniz ilgililerle görüşebilirim. Ben onların danışman kurulu üyesiyim.

CG: Bahsettiğimiz temasların canlı örneği şu an burada da gerçekleşmiş oldu. Sergilerde bir araya geldiğimiz sanatçılara Ankara aksı anlattığımızda birlikte ne yapmak istiyorsanız biz varız gibi dönüş alıyoruz genelde. Mesela Şevket Arık, Ali Şentürk gibi iyi işler yapan, birkaç yıldır isimleri yayılan Siyah Beyaz'da Cer Modern'de sergileri açılan genç ressamlar ile görüştük. Mesela Ali Şentürk'ün operasyon kamusal alan diye kamusal alan sanatı ile ilgili araştırma çalışması var, kitabı yayınlandı hatta. O kitap dahilinde bir atölye gerçekleştirmeyi düşünüyoruz. Tüm planlarımızın taslaklarını ve proje dosyasını da Büyükşehir'e verdik. Şehirde heykeltıraşları, ressamları belki tiyatrocuları, operetleri, farklı sanat dallarıyla uğraşan insanları ortaya çıkaracak işlerin peşinde olacağız diyebilirim.

KA: Epeydir umudunu biraz kaybetmiş bir kuşağa da umut verdiğiniz için teşekkür ederiz. Vakit ayırdınız onun için de sağ olun.

CG: Umudun yayılması için katkı sağlıyorsunuz, bu katkı için de biz teşekkür ederiz. **KA:** Görevimiz. Sizin ki görev değil ama bizim ki görev.

BC: Bizim enerjimiz devam edecek diye hissediyorum içten içe.

CG: Son olarak şunu söyleyebiliriz, bu noktadan dönecek değiliz.

KA: Çok büyük bir boşluk var dolduracağınız. Kentsel yaşam için kentin yeniden kimliğini kazanması üstüne bir söylem geliştiriyoruz, yeni bir söylem alanı kullanıyorsunuz bu da çok ilgi çekici açıkçası. Bunun için teşekkür ederiz.

YK: Bugüne kadar böyle bir kültür ve birikime sahip bir şehirde böyle bir şeyin boşluk oluşması çok üzücü bir durum. Aslında çok yaratıcılık gerektiren bir boşluk değil ama bunu bizim dolduruyor olmamız keyif verici. Buna katkı sağlıyor olmamız. Aslında bizim yaptığımız parayı birinci öncelikten çıkartıp ne yapabiliriz boyutuna gelmekti.

YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA TELİF HAKKI MESELESİ

Mimarların Telif hakları konusunda karşılaştıkları hukuki süreçlere örnek olacak Yargıtay kararlarının derlendiği bölüm, bu sayıdaki dört dava ile mimarlar için yol gösterici olacaktır.

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ 2016/10401 E., 2018/3103 K.

Davacı: Mimar
Davalı: Kişi ve Şirket

Mimar Evlilik Fuarı Stant Projesi tasarımını hazırlamış, şirkete sunmuş proje kabul edilmiş ve 5.000 USD fiyatta anlaşılmıştır. Mimar projesinin kendisinden izin alınmadan fuarda kullanıldığını ileri sürerek şirkete dava açmış ve 5.000 USD tazminat talep etmiştir.

Davalı kişi, kendisi ile anlaşıldığını ve proje bedelinin ödendiğini savunarak davanın reddini istemiştir. Şirket ise mimardan proje istediklerini ancak maliyeti yüksek gelince vazgeçtiklerini ve başka bir tasarımın kullanıldığını söyleyerek davanın reddini istemiştir.

Mahkeme, proje bedelinin dava tarihindeki maddi karşılığının 5.000 USD olabileceğini tespit etmiş, projenin tamamlanan %60'lık kısmının proje bedeline ilave olarak, tarafların kusur durumu, kusurun ağırlığı, davalı tarafın oluşabilecek muhtemel zararları vb. göz önüne alınarak 3 katı olan 9.000 USD talep edilebileceğini ama mimarın talebi doğrultusunda 5.000 USD'nin davalı şirketten alınması gerektiğini kararlaştırmıştır.

"...Davacı vekili, müvekkili ile davalı ... Strateji Ltd. Şti. arasında ... Evlilik Fuarı Stant Projesi' adı altında tasarım yapılması konusunda anlaşmaya varıldığını, bu bağlamda davalıya tasarımı sunduklarını, kendilerine projenin kabul gördüğünün 5.000 USD ödeme yapılacağını belirtildiğini, ancak sonradan müvekkilinin bilgisi dışında 16-... Şubat 2006 tarihleri arasında düzenlenen Evlilik Dünyası 2006 Fuarında davalı bankaca kullanıldığını ileri sürerek, ...000 USD maddi ve ...000 USD manevi tazminatın temerrüt faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsilini talep etmiş, sonradan ıslah dilekçesiyle maddi tazminat talebini 5.000 USD'ye yükseltmiştir. Davalı ..., vekili, fuarda kullanacakları stant konusunda davalı firma ile anlaştıklarını, kendisine stand bedelinin ödendiğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

Davalı ... Strateji Ltd. Şti. vekili, davacıdan stant konusunda proje istediklerini, ancak maliyetinin yüksek olması nedeniyle bundan vazgeçtiklerini, fuarda başka bir tasarımın kullanıldığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, bozma ilamına uyularak yapılan yargılamaya göre, dava konusu proje bedelinin dava tarihi olan 04/07/2006 tarihindeki maddi karşılığının iç mimari proje bedelinin serbest piyasa araştırmaları ve değerlendirmeleri sonucu 5.000 USD olabileceğinin tespit edildiği, projenin tamamlanmayan etaplarının bulunduğu, yalnızca %60'lık kısmının davacı tarafından tamamlanarak davalılara verildiği, projenin tamamlanan kısımlarına tekabül eden bedelin ...000 USD olduğunun belirlendiği, davacının FSEK 68.maddesi uyarınca talepte bulunduğu, ...000 USD olan rayiç bedelin somut olayın özelliği, tecavüzün niteliği, tarafların kusur durumu ve kusurun ağırlığı, davalının oluşabilecek muhtemel zararları gözönüne alınarak takdiren üç katı olan 9.000 USD'den davacının talebiyle bağlı olarak 5.000 USD'sinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınması gerektiği gerekçesiyle manevi tazminata ilişkin taleplere ilişkin karar kesinleşmiş olmakla bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına,000 USD rayiç bedelin üç katı olan 9.000 USD'nin taleple bağlı olarak 5.000 USD'nin fiili ödeme tarihindeki TL karşılığından 200 TL düşülerek bulunacak miktara dava tarihinden itibaren 3095 sayılı Yasa'nın 4/a maddesi uyarınca devlet bankalarının bir yıl vadeli USD cinsinden hesaba uyguladığı değişen oranlarda en yüksek faizi davalılar ... Bankası AŞ, ... Strateji İlet. Org. Ltd. Şti'den müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesine karar verilmiştir... Hükümün ONANMASINA...

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ 2016/14089 E., 2018/7476 K.

Davacı: Mimar
Davalı: Müşteri

Mimar bir spor merkezinin iç tasarımı projesini yapmıştır. Mimar, projenin uygulamasında da bulunan müşterinin, web sayfası ve dergi gibi çeşitli mecralarda, proje kendisine aitmiş gibi yayınlar yaptırdığı gerekçesiyle dava açmıştır. Bu yayınlardaki yanıltmalar nedeniyle mimar, müşterilerine referans proje olarak tanıttığı bu proje ile gerçekçi olmayan bir tanıtımda bulunmuş konumuna düştüğünü hatta bu nedenle görüşme aşamasındaki birkaç Projeyi kaybettiğini bundan sonra iş kaybetme ihtimali olduğunu iddia etmiştir. Mimar bu nedenlerle fazlaya ilişkin haklarını saklı tutarak, 30 bin TL manevi ve bin TL maddi tazminat ile projenin aynı mecralarda kendi adıyla yayınlanması ve taşınmazda adının silinmeyecek şekilde yazılması talebinde bulunmuştur.

Müşteri, mimarın sadece kendisine gösterilen resimleri 3 boyutlu hale getirip renklendirdiğini iddia eder davanın reddini istemiştir.

Mahkeme, projenin mimara ait olduğunu kabul ederek mimara 5.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar vermiş, diğer talepleri ise reddetmiştir.

Hem mimar hem de müşteri kararı temyiz etmiştir.

Müşterinin itirazlarının tümü Yargıtay tarafından reddedilmiştir. Yargıtay, masraf müşteriden alınmak kaydıyla, mahkeme kararının gazetede yayınlanması talebinin de kabulüne karar verilmesi gerektiğine karar vermiştir.

"...Davacı vekili, iç mimarlık yapan davacının ... Spor Merkezi isimli işyeri için özel olarak proje hazırlandığını, iç mimari projenin hazırlanmasına ek olarak davacının projenin kontrolörlüğünü de yaptığını, işin tamamlanmasından sonra projenin uygulanmasında da görev alan ve işyeri sahibinin kayınbiraderi olan davalı ...'nın davacıdan öğrendiği bilgilerle projenin kendisine ait olduğuna dair yayımlar yaptığını, bu yayımların hem ...'ı Mekan Dergisinde, hem de www.... isimli web sayfasında yer aldığını, yapılan müracaat ile ... 1.Sulh Ceza Mahkemesinin 2010/2284 Dış sayılı dosyasında bu yayımdaki içeriklerin www.... sitesinden kaldırılmasına ve ...'i Mekan Dergisinin Ocak sayısında tedbir kararının duyurulmasına karar verildiğini, dava konusu yayım nedeniyle davacının müşterilerine referans proje olarak tanıttığı projesi ile gerçeğe aykırı bir tanıtımda bulunduğu algısının oluştuğunu, bu nedenle davacının görüşme aşamasındaki bazı projeleri kaybettiğini, bundan sonra da proje kaybetme ihtimali olduğunu ileri sürerek, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla tecavüzün tespitine, men'ine, 30.000,00 TL manevi tazminata, 1.000,00 TL maddi tazminata, davacının isminin taşınmazın iç kısmına silinemeyecek bir şekilde yazılmasına, projenin ... ve ...'i Mekan Dergisinde davacının isim, resim ve anlatımıyla yayınlanmasına, kararın ilanına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı ... vekili, davacının yapmış olduğu işin sadece çizimlerin üç boyutlu hale getirilmesi ve kendisine gösterilen uygulama resimlerinin desenlerinin üç boyuta taşınarak renklendirilmesi işi olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

Diğer davalılar, davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre; dava konusu eserin davacıya ait olduğu, dava konusu olayda davacının davalılar tarafından mali haklarının ihlali yönünde bir iddiası olmadığı gibi buna ilişkin herhangi bir kanıtın da bulunmadığı, davacının “adın belirtilmesi” yönündeki manevi hakkının ihlal edildiği, FSEK.in 70. maddesinde öngörülen manevi tazminat isteminin koşullarının gerçekleştiği gerekçesiyle, davanın manevi tazminat açısından kısmen kabulüne, 5.000,00 TL manevi tazminatın davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline, fazlaya ilişkin talebin reddine, davacının diğer taleplerinin reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili ve davalı ... vekili temyiz etmiştir.

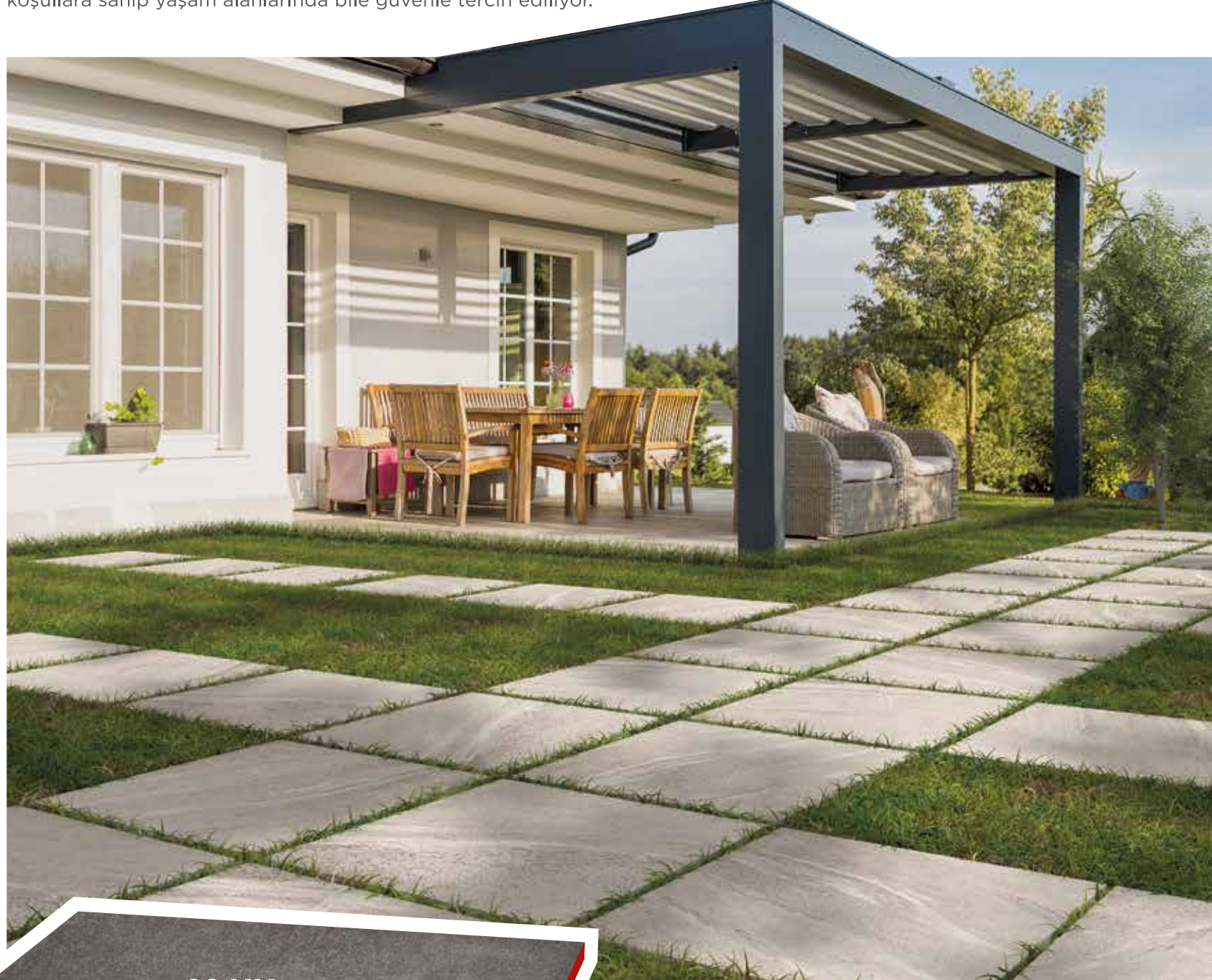
1- Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin t...ıslı- lıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı ... vekilinin tüm temyiz itirazlarının davacı vekilinin ise aşağıdaki bent dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir. ...- Dava, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında mimari projeye dayalı maddi ve manevi tazminat ile hükmün ilanı istemlerine ilişkin olup mahkemece manevi tazminat talebinin kısmen kabulüne diğer taleplerin ise reddine karar verilmiştir. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 67/.... maddesi gereğince “Eser üzerinde sahibinin adı hiç konulmamış veya yanlış konulmuş yahut konulan ad iltibasa meydan verecek mahiyette olup da eser sahibi ... inci maddede zikredilen tespit davasından başka tecavüzün ref'ini talep etmişse, tecavüz eden gerek aslına, gerek tedavülde bulunan çoğaltılmış nüshalar üzerine eser sahibinin adını derç etmeye mecburdur. Masrafı tecavüz edene ait olmak üzere, hükmün en fazla ... gazetede ilanı talep edilebilir.” Mahkemece davacının adın belirtilmesi yönündeki manevi hakkının ihlal edildiği belirlendiğine göre FSEK'in 67/.... maddesi uyarınca davacının masrafı tecavüz edene ait olmak üzere, hükmün ... gazetede yayınlanması talebinin kabulüne karar verilmesi gerekirken bu talebin dahi reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir...”

¹Bu kararlar Yargıtay tarafından ücretsiz erişime ve kullanıma sunulan <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> adresinden TSMD Hukuk Danışmanı Av. Kemal VURALDOĞAN tarafından alınmış ve ilgisizi alanlar ayıklanmıştır. Kararların tam içeriğine anılan internet sitesi aracılığıyla ulaşabilirsiniz.”

Mekânlar için çok yönlü bir çözüm: NG Performa 20

NG Performa20, hem açık alanlarda hem de konutlarda uygulanabildiği için son zamanlarda yoğun talep görüyor. 20 mm kalınlığı sayesinde olağanüstü bir performans sergileyerek en zorlu koşullara sahip yaşam alanlarında bile güvenle tercih ediliyor.

Kum, çim ve çakıl üzerine yapılacak uygulamalarda profesyonel yardım almadan dönebilmesi nedeniyle maliyet, hızlı montaj ve zaman tasarrufu sağlıyor.

**20 MM
EKSTRA KALIN SERAMİK**

ÇİM ÜZERİNE KURU UYGULAMA

Yeşil alanlardaki yaya yolları, kolay ve hızlı bir şekilde oluşturulur. Kuru uygulama esnasında yapıştırıcı, derz ve döşeme işçiliği gerekmediği için pratik, ekonomik ve çevre dostudur.

NGKutahyaSeramik.com.tr

KUM ÜZERİNE KURU UYGULAMA

Plaj ve sahillerde yaya yolları ve oturma alanları için pratik bir uygulamadır. Plaj kumu üzerine yapılan döşemelerde, yüzeyin fazla ısınmasını önlemek için açık tonlarda karoların kullanılması önerilir.

HARÇLI UYGULAMA

Yük ve yaya trafiğinin yoğun olduğu alanlarda klasik yapıştırma tekniğiyle uygulanır. Dayanıklı yapısı sayesinde halka açık alanlar ve endüstriyel tesisler için mükemmel bir çözümdür.

ÇAKIL ÜZERİNE KURU UYGULAMA

Hem konutlarda hem de halka açık alanlarda pratik ve çok yönlü bir çözümdür. Çakıl üzerine yapılan uygulama, yağmur suyunun doğru bir şekilde tahliye olmasına da yardımcı olur.

YÜKSELTİLMİŞ ZEMİN UYGULAMASI

Köşelere ve merkeze konulan zemin yükseltme aparatlarıyla uygulandığında pek çok avantaj sağlar. Bu uygulama yöntemiyle zemin eğrilikleri ve çökme problemleri kolayca çözülür.

NG | PERFORMA20

VILNIUS “ULUSUN EVİ” KONSER SALONU YARIŞMASI

Litvanya'nın başkenti Vilnius'da yapılması planlanan “Ulusal Konser Salonu” için 18 Şubat 2019 tarihinde uluslararası yarışma açıldı. Yarışma, Litvanya Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı ile iş birliği içinde Vilnius Şehri Belediye İdaresi adına Litvanya Mimarlar Birliği tarafından düzenlendi.

Kent merkezinde Taurus Tepeleri Parkı üzerinde, mevcut Ticaret Birliği Binası yerine yapılması planlanan Konser Salonu'nun ulusal ölçekte sembolik değere sahip olması beklendi.

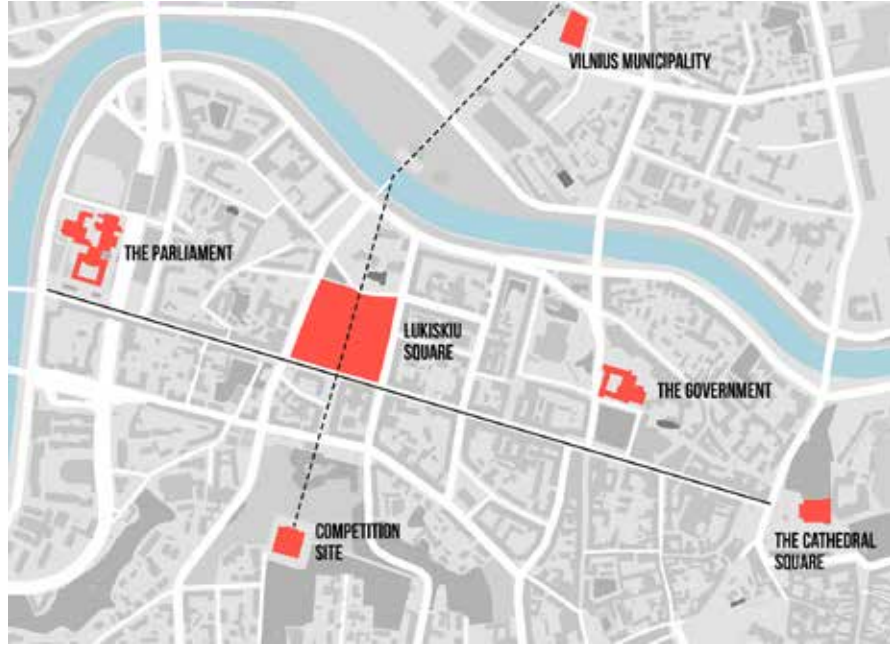
Katılımcılardan iki farklı büyüklükte konser salonu, giriş, loby, yeme içme ve barlar için alanlar, kültürel ürünlerin dağıtım ve tanıtımı amaçlı mekan, sahne arkası mekanları, idare ve teknik hacimleri içeren bir yapı tasarımlarını istendi. Tasarım ve inşaat işleri için, her şey dahil olmak üzere, bütçe 52 milyon Euro olarak duyuruldu. Belediye tarafından belirlenen koşullara göre tasarımcılardan büyük konser salonunun 1.700, küçük salonun ise 500 kişilik tasarlanması istendi. Yarışmanın hedefleri:

- Mekanın kentsel ve doğal koşullarını dikkate alarak Ulusal Konser Salonu ve çevresi için en iyi mimari ve planlama çözümlerini bulmak.

- Sanatsal ifade ve mimari kavram açısından sıra dışı, seçkin, özgün bir tasarım bulmak.

- Doğal akustiğe sahip birinci sınıf klasik müzik konser salonu ve yerleşik bir orkestra ile açık çok işlevli bir sanat merkezi için gereksinimleri karşılayan işlevsel iletişim ve akustik çözümler sağlamak.

- Çevre, ulaşım, yaya ve bisikletçi akışlarının organizasyonu için en iyi çözümleri bulmak olarak belirlendi.

ASLİ JÜRİ ÜYELERİ

- Ole Gustavsen, Mimar, Snohetta, Norveç (Jüri Başkanı ve UIA temsilcisi),
- Andreas Cukrowicz, Mimar, Cukrowicz Nachbaur Architekten, Avusturya,
- Fabrizio Barozzi, Mimar, Barozzi / Veiga, İspanya,
- Xander Vermeulen Windsant, Mimar, XVW, Hollanda,
- Gintaras Balčytis, Mimar, Dvieju grupė, Litvanya,
- Marija Nemunienė, Mimar, ICOMOS Litvanya, Litvanya
- Mindaugas Pakalnis, Mimar, Vilnius Şehri Belediyesi Kent Geliştirme Dairesi Başkan Yardımcısı;

YEDEK JÜRİ ÜYELERİ

- Gundula Zach, Mimar, Zach + Zünd, İsviçre (UIA temsilcisi)
- Gintautas Blažiūnas, Mimar, doc. Vilnius Gediminans Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi

şeklinde oluşturulan yarışmaya toplam 248 proje katıldı.

Litvanya'dan 21, Türkiye'den 12 adet olmak üzere; ABD, Japonya, Almanya, İngiltere, Yeni Zelanda, Finlandiya, Çin, Brezilya ve çeşitli ülkelerden katılım olan yarışmanın sonuçları 1 Eylül 2019'da açıklandı. Yarışma da ödül kazanan ekipler ve dağıtılan ödüller aşağıdaki şekilde belirlendi:

Birinci Ödül: Arquivio Architects (İspanya)/ 60.000 Euro,

İkinci Ödül: Fres architects and planners (Fransa)/ 40.000 Euro

Üçüncü Ödül: UAB PALEKO ARCHSTUDIA (Litvanya)/ 20.000 Euro

Şeref Mansiyonu: Smar Architecture Studio (Avustralya)

Değerlendirmenin en dikkat çekici tarafı jürinin katılan tüm projelere 100 üzerinden puan vererek sıralama yapması, puanlamayı da sonuçlarla beraber liste halinde ilan etmesi oldu.

İnşaatın 2021'de başlanması planlanan Konser Salonu'nda ilk konserin 2023'te verilmesi hedefleniyor.

Order rank	Tenderer identification code	Project No in the exposition	Evaluation of project (points given)	Name of tenderer, country
1st place	v11397	91	96	Arquivio architects, Spain
2nd place	s10975	65	94	Fres architects and planners (Laurent Gravier+Sara Martin Camara), France
3rd place	mnm0070	160	92	UAB PALEKO ARCHSTUDIA, Lietuva
4th place (honorable mention)	ni2220	99	90	Smar Architecture Studio, Australia
5	zm8737	26	85	Ulargui Arquitectos SLP, Spain
6	xy0609	124	84	Wulf architekten gmbh, Germany
7	yq7666	11	83	Robert Gutowski Architects Limited Company, Hungary
8	2t01n9	188	82	"SARMA & NORDE Arhitekti" (Lid), Latvia
9	4h8831	162	81	ALA Architects Ltd, Finland
10	pi3141	115	80	Bartosz Kowal, Poland
11	ki4833	58	79	Ale Architects, China
12	ac2642	79	78	Giazni Botsford Architects LTD, United Kingdom
13-25	ag7953	126	75	Nebuvis identifikācijas voko
13-25	Jf7392	55	75	Lissoni Architettura Milano SPA, Italy
13-25	dp7777	121	75	DAGOpen OU, Estonia
13-25	ez2332	108	75	Emmi Keskisearja&Janna Terasvirta &Company Architects, Finland
13-25	ki8521	90	75	CTIZ, China
13-25	ga1018	44	75	Dorig AG, Switzerland
13-25	hr3005	54	75	NORMALA d.o.o. Croatia
13-25	fr0434	47	75	Ignacio Vicens Hualde Jose Antonio Ramos Abegouar Pablo Ramos Alderete, Spain
13-25	ts1994	75	75	Monica Sofia Alves Margarido, Italy
13-25	at1307	64	75	TAKENAKA EUROPE GmbH, Germany
13-25	fe6767	42	75	MDU ARCHITETTI, Italy
13-25	ma1082	16	75	Burckhard+Partner AG, Switzerland
13-25	ch1001	184	75	ArchStudio Architekten AG, Switzerland
26-36	fs5011	20	65	arch. Claudio Lucchin, Italy
26-36	ip1963	49	65	JEAN-PAUL VIGUIER ET ASSOCIES, France
26-36	az1199	66	65	K. Ingarden, J.Ewy Architekti sp. Z.o.o., Poland
26-36	pr1732	88	65	Federico Bares, USA/Argentina
26-36	hz5031	120	65	ZAHIA HADID ARCHITECTS LTD, United Kingdom
26-36	oa1618	131	65	OPLUS Architecture Ltd., Finland
26-36	na2904	135	65	atArchitecture, India
26-36	pw7382	149	65	PLUS3-ARCHITEKCI sp. Z.o.o., Poland
26-36	a05a87	155	65	OU HG Arhitektuur, Estonia
26-36	sc8000	209	65	Mantas Petraitis, Sandra Dumžilė, Lithuania
26-36	43p7r1	268	65	SCRA ARCHITECTURE CONSTRUCTION ENGINEERING INDUSTRY AND TRADE LIMITED COMPANY (SCRA MIMARLIK İNŞAAT MÜHENDİSLİK SANAYİ VE TİCARET LIMITED ŞİRKETİ-İN TURKISH), Turkey
37-45	5b79z1	30	60	Luca Scillo, Eusebio Salvemini, Italy
37-45	zk6666	53	60	Assem Mouzir Kenawy, Egypt
37-45	ca5900	69	60	COLDEFY&ASSOCIES ARCHITECTES URBANISTES, France
37-45	m7952s	78	60	Allman Sanlier Wappner Architekten GmbH, Germany
37-45	dd0404	93	60	ARCHITECTURE FOR A CHANGE (PTY) LTD, SOUTH AFRICA
37-45	ct0174	117	60	DB ARCHITECTS, TURKEY
37-45	pu4316	125	60	Flanagan Lawrence Ltd, United Kingdom
37-45	w3y245	163	60	ALBERTO BRUNELLO ARCHITETTO, ITALY
37-45	aa1000	194	60	UAB "DO ARCHITECTS", Lietuva
46-49	cc8910	36	55	DUCKS scene, FRANCE
46-49	gl8384	62	55	BEIJING GL-AD ARCHITECTURAL AND URBAN RESEARCH CENTER, People's Republic of China
46-49	ao8672	67	55	MACRO BOZZOLA, CARLO EZECHIEL ANDREA DAMENO, ITALY
46-49	tn2023 (2)	189	55	Baumschlager Eberle Architekten, Liechtenstein
50-72	ab6385	2	50	MILE ARC LIMITED, UNITED KINGDOM
50-72	hf9741	8	50	AIMM-GROUP Ltd, Ukraine
50-72	ve1419	22	50	Martino Angelo Delmo, Massimo Rossetti, Giulia Conti, Lorenzo Langhi, Riccardo Rubinato, ITALY
50-72	ka8427	31	50	Epitesz Studio Ltd, Hungary
50-72	ed1796	39	50	Jean-Christophe Quinson Architecte, France
50-72	xx1023	59	50	Studio VAARO and Office Os, Canada
50-72	cc0212	77	50	OSA, United States
50-72	1393am	89	50	MADe, India
50-72	ar1010	111	50	UAB "ARCHITUS", Lietuva
50-72	kh3792	118	50	TEGET TASARIM VE İC MİMARİ SAN. TİC LTD ŞTİ, İSTANBUL, TURKEY
50-72	163297	132	50	TOPOTEK 1 Architektuur GmbH, Germany
50-72	7711m6	164	50	Giancarlo Ghisardelli Architetto, Italy
50-72	aa9970	171	50	Gytis Vidžūnas, Lietuva
50-72	0i000i	179	50	molumba ou, Estonia

Jüri tarafından yayınlanan puan listesi

1. ÖDÜL

ARQUIVIO ARCHITECTS, İSPANYA

Tasarım Ekibi

Daniel Fraile Ortiz
 Juan Jose Soria Rodriguez
 Alberto Jose Romero
 Ricardo Catalina Manso
 Eduardo Lizarazo
 David Moreno
 Anai's Garcia
 Gonzalo Lopez
 Cecilia Gomez
 Lidia Alttilo
 Jeronimo Espada

Jüri Raporundan

“Önerdikleri konsept, tasarımı mümkün olduğunca doğal bir şekilde eşsiz çevresine entegre ediyor. Üç hacmin tasarımı ve yeni meydan şehir ve iç mekanlar arasında net ve uyumlu detaylardan oluşan ara bir düzlem sağlıyor. Tasarlanan giriş, etkileşim ve iletişim ortamı sağlayan bir çözüm öneriyor. Ayrıca tasarım, orkestranın evinde hissedileceği doğal akustiği, birinci sınıf klasik müzik konser salonu ve akustik çözümleri ile açık, çok işlevli bir sanat merkezinin gereksinimlerini karşılıyor.”

2. ÖDÜL

FRES ARCHITECTS AND PLANNERS, FRANSA

Tasarım Ekibi

Laurent Gravier

Sara Martin Camara

Nicolas Marillaud

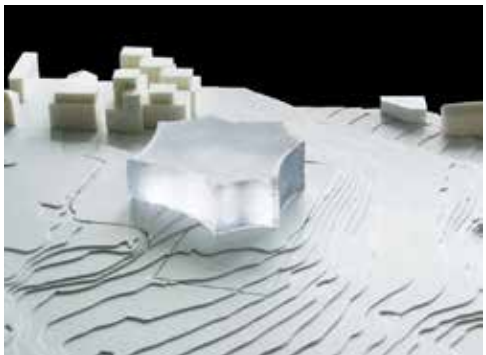
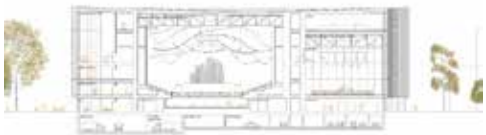
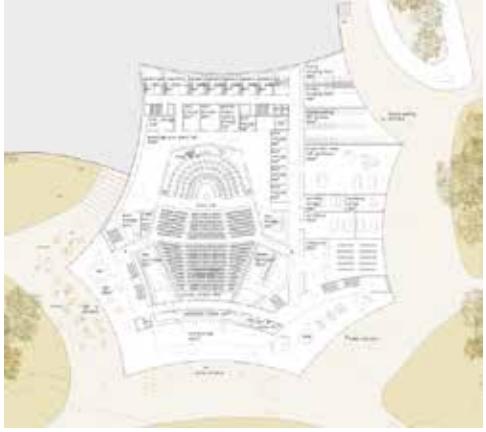
Berangere Pradines

Francois Vandewalle

Hugo Moy

Miguel Andreu

Loris Moia

3. ÖDÜL

UAB PALEKO ARCHSTUDIJA, LİTVANYA

Tasarım Ekibi

Rolandas Palekas

Bartas Puzonas

Alma Palekiene

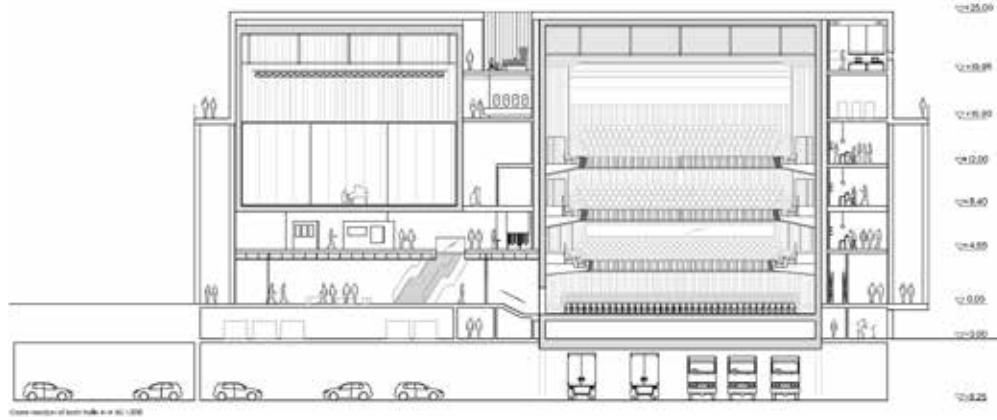
Ugne Morkunaite

Radvile Samackaite

Karolina Burbaite

Arturas Certovas

Rokas Stasiulis

MANSİYON ÖDÜLÜ

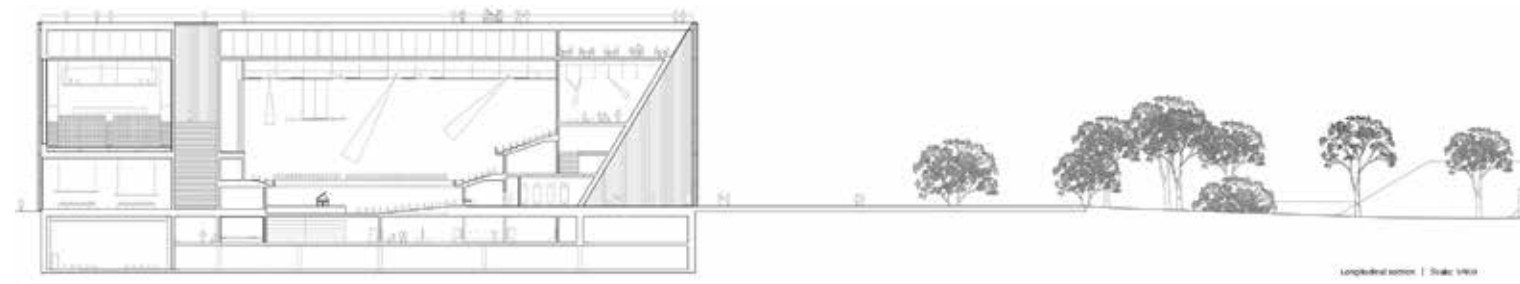
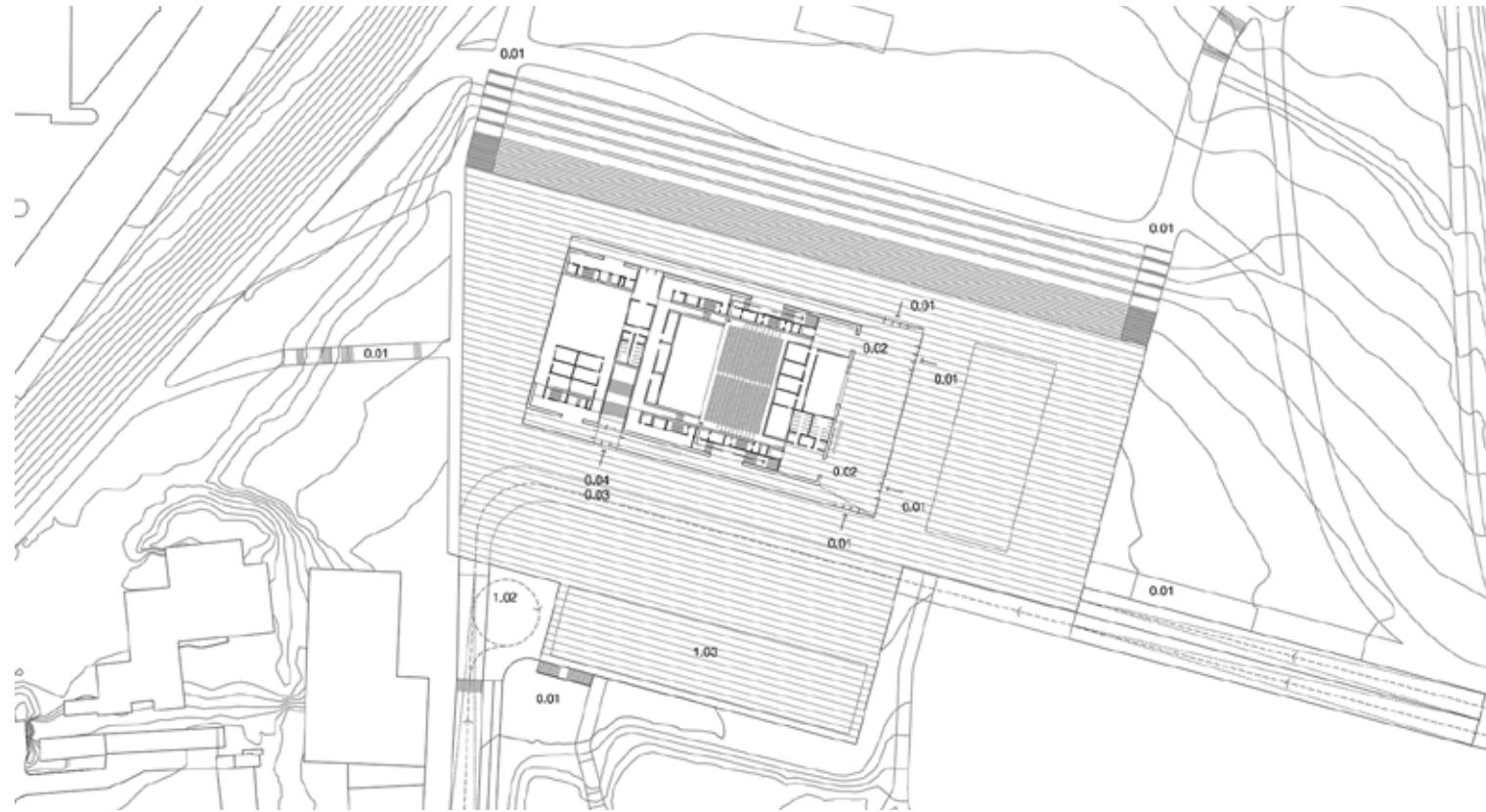
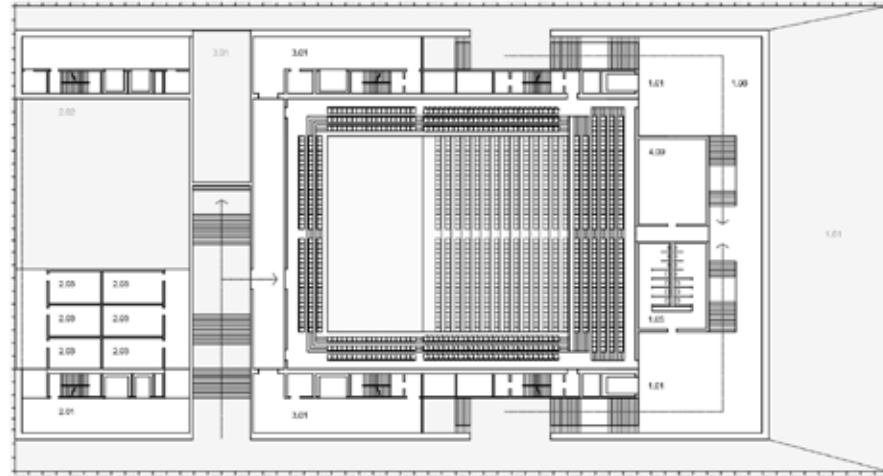
SMAR ARCHITECTURE STUDIO, AVUSTRALYA

Tasarım Ekibi

Fernando Jerez

Belen Perez de Juan

Bradley Milis

Türkiye'den Katılanlar

SCRA MİMARLIK

Mimari

Seden Cinasal Avcı, Ramazan Avcı

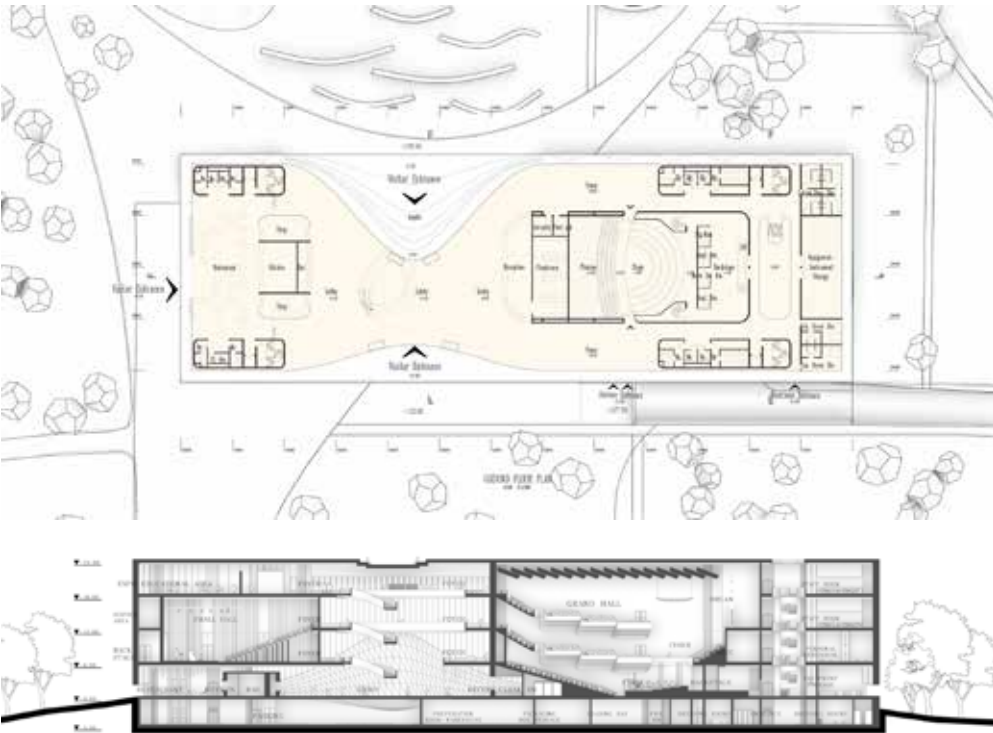
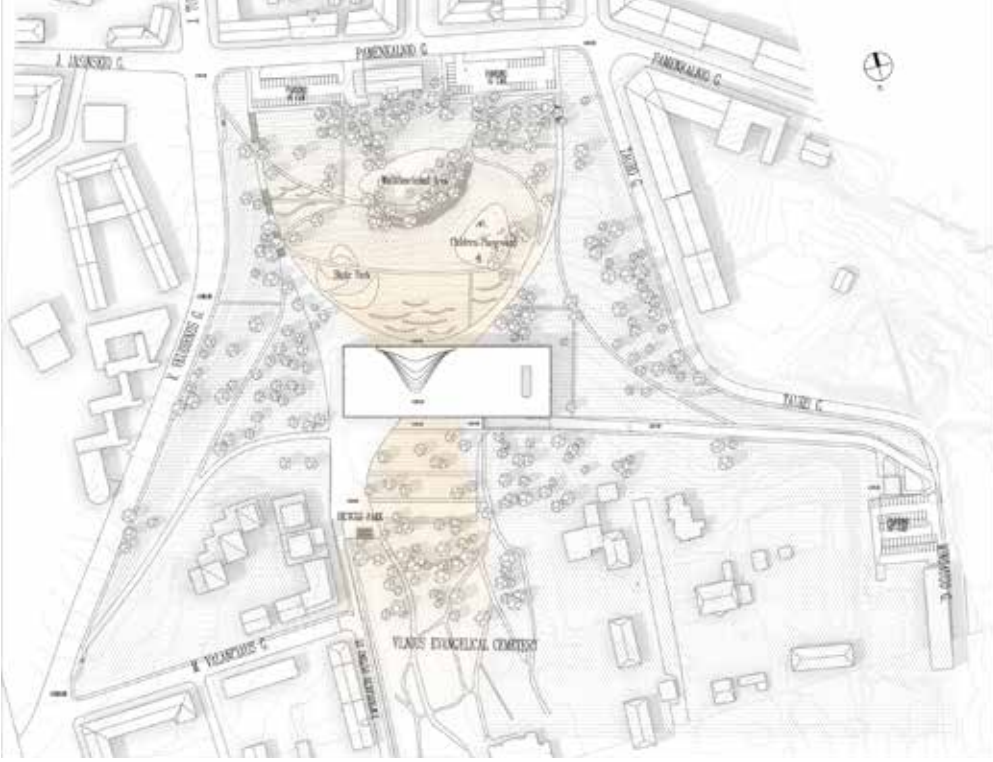
Ekip

Merve Şen, Aysema Ülke, Merve Özдуман, İrem Malgaş, Fatih İbiş, Yaşar Aydoğan

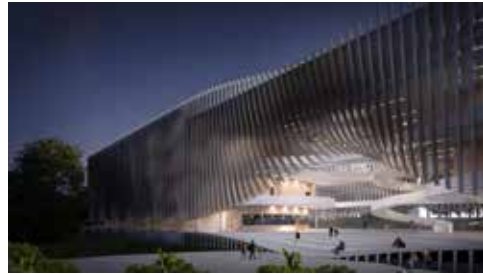
Vilnius tarihinde Tauras Tepesi'nin ayrıcalıklı bir yeri vardır. Şehir için hem oldukça semboliktir hem de eski şehir merkezi, Lukiskiu Meydanı ve Parlamento binası arasında bir geçiş noktası oluşturur. Alanda bulunan Ticaret Merkezi atıl durumdadır korunması ya da yıkılması yarışmacıya bırakılmıştır. Bu mimari öneride, Ticaret Merkezi'nin yıkıldığı varsayılmaktadır. Tauras Tepesi, lokasyonu ve sahip olduğu yükseklik açısından şehre hakimdir. Bundan dolayı, yarışma alanı şehirdeki kültür ve sanat etkinlikleri ve sosyal aktiviteler için değer taşır. Ancak; aktif alanların eksikliği, atıl durumdaki Ticaret Merkezi ve Tauras Tepesi'nin yüksekliği erişilebilirlik açısından engeller tanımlayarak proje alanının şehirden izole bir karaktere bürünmesine sebep olmuştur.

Bu mimari tasarım önerisinde, Lukiskiu Meydanı, Vilnius Belediyesi ve Tauras Tepesi arasında şekillenen aks projenin ana odağını oluşturmuştur. Bu aksta kamusal alanlar tasarlanmış olup, aksın sonunda ise davetkar ve karakteristik bir konser salonu tasarımı önerilmektedir. Vilnius Manzarasını yakalamak için tasarım bu aksta kavışmıştır. Bu mimari davranış ise tasarım alanının kuzey tarafından etkileyici bir ana giriş yaratır. İkinci giriş ise alanın güney tarafında olup yeşil alanlara ve sert zemine sahip bir iç meydan olarak çalışmaktadır.

Tüm tasarım alanı, arazinin karakteristik eğim kesitini bozmayacak şekilde az eğimli rampalar ve yürümeye elverişli yollar ile düzenlenmiştir, bölgenin aktif hale getirilmesi ve çevre halkın alana daveti amaçlanmıştır. Bu çok fonksiyonlu alan; amfi, kaykay, çocuk oyun alanları ve yeşil alanlar gibi çeşitli aktivitelere imkan verecek şekilde düzenlenmiştir. Fikirsiz yaklaşımda alan içi araç sirkülasyonu minimum, yaya ve bisiklet sirkülasyonu maksimum tutulmuştur. Alandaki mevcut otoparkların misafirlerin kullanımına hizmet etmeye devam etmesi talep edilmiştir. Bu

nedenle yalnızca personel kullanımı için tek katlı yeraltı otoparkı önerilmiştir. Dekor-yük taşımasının yapılacağı, basın araçlarının yayın için bekleme yapacağı alan da bu kotta tasarlanmıştır. Mukolaicio caddesi yarışma alanına bağlanmıştır ve yaya ulaşımının yanı sıra yangın ve ambulans gibi acil durumlar

için kısıtlı servis yolu olarak kullanılmaktadır. Mykolacio caddesi ve Tauro caddesi arasındaki araç yolu bağlantısı ise kaldırılmıştır. Bunun yerine, yaya yolları ile Ulusal Konser Salonu ve Tarihi Protestan Mezarlığı bağlantısı kurulması amaçlanmıştır.

DB MİMARLIK

Mimari

Bünyamin Derman, Dilek Derman

Ekip

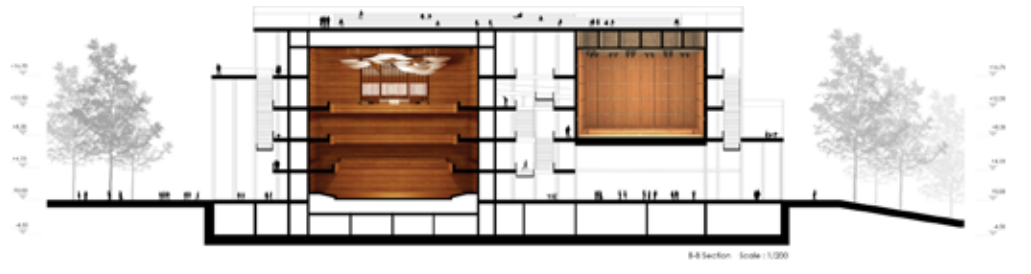
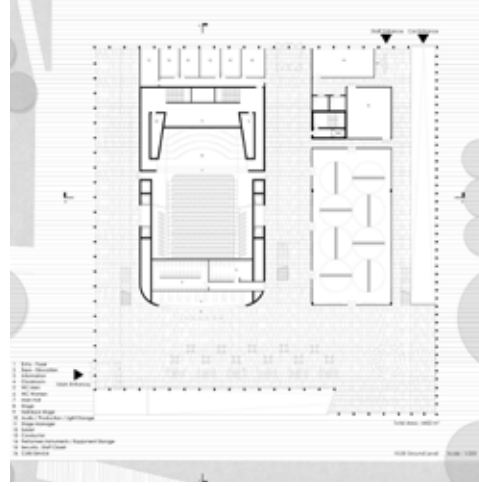
Saro Dionyan, Semih Arslan, Başak Şahin, Serkan Kocabay, Alaybey Üstünbaş, Tuğman Büberci, Maral Günenç, Ahmet Boz, Berk Özdemir, İsmail Hakkı Tuncay, Murat Altıntaş, Claudia Güreşçi, İlke Yıldan, Pelin Kocabıyık, Efecan Soysal, Varlık Yücel, Ekin Sıla Şahin, Furkan Gölen, Emre Terzioğlu

Tauras Tepesi, Litvanya'nın başkenti Vilnius'un orta kesiminde yer almaktadır. Neris Nehri vadisinin yamacının bir parçası olan 30 metre yüksekliğindeki tepe, çeşitli manzarası ve tarihi ile şehir için sembolik bir öneme sahip.

Kentsel, tarihi ve kültürel önemini artırarak devam senaryosunu tasarım sürecinin tüm aşamalarında takip ediyor. Ulusal Salon'u Sendika Sarayı'nın bir uzantısı olarak onaylayan binanın arkasındaki fikir korunur. İkonik amaçlı inşa edilmiş Millet Meclisi anlayışı, sitenin tarihteki temsili konumu ile yakından ilgilidir. Anıtsallığını, diğer şehirler arasında lider konumunu ve demokrasiyle tarihsel ilişkisini göz önünde bulundurarak genel tasarım, Yunan Akropolü'nün modern soyutlama ile bağlantılıdır.

Kentsel yapının tutarlılığını ve alçakgönüllülüğünü korumak amacıyla, anıtsallığı ve dolayımı vurgulayarak mevcut binaların şehir silüeti içindeki dikeyliği korunur. Ayrıca, ana görüş noktalarından şehir panoraması mevcut oranlar korunarak değişmeden kalmaya çalışılmaktadır. Çevreye duyarlı bir şekilde yaklaşırken, mevcut ağaçlar korunurken, düşük ağaçların akustik araçlar için ekilmesi önerilmektedir.

Tutarlı bir şekilde, kentsel konsept kültürün, müziğin ve tarihin devamını öngörür ve bu sayede kentin farklı yerlerini fiziksel ve görsel olarak birbirine bağlayan rampa sistemi ortaya çıkar. Vilnius Şehri Sürdürülebilir Mobilite Planı'nı genişleten erişilebilirlik ve ulaşım çözümleri ile fiziki bağlantılar sağlanmakta, yaya ve bisiklet kullanımı vurgulanmakta, otomobil erişiminin azalması vurgulanmaktadır. Bu altyapının ardından çatıda halkı gezdiren rampa sistemi, ziyaretçilerine Vilnius'un panoramik manzarasını sunarak parkın devamı olarak hareket ediyor. Yolculuk boyunca, Ulusal Konser Salonu'ndaki müzikle ilgili etkinlikler hakkındaki detaylara ek olarak, çocukları, aileleri ve diğer ziyaretçileri Litvanya Tarihi hakkında bilgilendirmek ama-

cıyla geçmişin parçaları sergileniyor. Uzatma müzik konser salonu ve dışarıda eğitim, amfi tiyatro ve açık hava etkinlikleri için diğer kamusal alanlar önerilmektedir.

Meydana ve yemyeşil cepheye bakan büyük girişler çevre şehirle sağlam bir ilişki kurarken, çevrenin her yanındaki büyük pencereler bu bağlantıyı güçlendirir. Genişlemenin cephesi, Akropolis fikrinin yanı sıra Vilnius'taki binalar ile de ilişkili olan taş cephe tarafından belirlenir. Binayı çevreleyen sütunların dikeyliği, hacmi ve açıklığını vurgular. Böylelikle, ziyaretçilerin her kattaki panoramik manzara çeşitliliğinin keyfini çıkarmasını sağlayan, kentin hoş manzaraları da binanın içine yerleştirilmiştir. Açıklık sadece senaryo ve mimari öğelerle değil, aynı zamanda zamana rağmen halka açık eğitim,

kültürel ve ticari alanlar öneren işlevsel şema ile de vurgulanmaktadır.

Her şeyi göz önünde bulunduran Vilnius Ulusal Konser Salonu, kültür, müzik ve bilgiyi şehre aktararak ve Vilnius'a yeni bir hayat soluyarak birliğin yenilenmesi gereken bir yer olmayı hedefliyor.

TEGET MİMARLIK

Mimari

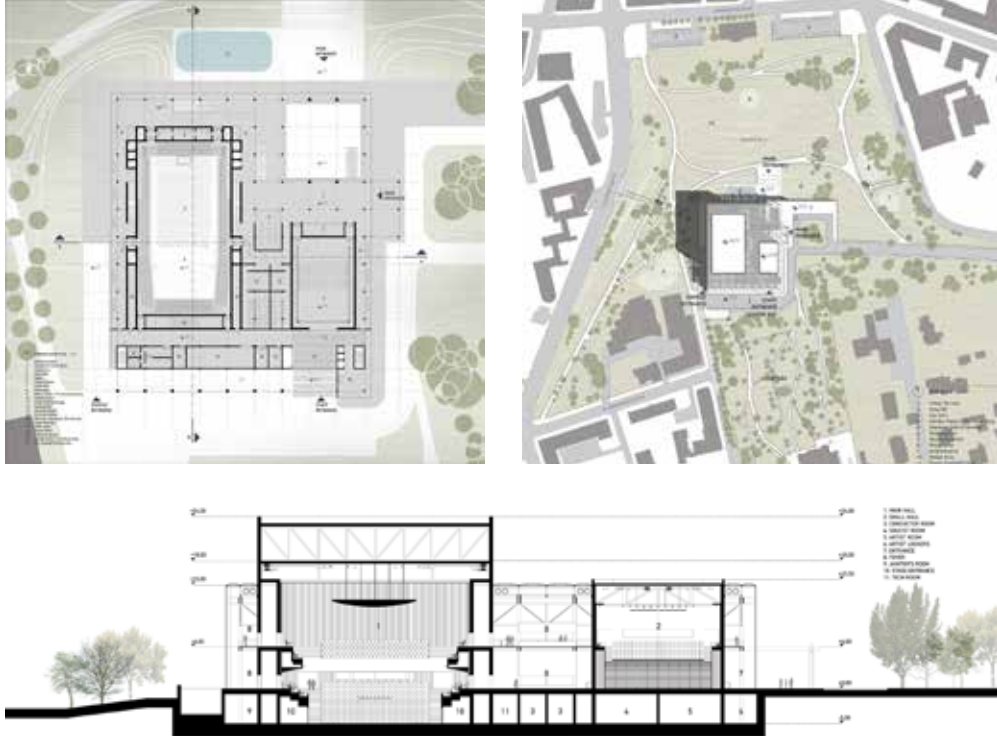
Mehmet Kütükçüoğlu, Ertuğ Uçar

Ekip

Hande Çiğerli, Onur Akın, Oğul Öztunç, Ece Ünübol, Ethem Aybar, Yıldırım Erbaz, İsmet Bilgin, Serdar Albaz, Caner Bilgin, Mehmet Okutan, Bora Kaçar, Kemal Suner

Biz Taurus Tepesi'ni şehir merkezinin farklı parçalarını bir araya getiren akışkan bir kuşak ve bu parçalardan ulaşılabilen yeşil alanın statik bir parçası olarak yorumladık. Ulusal Konser Salonu'nu ise Taurus Tepesi'ni işaret eden bir "Bahçe Pavyon" olarak hayal ettik: Transparan, berrak ve geçirgen. Güneşli altında mütevazı bir cam prizma, gece ise parıldayan bir taş kütle. Amacımız, parkın ve konser salonunun ziyaretçilerine farklı eğim ve uzunluklarda alternatif rotalar sağlarken, Taurus Parkı'nın yüzeyine olabildiğince az müdahale etmektir. Böylelikle Taurus Tepesi'ni, şehrin ve halkın belleğinde yer ettiği hali ile geleceğe taşıyabilecektik.

Program Ulusun Evi'nin var olan strüktürel yapısına benzer bir kütle için sıkıştırılır. Benzer şekilde, öneri üç parçadan oluşur, zemin kat (piano terra) - ana fuayeyi oluşturan bazalt temel, birinci kat (piano nobile) - ışıldayan bir fuaye ve çatı (attic). Zemin kat yekparedir; yapıyı parka yerleştirir ve parkın var olan seviyelerini yapıya göre şekillendirir. Güneyde, toprak altında kalan bodrum kat seviyesinde, teknik mahaller, servis alanları ve sahne arkası (back of house) programları yer alır. Kuzeyde, ana yaya girişini saran Ulusun Evi'nin, ticari mekanların ve restoranların yer aldığı bodrum kat, alt seviyede bir fuaye olarak parka açılır. Fuaye (piano nobile) bir boşluktur; hipostil mekandır; üç farklı seviyedeki fuayeye ve iki salona (büyük salon ve küçük salon) ev sahipliği yapar. Bu mekan, 19. Yüzyıl Avrupa başkentlerinin seralarını andıran bir bahçe pavyon atmosferi içinde Ulusal Konser Salonu'nun sahne önü ve sahne arkası programlarını içerir.

TH İDİL MİMARLIK

Mimari

Hasan Özbay, Tamer Başbuğ

Ekip

Barış Çalışkan, Baran İdil, Aslı Özbay, Cüneyt Kurtay, Ümit Kandemir, Elif Yılmaz, Duygu Öztürk, Dilara Zeğerek

Ulusal Konser Salonu Vilnius kent dokusu içindeki, Taurus Tepesi Parkı içinde yer almaktadır. Alanda yer alan mevcut Konser Salonu'nun yerine yapılacak yeni yapı, kapasite ve ölçek olarak daha büyük olacaktır. Yeni Konser Salonu'nun yeşil doku içinde nasıl olması gerektiği tasarımın temel problemidir.

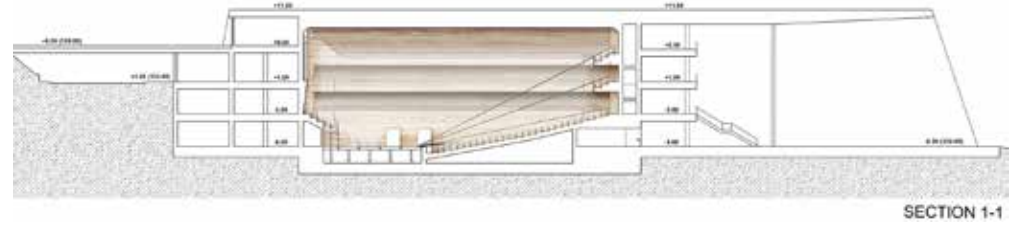
Taurus Tepesi Parkı ile başlayan ve Tarihi Mezarlık ile devam eden yeşil alanın sürekliliğini sağlamak tasarımımızın ana amacı oldu. Bu amaçla Mezarlık kotu proje alanı üzerinde de devam ettirildi, Taurus Tepesi Parkı ile bağlandı, mevcut topografik eğim korundu ve yapı programının önemli kısmı bu yeşil yüzeyin altına yerleştirildi.

Ulusal Konser Salonu'nun Litvanya'nın kültürel sembolü olması beklenmektedir ve tasarım buna yaslı olarak abartılı form gösterileri yerine, doğaya sessizce yerleşen bir boyutta ele alındı.

Ana Salon ve Küçük Salon, yeşil yüzey üzerinden yükselen kütleler olarak ortaya çıktı ve yapının mimari biçimini ve dilini oluşturdu. Kente açılan "gözler" olarak ele alınan, salonları içeren kabuk formu, yapının kimliğini de oluşturdu. "Gözler" salonların/ fuayelerin dış mekansal ve görsel olarak kente açıldığı mekanlar olarak da işlev görür.

Ana girişin alanın doğu yönünden olmasına karşın, konser ve etkinlik zamanlarında, Taurus Tepesi Park üzerinden yaklaşımlar da önerildi. Böylece iki salonun eş zamanlı kullanımı yanı sıra, çeşitli etkinlikler esnasında park ile bütünleşmesi istendi. Salon önlerindeki korunaklı dış mekanların farklı iklimsel durumlarda kullanılması amaçlandı. Böylece Ulusal Konser Salonu'nun kentin hayatının bir parçası olması için seçenekler oluşturuldu.

Ana Salon senfonik orkestra konserleri için düzenlendi. "Ayakkabı Kutusu" formunda tasarlanan salonda seyircinin orkestrayı her taraftan sarması istendi. Sahne arkasındaki oturma bölümü, hareketli platformlar şeklinde oluşturuldu. Böylece hem koro hem de seyirci kulla-

nımına olanak sağlandı. Salondaki izleyicinin farklı katlara dağıtılması ile de orkestranın müzik deneyimi zenginleştirildi. Küçük Salon ise tek mekanlı olarak ele alındı. Bu salonun konser dışı sanatsal etkinliklere de hizmet vermesi sağlandı.

KAAT MİMARLIK

Mimari

Sacit Arda Karaatlı, Lebriz Atan Karaatlı
Ekip
 Süveyda Bayraktar Atagür, Cihan Şehla,
 Arda Yavuz, Sezin Beldağ, Zeynep Aktaş

Şehirlerdeki yapısal programların nadirliği ile bu programları barındıran yapıların "land-mark" olmaları arasında doğal bir bağlantı vardır. Bir yapı ne kadar nadir bir program içeriyorsa, kent içindeki duruşu otonomik olarak önemli bir hale gelir. Opera ve konser salonları programsal nadirliklerinden dolayı şehirlerin imge yapıları olma refleksindedir.

Bu perspektifle Vilnius Ulusal Konser Salonu sadece içinde barındırdığı program olarak değil, kent ile entegrasyonu ve konumu ile de imge yapı olma eğilimindedir. Yapının ikonik olma refleksi ile, üstünde bulunduğu tepenin sıradan bir tepe değil tarihsel öneme haiz ve en küçük eğimine kadar kayıt ve koruma altına alınmış bir tepe olması ise birbirine taban tabana zıt ve oldukça çetrefilli bir bağlam tarifler.

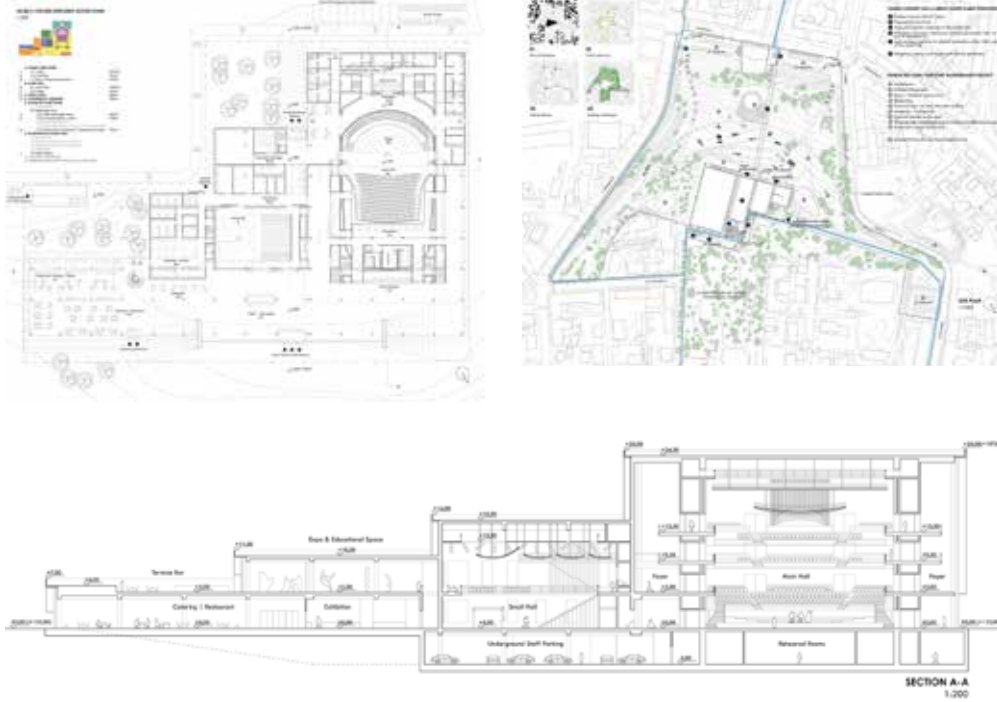
Öyle bir yapı olmalı ki, şehrin her tarafından görünmesinin ve bir ulusal konser salonu olmasının getirdiği-gerektirdiği ikonayı barındırmalı fakat Tauras Tepesi gibi önemli bir toprak parçası ile de yarışmamalı. Öneri projesimiz bu sorunun cevabının bir arayışıdır.

TEPENİN TAMAMLAYICISI OLARAK KONSER SALONU

Var olan çevrenin içine entegre olan konser salonu binası, alana gelişmiş bir çağdaş kamusal karakter kazandıran ayırt edici bir tipolojiye sahiptir. Giderek yükselen prizmatik kütleler tepenin üzerinde ikonik bir biçimde yer alırken, yay şeklindeki kamusal merdiven platformu tepeyi görsel olarak tamamlamaktadır.

Bu platform, ziyaretçilerin şehir manzarasını izlemek için 'tepenin en yukarsına ulaşma' refleksine büyük ölçüde yanıt verirken, ziyaretçilerin yapıya ulaşabilecekleri alternatif bir gezi rotası olarak park yollarına bağlanır.

Kent yaşamına dokunan ve samimi bir katkıda bulunan yapı, temsil günleri ve saatleri dışında da kullanılabilir. Basamaklı yay platform, terasta kesintisiz şekilde ulaşılan kafe-restoran ve fuayenin parka açılan uzun cephesini besleyen eğitsel aktivite alanları, sergiler, kafe bar ve ticari fonksiyonlarla, yapı parkı ve kent hayatını besleyen bir konumdadır.

OFFICE İSTANBUL

Mimari

Kemal Serkan Demir, Ece Türkel Demir
Ekip
 Can Güreşer, Gökçe Türkel, Nuri İlguzel,
 Zafer Akdemir

Öneri olarak geliştirilen konser salonunun Vilnius'ta kolay algılanabilir, yalın, akıllarda kalabilecek bir tasarımla hem simgesel hem de işlevsel özellikleri olan yapısal ve peyzaj düzenlemeleri ile döneminin ötesinde bir yapı olarak karşımıza çıkması ön görülmüştür. Tasarımda ana amaç; simgesel bir yol seçmekten öte işlevsel ihtiyaçların da karşılandığı, plastik etkisi güçlü, akılda kalıcı güçlü bir mimari kompozisyona ulaşmaktır.

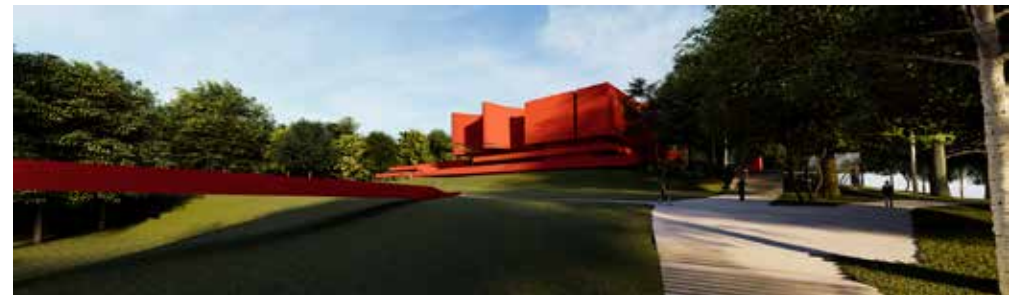
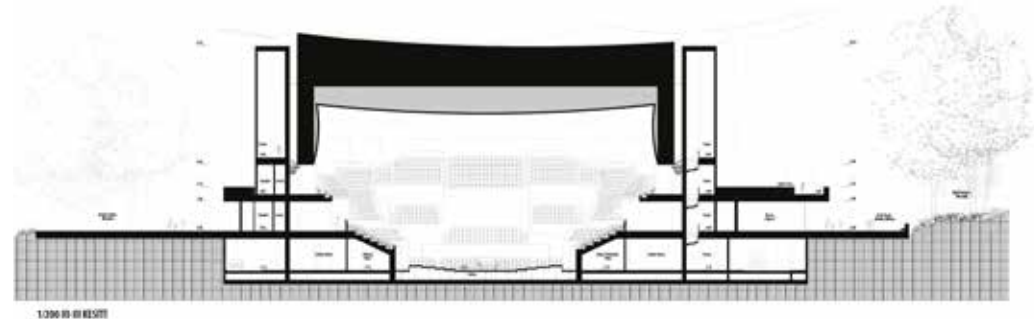
Kent silüetinde ve yaşantısında önemli bir yeri olan Tauras Hill Park içerisinde hayata geçirilecek olan bu yapının hantallığı ve iriliği tasarımın başından beri en önemli sorunsallar arasında yerini almıştır

Yapı için seçilen maroon kırmızısı; bir yandan coğrafyanın da alışık olduğu tutkuyu, enerjiyi ve tetikleyiciliği simgelerken öteki taraftan yapının arka fonundaki yeşil ile birlikte çok daha etkili güçlü bir etki yaratacaktır.

Proje alanın kuzey yüzünün Tauras Hill Park'ına ve manzaraya bakıyor olması projenin bu kısmının kentsel bir teras halini alması konusunda ısrarımızı tetiklemiştir. Lobi ve Fuaye alanları manzara yönünde konumlandırılmıştır. Bu yöne bakan noktada cephede yeterli oranda şeffaf yüzeyler oluşturularak lobi ve fuaye alanları ziyaretçilerinin bu yeşil ve manzara eşliğinde gerekli mahallere erişmeleri arzulanmıştır. Ana sahne ve küçük sahne alanının merkezine doğru çekilerek etrafının zemin kotu ile güçlü ilişkili olabileceğini düşündüğümüz mekanlarla bezenmiştir. Böylece her cephenin kullanışlılığı ve etkileşimi artırılmıştır.

Mevcut yapının kent silüetindeki konumunu ve mevcudiyetini göz önünde bulundurduğumuzda önerilen yapının var olandan ileriye gitmemesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu yüzden yapı için verilen ek alanda yükselmeyi doğru bulmuyoruz. Böylece Evangelical Park kent silüetindeki yerini korumuş olacağız.

Alansal ve hacimsel büyüklüğü ile alanı domine eden ana holün kütle etkisi program parçalarının farklı kotlardaki kompozisyonu ile

dengelenerek insan ölçeği üzerinden algısı güçlendirilmiştir. Yapılaşma koşullarının sunduğu değerler optimum tutularak farklı kotlardaki

açık/yanı açık/ kapalı mekan kullanımları ile yorumlanarak insan ölçeğinde bir kütle kompozisyonu sağlanmıştır.

ATAHAN TOPÇU

Mimari
Atahan Topçu
Ekip
İlayda Güler, Oğulcan Suluçay

Tauras Tepesi Parkı üstünde konumlanan Vilnius Konser Salonu'nun tasarımında soyut tasarım kavramlarını ve ideallerini mimarinin somut varlığına dönüştürmeyi ve aynı zamanda misafirlerine sadece müziğin değil, bir ulusun özünün yansıtıldığı bir Ulus Evi sunmak amaçlanmaktadır.

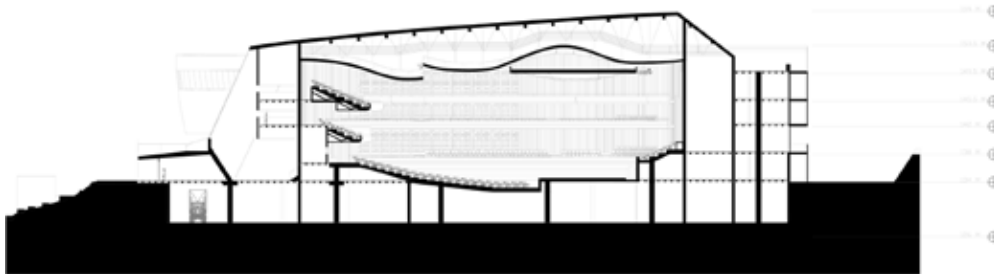
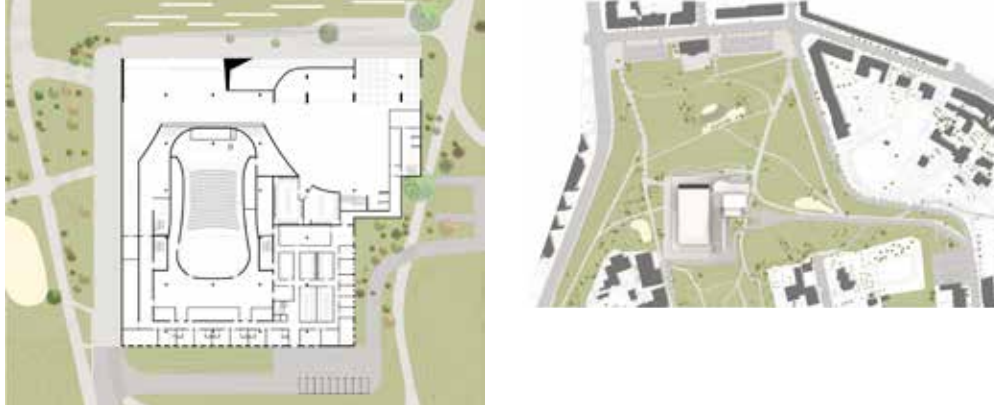
Yarışmanın konumu, Vilnius şehri için büyük önem taşıdığından ve UNESCO'nun koruması altında olduğundan, bu öneri topografyaya müdahale etmeden Tauras Tepesi'nin doğal yükselişini taklit eder ve devam ettirmeyi amaçlar.

Vilnius şehriden salonun görünürlüğü yarışmanın konumu tarafından sağlansa da tasarımın mimari konsepti bina içindeki bireylerin kentin kentsel dokusunu görmesini, gözlemlemesini ve deneyimlemesini hedefler. Bu amaçla, öneri şehrin ulusal konser salonu olmasının ötesinde etkileşimli bir yolculuk olarak tasarlanmıştır.

Yarışma programında beklenen 600 m² ile sınırlı Expo-Eğitim Merkezi yerine "Ulus Evi Turu" adı altında tasarlanan bir rampa sistemi birinci ve ikinci katlarda bulunan sergi alanını birleştiriyor. "Ulus Evi Turu", Vilnius Evanjelik Mezarlığı, Eski Kent ve Tauras Tepesi gibi tarihi mekanların sergileri ve önemli manzaraları ile konukları Vilnius tarihi hakkında eğitiyor.

Konuklar şehir hakkında daha fazla bilgi edindikçe, binada daha yüksek kot seviyelerine doğru dolaşımlarına devam ederler. Hem dolaşım hem de binanın kendisi gibi yükselen bu hareket, Litvanya ve Vilnius'un bir ulus ve sermaye olarak yükselişini sembolize etmektedir. Başka bir deyişle, bu konser salonu önerisi müziğin evrenselliği üzerine bir açıklama yaparken, aynı zamanda Litvanya ve Vilnius'un bağımsızlığını, gücünü ve tarihsel yükselişini vurgulamaktadır.

Önerinin iki ana kütlesi olarak açığa çıkan 1700 kişilik büyük konser salonu yeni kenti temsil ederken, 500 kişilik küçük konser salonu eski kenti temsil etmektedir. Bu iki konser salonu etrafında şekillenen "Ulus Evi Turu"

önerinin formunda da dışa yansıtılırken Vilnius şehrinin Neris Nehri tarafından eski ve yeni kasaba olarak ikiye bölünüşünü de sembolize etmeyi amaçlamaktadır. İki konser salonunda hem kültürel hem de dolaşım açısından akışı sağlayan bu rampa sistemi ile, Neris Nehri'nin eski ve yeni şehir merkezi arasında izlediği yolun önemi betimlenmek istenmiş-

tir. Expo-Eğitim Merkezi'ni de kapsayan bu tur konukları son olarak binanın son katına taşır ve burada Vilnius'şehrini daha önce görmedikleri bir perspektiften deneyimleme şansı verilir.

BUILDING OFFICE

Mimari
Aras Burak, Harun Ekerbiçer
Ekip
Aris Kozmidis, Roland Diamante

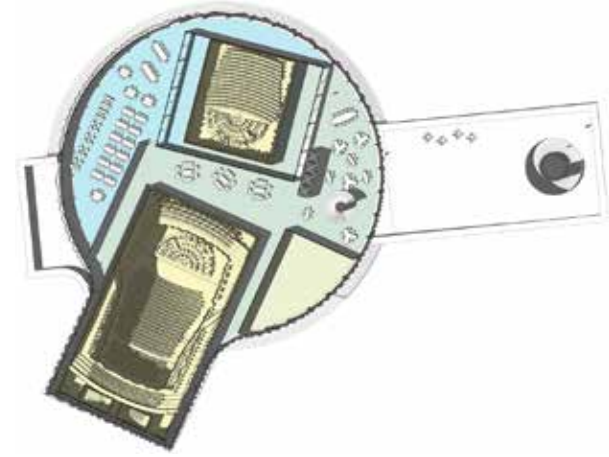
Tautos Namai, Millet Evi, sadece Vilnius kenti için bir konser salonu olmayacak, aynı zamanda yılın her zamanında şehir manzarasının tadını çıkarmak için bir sosyal bina olacak, yeni bir çekim alanı olarak tasarlandı.

Tasarımımız, dairesel form avantajıyla tek bir cepheye sahip olmadan tüm ulaşım ağlarına uyum sağlıyor. Ana fuayenin hizalanması, konser kalabalıklarının konsere ulaşmadan önce Tauras Parkı'nın ve şehrin geri kalanının panoramik manzarasının keyfini çıkarmasını sağlıyor. Ana fuaye, Vilnius'un simgesi olan Gediminas Kulesi'ne doğru uzanan doğrusal bir alandır.

İki kapalı konser salonuna ek olarak konsolun altında binanın dışında ilave bir açık hava sahnesi eşlik ediyor. Ana sahneden raylar üzerinde kayan ortak bir platformla, Tauras Park'ta açık hava konserleri de düzenlenebiliyor. Bu, konser salonunun etkisini günün her saatine yayarak artıracak ve müzik kültürünün kente yayılmasını sağlayacak. Restoran ve kafe mekanları tarihi şehir merkezine bakmaktadır. Teraslar, Vilnius'un güzel hava günlerinde harika bir deneyim için tasarıma entegre edilmiştir ve performans sırasında biletli izleyicinin aralarda temiz havaya çıkmasını sağlamaktadır.

Tauros Parkı'nı araştırdığımızda Vilnius'un her mevsiminde inanılmaz derecede ilginç kullanımını gözlemledik. Tasarımımızın bu buluşma noktasından yararlanacağına ve kalabalığı günlük yaşamlarının bir parçası olarak klasik müziği olacak şekilde bütünleştirerek, dünyadaki diğer şehirlerden farklı olarak açık hava performanslarının tadını çıkararak Vilnius'un dünya için klasik bir müzik başkenti olduğu fikrini perçinleyeceğine inanıyoruz.

ÖZER-ÜRGER MİMARLIK

Mimari

Ahmet Mucip Ürger, Ali Özer, Seda Gecü, Beyza Şalgamcıoğlu, Hadis Abdullah

Ekip

Türker Talayman, Sercan Tekin, Mehmet Okutan, Özgür Ulupınar

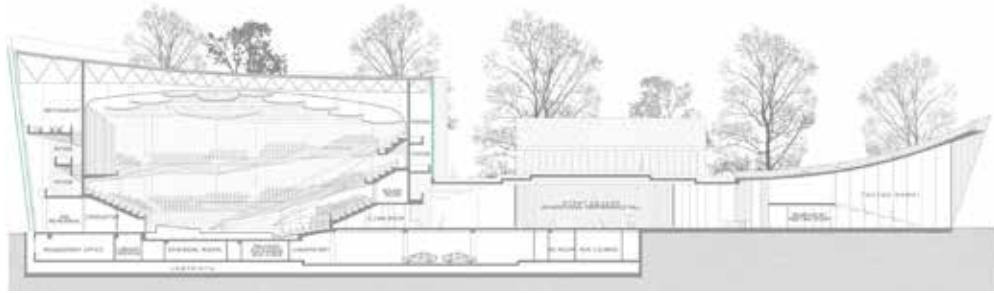
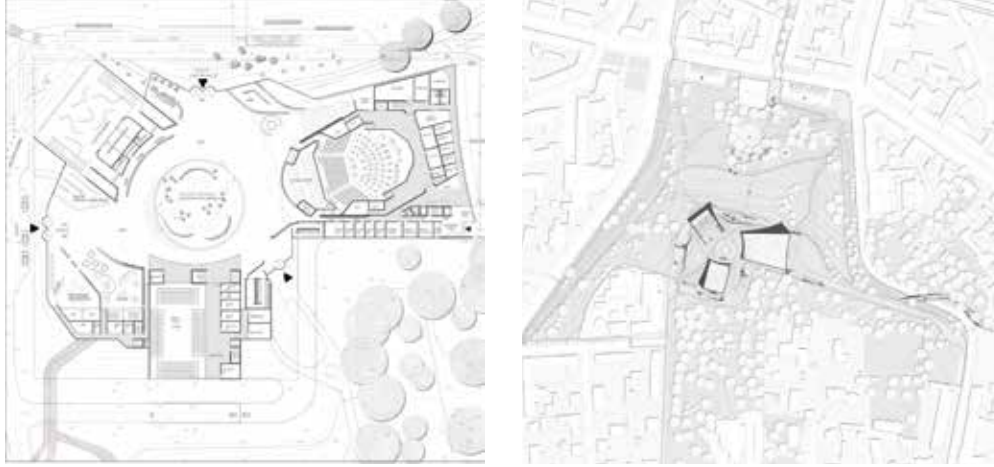
Kentli için Yeşil Bir Tepe

Vilnius Ulusal Konser Salonu için öneri, kentlin en önemli ve tarihi tepesinin üzerinde duran sembolik bir yapı önermek yerine, kentli kullanımına açık tepenin altında ve üstünde farklı bir mekânsal deneyim sunmak amacıyla bir strateji ortaya koyar. Bu bağlamda tasarım, yapı yerine kullanıcıyı tasarımın merkezine yerleştirir ve deneyim, performans ve eğlence için kapsayıcı demokratik kentsel bir toplanma alanı üretir.

Yapılar merkezde kullanıcının yer aldığı toplanma alanını çevrelerken, bir yandan da aralarındaki boşluklardan merkezdeki kullanıcılara kentsel vistalar sunarlar. Yapıların merkezinde yer alan bu toplanma alanı, Tauras Tepesi ve bağlamı ile kentliyi buluşturan kolektif bir alan halini alır. Herhangi bir performans olmadığı günlerde bile kentin tadını çıkarmak için, yapı hacimleri ve bağlam birbirine hemhal olmuş halde kullanıcıyı Tauras Tepesinin bu yeni merkezine yönlendirirler ve bu alan Vilnius kentini izlemek için kentsel yeni bir açık alandır.

Tauras tepesinin eşsiz lokasyonu ve topografyası önerinin temel çıkış noktasıdır. Öneri, tepenin koruma altındaki eşsiz peyzaj eğimlerini restore eder ve kentin önemli noktalarına referansla ile üç kütle önerir. Peyzaj ile hemhal olan bu yapı önerisi ile proje, konser salonu hacimleri, Tauras tepesi ve Vilnius kenti arasında bir denge yaratmaya çalışır. Kullanıcılarını sanat, kültür ve doğal ile buluşmaya davet eden bir mekân kurgusu ile proje, kentsel bir imge yerine sürdürülebilir bir mimarlık ve doğal peyzajı koruma amacıyla hareket eder.

Yarışma alanı Lukiskis Meydanı ile yeni kent merkezi arasında yer alan önemli bir aksta yer alır. Önerinin üç ana kütlesi Ana Salon, Ulus Salonu ve Küçük Salon, kentin tarihsel bağlamına referansla tepede konumlanırlar. Üç farklı yönde kentin üç farklı çekim alanına yönelirler. Ana salon tarihi kent merkezine ve kaleye, Ulus Salonu parlamentoya ve küçük salon ise güneydeki koruya yani mezarlığa yönelir.

NODE MİMARLIK

Mimari

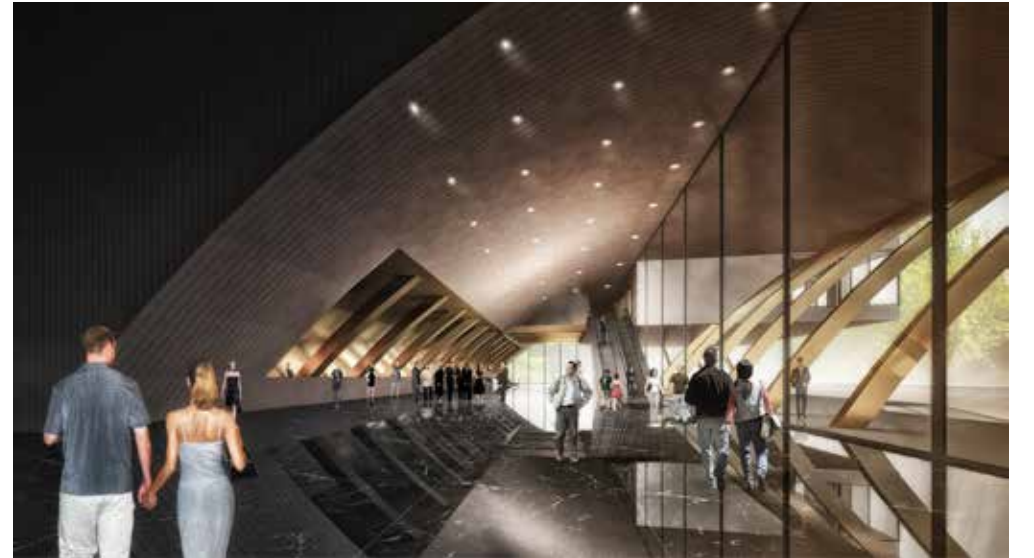
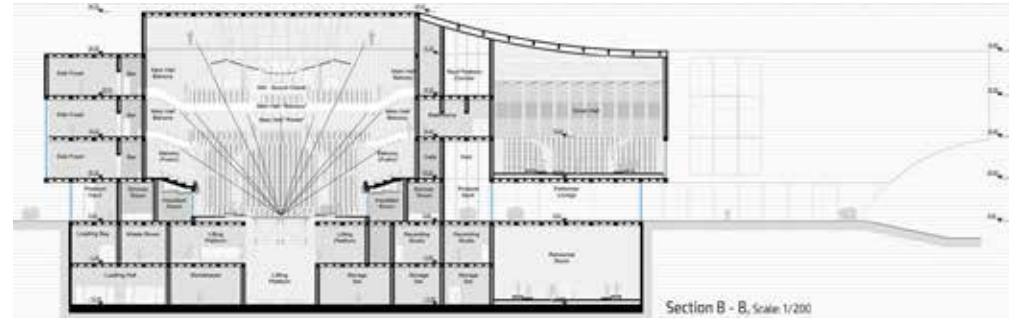
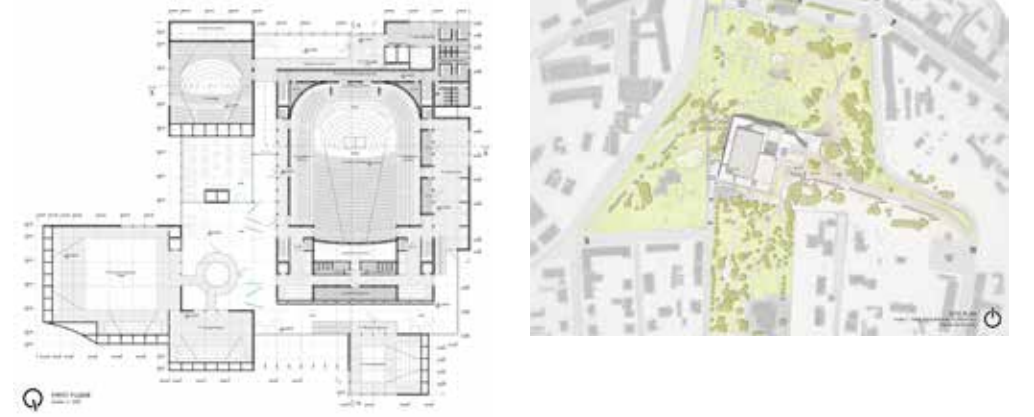
Doğan Türkkan, Hande Gül Türkkan, Mahir Ok Ekip

Hakkı Can Özkan, Özlem Özdenler, Hasan Şahin, Cihan Altuner, Muhammed Albayrak, Kerimcan Ayaz, Melike Kocağa

Arazini konumu sadece şehre hâkim bir noktada durmaktan ötedir. Temsil ettiği tarih ve geleneksel milliyetçiliğe olan katkısı, yeni yerel kimliği ile pekiştirilmiştir. Hem Litvanyalı olmalı hem de varlığını yaşayan bir mekân ile ödüllendirmelidir. Sadece konser salonu değil, bir buluşma noktası olarak tasarlanmalıdır. Bu alan hem profesyonel sanata ev sahipliği yapabildiği kadar, çok amaçlı kullanılabilen fuaye ve HoN ile 7/24 yaşayan bir kültür evi olarak çalışmalıdır.

Biçimlenişi ile tepenin zirvesinde yarı açık kamusal alanlar yaratmak tasarımın en önemli gayesiydi. Üst kotlardaki fuayelerde ise hem eski hem yeni şehre panoramik açılımlar verilebildi. Kentlinin sadece profesyonel konser dinleyicisi olması değil, kentin bir kullanıcısı olarak nitelikli kamusal alan ihtiyacına cevap verebilir.

Yapı Tauras Tepesi'nde yer almakta ve hem manzaraya hem de tarihsel bir bağlama ev sahipliği yapmaktadır. Konser salonu gibi geniş tabanlı bir kütle tepeyle insanlar arasındaki ilişkiyi kurmakta zorluk çıkaracaktı. Bu yüzden merkezde konser salonunun tepeye oturduğu, fuaye, küçük salon, restoran vs. gibi işlevlerin salonun etrafına farklı kotlarda dağıtılması öngörülmüştür. Bu sayede farklı kotlarda kütleler oluşturmak, zemin kotunun daha boş ve kullanışlı olmasına neden olmuş, aynı zamanda kamusal fonksiyonları desteklemiştir. Üst kotlara tırmanan fuaye kütleleri hem zemin kotunda yarı açık alanlar tanımlamış ve yapıyı sadece kapalı bir kutu olmaktan çıkarmış, yarı açık mekanlarla park alanını desteklemiştir. Ayrıca formun getirdiği biçimleniş iç mekânda farklı amfi tiyatro alanları oluşturmuş, fuayenin sadece bir ön mekân olarak kullanılmasını değil, performans ve gösteri gibi sanatsal aktiviteler için sadece kamusal bir üretim mekânı haline gelmesini sağlamıştır. Yapının hemen hemen her kotunda izlenecek bir aktivite bulmanız mümkündür. Çatıya çıktığınızda eşsiz Vilnius manzarasına bile hâkim olabilirsiniz.

KAYSERİ İÇ KALESİ DÜZENLEMESİ

Yarışma sürecini ve sonuçlarını kısaca hatırlatacak olursak, yarışmanın birinci kademesi için Yarışma Raportörlüğü'nden 137 Adet Şartname satın alınmış, şartname satın alan yarışmacı adaylarından 98 tanesi yer görme belgesini almıştı. Sonuç olarak 1. aşamada 75 adet proje teslim edilmişti.

Jüri üyeleri şartnamede istenenler doğrultusunda projeleri değerlendirme kriterlerini aşağıdaki gibi belirlemişti:

- İç Kale'nin korunması gerekli kültür varlığı olarak tescilli olduğunu dikkate alan çözümler olması gerektiğine,
- Kale'nin anıtsal özelliği ile avlusunun bütünlüğünün ve dış çevre ile uyumunun öncelikle dikkate alınmasına,
- Kale'nin beden duvarları ve temellerinin zarar göreceği bir yapılaşma olmaması gerektiğine
- Sur duvarlarının yüksekliğini aşan projeler önerilmesi durumunda ise proje bazında değerlendirilmelerine
- Kale'nin içinde önerilerin kültür ve sanat ortamına uygun işlevlerle donatılmış olması.

Jüri dört tur eleme sonucunda 6 adet projenin ikinci kademeye geçiş hakkı elde etmesine karar vermişti. İkinci aşamada Jüri tarafından aşağıdaki değerlendirme ölçütleri belirlenmişti:

- Anıt yapı değerinin göz önünde bulundurulması,
- Sur içi mekânın dinginliğine önem verilmesi,
- Surların içindeki mekânın bütünlüğüne uygun ilişkilerin yaratılması ve yapılaşma yoğunluğunun bu ilişkiler çerçevesinde ele alınması,

Kayseri Büyükşehir Belediyesi 2008 yılında “Kayseri İç Kalesi'nin Korunarak Kültür ve Sanat Ortamına Dönüştürülmesi için İki Kademeli Ulusal Mimari Proje Yarışması” açtı. Yarışmanın ilk aşamasına 75 proje katıldı. Jüri bu projelerden 6 adedini ikinci aşamaya seçti. İkinci aşama değerlendirmesi sonucunda da Doğan Zafer Ertürk, Emel Birer ve Kadir Uyanık projesi Birinci Ödüle değer bulundu. 2019 yılında Ertürk-Birer-Uyanık projesi uygulandı ve hizmete açıldı.

- Görsel açıdan surların algılanmasında maksimum olanak sağlanması,
- Mimari dilin niteliği, mekânsal organizasyondaki sentaktik ve semantik olgunluk, yapıma ilişkin ayrıntılara özen gösterilmesi ile danışmanlık hizmetlerinin ayrıntılara yansayan yetkinliği,
- Rölöve ve restorasyonun öneminin projelere ve raporlara yansması ve bu konuda projeksiyonların yapılmış olması,
- Tarihi yapının çağdaş yaşam ilkeleriyle buluşturulması,
- Kayseri kentinin toplumsal yaşamına katkı sağlayacak özellikle genç nüfusun eğitim ve üretimini destekleyecek işlevsel önerilerle zenginleştirilmesi ve bireysel yaşama karşı kamusal yaşam önerilerinin geliştirilmiş olması ve böylece nitelikli etkinliklerle ülkemizdeki insan kalitesinin yükseltilmesine yardımcı olacak olanakların sağlanması,
- Çevresel koruma, ekonomik boyut ve ekolojik dengelerin göz önüne alınması geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik konularına duyarlı davranılması,
- Son yıllarda özellikle Anadolu kent merkezlerinde ve yakın çevrelerinde yapılaşmayla hızla yok olmakta olan doğal çevrenin ve bu değişen çevrelerde izlenen görsel ve işitsel kirliliğin yok edilmesine olanak tanıyacak bir peyzaj ve çevre tasarımı anlayışının geliştirilmesi,
- Birinci aşamada belirlenen jüri önerilerinin dikkate alınmasıdır.

Jüri; Sevgi Lökçe, A. Serdar Altuntutuş, Nuran Zeren Gülersoy, Yegân Kahya, Seyit Mehmet Polat, Ali İhsan Ünay, Yıldırım Yavuz'dan oluşuyordu. 2. aşamanın sonuçlanması ekim ayını bulmuş, kolokyum 29 Kasım 2008 tarihinde Kayseri Kadir Has Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilmişti.

Şehrin belleğinde önemli bir yer tutmuş, farklı yaşantı ve sosyal süreçlere tanıklık yapmış, şehrin gelişim merkezinin tam ortasında yer alan Kayseri İç Kalesi'nin dönüştürülmesi, kültür ve sanat ortamına kavuşturulması için 2008 yılında 2 aşamalı bir yarışma düzenlenmiştir. Yarışmanın açıldığı döneme kadar İç Kale, şehrin yapılaşmasından bağımsız olarak dönem dönem farklı amaçlara hizmet etmiş, kale duvarlarının içerisi ile dışarı arasında sosyal bir sınır haline gelmiş ve eski dokusundan hiçbir iz kalmamıştır.

Ana tasarım kararı olarak, Kayseri İç Kale'sinde yaşananın olduğu dönemlere ilişkin Albert Gabriel'in çizimlerinde görülen farklı katmanların izlerinden yola çıkılmış, günümüz kullanımı ve kent ile ilişkisi göz önünde bulundurularak yeni bir katman oluşturulması hedeflenmiştir. Bu bağlamda alt kotta Kale'nin iki kapısını birleştiren bir sokak tasarlanmış birçok fonksiyon bu sokak

etrafında konumlandırılmıştır. Kale duvarlarının içine inşa edilecek kapalı alanlar kale duvarlarına zarar vermeyecek şekilde ele alınmış ve hatta restore edilerek korunması amaçlanan duvarların silüetini ortaya çıkararak ziyaretçinin sürekli bir görsel ilişki kurması amaçlanmıştır.

Yarışmanın sonuçlanmasından sonraki 2,5 yıl boyunca, İç Kale'deki mevcut düzensiz ve plansız yapılaşmalar etaplanarak kentin başka bölgelerine taşınmış ve alan inşaat sürecine hazır hale getirilmiştir. Mimari proje için sözleşme imzalanmasını müteakip ise Kayseri Kültepe Höyüğü kazısında çıkan arkeolojik eserlerin sergilenmesi için İç Kale'nin Arkeoloji Müzesi'ne dönüştürülmesi kararlaştırılmıştır. Bu süreçte, İç Kale'nin kültür ve sanat ortamına dönüştürülmesi için ön görülen kapalı mekanlar ve açık alanlar yarışma sürecinde alınan kararlara sadık kalınarak korunmuş ve müze bağlamında geliştirilmiştir. Müze korunaklı bir program olarak ele alınırken sokak kurgusunun ve açık alanların kamusalılığından vazgeçilmemiştir. Kayseri İç Kale alanının, kalenin var olan özgün mimarisi ve sahip olduğu tarihsel belleği korunarak ziyaretçilere bilgi paylaşımı, öğrenme ve dinlenme seçenekleri sunması amaçlanmıştır.

Kayseri İç Kalesi'nin Korunarak Kültür ve Sanat Ortamına Dönüştürülmesi Projesi'nde İç Kale bir kapsayıcı anıt müze olarak kabul edilerek, anıtsal yapının farklı açı ve yüksekliklerden izlenmesi, zemin üstünde, her işleve bir arkaplan oluşturma fikri ile yola çıkmıştır. Alt kottaki iç sokak çevresinde kurgulanan projede merdivenlerden çıkarken, yatay olarak geliştirilen uzun ince galeriden Kale algılanacak, zemin üstünde her işlevin arkasında Kale bir arkaplan olma görevi üstlenecektir. İç sokak boyunca

ve zemin kotunda, sokağa paralel iki teras ve bu teraslara açılan farklı işlev alanları zemin üstündeki örgütlenmeyi tamamlamakta ve altında onu tamamlayan mekânsal ve işlevsel bir örgütlenme öngörülmektedir. Projede temel kurgu zemin altında doğu-batı yönünde Dizdar-Kitsh kapılarını birleştiren bir sokak fikrine dayanmaktadır. Bu sokağa Dizdar kapısından geniş bir merdiven ile, Kitsh kapısından ise daha dar bir merdiven ile inilmektedir. Zemin üstünde ise, kaleyi yatay olarak kesen çöktürülmüş sokakla arasında bir bağ kurulmaktadır. Zemin üzerindeki teraslara açılan yeşil ve sert zeminler, işlevler arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Kale içinde, Kitsh kapısının karşısında bir cami vardır. Bu kapıyla cami arasında bir aks yaratılarak gezi terasları ile bu aks arasında işlev-

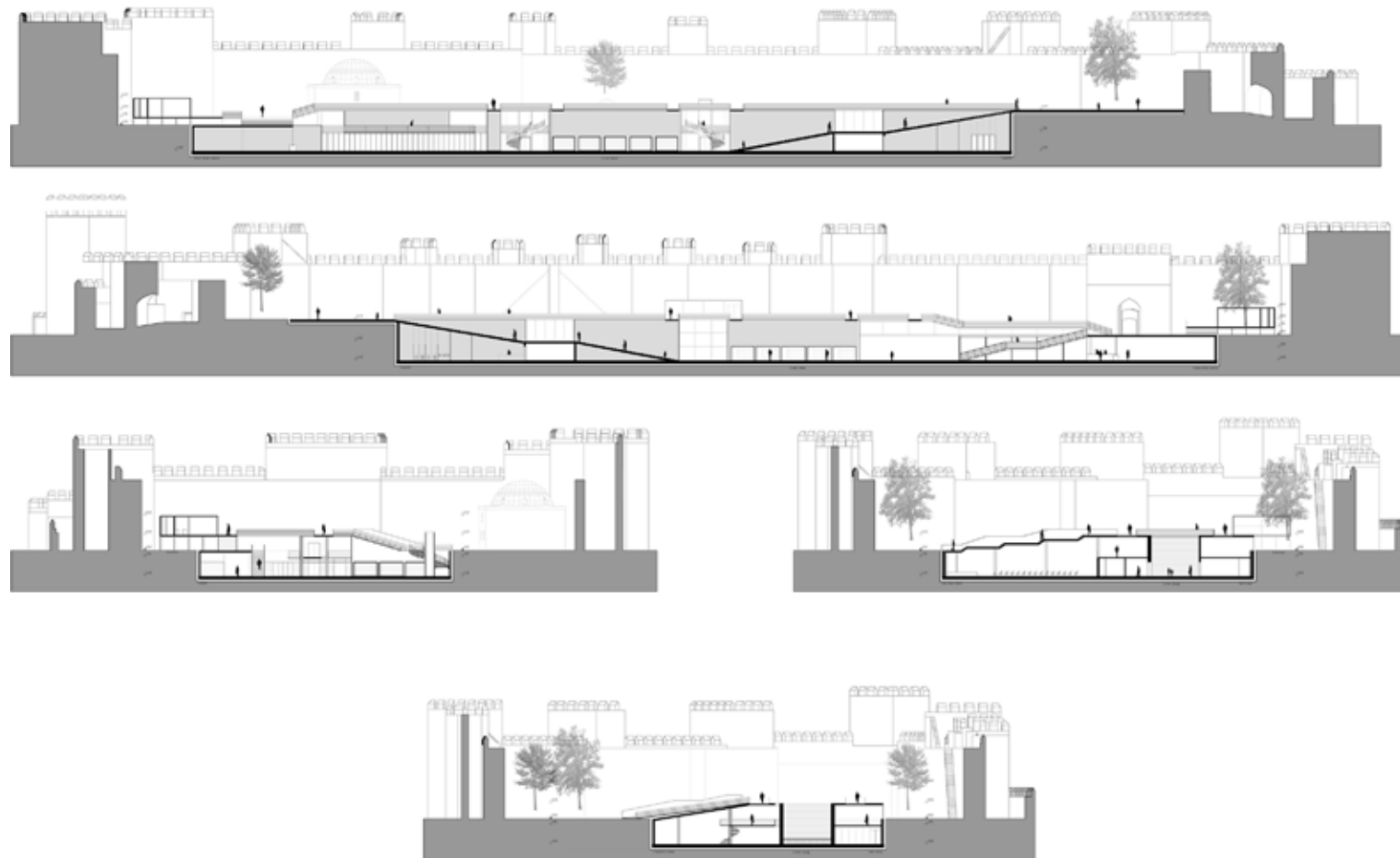
sel bir bağ kurulmuş; teras, giriş ve cami arasında "yaya ilişkisi bütünlüğü" elde edilmiştir.

İç Sokağa paralel, yönetim galerisine kadar giden ve yer yer genişleyen "uzun ince bir yol" eklenmiştir. Böylece mekânlar bir üst kotta birleştirilerek mekânsal zenginlik artırılmıştır. "Uzun ince bir yol" olarak düşünülen bu geçiş, birçok alanı birbirine bağladığı gibi, geçtiği sağır duvarlardan yararlanarak sürekli bir sergi alanı olma niteliği de taşımaktadır. Bu galeri genişleyerek bitmektedir. Bu genişlediği noktada kaleyi alttan ve başka bir açıdan izleme olanağı sunmaktadır. Bu galerinin sürekliliğinin yanında, farklı kot üzerinden seyir olanağı vermesi de başka bir mekân zenginliği yaratmaktadır.

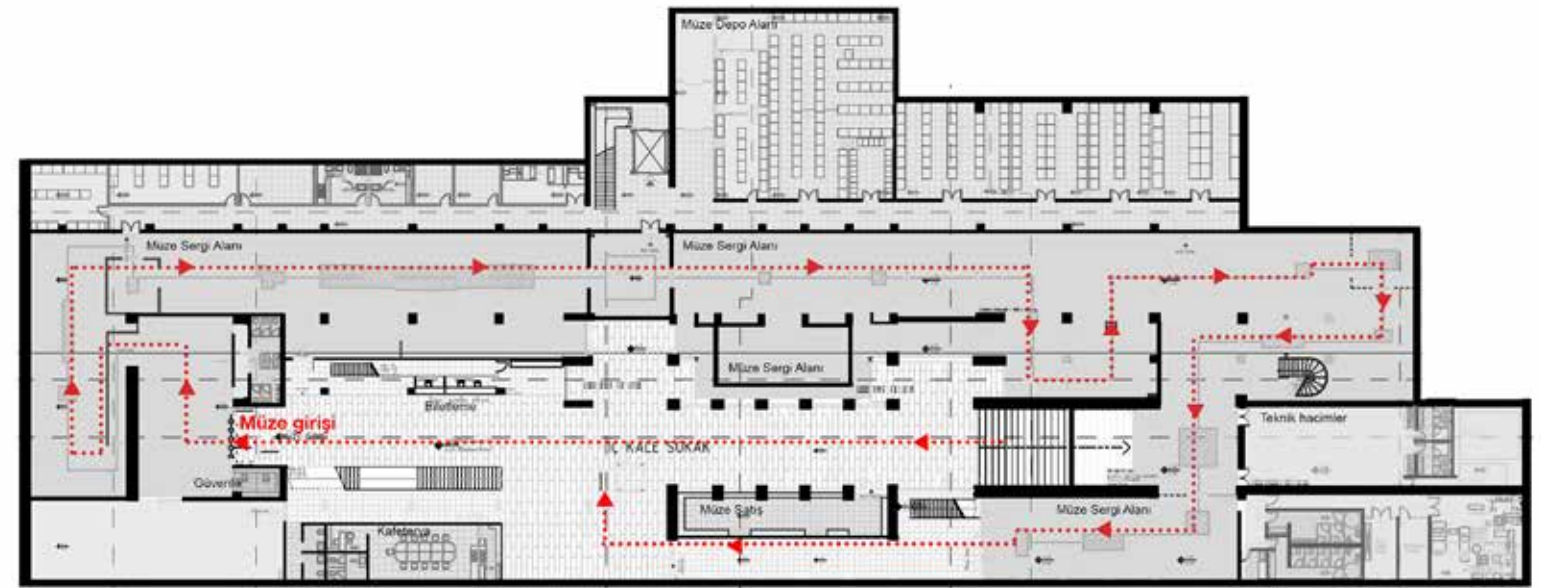
Yanışma süreci ile başlayan ve 11 yıl devam eden projelendirme ve uygulama aşamalarının sonucunda Kayseri İç Kale'si ve Arkeoloji Müzesi kentli ve ziyaretçileriyle buluşmuştur. Bu uzun soluklu yapım süreci, mimarın bir yapıyı tasarlamasının ötesinde iş veren, idare ve yüklenici ile sürekli bir aradalığı sağlama ve çözüm üretme sorumluluklarının tasarım yetisine katkılan deneyimlenmiştir.

Vaziyet Planı

Kesitler

Kat Planı

Proje Adı: Kayseri Kale içi Arkeoloji Müzesi
 Kayseri İç Kalesi'nin Korunarak Kültür Sanat Ortamına Dönüştürülmesi Projesi Ulusal Mimarlık Yarışması 1.lik Ödülü
Proje Yeri: Kayseri / Türkiye
Mimari Proje Ekibi: Kadir Uyanık, Zafer Ertürk, Emel Birer
İç Mimari Proje Ekibi: Kadir Uyanık, Zafer Ertürk, Emel Birer, Orkan Güzelci, Ali Kemal Terlemez, Handan Duyar
İşveren: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı & Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Uygulama Projesi: Kadir Uyanık, Zafer Ertürk, Emel Birer, Orkan Güzelci, Ali Kemal Terlemez, Handan Duyar, Sezgin Tufan, Ömer Durdu, Halil Yeniçikan
Mekanik Proje: Isimer Mühendislik
Elektrik Proje: Efor Mühendislik
Statik Proje: Necati Yalçın
Fotoğraflar: Altkat Fotoğrafçılık
Röle ve Restorasyon Danışmanı: Nur Akın
Müzecilik Danışmanı: Nevra Ertürk
Proje Başlangıç Yılı: 2008
Proje Bitiş Yılı: 2013
İnşaat Başlangıç Yılı: 2013
İnşaat Bitiş Yılı: 2019
Arsa Alanı (m²): 9000m²
Toplam İnşaat Alanı (m²): 7000m²

Kayseri İç Kalesi: Mahalleye Gelen Zengin Çocuk

Kayseri İç Kalesi'nin düzenlenmesi mimarlık ortamında çok tartışıldı. Konunun kendi alanında bir ilk olması ve Kale'nin Kayseri için önemi de bu ilgi ve tartışmaları doğurdu. Serbest Mimar Dergisi'nin Nisan 2009 tarihinde yayınlanan 2. sayısında yarışma sürecini ve yarışma projelerini tartışan bir dosya yayınladık. Bu dosyada jüri ve yarışmaya katılanların bulunduğu bir ortamda süreci irdeledik. Bu sayıda ise uygulanan yapı ile ilgili bir değerlendirme yayınlıyoruz.

HASAN ÖZBAY

Kayseri'ye, hafızam beni yanıltmıyorsa, ilk olarak 1989 yılında, bir yarışma için yer görmeye gitmiştim. Kenti gezerken, hemen kent merkezindeki Kayseri İç Kalesi'ni de gezmiştim. Kayseri'ye daha sonra defalarca gittim. Doğal olarak Kale, gezilerimin duraklarından biri oldu hep. 2008 yılında İç Kale'nin düzenlenmesi için gittiğimde ise bu kez alıcı gözle bakma şansım oldu. 2020 yılının Ocak ayında, karlı bir cuma günü Kayseri'ye tekrar gittim. Bu kez de İç Kalede yapılan yarışmanın sonuçlarını yerinde deneyimleme şansım oldu.

Kayseri İç Kalesinin Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat tarafından1224 yılında yaptırıldığını tarihi kaynaklar belirtmektedir. Daha öncesinden de burada Kale olduğu tahmin edilmekte. Ancak şu an ayakta olan Kale'nin formu bu tarihte oluşmuş ve sonraki dönemlerde de çeşitli ekler ve onarımlarla işlevini sürdürmüş. Kale ve İç Kale içinde bir dönemler 600 adet hanenin yaşadığını gene tarihi kaynaklar belirtmekte. Amacı korumak olan bir yapının içinde yapı ve yaşantı olması çok doğal.

Bu yapılar günümüze gelememiş. 1928 tarihli bir resimde görülen yapıların çok nitelikli olmadığı görülmekte. 1950'li yıllarda Sebze Hali olarak kullanılan Kale'ye 1983 yılında Ümit Serdaroğlu tarafından, Koruma Kurulunca da onaylanan, çarşı projesi yapılmış. Yarışma sonrasında yıkılan bu çarşı, yoğun yapılaşması, taş kaplamaları, kemerli geçişleri ile dikkati çeken, ama kötü inşa edilmiş ve kötü kullanılan bir yapı olarak hafızama kazınmış.

Yarışma şartnamesinde yarışmacılara program verilmemişti. Programın şartnemenin başlığında yazıldığı çerçevede "Kale'yi Kültür ve Sanat Ortamına Dönüştürecek" şekilde geliştirilmesi yarışmacılardan beklenmişti. Yarışmada birinci olan projede ise İç Kale'nin bir "Müze"ye dönüştürülmesi önerilmiş ve bu yaklaşım jüri ve işveren tarafından kabul görmüştü.

Yarışmanın atmosferini daha sonra yıkılan Çarşı'nın belirlediğini söylemek gerek. Kale içindeki yoğun yapılaşmaya tepki olarak, genelde yapıları azaltmak, mekânı açık olarak kullanmak şeklinde öne çıkan ve jüri tarafından olumlanan yaklaşım, yarışmanın da sonucunu belirledi. Yarışmada birinci olan proje de bu yaklaşımın en iddialı temsilcisi olarak gözükmekte. Kale içi tamamen açık alan olarak bırakılmış, önerilen müze programı da tümüyle yer altına yerleştirilmiş. Kalenin doğu-batı yönündeki mekânına paralel oluşturulan çöktürilmiş bir sokak da bu programın mekânı olmuştu.

Yarışma sonrasında uygulanan projeyi incelediğimde, ana kararın korunduğu gözlemlenmekte. Tüm müze programı yer altına alınmış ve yapı kütlesi yok edilmiş. Bunun birkaç istisnası var. Biri mevcut Kale Camii Şerifi, diğeri ise yarışma projesinde olmayan, çöktürilmiş sokağın güneyine dizilmiş yeme-içme işlevli yapılar. Tek katlı olan bu yapıların (müellifin bilgisi olmadığını tahmin ediyorum) üzerlerine konan, yapı yüksekliğindeki tabelalarının, alandaki ölçeği son derece bozduğunu söylemeden geçemeyeceğim.

Kale içinde 2 metreye varan kot farkları bulunmakta. Dolayısıyla dolaşım için rampalar ve merdivenler kullanılmış. Ancak bunların - nede-nini anlayamadığım şekilde - yüksek parapetleri var ve bu parapetler mekânda ciddi bir duvar etkisi yaratıyor. Bu etki de mekânı bir park gibi bırakmak düşüncesini zedeleyiyor. Bu düşüncüyü zedeleyen diğer bir unsur ise tesisat mekânları olarak yükselen yapı parçaları.

Müze binası malzeme kullanımı ve tasarımıyla yalın bir dile sahip. Çöktürilmiş sokağın çeperleri davetkâr mekânlar sunuyor. Genelde kullanılan "brüt beton" yüzeyler yapıldığı dönemi hakkıyla temsil ediyor. Sokağa iki ucundaki merdiven ve asansörlerle iniliyor. Sokağın iki tarafı da müze işlevine sahip. Batı ucundan müzeye giriliyor. U şeklin-de tur attıktan sonra sokağın karşı tarafından dışarıya çıkılıyor. Turun tamamlanmaması müze kullanımı açısından sorun yaratıyor. Ana giriş holünde vestiyere eşya bıraktıysanız, sokaktan tekrar giriş holüne gidip, yapıya girmeniz ve eşyalarınızı almanız gerekiyor. Bu belki bir işletme organizasyonu ile çözülebilir.

Müze program olarak Arkeoloji Müzesi olarak düzenlenmiş. Müze sergilemesinde ise, artık müzecilik tekniğinde çok da tercih edilmeyen, klasik kronolojik müze kurgusu tercih edilmiş. Bu da statik bir müze anlamına geliyor. Sonuçta çok iyi bir koleksiyona sahip olmasına ve başarılı bir sergileme düzenine sahip olmasına karşın, ancak özel ilgi duyan ziyaretçinin geldiği, kentin yaşayan mekânı olmayan bir at-

mosfer ortaya çıkmış. Tüm kalenin ana işlev olarak sadece Arkeoloji Müzesi olarak değerlendirilmesi, canlı, yaşayan bir mekan olarak kent hayatına katılma potansiyelini ortadan kaldırmış.

Ben 40 yılı aşkın süredir Ankara'da yaşıyorum. Müthiş bir koleksiyona sahip olan Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne şimdiye kadar 4-5 kere gittim. Bu ise yaşadığım kentteki Arkeoloji Müzesi'ne yaklaşık 10 yılda bir gittiğimi gösteriyor. Kentteki modern sanatlar galerisi olan Cer Modern'e ise yılda 5-6 kere gidiyorum. Kendi deneyimim belki tek başına bir çıkarım için yeterli olmayacaktır, ancak Kayseri Kalesi içindeki ısızlığın temel nedeninin, Kaleye getirilen işlev olduğunu düşünüyorum. Gittiğim dönemin kış olmasının da buna neden olabileceğini ve yanılmayı umarak.

Bundan 30 sene önce yapılan İç Kale düzenlemesi "kötü yapılmış, ancak canlı" bir kent mekânı sunuyordu. Yeni yapılan düzenleme ise "iyi yapılmış, ancak cansız" bir kent mekânı sunuyor. Mahalleye yeni taşınmış, gıcır gıcır bisikleti ve topu olan, ama çevresine yabancılaşık duyan, zengin çocuğu gibi duruyor mekan bu haliyle. Umarım kent sakinleri bu komşuyu benimser. Yoksa yeni komşu mahalleye ayak uydurmak zorunda kalacak.

MODERN GEZİLER: KENDİNİ ARAYAN BİR YAZI DİZİSİ

Modern yapı ve çevrelerin kültürel miras olarak kabul edilmeleri ve korunmaları çalışmaları -özellikle 1990'lı yıllardan bu yana- gittikçe artan bir hızla sürmektedir. Buna karşın, modern yapı ve çevrelerin toplum tarafından kültürel miras olarak algılanması, korunmaya değer bulunması konuları hala üzerinde çalışılması gereken, henüz gerçekleşmemiş hedeflerdir. Bazen mimarlar arasından bile bazı modern yapı ve çevrelerin neden kültürel miras olarak tescillendiğini anlamadıklarını belirtenlere rastlanmaktadır.

Belki de modern yapı ve çevreleri gezmenin ve görmenin heyecanı mimarlarca ve toplumca yeterince deneyimlenmediği için ve kentlerde tarihi yapılara gezilerden modern yapılara yapılacak gezilere sıra gelmediği için modernin miras olarak algılanmasında sorunlar yaşıyoruz (Bu önerme elbette modernin iyi korunamamasının tek nedeni olarak savunulamaz, ama bu yazı dizisi için diğer bulunabilecek nedenlerden daha önemlidir). Bu yazı dizisi, modern yapı ve çevrelere değer vermiş, ziyaretler gerçekleştirmiş, çevresinin şaşkın bakışları arasında bu yapıların fotoğraflarını çekmiş, ve hatta belki eskizlerini yapmış, modern gezileri sırasında gördüklerinden heyecanlanmış mimarları deneyimlerini paylaşmaya davet ediyor. Gelin ve modernin anlamının ve yaşamının tadını kaydetmeye niyetlenmiş bizlere katılın.

Yazılarınızın türü gezi yazısı olup, kişisel anı ve izlenimlerinizi aktarabilir. Aynı zamanda bu gezi yazılarının araştırmaya dayalı bilgi içermesine de hiçbir itirazımız yok, sizin çektiğiniz fotoğrafların yanında ulaşabildiğiniz plan ve kesitler de yapıyı anlamamıza yardımcı olacaktır. Ulaşamazsanız da bu durum önemli olmayacaktır, çünkü burada temel hedefimiz, modern gezilerin tadını kayda geçirmek, ayrıca birbirimizin gezecek yer listelerine birkaç yeni modern destinasyon eklemek. Bu amaçların yanında yazı dizisinin şunlara da katkı sağlayacağını düşünüyoruz:

1. Modern yapı ve çevrelerin kültürel miras olarak algılanmasına katkıda bulunmak,
2. Modern yapıların hangi niteliklerinden ötürü kültürel miras değeri taşıyabileceği konusunda ipuçları toplamak,
3. Gezi yazısı türünü akademik bilgiyle harmanlayarak mimari gezi yazısı türünü geliştirmek,
4. Modern mimari mirasın ziyaret edilmesini ve sahiplenilmesini teşvik etmek.

Elimi taşın altına koyuyor ve ilk yazıyı bu sayıda ben yazıyorum. Bu riskli bir iş, birçok eksikliği olacak ama yine de örnek oluşturma iddiasında olacak. En iyisi biz bu ilk yazıyı bir taslak olarak düşünelim, bundan sonrakilerde bu işin kendi kolektif bir şekilde, sizlerden gelecek katkılarla kendi yolunu çizeceğini umalım. Şimdiden tüm katkı koyacaklara teşekkür eder, moderne gezilerin ve bunlarla ilgili kayıtların artmasını dilerim.

BÖLÜM EDITÖRÜ
FİGEN KIVILCIM ÇORAKBAŞ

MODERN GEZİLER 1: TORİNO'DA PIER LUIGI NERVI SERGİSİ VE 'PALAZZO DEL LAVORO' YAPISI

2011 yazında, Roma Sapienza Üniversitesi'nde yaptığım doktora çalışmasını ciltlet-tirmiş ve jürimde yer alacak akademisyenlere teslim etmiştim. Böylece final jürisine kadar Roma'da yapacak işim olmayan ve henüz planlanmamış iki haftam vardı. Baskıları teslim edip "ee yarın ne yapıyorum?" diye düşündüğümde hızla karar verdim, ertesi gün için tren bileti ayarlayacak ve daha önce görmemiş olduğum Genova-Torino bölgesine gidecektim. Doktoranın son aylarında Roma'dan hiç dışarı çıkmamıştım, ve Türkiye'ye dönmeden de son bir kuzey turu hiç fena olmazdı: Torino-Genova bölgesine ne zamandır gitmek istiyordum.

Torino'ya vardığımda kentte hoş bir sürpriz beni bekliyordu: daha önce Roma MaXXI Mimarlık Müzesi'nde sergilenmiş olan Pier Luigi Nervi sergisi, 'Nervi içinde Nervi' adıyla yine aynı mimara ait bir yapı olan Torino Sergi Yerleşkesi içindeki sergi salonunda (Torino Esposizioni Salone C) sergilenmekteydi (Fotoğraf 1-8). Bu sergiyi Roma'da gezemediğime çok hayıflanıyordum (bazen aynı şehirdeyken görmek daha zor olabiliyor). Ben de Torino'daki turumun çoğunu Nervi'ye ayırmaya karar verdim: sergiyi ve Nervi'nin Torino'daki tüm yapılarını beraber gezmek iyi bir deneyim olacaktı.

Nervi, 1891-1979 yılları arasında yaşamış ve mühendis ve mimar olarak hem İtalya'da hem de İtalya dışında birçok yapı tasarlamış. Nervi'nin eşsiz betonarme taşıyıcı sistemleri Modern mimarlık tarihinde önemli bir yer tutuyor (nervürlü döşeme kavramının mimarın adından türetildiğini çoğu mimar bilir). Nervi'nin hayatında Torino kentinin özel bir yeri var: 'Nervi sistemi'nin geliştirilmesinde önemli bir yeri olan iki üniversiteden biri, Torino Politeknik, bu kentte bulunuyor.

Fotoğraflardan da görüleceği gibi, Torino'daki Nervi sergisi oldukça kapsamlıydı: sergide yapıların fotoğrafları, maketleri, çizimleri, eski fotoğraflar ve açıklamalar yer alıyordu. Ben, 2011'de, bir Nervi yapısı içinde yer alan bu etkileyici sergiyi gezdikten sonra, mimarın Torino'daki yapılarından biri olan Palazzo del Lavoro'yu da gezmeye karar verdim.

Palazzo del Lavoro, İtalya'nın birleşmesinin 100. yılı dolayısıyla (1961) yapılan ve Gio Ponti ve Giovanni Agnelli tarafından tasarlanan sergiye ev sahipliği yapmak üzere, 1959 ve 1961 yılları arasında inşa edilmiş. Bu yapının tasarımında Pier Luigi Nervi'ye Gino Corve ve Antonio Nervi eşlik etmiş. Yapının hem taşıma sistemi hem de mimari özelliklerinin birçok keşif içermesi, yapının hem ulusal hem de uluslararası olarak çok takdir edilmesine ve tartışılmasına sebep olmuş. 47000 metrekarelik bir alana yayılan bu yapı, her birinin bir kenarı 40 m olan birbirinden bağımsız 16 'şemsiye' taşıyıcı elemandan oluşan bir üst örtüye sahip (Fotoğraf 8-10). Çevreleyen galerilerin üst örtüsü ise, Türkçe'de 'nervürlü döşeme' olarak ifade edilen ve adını Nervi'den alan sistemle inşa edilmiş (Fotoğraf 13). Nervi'nin üçüncü dönemi olarak ifade edilen 1960'larda, Nervi, nervürlü döşeme sistemini birçok başka yapısında denemiş ve geliştirmişti.

Bir mimari yarışma sonucunda seçilmiş olan bu sergi yapısı, modüler ve akılcı tasarımıyla öne çıkmış. Nervi, Palazzo del Lavoro yapısı için açılan yarışmayı kazanımdan 6 ay önce, bir başka önemli İtalyan mimar olan Gio Ponti'nin, Palazzo del Lavoro içinde yeralacak sergiyi tasarlayacağı belli olmuş. Yarışma sonuçlandıktan sonra, Gio Ponti ve Pier Luigi Nervi arasında, yarışma projesinde küçük sayılmayacak değişikliklere yol açan verimli bir diyalog gelişmiş. Gio Ponti, Nervi'nin yapısının anıtsallığına zıt olarak, hafif ve yansıtıcı yüzeylerden oluşan ve geçici karaktere sahip bir sergi tasarlamış. Yansıtıcı yüzeylerin yerleşiminde, üst örtünün mümkün olduğunca çok sayıda farklı açıdan algılanmasına çalışılmış. Sergi, gerçekleştiği dönemde büyük ilgi görmüş ve o dönemde mimarının ve sanatın ulaştığı en ileri nokta olarak düşünülmüş.

Fotoğraf 1 Torino Sergiler Merkezi Salon C girişi. Nervi tarafından tasarlanmış bir üst örtü.

Fotoğraf 2 Torino Sergiler Merkezi Salon C iç mekan. Nervi tarafından tasarlanmıştır.

Fotoğraf 3 Sergiden bir maket.

Fotoğraf 4 Sergi saonundan taşıyıcı detayı.

Fotoğraf 5 Sergiden bir maket fotoğrafı.

Fotoğraf 6 Dönemin dergilerinde Nervi yapıları.

Fotoğraf 7 Sergiden maket ve fotoğraf.

Fotoğraf 8 Sergiden Palazzo del Lavoro'nun sıyraktırırını anlatan bir maket ve çizim.

Fotoğraf 9 Palazzo del Lavoro'nun sergideki maketinden bir görünüm.

Fotoğraf 10

Fotoğraf 11 Palazzo del Lavoro, grişten görünüm.

Fotoğraf 12

Fotoğraf 13

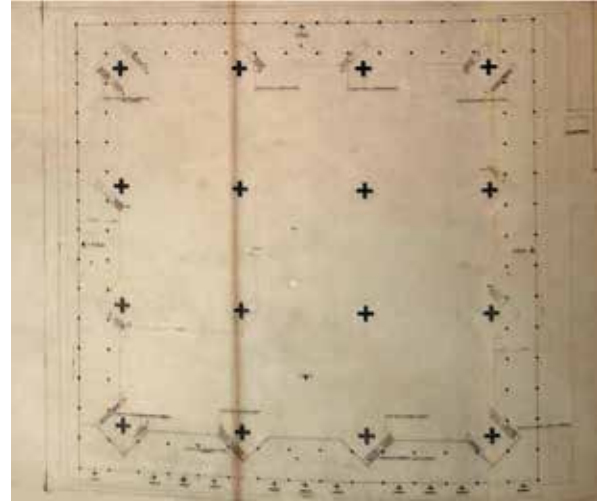
Fotoğraf 14

Fotoğraf 15

Fotoğraf 16

Şekil 1 Plan

Şekil 2 Kesit Perspektif

Şekil 3 Montaj Programı

Cristiana Chiorino*, sergi ile beraber basılan Pier Luigi Nervi'nin eserlerine odaklanmış yayında, Palazzo del Lavoro projesinin yarışma ve inşa süreçlerini detaylı olarak aktarıyor. Bu yayın sayesinde, projenin inşa sürecinin de çok planlı ve hızlı gerçekleştiğini, plan ve perpektif kesit gibi konvansiyonel çizimlerin yanısıra montaj planlamasına dair çizimler de üretildiğini öğrendim (Şekil 1, 2 ve 3).

Sergideki açıklama panolarından edindiğim bu bilgilerle, Palazzo del Lavoro'ya doğru yola çıktım. Yapı, tahmin edileceği gibi, turistik rotaların çok dışında ve tarihi kent merkezinden uzakta bulunuyor. Erişimi kolay değil. Dahası gittiğimde, yapıya yaklaşırken yapının oldukça bakımsız olduğunu ve uzun süredir kullanılmadığını fark ettim. Büyük bir şans olarak, her yeri sıkı sıkıya kapalı yapı yerleşkesindeki tek insan olan bekçi, mimar olduğumu ve sadece fotoğraf çekmek istediğimi açıklayınca beni içeri aldı ve yapının içini görmeme izin verdi. Sizinle burada bu fotoğrafların bazılarını paylaşıyorum (Fotoğraf 9-15).

Yapının uzun süredir bakım görmediği ve kullanılmadığı cephedeki çelik mimari elemanlarının paslanmış olmasından anlaşılabilir. İç mekandaki ölçek çok etkileyici, sergideki fotoğraf ve maketlerin tüm açıklayıcılığına karşın, bu ölçek ancak yapıyı ziyaret edince anlaşılabilir. Çevreleyen galerilerdeki muhtemelen sonradan ofislere çevrilmiş olan mekanların küçüklüğü ve parçalı yapısı ile orta mekanın devasa büyüklüğü bir zıtlık oluşturup boşluğun etkisini güçlendiriyor. Yine bu çevreleyen mekanlarda farklı malzeme kullanımlarından yapının galerilerinin birçok değişiklik görmüş olduğu anlaşılıyor (Fotoğraf 14). Belli ki özgünde açık olan ve orta mekanla bütünleşen galeriler, sonraki kullanımlarında kapatılarak ofisler haline dönüştürülmüş.

Benim bu Modern miras anıtını sıradışı ziyaretim sırasında dikkatimi çeken başka birşey, modern malzemelerin eskiliği ve bozulmuşluğu ile geleneksel/doğal malzemelerin eskiliğinin ve bozulmuşluğunun benzeşmiyor oluşuydu. Plastik bazlı yer kaplama malzemelerinin uçlarından ufalanması, kıvrılması, katmanlara ayrılması, üzerlerini kaplayan tozla bütünleşip kahverengi bir tona dönmesi, geleneksel/doğal malzemenin eskimesinin yarattığı neredeyse pozitif duygulardan oldukça farklı bir duygu yaratıyordu. Buna karşın, şemsiye şeklindeki çelik taşıyıcılar ise ilk inşa edildiği dönemdeki kadar sağlam görünüyordu.

Büyük modern yerleşkelerin yer aldığı bir bölgede yer alan yapının bir yanından çok gürültülü bir anayol geçerken, diğer yanında her biri bir modern mimarlık mirası olarak incelenebilecek konut yapıları yer alıyordu (Fotoğraf 16). Palazzo del Lavoro, sanki birbirini korumak üzere yanyana konulmuş birçok Modern yapının arasında, kendisini tekrar mimarlık gündemine taşıyacak yeni bir sergi ya da işlev beklemekteydi. Peki benim bu ziyaretimin ardından bu yapının durumu ne oldu? Günümüzde ne durumda? İnternette yaptığım hızlı bir araştırma gösteriyor ki yapı oldukça çetrefilli bir dönüşüm sürecine girdi. ICOMOS, Docomomo gibi modern kültürel mirasın korunması için çaba sarf eden uluslararası kurumlar, yapının yeniden işlevlendirilmesi ve böylece yaşatılması için önemli girişimlerde bulunmuşlar. Hatta sevinerek gördüm ki Docomomo-İtalya'nın web sayfasına ilk girdiğinizde sizi bu yapının bir fotoğrafı karşılıyor, yapı İtalya'nın zengin modern kültürel mirasının önde gelen bir temsilcisi olmuş. Dolayısıyla, yapının dönüşümü için yapılanlar ve son durumu ancak başka bir yazının konusu olarak ele alınırsa incelenebilir diye düşünüyorum. Yakında bu yapıyı ziyaret etme fırsatı olacak olanlardan ise modern geziler yazı dizisine yeni bir yazı bekliyoruz.

Not: Aksi belirtilmedikçe tüm fotoğraflar yazara aittir.

* Chiorino, C. 2010. "Palazzo del Lavoro 1959-1961", Pier Luigi Nervi: Architettura Come Sfida, Silvana Editoriale, 168-173.

THE ONE RESIDENCE

Yapı konumunun Adana'nın Seyhan Nehri kıyısında ve güney cephe olması tasarımı yönlendirdi. Projenin yüksek arsa değerini karşılaması amacıyla, planlamada geniş oturumlu lüks daireler tercih edildi. Tüm dairelerin manzaraya panoramik bakmaları için her katta üç cephe, iki şer daire olacak şekilde yirmi bir katlı dikey yapılaşma uygun görüldü.

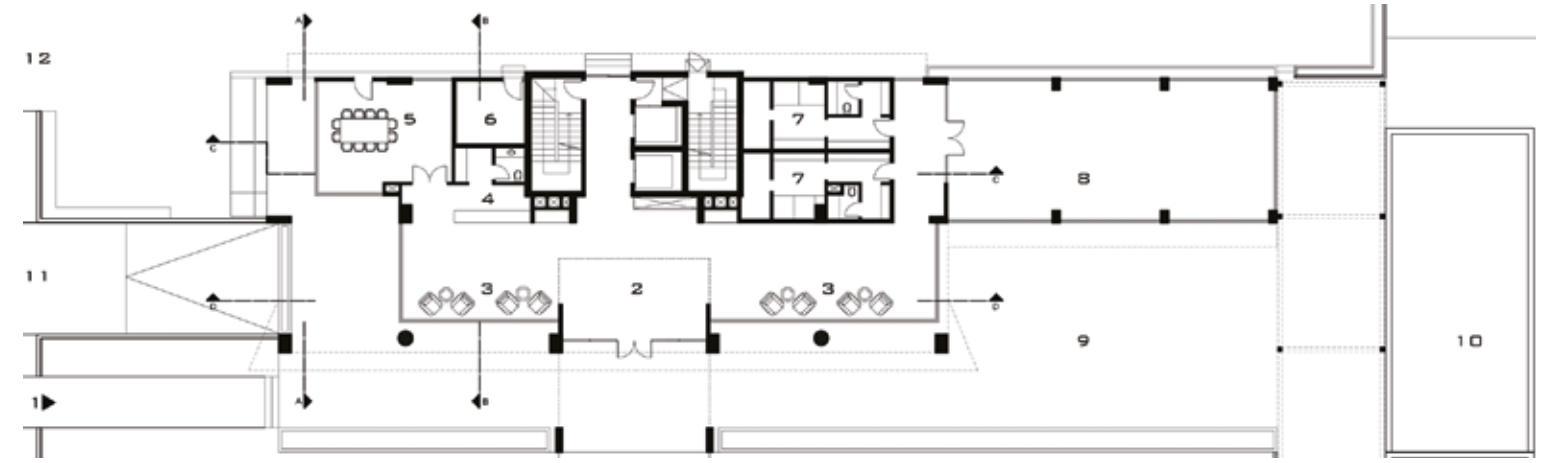
Zemin kat ve çevresinde ki geniş bahçenin tümü ortak kullanım alanları için ayrılırken konutların otoparkı bodrum kata alındı. Dairelerin güney cephesinde boydan boya balkonlar tasarlanarak manzaraya bakan geniş

camlar cepheden içeriye çekilerek güneş ve yağmurdan korunmuş oldu. Balkonlarda alçak parapet üstü cam korkuluk kullanılarak manzaranın oturma seviyesinden görünmesi sağlandı. Daire planlarında, genelde tercih ettiğimiz, yatay bölgeleme şaması tekrarlandı. Gündüz yaşam alanları Güney ve manzara tarafına alırken, yatak odaları kuzey'e cepheye alındı. Bu iki net bölge arasına ıslak hacimler yerleştirildi ve bu ayrımla ses yalıtımı ve mahremiyet sağlanmış oldu.

Cephe tasarımında tüm duvar yüzeyler beyaz bırakılarak kitlesel yataylığı ve kullanımı yansıtan yalınlık elde edildi. Yapının tama-

miyla beyaz olmasına karşıtlık yaratmak için koyu renk alüminyum doğramalar kullanıldı. Mimarisinde her türlü dekoratif süsleme ve değişik malzeme kullanımından kaçınılarak yapıda daha sade ve kalıcı bir estetik elde etmeye çalışıldı.

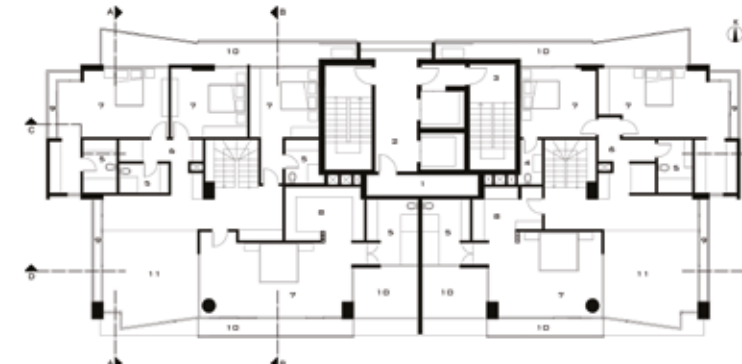
Genelde diğer projelerimizde yüksek yapılaşma karşıtı, daha insani ölçüler olan, yatay kitlesi konut alternatifleri tasarlarken, bu arsanın yüksek imar yoğunluğu ve özel konumu bu tercihimizi engelledi. Bu sebeple, bir yandan yüksek yapılaşmayı kabul ederken, mimari tasarımın, çevresi içinde, daha sakin ve yalın olmasına önem verdik.

1. Giriş, 2. Giriş Holü, 3. Bekleme, 4. Danışma, 5. Toplantı Odası, 6. Elektrik Odası, 7. Soyunma Odası, 8. Fitness, 9. Teras, 10. Havuz, 11. Kapalı Otopark Girişi, 12. Açık Otopark Girişi

1. Yaya Girişi, 2. Bina Girişi, 3. Teras, 4. Havuz, 5. Çocuk Oyun Alanı, 6. Açık Otopark, 7. Otopark Girişi, 8. Kapalı Otopark Girişi

1. Enerji Odası, 2. Kat Holü, 3. Yangın Merdiveni, 4. WC, 5. Banyo, 6. Hol, 7. Yatak Odası, 8. Giyinme Odası, 9. Çiçeklik, 10. Balkon, 11. Kat Holü

1. Antre, 2. Mutfak, 3. Salon, 4. WC, 5. Banyo, 6. Hol, 7. Yatak Odası, 8. Giyinme Odası, 9. Çiçeklik, 10. Balkon, 11. Kat Holü

Proje Adı : The One Residence
Proje Yeri : Seyhan, Adana
Proje Ofisi : Arkoğlu Arkitekt Ltd. Şti
Tasarım Ekibi : Y. Mim. Şahin Arkoğlu,
 Y. Mim. Kaya Arkoğlu
Mimari Proje Ekibi : AALtd. Mimarlık Bürosu
İşveren : Ali Keskin ve Emrah Keskin
Ana Yüklenici : Keskin İvme İnşaat A.Ş.
İç Mekan Projesi : Ünsal Ünal

Peyzaj Projesi : Çağla Vuran
Uygulama Projesi : Keskin İnşaat Ltd. Şti
Cephe Tasarımı : Şahin Arkoğlu
Mobilya Tasarımı : Ünsal Ünal
Grafik Tasarım : Bilal Kocabıyık
Statik Projesi : Emrah Keskin
Mekanik Projesi : Fatih Çakallı
Elektrik Projesi : Beytem Mühendislik
Tesisat Projesi : Fatih Çakallı

Fotoğraf : Şahin Arkoğlu
3 Boyutlu Görselleştirme : Bilal Kocabıyık
Mimari Mesleki Kontrollük : Kaya Arkoğlu
Proje Başlangıç Yılı : 2015
Proje Bitiş Yılı : 2016
İnşaat Başlangıç Yılı : 2016
İnşaat Bitiş Yılı : 2018
Arsa Alanı (m²) : 2,900. m²
Toplam İnşaat Alanı (m²) : 13,870. m²

BEŞİKTAŞ GENÇLİK MERKEZİ

İstanbul, Beşiktaş İlçesi, Dikilitaş Mahallesi'nde inşaatı gerçekleştirilen Beşiktaş Gençlik Merkezi olarak adlandırılan öğrenci yurdu ile zemin altı otoparkı mimari tasarımı ve mimari uygulama projesi UrbAr Kentleşme ve Mimarlık Ofisi tarafından tamamlanmıştır.

Parsel alanı 1898.93 m2 olan yapı, toplam 841777 m2 inşaat alanına sahiptir. Bünyesinde öğrenci yurdu ile zemin altında halka açık kapalı otopark programını barındırmaktadır. Toplam 112 öğrenci kapasiteli yurt yapısında öğrenciler üçer kişilik odalarda kalmaktadırlar. Öğrenci odalarının yanı sıra Beşiktaş Gençlik Merkezi yurt yapısı bünyesinde kafeterya, spor salonu, sosyal alanlar, çalışma salonları, atölye ve etüt odaları ile konferans salonu planlanmıştır. Yapıda giriş katı ve birinci kat genel olarak ortak alanlara ayrılmış olup; 1, 2, 3 ve 4'üncü katlarda öğrenci odaları bulunmaktadır. Yapının birinci katında iç avluya bakan dingin bir ortak çalışma odası planlanmıştır.

Yapının mimari ifadesi öğrenci odalarının cumbalar ile dış cephede ifade edilmesi sayesinde elde edilmiştir. Cumbalar odaların iç mekanında daha ferah bir yerleşim alanı sağlarken dış cephede ise bina ile sokak arasında ölçek geçişini sağlamakta binayı insan ölçeğine yaklaştırmaktadır. Aynı zamanda da yapının modern ifadesi geleneksel mimaride konut yapılarına referans veren çıkmalar ile dengelenmektedir.

Yapının üzerine konumlandığı parselin geometrik şekli eşkenar bir üçgendir. Parsel, doğu kenarında Balmumcu Deresi Caddesi, güney kenarında Ece Sokağı ve Kuzeybatı kenarında Tuna Sokağı ile sınırlanmıştır. Parselin, Tuna Sokağı cephesi görece tesviye edilmiş bir kota yerleşmekle birlikte, Balmumcu Deresi Caddesi ve Ece Sokağı'nın kesiştiği köşe ile Tuna Sokağı arasında yaklaşık 9 metre kot farkı bulunmaktadır. Parselin üçgen geometrisi ve bu üçgenin kenarları arasındaki oldukça yüksek kot farkları tasarımın en önemli girdisi oldu. Bu bağlamda tasarım, bu üçgen araziye çevreleyen farklı sokakların bağlamsal özellikleri çerçevesinde şekillendi. Balmumcu Deresi Caddesi'nin işlek bir arter olması; buna karşın, Ece Sokak'ın sakin, gelişmiş ağaçların yer aldığı ve güney yönüne açık bir sokak olması; Tuna Sokak'ın ise en alt kotta tesviye edilmiş bir sokak profili teşkil etmesi göz önünde bulunduruldu.

Parsel, Gençlik Merkezi yapılmadan önce İspark tarafından işletilen bir açık otopark olarak kullanılmaktaydı. İspark tarafından yapılan saha araştırmaları sonucunda, parselin abonelik esasında hizmet verecek halka açık zemin altı otopark olarak kullanılmaya devam etmesinin, hem mevcut çevre apartmanlarda yaşayan nüfusun, hem de yakın ulaşım noktasında bulunan Barbaros Bulvarı üzerindeki ticari kullanımların araç depolama alanı olarak yoğunlukla kullanılacağına tespit edilmesi, mimari ihtiyaç programında bir zemin altı otoparkın dahil edilmesini sağladı. Böylece zemin altında, katında araçların asansör sistemi ile üst üste park edebilmesini sağlayan mekanik sistemlerin kurulmasına olanak veren 4,5 metre yüksekliğinde iki adet ve 3 metre yüksekliğinde bir adet kat olmak üzere toplam üç zemin altı otopark katı tasarlandı.

Cadde Görünümü

İç Avlu

Ofislerden Avluya Bakış

Kentsel Doku İçinde Görünüm

Kesit AA

Kesit BB

Yapının zemin üstünde kalan katları yurt programına ayıldı. Yurt programlarını içeren bu hacim, zemin kat, dört adet normal kat ve eğimden dolayı Tuna sokak boyunca cephesi olan bir adet bodrum kattan oluşmaktadır. Yurt yapısının zemin katındaki ana giriş, resepsiyon, kafeterya, çeşitli ışıklar gibi ortak alanlar, yapının merkezinde tasarlanan bir iç avlunun kenarlarını çevrelemektedir. İdari ofisler de zemin katta bulunmaktadır. Bodrum katı ise bir konferans salonu, fuayesi, müzik odası ve spor salonu ile çamaşırlık ve diğer işlevsel mekanlar yer almaktadır. Yapının birinci katında tüm öğrencilerin ortak kullanacağı bir etüt salonu planlanmıştır. Bu etüt salonu yapının merkezindeki iç avluya yönlendirilmiştir. Yapının zemin üzerindeki dört katı da öğrenci yurt odalarına ayrılmıştır. Toplam 36 adet üç kişilik oda, kendi içlerinde bir uyuma bölümü ve bir de çalışma bölümünü kapsayacak şekilde suit oda olarak tasarlanmıştır. Her odanın çalışma bölümü dış cephede çıkma yaparak ifade edilmiş ve böylece kat alanı da genişletilmiştir. Ayrıca her katta birer adet olmak üzere dört adet engelli öğrenci odası planlanmıştır. Tüm odaların kendi içinde duşları bulunmaktadır.

Sokaktan Avlu Görünümü

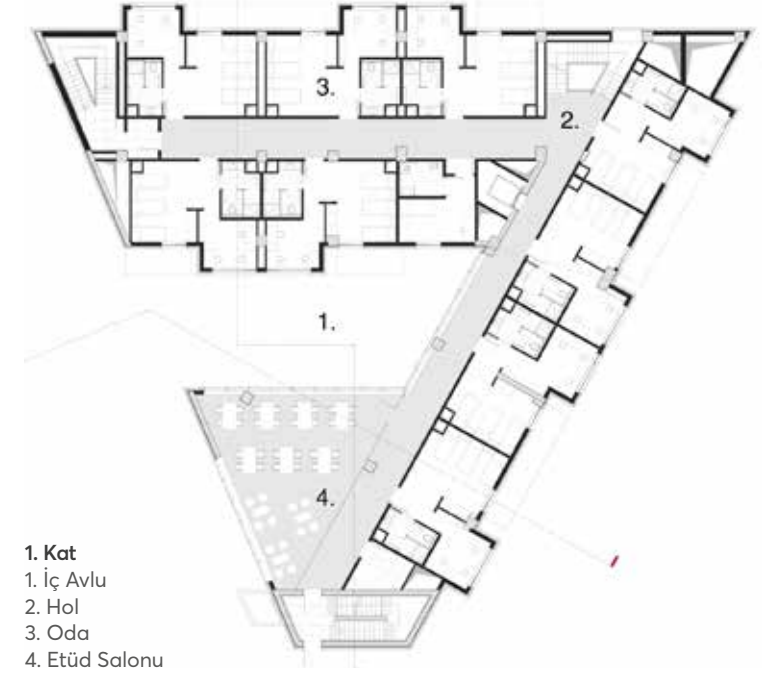
Yapı, üzerinde konumlandığı sokakları sınırlayan iki uzun blok üzerinde tanımlanmış ve blokların arkasında güney cephesine bakan ve güneş ışığına açılan bir iç avlu çevresinde odalar ve genel dolaşım planlanmıştır. Yurt odaları, Balmumcu Deresi Caddesi ile Tuna Sokak üzerinde iki ayrı blok dahilinde yerleştirilmiştir. Tuna Sokak üzerinde çift taraflı kullanılan koridor üzerinde odalar sokağa ve iç avluya yönlendirilmiştir. Balmumcu Deresi Caddesi üzerinde ise odalar tek taraflı kullanılan koridor üzerinde caddeye yönlendirilmiştir. Yapının merkezinde bulunan iç avlu yurt yapısının girişinde Ece Sokak'a - dolayısıyla, güney yönüne açılmaktadır.

Yapının dış cephesinde, yurt odaların bulunduğu üst katlar ile zemin ve bodrum kat, farklı renk dış cephe panel kaplaması ile ifade edilmiştir. Katlar arasında ise gruplanan simetrik odalar kaydırılarak yerleştirilmiş, bunun sonucunda dış cephede çıkmaların yer değiştirdiği bir cephe örüntüsü tasarlanmıştır. Yapının dış cephesinde geliştirilen bu örüntü, UrbAr tarafından daha önce tasarlanmış ve uygulanmış olan yurt yapılarında geliştirilen cephe temasının farklı bir varyasyonu olmuştur.

1. Bodrum Kat

Proje Adı: Beşiktaş Dikilitaş Gençlik Merkezi
Proje Yeri: Dikilitaş Mahallesi, Beşiktaş, İstanbul
Mimari Tasarım: Ali Kural
Proje Ekibi: Sezin Taner, Seda Tuğutlu, Meltem Kanar
Mimarlık Ofisi: UrbAr Kentleşme ve Mimarlık Ltd. Şti.
Proje Tarihi: 2015
Yapım Tarihi: 2018
Arsa Alanı: 1898.93 m2
Toplam İnşaat Alanı: 8417.77 m2
İşveren: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
Statik Projesi: Konkan Mühendislik ve Müşavirlik Ltd. Şti.
Elektrik ve Mekanik Projesi: Yüksel Proje Uluslararası A.Ş.
Fotoğraflar: Ali Kural
Ana Yüklenici: Çevre Mühendislik İnş San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Yapım Türü: Betonarme

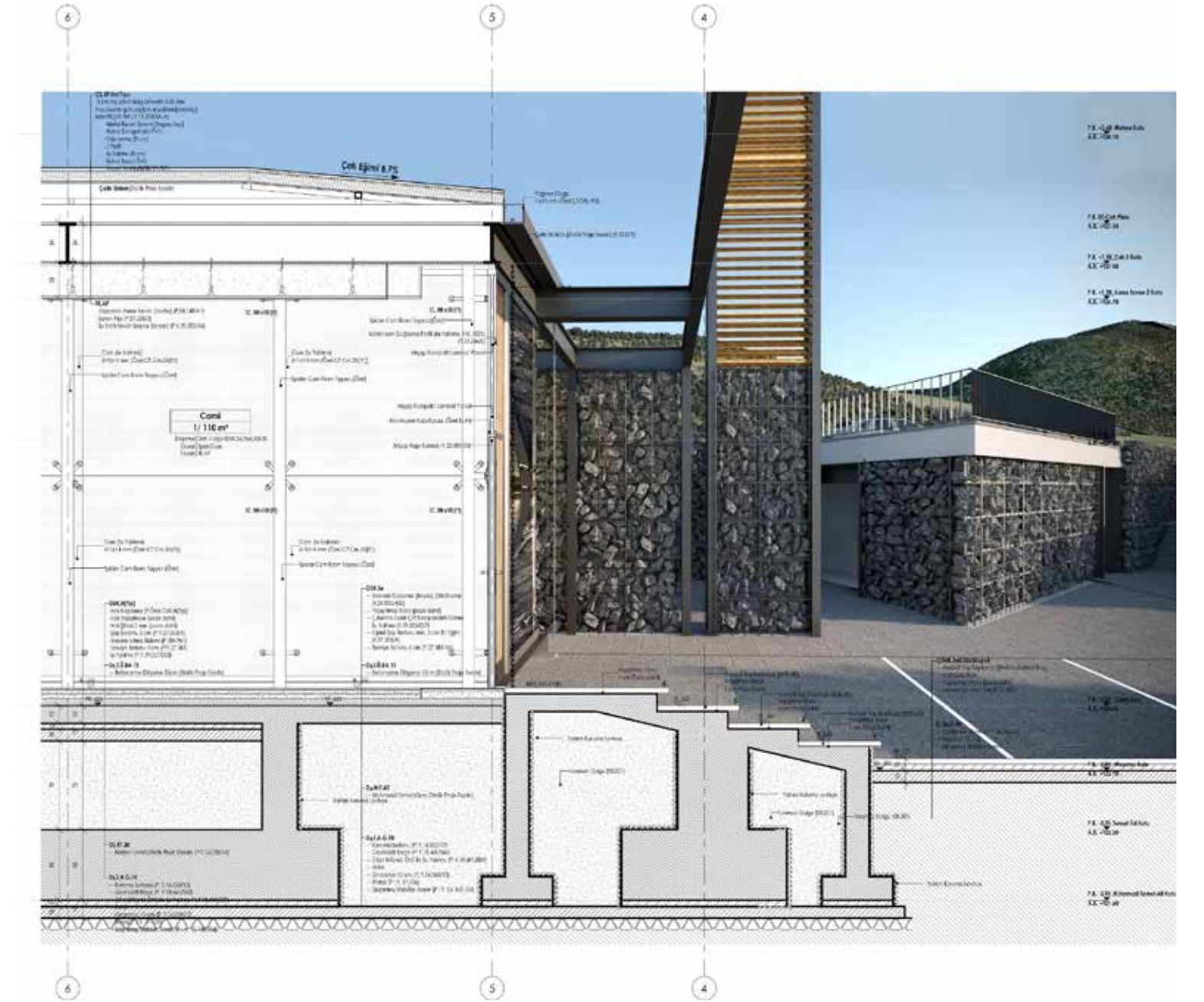
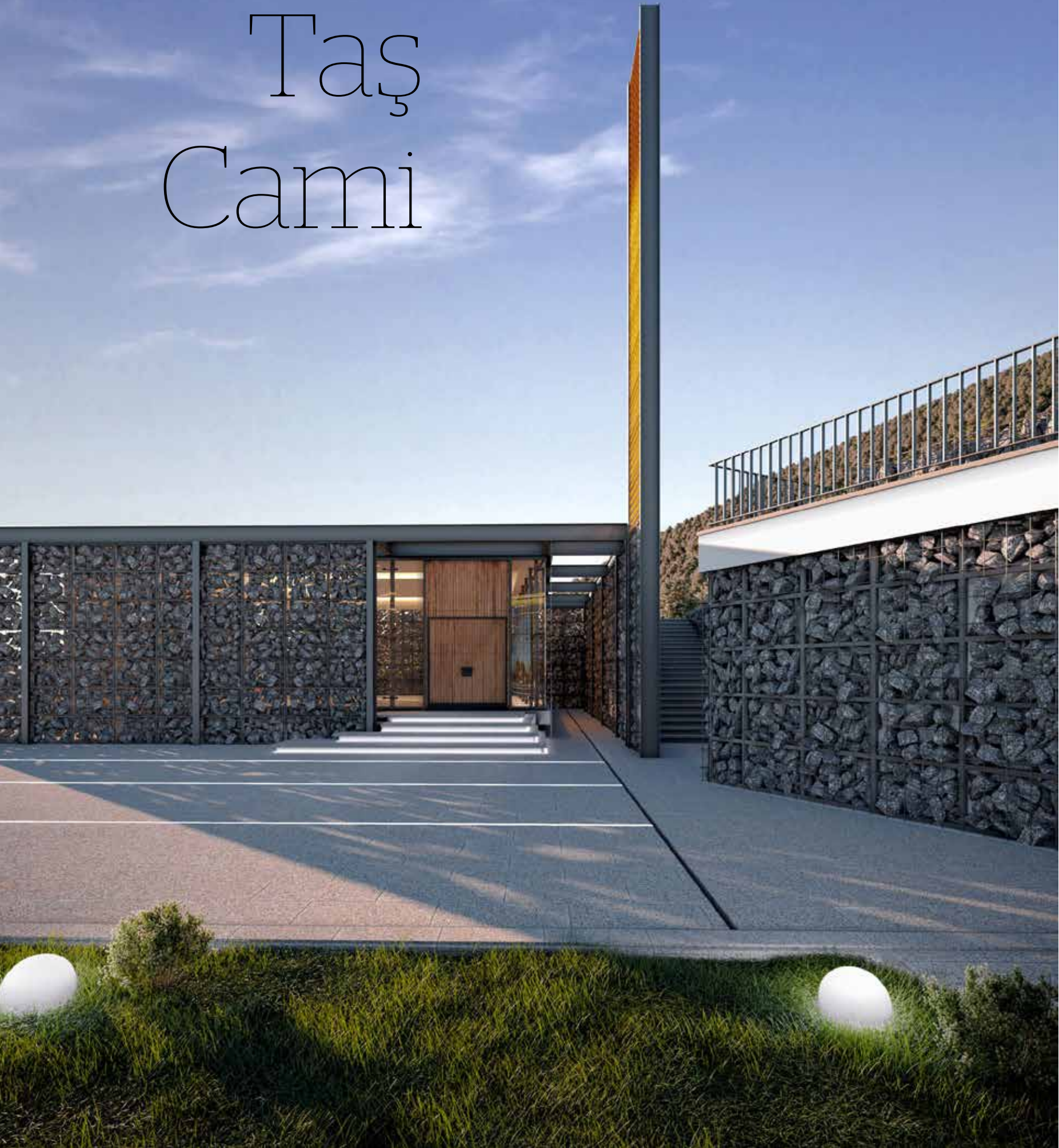

1. Kat
 1. İç Avlu
 2. Hol
 3. Oda
 4. Etüt Salonu

Zemin Kat
 1. İç Avlu
 2. Hol
 3. Yemek Salonu
 4. Işık ve Atölyeler
 5. İdari Ofisler
 6. Giriş Holü

Taş Cami

Oldukça naif ve belki de saygıyla karşılanacak teşebbüsler olarak ilk gecekondu mahalleler oluşurken insanlar sade, mahallenin çatı dokusundan ayrılmayan küçük mescitler inşa ettiler.

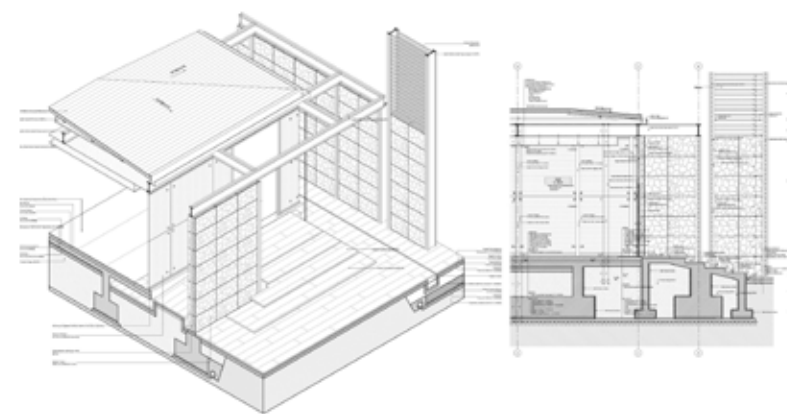
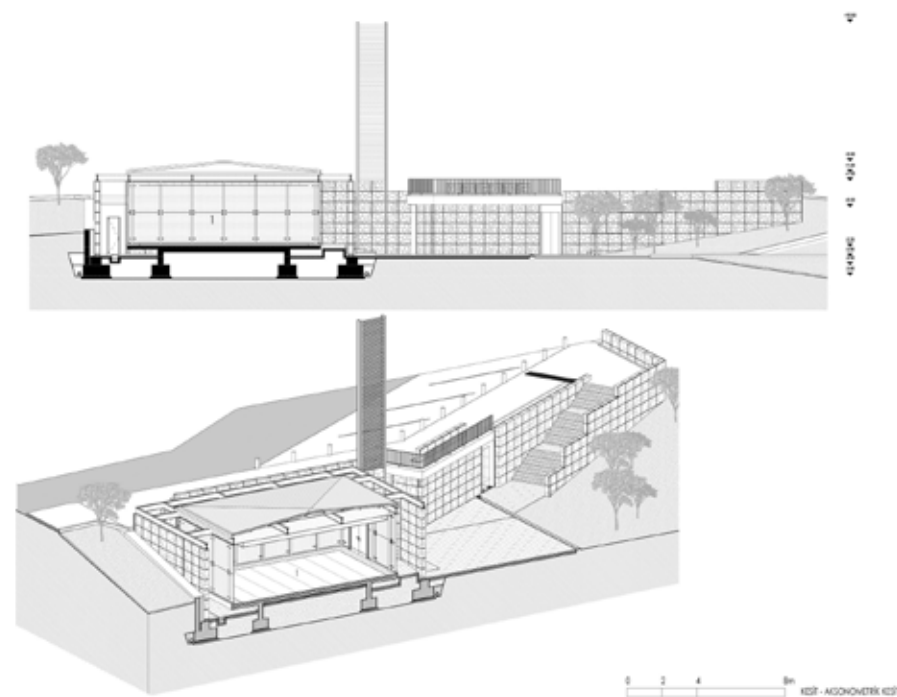
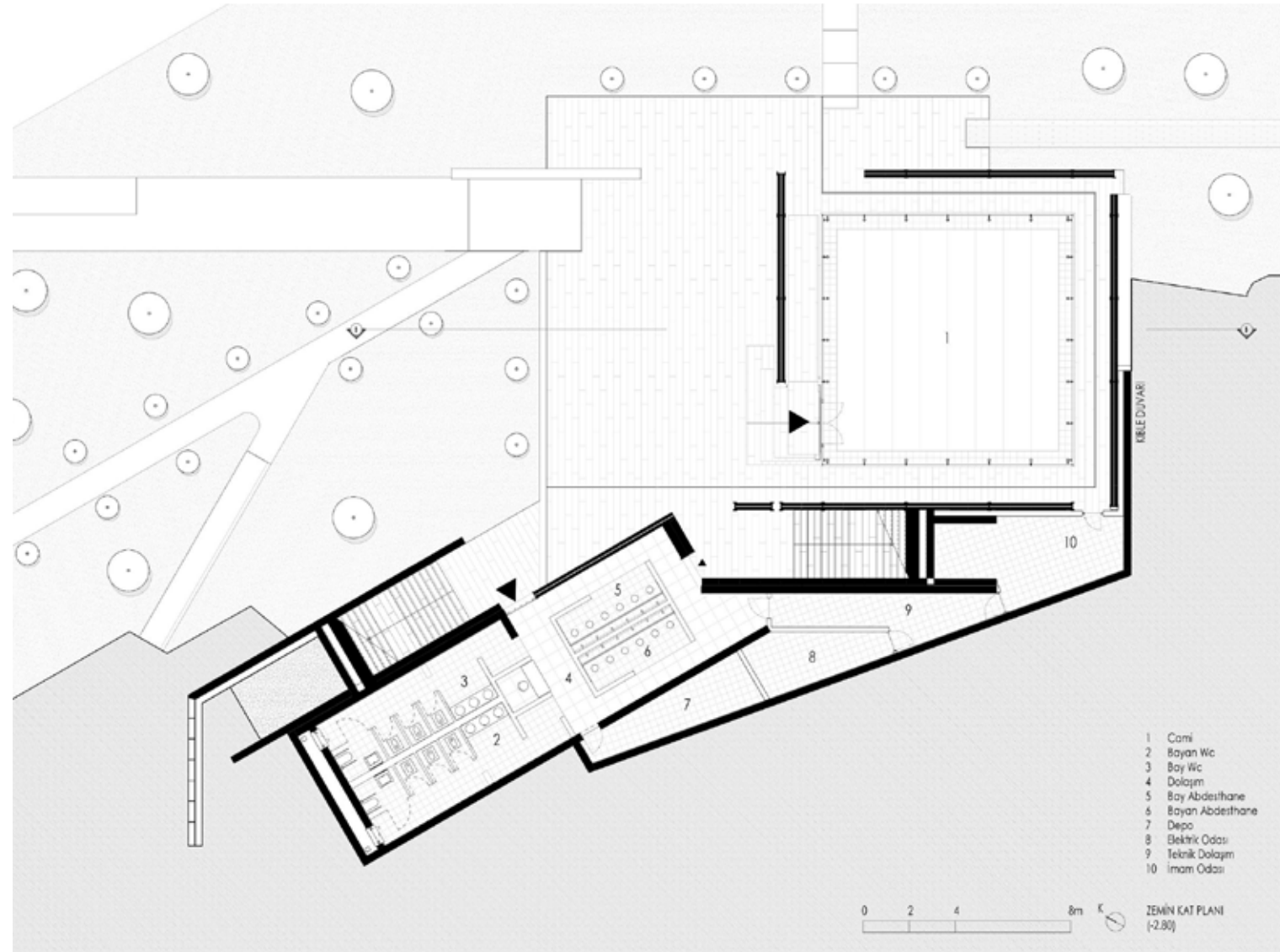
Turgut Cansever / Kubbeyi Yere Koymamak

Caminin iç mekanı boş bir mekan olup bedenın secde halinde hareketlerinin yer aldığı bir sahnedir.[...] Camide bir namaz görüntüsü, ister tek kişi ister bir grup olsun, bütün köşeleriyle görünmesi ve her tarafının eşit değerde olması amaçlanan cami iç mekanının bir gösterinin seyri için tasarlandığı izlenimini verir.

Jale N. Erzen / Üç Habitus

Cami bir ibadet ritüeline beden oluşu, kentsel heykel karakteristiği ve toplumsal hayatın içindeki yeri dolayısıyla bulunduğu bağlamda kritik bir aktördür. Bu noktada, cami tipolojisinin nasıl yorumlanacağı ritüelin değişmez parametreleri ve bulunulan bağlamın belirleyici özellikleri ile şekillenir. Örneğin, gecekondu senaryosunda kendini bir mescit olarak var ederken ritüelin gereklilikleri sonucu boş bir iç mekan ile kurgulanır.

Taş Cami, Isparta-Konya Karayolu ile Eğirdir Gölü arasında eğimli bir araziye yerleşir. Bağlamın belirleyicileri, yaklaşık 4 m'lik bir kot farkı, otoyol kenarında yaya yaklaşımından uzak ve göl kenarında planlanan mevcut yaya dolaşım aksıyla ilişkili bir üst ölçek sirkülasyon senaryosu ve kuzeydoğu yönünde hakim rüzgar yönü olarak ele alınır. İbadet ritüelinin bir parametresi olarak ise güneydoğu yönündeki kible aksı belirleyici bir diğer etmendir.

Tasarım Kararları

Taş Cami ana ibadet kütlesi ve servis mekanları olarak ele alınıp servis mekanları topografyanın sağladığı kota gömülmüştür. Ana ibadet mekanı kurgulanırken kota gömülen servis kütlesine kible aksından dolayı bir açıyla bakan temiz bir boş hacim çıkarmak amaçlanmıştır. Bunu yaparken, kot farkını tutan bir istinat duvarı, kible aksına paralel bir duvar ve hakim rüzgar yönünü kesen bir duvar yerleştirilmiş ve duvarlardan 90 cm içeri çekilerek sakin bir cam küp oluşturulup ana ibadet kütlesi kurgulanmıştır. Kible aksına paralel duran duvar mihrab duvarı olarak özelleşirken, çeperde konumlanan gabyon duvarlar üzerinde açılan boşluklar ana ibadet mekanı içinde farklı ışıklar ve gölgeler ile arayüz mekanları oluşturur. Gölün fısıltısı ve güneşin ışığı duvarlarca karşılanıp süzülür ve ibadet mekanına bırakılır...

Projenin Adı ve Yeri: Taş Cami / Eğirdir - Isparta
Proje Müellifi: ASMA
Tasarım Ekibi: Ali Sinan, Hasan Okan Çetin
Yardımcılar: Dinçer Dönmez, Elif Yılmaz, Nehir Bera Biçer, Nuran Özkam
Statik: Özgür Sünbül
Mekanik: Mehmet Şahin
Elektrik: Barış Sünbül
Proje Yılı: 2018
İnşaat Alanı: 350 m² kapalı 8000m² toplam

NİŞAN YAUBYAN

RÖPORTAJ
İREN BİÇAKÇI

1928 İstanbul doğumlu Nişan Yaubyan, 1953 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden mezun oldu. İTÜ'den arkadaşlar ve sonradan ortakları olan Enis Kortan, Ayverinos Andonyadis ve Harutyun Vapurciyan ile katıldığı birçok yarışmadan derece aldı. Birçok tasarımı uygulandı ve Türk Modern Mimarlığının ilk nesline mensup bir mimar olarak önemli binaların inşasında adı yer aldı. Bunlardan en önemlisi ortaklarıyla gerçekleştirdiği ve yarışma birinciliği ardından inşa edilen tasarımlarından olan Sakarya Hükümet Konağı'dır.

Michigan Üniversitesi'nde yüksek lisans tamamlayan Yaubyan, bir süre Amerika'da çalışmış, önce Eero Saarinen'in ofisine girmiştir. Ardından Minoru Yamasaki'nin çalışma ekibinde yer alan Yaubyan, mimari İkiz Kuleler gibi önemli projelerinde de çalışma imkanı bulmuştur. Türkiye'ye döndükten sonra kendi ofisinde mimarlık çalışmalarına devam eden Yaubyan, 2000 yılından itibaren Arman Güran'ın davetiyle bir süre Yeditepe Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde eğitim görevlisi olarak çalışmış Kendisine 2003 yılında, İstanbul Serbest Mimarlar Derneği tarafından Türkiye mimarisine katkılarından dolayı onur üyeliği verilmiştir.

Nişan Yaubyan ikiz kuleler maketi ile

BAŞLICA İŞLERİ VE ÖDÜL ALDIĞI YARIŞMALAR

Sakarya Hükümet Konağı, 1. Ödül, 1955
Karayolları Genel Müdürlüğü Mimari Proje Yarışması, 2. Mansiyon, 1955
Kocatepe Camii Yarışması, 3. Ödül, 1957
Urfa Hükümet Konağı Mimari Proje Yarışması, 2. Ödül, 1957
EXPO 58 Brüksel, Türkiye Pavyonu, 3. Mansiyon, 1956
Diyarbakır Koleji Mimari Proje Yarışması, 2. Ödül, 1958
Okmeydanı SSK Hastanesi (1963)
Beyoğlu İşçi Hastanesi, 1. Ödül, 1963
Niğde Devlet Hastanesi, 3. Ödül, 1970
Erzurum Atatürk Üniversitesi Ziraat Teknolojisi ve Ev Ekonomisi Binası, 1. Mansiyon, 1972
Kırşehir Devlet Hastanesi Mimari Proje Yarışması, 3. Ödül, 1974
Eskişehir Stadyumu
Eskişehir Kapalı Spor Salonu
Erzurum Üniversitesi Dişçilik Fakültesi ve Laborant Okulu
Erzurum Üniversitesi Hemşire ve Teknisyen Okulu ve Yurdu
İkiz Apartman, Kınalıda
Sümbül Apartmanı, Valikonağı Cad.
İbrahim Bodur Evi
Kale Holding Binası, Levent

İren Bıçakçı: Sizinle tanışmamıza da vesile olan ilk röportajımızı yaklaşık üç sene kadar önce "Mimarlığa Doymayan Adam" belgeseliniz için yapmıştık, şimdi de "Serbest MİMAR" dergisi için tekrar kayıt tuşuna bastım. Röportaja benim de çok etkilendiğim mimarlığa karar verme hikayeniz ile başlamak isterim.

Nişan Yaubyan: Ben çocukluğumda çizmeye meraklıydım, kartpostallardan bina resimlerini falan kopya ederdim... Mesela eski bir Avrupa kilisesi fotoğrafı görsem onu bir şekilde kendim çizmeye çalışırdım. Dolayısıyla mimarlığa doğru bir meyilim vardı ama karar veriş hikayem başka.

Orta okul yedinci sınıftaydım... O vakitlerde bizim eve gazete mazete girmezdi ama komşumuza Cumhuriyet gazetesi gelirdi. Bir gün hasta olmuşum, evde yatıyorum. Nasıl olduysa komşumuza gelen Cumhuriyet gazetesi bir şekilde elime geçti. Gazetede Atatürk Mozolesi için açılmış beynelmilel yarışmaya iştirak edenlerin maket fotoğrafları vardı. Ben fotoğrafları görünce o an karar verdim. Henüz mimarlık lafını bilmiyorum, kendi kendime herhalde mühendislik diye düşünüyorum. Birisi de yok ki, "bu mimarlıktır" desin.

İ.B.: Mimarlık ismini nasıl öğrendiniz?

NY.: Mimarlık ismini çok sonraları öğrendim. Ben liseden mezun olmaya yakın bir zamanda Hagop adında bir inşaat mühendisi bizim eve misafirliğe geldi. Süleyman Demirel'in sınıf arkadaşı imiş. Ne olacaksın diye sordu mühendis olacağım dedim. Benim anlattıklarımından sen mühendis değil mimar olacaksın yahu, dedi. Ben mimar lafını ilk orada işittim. Sonra mimarlığa müracaat ettim. Yani ne olmak istediğimi anlatabiliyordum ama adını bilmiyordum.

İ.B.: Ve hiç fikrinizi değiştirmediniz...

NY.: Yok, hiç değiştirmedim. Lisede matematik dersine giren hocamızın kardeşi mimarlık okuyordu. Kardeşinden biliyor herhalde zorluğunu ki ben mimar olmak istediğimi söylediğimde bana pat diye sen yapamazsın dedi. Ama bana vız geliyor tabii, öyle sen yapamazsın yaparsın falan ben aklıma koymuşum bir kere.

İ.B.: Ve 1948 yılında Teknik Üniversite'ye girdiniz. Yurt dışındaki mimari gelişmeleri izlemeye nasıl başladınız?

NY.: O zamanlar "Bugünün Mimarlığı" anlamına gelen Fransızca "Architecture d'aujourd'hui" mecmuası meşhurdur. Arkadaşımız Turgut Övünç o mecmuaya aboneydi. Saint Josphe'liydi, yani onun Fransızcası vardı. O bize okur, gösterir, anlatırdı... Yani bizim Avrupa'ya açılışımız o dergiyleydi. Turgut'un konuşmalarıyla idi yani dış mimari ile temasımız... Yoksa bizim asistanlardan yurt dışına dair öğrendiğimiz pek bir şey olmuyordu.

İ.B.: Pek çok yarışmada çeşitli dereceleriniz var. Öğrenciyken de yarışmalara katılır mıydınız?

NY.: Öğrenciyken de bir kere katılmıştık, hatta dereceye de girmiştik. Ankara Ulus Meydanı'nın Kızılay'a doğru giden ana yolun üzerinde, hemen anıtın arkasındaki büro binası yarışmaya çıkmıştı. Biz henüz öğrenci olduğumuz için kendi isimimizle yarışmaya giremiyorduk. Bizim Pofpof (Harutyun Vapurciyan), Arman Güran ve ben başka birisinin ismiyle yarışmaya girdik. Kimin adınaydı hatırlamıyorum ama derece almıştık, ikinci veya üçüncü olmuştuk. Yarışmadan her birimize beşer bin lira düşmüştü. Mezun olur olmaz o parayla üçümüz hatta dördümüz Arman'ın kardeşi ile de birlikte Talebe Birliğinin tertip ettiği Avrupa seyahatine çıktık. Trenle Yugoslavya, Almanya, Fransa, İtalya tekrar Yugoslavya gibi bir rotayla bir ay boyunca ekonomik bir şekilde gezmiştik.

Sunbül Apartmanı, Fotoğraf: Atom Şaşkal

İ.B.: Harutyun Vapurcuyan ile birlikte ilk ciddi işinizi mezun olduktan kısa bir süre sonra aldınız. Bu ilk işin heyecanından ve zorluklarından bahsedebilir misiniz?

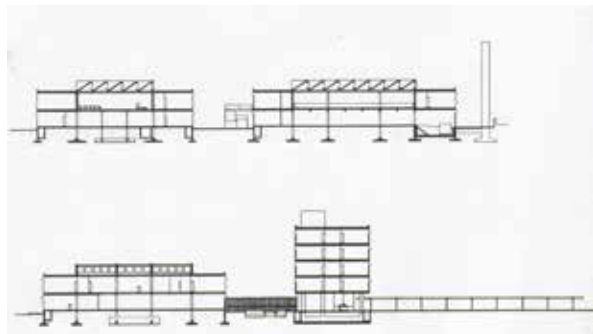
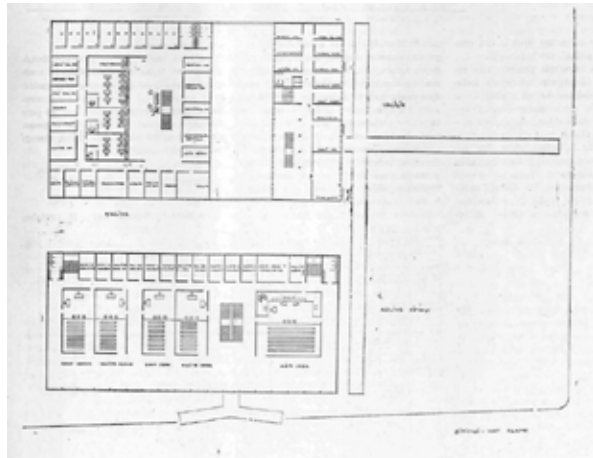
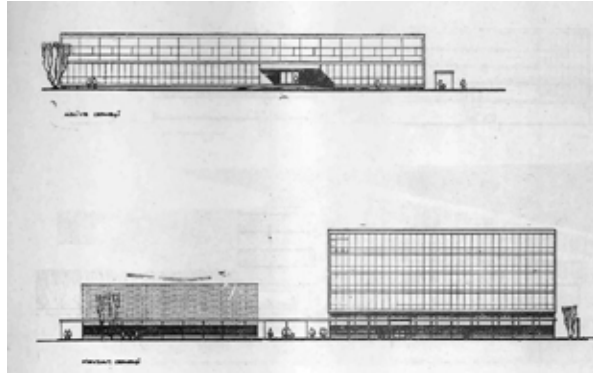
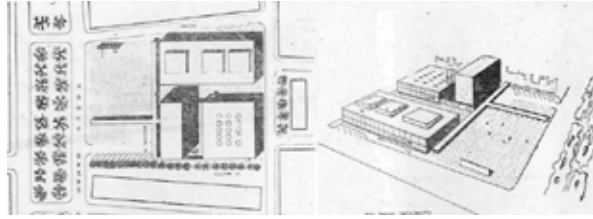
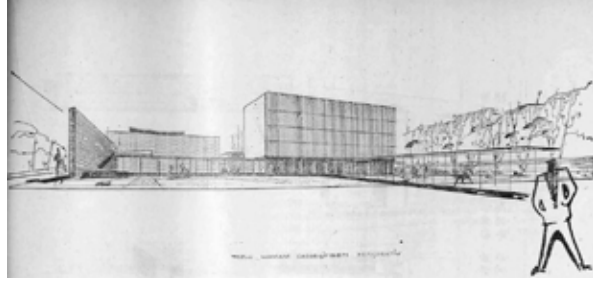
NY.: 1954-1956 yıllarıydı herhalde... Nişantaşı Valikonağı Caddesindeki Sünbül Apartmanı'nın işini aldık. Her şeyiyle uğraştık çünkü her şeyi ilk defa yapıyorduk. Hatta pek çok şeyi orada öğrendik. İlk tatbikatlar oradaydı yani. Yol çok yukarda, arazi ise çok aşağıdaydı, neredeyse iki kat fark vardı. Bundan dolayı biz bu binayı iki ayrı blok şeklinde yaptık. Asansör ön blok kotuna hizmet ediyordu. Daire içinde kot farkları vardı. Yaptığımız en büyük yenilik ise kirintisiz döşeme kullanmaktı. O zamanlar Türkiye'de bunun şartnamesi yoktu biz de İngilizceden çevirdik. 20cm'ye yakın döşeme kullandık ama hiç kırış yoktu. Kırışlara bağlı olmadığımız için de bölümleri daha serbest yapabildik. Pencere parapetindeki geometrik şekillerden oluşan oymalar Heykeltıraş Kuzgun Acar'ın elinden çıkmıştır, cephedeki dikey oyma pano ise bana ait.

İ.B.: Sakarya Hükümet Konağı Türkiye Mimarlık tarihinde önemli bir yere sahip. Sizin buna ait yarışma, tasarım ve yapım süreçlerinize ilgili bilgi verebilir misiniz?

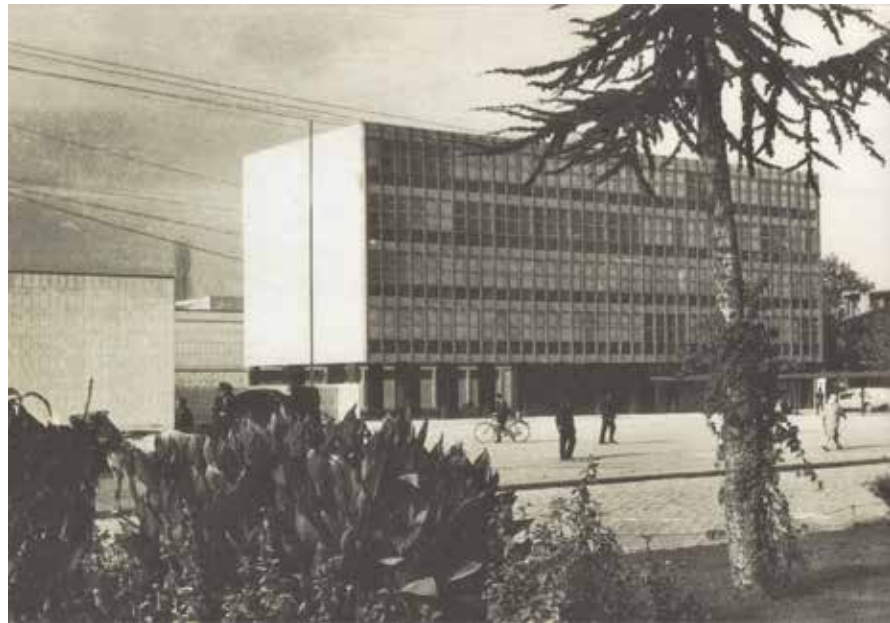
NY.: İşte o 1955, Sünbül Apartmanını çalıştığımız sıralara denk geliyor. Zaten fazla bir iş olmadığı için yarışma ilanını görünce Enis (Kortan), Avyeri (Avyerinos Andonyadis), Pofpof (Harutyun Vapurcuyan) ve ben hemen katılmaya karar verdik. O yapıda Mies van der Rohe etkisi çok vardı. Cam cephe falan hep ondan. Ama tabii o zamanlar cam cephe falan daha Türkiye'de yapılmış değildi. Dergilerden görüyorduk ama nasıl olduğuna dair detay yoktu. Yine de denedik. Bir parçacık uyduruk oldu ama sonuçta oldu.

Yarışmanın sahibi Bayındırlık Bakanlığı idi. Umumiyetle birinci gelen proje için mukavele yapılır ve proje hayata geçerdi. Ancak bizim yaptığımız proje o zamanların alışılmış yapılarına benzemiyordu. Mesela kiremit çatısı yoktu. Haliyle bakanlık projeyi yapmaya cesaret gösteremiyordu. Derken bir değişiklik oldu, Orhan Alsac diye bir mimar göreve geldi. O göreve gelince bizi çağırdılar ve mukavele yaptık. İyi bir mimardı, zorluk çıktığı zaman da bize kolaylık gösterirdi...

Tesisat mühendisi bize çok zorluk çıkarmıştı, kendisine göre baca istedi ama biz yapmak istemedik. Nihayetinde binadan ayrı bir baca yapıldı. Üç delikli bir form, anıt gibi bir baca. Baca binaya yapıştırılmadı ama o karar süreci zor oldu. Ben yapım sürerken Amerika'ya gittim.

Sakarya Hükümet Konağı'na ait çizimler

Sakarya Hükümet Konağı

Sakarya Hükümet Konağı inşaatı Enis Kortan ve Nişan Yaubyay

İ.B.: Amerika'ya Michigan Üniversite'sinde yüksek lisans yapmak için gitmiştiniz. Eğitim açısından zorluk yaşamış mıydınız?

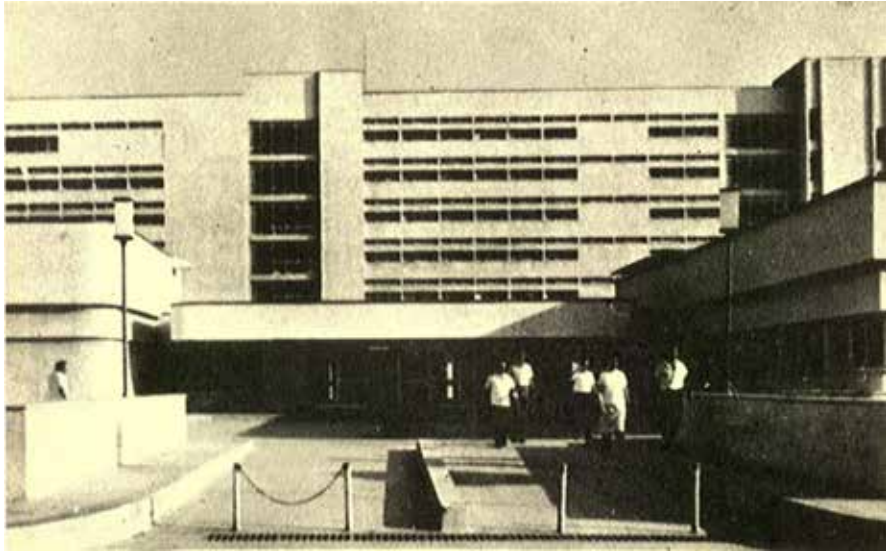
NY.: Ben 1953 mezunuyum, gittiğim zaman sene 1959 idi yani ben burada zaten çalışıyordum, mimarlık yapıyordum. Dolayısıyla tecrübesi olan bir talebe olarak oraya gitmiştim. Hiçbir zaman kendimi oradaki öğrencilerden geri kalmış hissetmedim.

İ.B.: Amerika'da yaşadığınız 10 yıl boyunca Eero Saarinen ve Minoru Yamasaki gibi iki önemli mimarla birlikte çalıştınız. Buradaki ve oradaki çalışma pratiğini kıyaslamak gerekirse neler söyleyebilirsiniz?

NY.: Biz o zamanlar Türkiye'de maketle çalışmıyorduk. Maketle çalışmayı ilk orda gördüm. Bir de araştırmanın sonu olmadığını anladım. Mesela ben daha evvel kısa zamanda neticeye yakın bir şeyler bulur bitirirdim, fena da olmazdı hani. Halbuki hep daha iyisi var... Amerika'da o alışkanlığı edindim. Yani hep daha iyi bir çözüm aramayı öğrendim.

İ.B.: Minoru Yamasaki'nin ofisinde çalıştığınız zamanlarda New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'nin (İkiz Kuleler) yapım sürecinde de yer aldınız. Bu projede nasıl bir rolünüz vardı?

NY.: Ben bir ara Türkiye'ye gelmiştim. O sırada kulelerin kabası çıkmıştı zaten. Ben ku-

SSK Beyoğlu Hastanesi

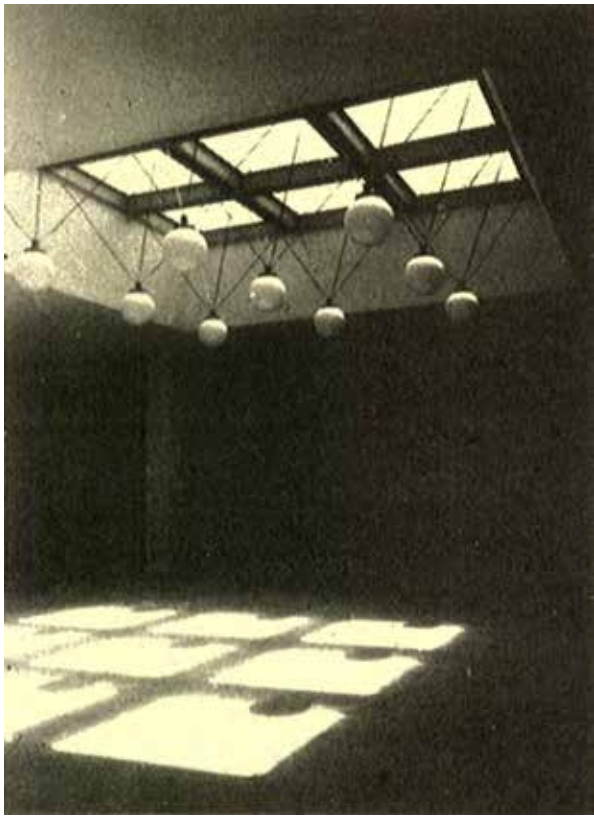
lelerin lobilerini ve birinci katın iç mekanını çalışmıştım. Ama kuleler dışında vaziyet planını, meydanı, havuz alanını, ilave otel binasını da çalıştım. Otelin yerini değiştirmiştim hatta.

İ.B.: 11 Eylül 2001'de Kuleler yıkıldığında ne hissettiniz?

NY.: Üzüldüm tabii...

İ.B.: Yarışmalara tekrar dönelim. Pek çok yarışmada dereceniz var. Yarışmalara girmeye nasıl karar verirdiniz?

NY.: Açlıktan. Ciddi söylüyorum, yarışmalar olmasa biz aç kalırdık... Öyle bir devirdi ki iş gelmiyordu. Bir ara müsabakalarla yaşadık diyebilirim. Yeni bir müsabaka çıkınca hemen yapışırdık. Hatta bir keresinde, ben Amerika'dan yeni gelmiştim. İş güc yok tabii, ofis boş. Mersin Hastanesi müsabakaya çıkmıştı. O müsabakaya üç farklı proje çizip, göndermiştik (gülüyor). Bir ara biz hastaneciydik sözde. Yani, hoşuma gitmezdi o ama, öyle çıktı işte. Çünkü hep hastane yarışmaları açılıyordu biz de katılıyorduk.

SSK Beyoğlu Hastanesi

İ.B.: 1957 yılında yarışmaya açılan Ankara'da Kocatepe Camii projesinde üçüncü olmuşunuz.

NY.: Evet, Bedros (Küçük), Pofpof (Harutyun Vapurcuyan) ve ben girdik bu müsabakaya. Camii projesini hazırlarken Le Corbusier olsa ne yapardı diye düşünmüştüm. Hatta bir eskiz çizmiştim. Netice tam Le Corbusier olmadı tabii ki ama oradan esinlenmiştik. Müsabakada biz üçüncü olduk. Vedat Dalokay, bizden üç sınıf yukarıydı, birinci o oldu. Müsabakanın jürisinde Hayati Tabanlıoğlu da vardı. Onun söylediğine göre esasında bizim proje birinci çıkmış ama hepimiz gayrimüslim olduğumuz için bizimkine sadece üçüncülük verdiler. Ne olur ne olmaz diye ikinci de yapılmamış (gülüyor).

İ.B.: Genellikle yarışmalara aynı ekip ile katılıyordunuz. Çalışma düzeniniz nasıldı?

NY.: Öncelikle kendi kendimize ayrı ayrı çalışır daha sonra bir araya gelip konuşur tartışırdık. Müşterek bir iş çıkardı sonunda. Yani herkes her şeyi yapardı. Yalnız Avyeri (Averinos Andonyadis) çok çabuk perspektif yapardı. O zaman müsabakalarda perspektif isterlerdi. O hemen şipşak yapardı.

Bir keresinde Amerika'da bir konut yarışması oldu, biz Pofpof ile İstanbul'dan çizdik, çizimlerimizi Amerika'ya Enis'e gönderdik. Bir nevi eskiz yolladık yani. Enis orada tek başına tamamladı çizimleri ve hepimiz adına katıldı. Oradan da bir derece aldık. Hatta "Progressive Architecture" diye bir mecmuada haberimiz çıkmıştı.

İ.B.: Hiç bilgisayarla çizim yapmadınız, hep elle çizdiniz...

NY.: 3-4 sene kadar önce Süleyman Bodur'un Sultanahmet'teki bir yerini otele çevirdik, projesini ben çizdim. Projesini Şişli Belediyesine götürdük, koyduk masaya, adam hayret etti, bu proje elle çizilmiş yahu, dedi. Yasak mı elle çizmek, dedim (gülüyor).

İ.B.: Bütün çizimleri kendiniz yapıyorsunuz, yanınızda biri çalıştı mı hiç?

NY.: Sadece kısa bir süreliğine biri çalıştı. Çiziyordu ama bana pek yaramıyordu. Sonra oturup ben baştan çiziyordum. Kendin çizmesi başka. Son noktasına kadar ne yaptığını biliyorsun. Başkası girince işin içine biraz yabancılaşıyorsun tabii...

İ.B.: Levent'teki Kale Seramik binasını tek başınıza çizdiğinizi öğrendiğimde hayret etmiştim... 8 katlı bir binayı günümüzde tek kişinin çizmesine pek rastlamıyoruz...

Kale Seramik Binası, Fotoğraf: Atom Şaşkal

Çan Misafirhane, Fotoğraf: Atom Şaşkal

Çan Misafirhane, Fotoğraf: Atom Şaşkal

NY.: Kale Seramik binasının projesi tümüyle bana aitt. Lokasyonuna kadar konuya dahil oldum. Patron esasında bu binanın Kabataş'ta yapılmasını istiyordu. Kabataş'taki arazi bu proje için mahduttu. Yukarı tarafın, yani Levent tarafının daha rahat olacağını düşündüm, hem köprüye de daha yakın. O zamanlar Levent'te hemen hemen hiçbir şey yoktu. Patron korkusundan en küçük parseli aldı. Mevcut en küçük parseli yaptık biz o binayı. Zamanla etraf doldu tabii...

Çizimlerim 3-4 sene kadar sürdü. Şanslıydım ki, mal sahibi proje sürecinde acele ettirmedi. Dolayısıyla tasarım sürecinde zamanla ilgili hiçbir sorun yaşamadım. Çevre peyzajıyla birlikte mobilya detaylarına kadar ben çizdim. Sakatlık olmasın diye kalıp planlarını ben yaptım. Hatta betonarmesine bile karıştım, kalıp planları benden çıktı yani. Çiçeklerine kadar ısmarladık. Her şeyini yani.

İ.B.: 2000-2011 yılları arasında Yeditepe Üniversitesi'nde öğretmenlik göreviniz olmuştu, nasıl bir öğretmendiniz?

NY.: Evvela talebenin mimarlığı sevmesi bence en mühimiydi. İkincisi, ne yapmışsa onu ileri götürmeye çalışırdım. İş sevmedikleri bir şekle girmiş ise yeni baştan ele alıp sevebilecekleri şekle getirmeleri için teşvik ederdim. Huysuzluk yapmazdım herhalde, yumuşak bir hocaydım. Öğrencilerimle aram iyiydi. Çok severek yapıyordum, belki hayatımın en memnun kaldığım bölümü o 11 senedir. Çok çok seviyordum. Yaptığım işi seviyordum.

DAĞ EVI

DÜZENLEME VE ÇEVİRİ
SELİN NEVRİM

5 kişilik bir aileye ait olan bu alçakgönüllü kır evi, Polonya'da, Bielsko-Biala yakınında Beskid Śląski dağlarında, eğimli uzun bir arazide yer almakta olup, yakındaki vadinin dağlar üzerinden görünen engebeli ve yeşil muhteşem manzarasına sahip bir arazide konumlandırılmıştır.

İki katlı olan yapı, araç yolundan evin sadece siyah üst kısmı görülebilecek şekilde eğimli araziye oturtulmuş, çatısı da geleneksel eğimli metal çatı kaplaması ile taşlandırılmıştır. Aynı kaplama malzemesi, yapının bu bölümünün cephelerinde de kullanılmıştır. Üst kottan girişi de içeren camlı ve düz çatılı bir bölme, evin salon ve yatak odalarının fiziki ayrışmasını cephede de ifade etmektedir. Bu kattaki pencereler, güneybatı ışığını ve çevredeki dağ manzarasını görmeyi sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Kısmen eğime gömülmüş olan alt kat, beton kaplama elemanları ile bitirilmiştir. Evin bu katında bir giriş holü, teknik oda içeren bir garaj ve çocuklar için üç yatak odası bulunmaktadır. Bu katın üç kenarı mevcut zemin seviyesinin altında kalmakta ve dördüncü dış duvar, Silesian Beskids sıradağının pitoresk manzarasını gören bahçeye açılmaktadır. Üst giriş katı, kendi banyosu ve gardırobu olan ebeveyn yatak ve dinlenme mekanı ile merkezinde geniş bir mutfak adası ve şöminesi bulunan gündüz yaşam ve dinlenme alanlarını içeren 2 ayrı bölümde planlanmıştır.

Basit kat planları, yüksek tavanlar ve dağlık manzarayı çerçeveleyen büyük sabit pencereler, bu evdeki mekansal karakteri zenginleştirmenin araçları olarak kullanılmıştır.

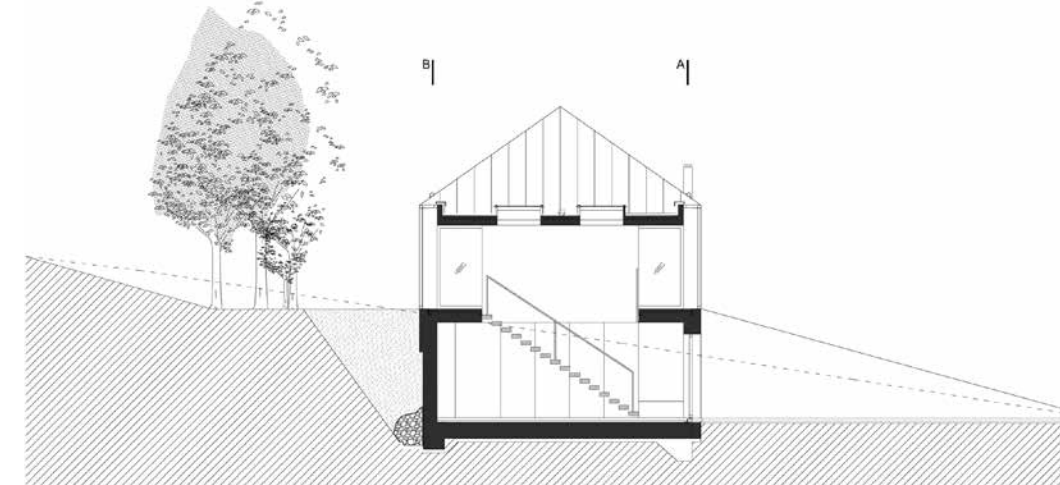

Proje Adı: Dağ Evi
Mimarlık Bürosu: Kropka Studio / klub architekci
Mühendislik: Kz studio projekt
Web Sitesi: www.kropka-studio.pl
İletişim e-Posta: biuro@kropka-studio.pl
Firma Yeri: Kraków / Polonya

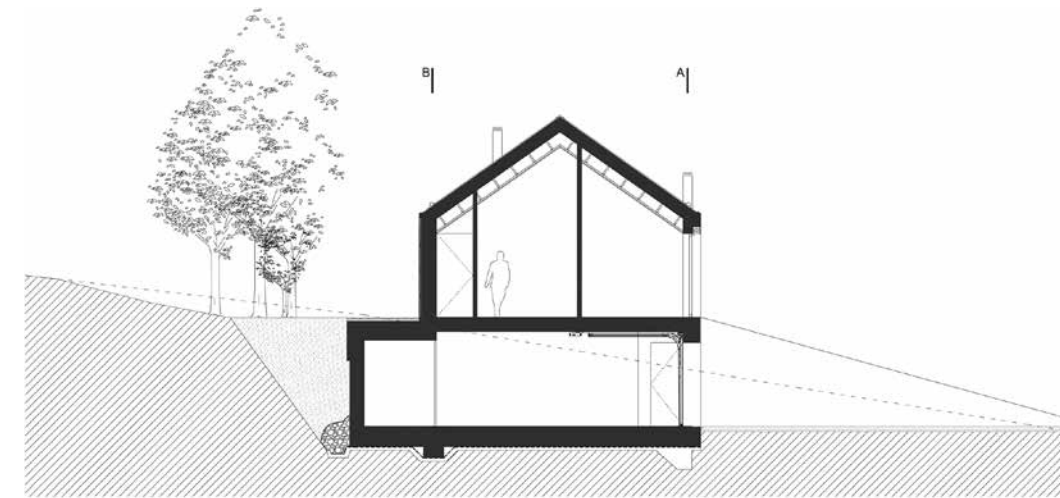
Tamamlanma Yılı: 2019
Brüt İnşaat Alanı: 300m2
Proje Yeri: Bielsko- Biala / Polonya

Baş Mimarlar: Gosia Łapaj, Kuba Kowalczyk

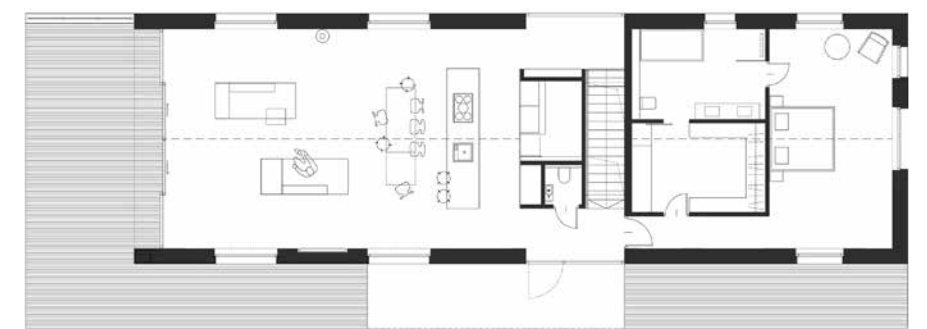
Fotoğraflar: Maciej Lulko
Fotoğrafçı Web Sitesi: <http://foto-ml.pl/>
Fotoğrafçı e-Posta: fotoarch.ml@gmail.com

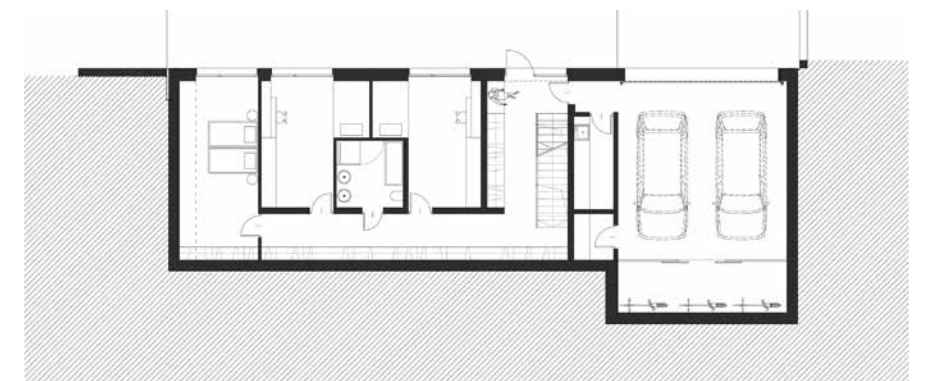
Cross Section

Cross Section

1. Kat

Zemin Kat

ONİKİ ADA'NIN EN KÜÇÜĞÜ: MEİS

Meis Adası, Kaş'tan sadece yirmi dakika mesafede, iyi korunmuş mimari dokusu; sessiz, sakin, gürültüden uzak, huzurlu ortamı; güzel ve temiz denizi; taze deniz mahsulü sunan lokantaları ve canlı kafeleri ile özellikle kafasını dinlemek isteyenler için bulunmaz bir alternatif sunuyor...

İLHAN KURAL

Meis, Oniki Yunan Adası'nın en doğuda kalanı; Kaş'ın 2,1 kilometre güneyinde, feribotla yirmi dakikalık mesafede minik bir ada (Fotoğraf 1). Yerleşimin büyük kısmı, adanın kuzeye, Kaş'a bakan yönünde, limanın da bulunduğu at nalı şeklinde bir koyun çevresinde toplanmış (Fotoğraf 2, 3). Toplam nüfusu 500 civarında olan Meis'te yazın nüfus artıyor. Adada bulunan havaalanının yanı sıra, Rodos, Atina ve Limasol'dan gelen Yunan gemileri ve Kaş'tan gelen feribotlarla İtalyan, İngiliz, Fransız, Amerikalı ve Türk turistler adadaki nüfusun artmasına ve tüm konaklama tesislerinin dolmasına neden oluyor (Fotoğraf 4).

Fotoğraf 2 Meis Havadan

Fotoğraf 3 Meis Genel

Yunanlıların Megisti olarak isimlendirdikleri adanın bir diğer ismi de Kastellorizo; Venediklilerin üs olarak kullandıkları adadaki kaleye atfen, "Kızıl Kale" anlamına gelen bir isim. Sırasıyla Roma ve Bizans'ın egemenliğine giren ada, Haçlı Seferlerinden sonra Rodos'a yakınlığı nedeniyle Saint Jean Şövalyeleri tarafından bir ileri üs olarak kullanılmış. 1512'de Osmanlı idaresine giren Meis, 1915'e kadar Osmanlılarda kalmış, Birinci Dünya Savaşı sonrası Fransızların eline geçen ada, Lozan Anlaşması ile İtalyanlara, 1948 yılında ise Oniki Ada ile birlikte Yunanlılara verilmiş.

Meis'in Kaş ile organik bağlantıları var; günlük taze meyve ve sebze gibi gereksinimleri Kaş'tan geliyor. Adada az miktarda üzüm ve zeytin yetiştiriliyor; süngercilik ve balıkçılık en önemli uğraşlar; bir de tabii turizm... Kaş aslında Meis'e o kadar yakın ki, geceleri uzaktan Kaş'ın ışıkları rahatlıkla görülebiliyor.

19. Yüzyılın sonlarında ve 20. Yüzyılın başlarında, Meis Adası'nın günümüze oranla çok daha yoğun bir yapılaşma ve kalabalık bir nüfusa sahip olduğunu, limanında da çok sayıda ticari gemi ve tekne barındırdığını eski fotoğraflardan gözlemlemek mümkün (Fotoğraf 5). Fotoğ-

Fotoğraf 4 Yunan Cruise Gemisi

Fotoğraf 5 Meis 19. Yüzyıl Sonu

Fotoğraf 6 Osmanlı Camii ve Çevre Yapılar

rafta görülen yapıların çoğu halen yok, yıkık veya terk edilmiş durumda. Günümüzde adada az sayıda kilise, manastır ve küçük bir 18. Yüzyıl Osmanlı Camii mevcut; eski kalenin alt tarafında, restore edilmiş avlulu bir konağın içinde yer alan Arkeoloji Müzesi, caminin hemen yanında yer alan Belediye ve adaya dağılmış okul binalarının dışında kamusal yapı bulunduğu söylenemez; cami de zaten 2007 yılından iti-

Fotoğraf 1 Kale ve Caminin Olduğu Burun

Fotoğraf 7 St. George Kilisesi

Fotoğraf 8 St. Constantine ve Helena Katedrali

Fotoğraf 9 Meis Kordon Boyu

Fotoğraf 10 Meis Kordon Boyu

baren müze olarak kullanılıyor (Fotoğraf 6). Kent merkezi ile merkezin doğusunda kalan küçük Mandraki Koyu'nu bağlayan yol üstünde bulunan Chorafia Meydanı'na bakan St. George Kilisesi 1906 yılında yapılmış (Fotoğraf 7), oldukça yeni sayılır; aynı meydana cephe veren St. Constantin ve Helena Katedrali de 1835 de inşa edilmiş (Fotoğraf 8).

Kentin yerleştiği koyu çevreleyen yapıların çoğunluğu ticari amaçla kullanılıyor. Rıhtım ile yapıları ayıran dar bir yaya yolundan hemen sonra binalar başlıyor (Fotoğraf 9, 10). Çoğunluğunu balıkçı lokantası, cafe, pastane, bar ve hediyelik eşya dükkanlarının oluşturduğu bu sıraevler, limanın kuzey batı ucunda pansiyon ve otellerle, kuzey doğu ucunda ise cami, belediye ve plajın oluşturduğu bir meydanla noktalanıyor (Fotoğraf 11).

Fotoğraf 11 Caminin Olduğu Meydan

Fotoğraf 13 Bodrum'da Yıkılan Kilsenin Görünüşü-1967

Sahil yoluna dik bağlanan ve içerilere doğru giden sokaklar ve onları bağlayan ara yollardaki yapıların neredeyse tümü konut. Üç katı geçmeyen, belli bir renk kodlamasının dışına çıkmayan bu evlerin çoğunluğunun ön cephesi üçgen alınlık (pediment) ile nihayetleniyor. Bu üçgen pedimentin altında genellikle dar ve uzun üç pencere, zemin katta ise iki pencere ve (çoğunlukla) ortada bir kapı bulunuyor. Çatılar 2 yana eğimli ve kiremit kaplı. Evlerin bir kısmında en üst katta ortadaki pencerenin yerini balkon alıyor. Eskiden kalan yapılarda balkon çıkma kirişleri ahşap iken, yeni yapılarda genellikle beton döşeme ve demir ferforje korkuluk kullanıldığını gözlemliyoruz. Zemin kattaki kapı ve pencereler kemerli (Fotoğraf 12). Kaynaklar, bu ev tipinin "Anadolu Mimarisi" kökenli olduğunda hemfikir. Zaten 400 yıl Osmanlı egemenliğinde kalmış olan bir ada için bu son derecede doğal... Burada saygı duyulması gereken nokta, Yunanlılar'ın hem limandaki Osmanlı Camii'ni korumuş olma-

Fotoğraf 12 Tipik bir Eski Meis Evi

Fotoğraf 14 Yeni Yapılar

Fotoğraf 15 Meis'in Tipik Dokusu

Fotoğraf 16 Kordon Boyunun Kamusal ve Özel Alan olarak Kullanımı

Fotoğraf 17 Kordon Boyunun Kamusal ve Özel Alan olarak Kullanımı

Fotoğraf 18 Kordon Boyunun Darlığı

ları, hem de yine adanın simgesi haline gelmiş olan Osmanlı ev tipolojisi geleneğini aynen devam ettirmeleri. Bodrum'un Rum Mahallesi'nde 1967 yılına kadar ayakta kalmış olan sevimli Rum kilisesini aynı sene içinde yıkan bir zihniyete tanıklık etmiş birisi olarak, Meis'deki bu korumacı tutumu saygı ve takdir ile karşıladığımı söylemem gerekiyor doğrusu (Fotoğraf 13).

Meis'te yapılan tüm evler, dış görünüş olarak geleneksel yapı tipine uymak zorunda ama yapıların iç kısımlarında günün koşullarına uygun planlar üretilebiliyor. Evlerin tümünde ahşap kepenk görmek olası; binaların hepsi sıvalı ve boyalı. Bazı yapılarda söve de kullanılmış ama genelde süslemeden uzak ve sade görünüşleriyle dikkati çekiyorlar. Yeni yapılan binalarda bu geleneksel yapı stilinin devam ettirilmesi, ada mimarisine olumlu bir yeknesaklık ve bütünlük sağladığı gibi, adanın ölçeğinin bozulmamasına ve insanların o çok sevdiği imajının devamlılığına olanak tanıyor (Fotoğraf 14, 15).

Fotoğraf 19 Kordon Boyunda Genişleme

Fotoğraf 21 St. George Adası Plajı

Fotoğraf 22 Mandraki Koyu

Fotoğraf 20 Sokaga Açılan Eyvan

Adadaki kamusal alanlar ile özel mülkiyet alanları, sahil boyunca uzayan kordon boyunda birbiri ile iç içe girmiş durumda; binaların hemen önünden başlayan yolda, otel ve pansiyonların şezlongları nerede ise yolun içine kadar giriyor (Fotoğraf 16, 17), öte yandan cafe ve lokantaların iskemle ve masaları da aynı şekilde yaya yoluna ancak bir geçit verecek kadar yakın (Fotoğraf 18). Bu ilişki aslında adanın en sevimli yanlarından birisini oluşturuyor. Belki nüfusun azlığı, belki de insanların başkaları ile sosyalleşmesini sağlayabilmesi açısından hiç de rahatsızlık vermeyen bir durum bu. Yolun arada bir küçük meydançıklara açılması veya yapıların geri çekilmesi ile yine arada bir oluşan genişleme ve ferahlık hissi de bu dış mekan olgusuna katkıda bulunuyor (Fotoğraf 19, 20).

Adada motorlu araç kullanımı yok denecek kadar sınırlı; zaten küçük olan adada mesafelerin yakınlığı nedeniyle motorlu araçlar sadece havaalanına gidip gelmede, eşya taşımada veya yolcuları otel veya pansiyonlardan nihama, feribota götürmede işe yarıyor. Ama deniz ulaşımı çok daha aktif kullanılıyor; özellikle St. George Adası'ndaki plaja gidip gelen kişilerin başka ulaşım imkanları zaten yok (Fotoğraf 21)! Bir de adanın Mavi Mağara gibi turistlerin ilgi gösterdiği yerlerine de denizden tekne ulaşımı zorunlu.

Son yıllarda gelen turist sayısının artması ve adadaki otellerin sayıca ve kapasite olarak yeterli olmaması nedeniyle, çoğu aile, oturduğu evi ya pansiyon olarak oda bazında veriyor, ya da tüm katı ve bazen de tüm evi zi-

Fotoğraf 23 Meydanda Ta Platania Lokantası

Fotoğraf 24 Dar Yollar

Fotoğraf 25 Dar Yollar

Fotoğraf 26 Dar Yollar

Fotoğraf 27 Dar Yollar

yaretçilere kiraliyor. Adada tadilat gören yapıların dışında, yeni yapıların bir kısmı da bu amaçla inşa ediliyor. Evlerin çoğunun bu statüde kullanıldığı Mandraki Koyu'nu (Fotoğraf 22) merkeze bağlayan yol üstünde bulunan Chorafia Meydanı'nda daha önce sözünü ettiğimiz iki kilise var. Dar ve sevimli yollarla merkeze bağlanan bu mahalle meydanında, çok lezzetli yerel ev yemekleri yapan ve her daim dolu olan Ta Platania isimli bir de lokanta da mevcut (Fotoğraf 23, 24, 25, 26, 27). Mahalle aralarında dar yolların kesiştiği noktalarda oluşan meydanıklarda sosyal hayat kendine yer buluyor (Fotoğraf 28).

Adada kültürel etkinlikler de yer alıyor. Özellikle her sene Ağustos sonlarında yapılan "Beyond Borders" (Sınırların Ötesi) Uluslararası Belgesel Filmler Festivali, ilgi görüyor. Yunan Tarih Vakfı'nın organize ettiği bu festival 2016'dan beri hem Yunan tarihine ve kültürüne katkıda bulunmayı, hem de Meis Adası'nın tanıtımını yapmayı amaçlıyor. Bunun yanı sıra, Arkeoloji Müzesi de küçük ama sevimli (Fotoğraf 29, 30). Kalenin etrafında yer alan ve restore edilmiş olan bazı eski yapılar da görmeye değer (Fotoğraf 31).

Meis, çok fazla görülecek yeri olmayan, ama buna karşılık sessiz, sakin, gürültüsüz ama yazları canlı bir ada. Buraya gelenlerin kafa dinlemek, dinlenmek, denize girip güzel yemek yemek, tembel bir şekilde rıhtım boyu cafelerinden birinde oturup kahve içerken gelip geçeni veya ada mimarisini seyretmek, kitap okumak dışında fazla birşey yapabileceklerini düşünmüyorum; bir de belki sakin kafayla çalışmak da olası! Ama şurası bir gerçek ki, özellikle yaz aylarında Bodrum ve Çeşme gibi kentlerimizde, hatta İstanbul Boğaz'da tur teknelerinin çıkardığı yüksek volümlü sestten ve gürültüden rahatsız olup kaçmak isteyenler için Meis Adası gerçek bir cennet, hem de Kaş'a yirmi dakika mesafede; bir gelenin tekrar gelmek isteyeceği bir yer...

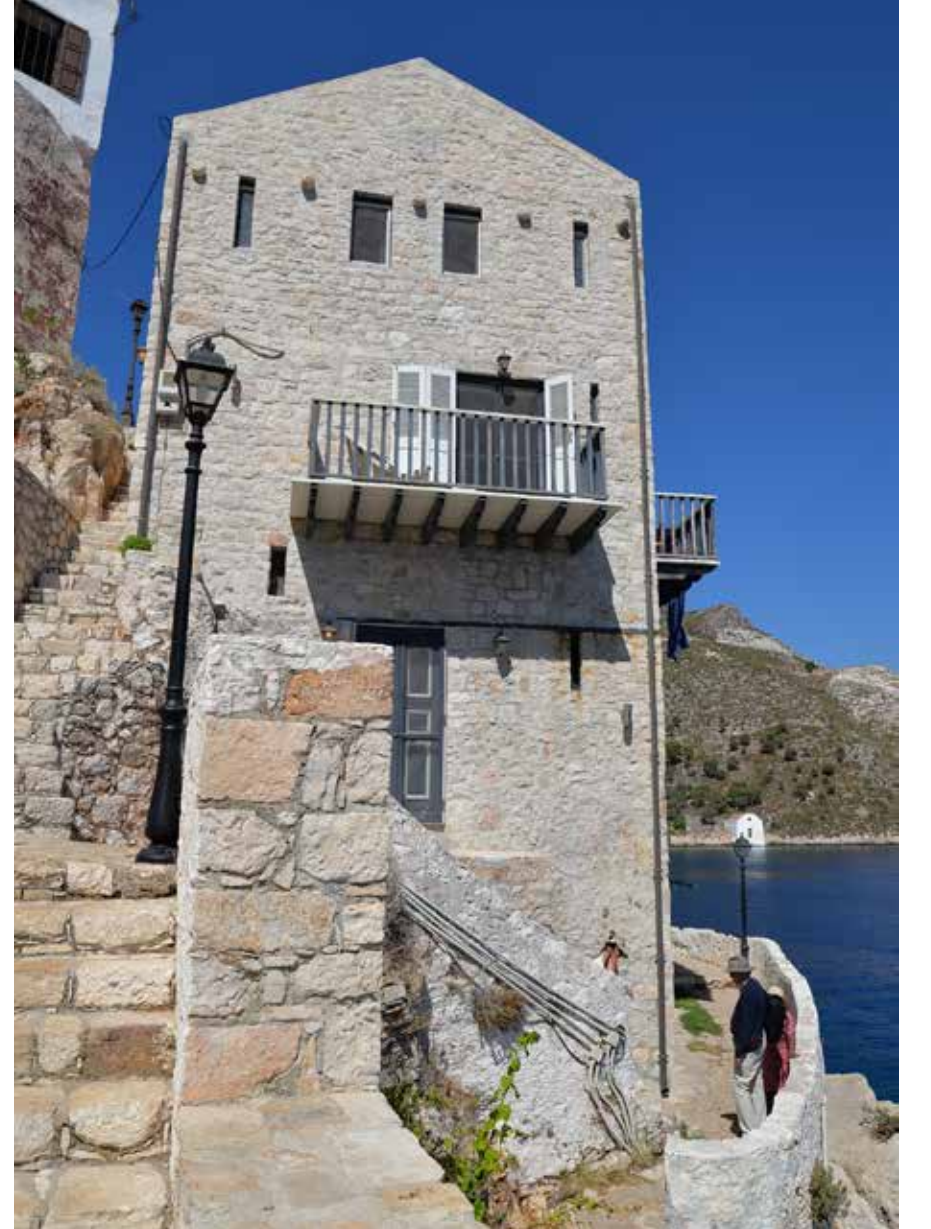
Fotoğraf 28 Kamusal Özel Alan İççeliği

Fotoğraf 30 Arkeoloji Müzesi

Fotoğraf 29 Arkeoloji Müzesi

Fotoğraf 31 Eski Yapı

Serbest MİMAR Magazine - Issue 36

SUMMARY OF CONTENT

Our 36th issue welcomes you again with its rich content.

The Desktop section includes a collection of recently completed or ongoing projects as always. You will find the projects of Artde Design Architecture, Vista Proje, Motto Architecture, Tülin Çetin Architectural Design offices in this section.

The from the Association of Freelance Architects section includes news on events organized by Türk SMD, İstanbul SMD and İzmir SMD. This issue covers Baran İdil Memorial Ceremony, Ekrem İmamoğlu Visit and İstanbul SMD membership meeting.

The Badge Photo section reads memorial letters for our late architects Cengiz Bektaş, Göktürk Gültek, Michael McKinnell, Michael Sorkin, Oğuz Öztüzcu, Şevki Pekin, Şükrü Ünal and Vittorio Gregotti.

The Good Things section offers an interview with the Ankara Aks group who describe themselves as the young spirit of Ankara; the Nejat Ersin Exhibition which was opened on the founding anniversary of the Architects Association 1927; the 2020 Pritzker award winner Yvonne Farrell and Shelley McNamara and some of their important projects; WAF jury experiences penned by Banu Uçak and Pınar Dinç Kalaycı; and contents about the 2020 Jane Drew award winner, the first female architect of Pakistan, Yasmeen Lari.

In the Copyright section, the decisions of the Court of Cassation about legal issues in architecture and copyright problems continue to be addressed in the magazine.

In the Competition section, the winning projects of the competition organized for the "National Concert Hall" planned to be built in the capital of Lithuania, Vilnius, and the projects sent from Turkey are presented. In the from Competition to Practice section, there is a project for which plans were created as a result of the two-stage national competition organized for the "Transformation of Kayseri Citadel into an Environment of Culture and Arts" in 2008, which started to be built in 2011 and completed in 2019.

In the Visits to Modern Architectural Works, a new article series begins in which trip writings and experiences about modern architectural Works will be published, the editor of this section will be Figen Kivılcım. In the New section, you will find Beşiktaş Youth Center, projects of which were created by Ali Kura, and The One Residence by Ankoğlu Architecture.

The Project section includes the project for Taş Mosque in Isparta/Eğirdir, designed by Ali Sinan and Hasan Okan.

In the Profile section, there is a valuable interview of İren Bıçakçı with Nişan Yaubyuan on behalf of the Freelance Architect.

In the from the World section, we keep on offering you various projects we find interesting. This time, the project that will excite you is the Mountain Hut project by Kropka Studio, on a hill in rural Poland.

In the We Were There section, İlhan Kural shares his impressions of the smallest of the Twelve Islands, Meis Island.

Translation: Çağla Mayda

Журнал “Свободный Архитектор”, выпуск 36-й.

СОДЕРЖАНИЕ

Снова рады встретиться с Вами в очередном 36-ом выпуске нашего журнала.

В разделе “На рабочем столе”, как и всегда, мы рассказываем о проектах, работа над которыми продолжается в настоящее время. Вы найдете здесь проекты таких архитектурных бюро как Арт-те Тасарым Мимарлык, Виста Проже, Мотто Мимарлык, Тулин Четин Мимари Тасарым.

О событиях и мероприятиях, проведенных за последнее время отделениями “Объединения Свободных Архитекторов” в городах Измир и Стамбул мы расскажем в разделе “Новости “Объединения Свободных Архитекторов” (“SMD”). Также в этом выпуске вы прочтете о Дне Памяти, посвященном коллеге Баран Идилю, и мероприятии Экрем Оглу Зиярети.

В главе «Портрет» рассказывается о наших коллегах, к сожалению, безвременно от нас ушедших за последнее время. Очерки, посвященные архитекторам Ченгизу Бекташ, Гектурку Гюльтеку, Майклу Маккинелли, Майклу Соркин, Огузу Озтузджу, Шевки Пекину, Шюкрю Юналу и Витторио Греготти вы прочтете в этой главе.

В главе «Хорошее» мы поместили репортаж об Анкара Акс Грубу, а также расскажем о выставке Нежата Эрсин, посвященной годовщине организации Союза Архитекторов, основанном еще в 1927 году, далее расскажем о проектах победивших на Премии Притцкер 2020, авторами которых стали Ивонн Фарелли и Шелли Мак-Намара, рассмотрим мнения Баану Учак и Пынар Динч Калайджиджи о жюри WAF, и о первой женщине-архитекторе в Пакистане Ясемин Лари, которая получила Премию Jane Drew 2020.

Продолжая тему юридической защиты авторских прав в разделе «Авторское право» мы приводим некоторые решения Верховного Суда.

В главе «Конкурс» мы расскажем о проектах, присланных из Турции для участия в конкурсе «Национальный Концертный Зал», организованном в Литве в городе Вильнюсе.

В главе «От конкурса к воплощению» вы узнаете о завершении в 2019 году проекта, который был реализован в 2011 в рамках конкурса, организованном в 2008 году «Кайсери Ич-Кале культурное возрождение».

Куратор главы «Путешествие в Современную Архитектуру» Фиген Кывылджим начинает новый цикл очерков об объектах современной архитектуры.

В главе «Новое» вы найдете рассказ о проекте Молодежного Центра Бешикташ, автором которого стал Али Курал, а также о проекте фирмы Арыкоглу Мимарлык The One Residence.

О проекте Таш Джами авторов Али Синана и Хасана Окан Четин, который был создан для города Испарта, вы узнаете в главе «Проект».

В главе «Профиль» вы прочтете репортаж об Объединении Сербест Мимар, авторами которого стали Ирен Бычакчи и Нишан Яубуян.

В главе «В Мире» на этот раз дизайнерская фирма Крокка Студио представляет проект «Домик в Горах», который нашел свое место в одной гористой местности в Польше.

В главе «Мы там были» Ильхан Курал поделится впечатлениями о Менс Адасы.

Переводы: Natalia Troshina Soylu

مجلة المعمار الحرة – العدد ٣٦

المخلص

. نلتقي بكم مجددا مع محتوى غني في العدد ٣٦ . قسم سطح المكتب، كما هي العادة يحتوي على مشاريع مختارة من المشاريع التي تم الانتهاء للتو منها او المشاريع المستمر العمل بها. ستجدوا في هذا القسم مشاريع التصميم المعماري، مشروع فيستا، شعار الهندسة المعمارية، ومشروع التصميم المعماري لمكاتب تولين جيتين . قسم مصلحة الارصاد الجوية، يتكون من اخبار متنوعة قامت بإعدادها مصلحة الارصاد الجوية في اسطنبول و ازميز. يتضمن هذا القسم فعاليات حفل باران ايدل التذكاري، زيارة إكرام إمام أوغلو وفعاليات اجتماع أعضاء مصلحة الارصاد الجوية في اسطنبول

قسم صورة الباقية، يحتوي على كتابات مذكرات زملائنا الاعزاء الذين فارقونا قبل فترة قصيرة وهم جنكيز بيكتاش، غوك تورك جولتك، ميخائيل ماكينيل، ميخائيل سوركين، أوغوز أوزتوزجو، شوقي بكين، شكري أونال و فيتوريو غريغوتي

قسم الاشياء الجيده، في هذا القسم تنتظركم مواضيع مقابلة مع مجموعة أنقرة أكس التي تطلق على نفسها روح الشباب في أنقرة: معرض نجاة ارسين الذي افتتح في ذكرى تأسيس جمعية المهندسين المعماريين ١٩٢٧: إيفون فاريل وشيلي ماكنمارا الفائزان بجائزة ٢٠٢٠ بريزكر وعدد قليل من مشاريعهما الكبرى: تجارب هيئة المحلفين التي كتبها بانو اوتشاك و بينار دينج كالايجي: ياسمين لاري ، أول مهندسة . معمارية باكستانية . فازت بجائزة جين درو ٢٠٢٠ . قسم المؤلف، تستمر قرارات المحكمة العليا المتعلقة بالمشكلات القانونية في العمارة ومشكلات حقوق النشر في المجلة

قسم المسابقة، ستجدوا في هذا القسم المشاريع التي فازت بمسابقة "قاعة المؤتمر الوطني" التي عقدت في فيلنيوس العاصمة الليتوانية والمشاريع التي تم إرسالها من تركيا . قسم من المسابقة الى التطبيق، تجدوا في هذا القسم المشاريع التي تم الانتهاء منها والتي نتجت عن مسابقة وطنية على مرحلتين أقيمت في عام ٢٠٠٨ بغرض "تحويل قلعة قيصري الداخلية إلى بيئة ثقافية وافية"، والتي بدأت في عام ٢٠١١ وتم الانتهاء منها في عام ٢٠١٩

قسم رحلات إلى الأعمال المعمارية الحديثة، في هذا القسم سيتم نشر سلسلة جديدة من المقالات، حيث سيتم نشر مقالات السفر والخبرات حول موضوع الأعمال المعمارية الحديثة . التي سيتم تحريرها بواسطة فيجان كيفيلجيم . قسم الجديد، ستجدوا فيه مشاريع مركز بشيكتاش للشباب، الذي تنتمي مشاريعه إلى علي كورال، وذأ ون ريزيدنس، الذي ينتمي إلى الهندسة المعمارية . قسم مشروع، يحتوي على تصميم مشروع مسجد تاش في إسبرطة / إغيردير الذي صممه علي سنان وحسن أوكان جيتين

قسم الملف الشخصي، يحتوي على مقابلة ثمينة قام بها ايرن بيجاكجي مع نيشان يابويان نيابة عن معمار الحرة . قسم من العالم، نواصل تقديم المشاريع التي نعتبرها مثيرة للاهتمام حسب رغبتكم. هذه المرة فإن المشروع الذي سيثير حماسك هو مشروع "المنازل الجبلية في كوربوكا"، الموجود على جبل في ريف بولندا . قسم كنا هناك، يشارككم الهان كورال انطباعاته عن جزيرة ميس أصغر الجزر اثني عشر

الترجمة: Çağla Mayda